

seyir defteri

» Nforce PC'ler Geliyor

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

**“ Nforce'un sihirli
sözcüğü entegrasyon.
Bu sayede hem
fiyatlar düşüyor,
hem de bileşenler
daha hızlı
çalışabiliyor. ”**

Nvidia'nın yeni chipseti Nforce, PC dünyasında bir devrim yaratacağına benziyor. Ev sineması, oyun konsolü ve PC, Nforce sayesinde birleşiyor. Bu yıl içinde DVD'li, 3D grafikli ve Dolby Digital özellikli PC'ler, üstelik çok daha düşük bir fiyatla, piyasaya çıkacak. 8 Kasım'da büyük bir reklam kampanyası ile tanıtılacak olan Xbox'ta ilk izlerini göreceğimiz yeni Nforce chipseti, değiştirilmiş haliyle PC'lerde karşımıza çıkacak.

DVD videolar ve 3D oyunlar bu sayede ucuz bilgisayarlarda da hızlı bir şekilde izlenebilecek ve oynanabilecek, ayrıca görüntü kalitesi de daha iyi olacak. Ses çıkışı da iki değil, tam altı hoparlörden verilebilecek. Modem veya DSL ile Internet bağlantısı da chipsete entegre ediliyor, yazıcı veya scanner gibi harici aygıtlar da 6 USB bağlantısı sayesinde gelecekte PC'lere daha kolay bağlanabilecek. Nforce PC'ler için ilk fiyatlar da duyuruldu; Fujitsu-Siemens Eylül ayındaki ilk Nforce sistemleri için 1000\$'ın altında bir fiyat talep edecek.

Nforce'un sihirli sözcüğü entegrasyon. Bu sayede hem fiyatlar düşüyor, hem de bileşenler daha hızlı çalışabiliyor. Ekran kartı, ses kartı, modem ve network kartı gibi tüm bileşenler sadece iki süper chipe entegre ediliyor. Daha önceki entegrasyon denemelerinde sonuç hep hüsrana olmuştur, zira 3D performansı, resim kalitesi veya DVD oynatımı yeterince iyi değildi. Nvidia kendi güçlü GeForce2-MX grafik işlemcisini temel alarak grafik problemlerini büyük ölçüde çözmüş.

Oyunlar gayet hızlı bir şekilde çalışıyor. Nforce PC'lerde geniş veriyolları sayesinde DVD izlerken, aynı anda kayıt da yapabiliyorsunuz. Ayrıca ses kalitesi de mükemmel, sadece profesyonel kartlarda bulunabilen bir AC3 çözücüsü Nforce'da dolby digital sesi işleyebiliyor. Bu dijital ses kalitesinden faydalanabilmek için dolby dijital ses sisteminizin olması gerekiyor.

Oyun fanatikleri için bir güzel haber de Xbox oyunları ile kısmi uyumluluk. Oyun üreticileri Xbox oyunlarını Nforce PC'ler için kolayca uyarlayabilecekler. Tüm bu entegrasyonlar sayesinde PC kasası da oldukça küçülebiliyor ve daha gürültüsüz çalışıyor. Ayrıca tüm sistemden tek bir sürücünün sorumlu olması (Nvidia buna Unified Driver Architecture diyor) da kolay kullanım ve sorunsuz PC yolunda atılmış önemli bir adım. Nforce, PC dünyasında çığır açacak gibi.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

read.me

» Değişim Zamanı

Gökhan Sungurtekin,
Yayın Koordinatörü

**“ Artık CHIP,
“Bilgisayar ve
İletişim Kültürü”
dergisi olarak yayın
hayatına devam
edecek. ”**

Bilgisayar dergileri çok sıkıcı yayınlardır. Sadece bilgisayara özel ilgi duyan kişiler için hazırlanmış olan içerikleri, bu kişiler dışındaki “sade” kullanıcılar tarafından genelde anlaşılamaz. Dergi tasarımı, sayfa düzeni, yazı içerisinde kullanılan elementler ve anlatım tarzı konularında, okumayı kolaylaştırıcı profesyonel yöntemler genelde kullanılmadığı için, bilgisayar dergileri yeterince okuma keyfi sunmayan eğitim materyalleri olarak çıkar karşımıza.

Tüm bunlar CHIP için geçerli değil tabii ki. Zira CHIP hiçbir zaman sıradan bir bilgisayar dergisi olmadı. Yayın hayatına başladığımız ilk günden beri bilgisayarın bir kültür olduğunu ve kimsenin gerek özel gerekse iş hayatımızda önemli bir yeri olan bu kültüre kayıtsız kalamayacağını savunduk. CHIP bu düşünceden hareketle bir “Bilgisayar Kültürü” dergisi olarak okurlarıyla buluştu. Sadece bilgisayara özel ilgi duyanlara değil, bilgisayar kullanan herkese hitap eden içeriği ve sahip olduğu profesyonel dergicilik anlayışıyla kısa sürede Türkiye’nin en çok okunan dergisi durumuna geldi. Yaptığımız araştırmalar CHIP’in zengin içeriği ve en teknik konularda bile anlaşılır yazı tarzı sayesinde, yeni başlayanlardan profesyonellere kadar çok geniş bir okur kitlesine sahip olduğunu gösteriyor. CHIP okuru “Bilgisayar Kültürü”nün önemini biliyor ve bilgisayara ilgi duyanın yanında, yaşamının farklı alanlarında daha fazla verimlilik için ondan faydalıyor.

CHIP okuru aynı zamanda Internet’in ve iletişimin öneminin de farkında. Internet kullanımının yaygınlaşması, iletişimde Internet’in rolünün artması ve cep telefonları üzerinden Internet’e bağlantı imkanının doğması ile birlikte, geçtiğimiz dönemde Internet ve iletişim konularına daha fazla yer vermeye başlamıştık. Şimdi ise bir adım daha ileri gidiyor ve yeni bir konseptle çıkıyoruz okurlarımızın karşısına. Her zaman ve her yerden iletişim kurabilme ve her türlü bilgiye erişebilme imkanı, iletişimi hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline getirdi. CHIP de bu değişime uygun olarak kendisini yeniledi. Artık CHIP, “Bilgisayar ve İletişim Kültürü” dergisi olarak yayın hayatına devam edecek. Bilgisayarlardan Internet’e, cep telefonlarından el bilgisayarlarına kadar, modern insanın ilgi ve ihtiyaç duyduğu tüm teknolojiler bundan böyle CHIP’te yer alacak.

Bu yeni anlayışla birlikte tasarımıımızı da değiştirdik. Artık daha canlı, daha okunabilir ve daha keyifli bir CHIP sunacağız sizlere. Size düşen tek şey ise CHIP okuru olmanın tadını çıkarmak olacak...

sogkhun@chip.com.tr

Tam İsabet: "VIA Chipset İçin Yardım"

„VIA Chipset Problemleri“
CHIP 8/2001

“VIA Chipset Problemleri” adlı yazınız için sizleri tebrik ediyorum. Windows 2000 CD’siyle sistem kurmaya çalışan Antalya’daki kardeşime bir türlü yardım edememiştim. Üç tane orijinal Windows CD’sini sürücü bir türlü okuyamıyordu. Kardeşimle telefonda saatlerce konuşmama rağmen sorunu çözememiştim. Ta ki Ağustos sayınızı elime alana ve bu yazıyı okuyana kadar. Yazıda anlatılan hata aynen bizde de vardı. Hemen telefona

sarıldım ve kardeşime durumu kısaca anlattım. Gerçekten de her iki sürücüyü de birinci IDE port’una bağlamak sorunu çözdü ve Windows’u nihayet kurabildik. Daha önce de ancak sizin yardımlarınız sayesinde donanım ve yazılım problemlerimi çözebilmişim. CHIP okumaya devam edeceğim, lütfen bu çizgide yayın yapmaya devam edin. Tüm CHIP çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Yusuf Eriş

Terimler sözlüğü

İyi günler, Derginizi beğenerek okuyan birisiyim. Derginizden bir şeyler öğrenmek isteyerek her zaman sonuna kadar okuyorum. Yalnız derginizde çok büyük bir eksiklik var. Birçok teknik terim kullanılıyor, anlamayan benim gibi bir sürü okur vardır. Anlaşılmayan her terim yazıdan alacağımız verimi düşürüyor. Benim kanımca en arka sayfaya bir terim sözlüğü yapılması şart, böylece yazılardan alacağımız verimin de yüzdesinin büyük miktarda artacağını düşünüyorum...

İyi çalışmalar dileğimle... İbrahim Çakır
Yazılarda genellikle teknik terimleri “Sözlük” kutularında veya yazı içinde açıklamaya çalışıyoruz. Önümüzdeki aylarda bilgisayar terimleriyle ilgili bir çalışmamız olabilir.

YORUM VE YARDIM

- Dergideki yazılarla ve genel olarak dergiyle ilgili görüşlerinizi yorum@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.
- Lütfen bilgisayarla ilgili sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine iletin.
- Ayrıca yorum@chip.com.tr adresine göndereceğiniz e-mail’lerde isminizi yazmayı unutmayın.

Oyunlar ve anket

Sayın CHIP editörleri;
Derginizi her ay sabırsızlıkla alıyorum ve severek okuyorum. Gerçekten de çok güzel bir dergi. Ve geçen temmuz sayısında yorum@chip.com.tr diye bir e-mail açtığınızı duydum ve ben de dergide görmek istediğim birkaç şeyi belirtmek istiyorum.

- 1) Eskiden her sayıda 2 CD verirdiniz şimdi 2 CD’liler azaldı.
- 2) Level dergisi oyun dergisi olmasına rağmen donanım hakkında kısa bilgiler ve bazı shareware programlar veriyor. Siz de dergide kısa kısa oyunlardan bahsedip CD’de birkaç demo oyun verebilir misiniz?
- 3) Derginizin biz okuyucularını daha yakından tanıması için anketler yapabilirsiniz.
- 4) Dergide bir bölümde internet siteleri hakkında küçük tanıtımlar yapabilirsiniz. Tabii ki bunlar sadece tavsiye. Bunlar olmasa da derginin hala dörttürük ve onu almaya ve severek okumaya devam edeceğim.

Taylan Sabırcan

Her ay iki CD vermek maliyetleri önemli ölçüde artırabiliyor. O yüzden ancak okurlarımız için faydalı olacağını düşündüğümüz bir içerik olduğunda ikinci CD’yi veriyoruz. CHIP’te oyun tanıtımlarına yer vermeyi düşünmüyoruz, bunun için oyun dergileri var, CD’de zaman zaman oyun demoları veriyoruz. Anketlerimizi artık internet adresi-

mizden yapıyoruz: www.chip.com.tr. Eylül sayısıyla birlikte “En iyi siteler” bölümünde bir konuyla ilgili en iyi web sitelerini tanıtıyoruz.

Sayfa sayısı ve dağıtım sorunu

Derginizi 3 yıl önce bilgisayar almamla tanıdım ve bu 3 sene içerisinde "bulamamaktan" dolayı olanlar dışında her ay düzenli olarak takip ediyorum. Severek okuduğum ve bilgisayar ve teknoloji ile ilgili bildiğim çoğu şeyi derginiz sayesinde öğrendiğim CHIP’e nedense bir türlü abone olamadım. Herhalde her ay başında bulmak için koşturmak hoşuma gidiyor. Bu küçük girişten sonra size bir eleştiride bulunmak istiyorum. Türkiye’nin büyük sıkıntılar içerisinde olduğu bu günlerde insanların dergilere para vermesinin çok zor olduğunu biliyorum ancak yine de derginizin gerek içerik ve gerekse teknik bilgi bakımından kesinlikle bu parayı hakettiğini düşünüyorum. Ancak derginizin yeni zamlı bu ilk sayısını elime aldığımda açıkçası hayal kırıklığına uğradım. Fiyatınıza yaptığınız ayarlamaların gerekli olduğunu düşünüyorum ancak bu ayki derginizin kağıt ve resim kalitesinin düşmüş olduğunu görmek beni çok üzdü. Çünkü bizler (sadık okuyucuları- nız) sizin özellikle kalitenize çok güveniyorduk. Ayrıca sayfa sayısı da oldukça azalmıştı. Eskisi gibi reklamda yoktu. (Bu arada chipteki reklamlardan da bilgisayar dünyasındaki yeni haberleri takip ettiğ-

CHIP CD’LERİ: Okurlarımız için en faydalı olacağını düşündüğümüz araçları CHIP CD’sine koymaya çalışıyoruz ve iyi bir içerik olduğunda, bu ay olduğu gibi, ikinci bir CD’yi veriyoruz.

mizden dolayı reklam sayısının azalması sadece sizi değil bizleri de etkilemiş oldu). Son olarak bir de dağıtım ile ilgili bir fikrimi söylemek istiyorum. Her ayın 2. gününde koskoca Ankara'da saatlerce arayarak bulduğum CHIP bu ay, ayın 5'inde daha bayilere gelmemişti. Acaba dağıtımla ilgili bir sorun mu vardı. Bence önemli olduğunı düşündüğüm ancak yine de size olan güvenimde bir değişiklik olmadığını belirterek mail'ime son veriyorum. Daha güzel günlerde ve her zaman okuyabileceğimiz

Bir de donanım bölümünde modem taktırırsanız çok iyi olur. Şu sayfada bir reklam konusuna gelince; her sayfada bir reklam var; abartılmadı mı bu. Ben hiç sağ sayfalara bakmam çünkü 75% reklam vardır orda.. İyi Çalışmalar...

İsimsiz

Sayfa sayısının azalması reklam sayfalarının azalmasından kaynaklanıyor, daha önce 100-120 arasında değişen reklam sayfaları 35-40'a kadar düşünce, maliyetlerin artması için editöryal içeriği de kısmak durumunda kaldık. Dergicilikte %40 reklam,

anlaşılabilir olanı. Sizden ricam aylık olarak devam edecek VBasic kursu. Saygılarımla...

İbrahim Çetiner

RTÜK yasası hakkında

İlk önce derginizde yeni Rtük yasası hakkında internetseverleri bilgilendirdiğiniz için sizlere teşekkür ederim. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı hepimizin malumü ekonomiyi kontrol altına almak için yapılan vergi, otoyol (vb) gibi zamlar yetmedi de bir de günden güne kulanıcısı artan, internet üzerine damgalarını vurarak, vatandaşı bir de burada hüsranda bırakmak istiyorlar. Her geçen gün gelişen bilgisayar teknolojisi RTÜK kısıtlamaları ile ülkemizin bu teknolojiye geri kalacağına inanıyorum. Gençlerin ve düşük gelirli vatandaşların cjb.net, freeservers (vb) gibi bedava internet serverlarından yararlanarak marifetlerini sergilediği ve hatta (çoğunlukla) bu marifetlerin üst düzeye çıkarak kobleştigini görmekteyiz.

Ayrıca bilgisayarı profesyonellik çerçevesi içerisinde bilmeyen savcılığın site takibini nasıl izleyeceğini merak ediyorum.

Kısacası cümlelerimi bağlamak istersek bu yasaların ülkemizdeki yaratıcı insanların marifetlerini kısıtlayacağına inanıyorum. İnşallah bu konunun bir espriden ibareti gitmeyeceğine inanıyorum. Bu konuyu yanlış bilgilerle ortaya atanları kınıyorum.... Sevgilerle...

Salih Doğrubak

Okurlar Soruyor

10 Soru: ...
Cevap: ...

11 Soru: ...
Cevap: ...

CHIP Cevaplıyor

12 Soru: ...
Cevap: ...

13 Soru: ...
Cevap: ...

Yeni Format: SüperCHIPman sayfalarını artık Pratik bölümünde bulabileceksiniz. Sorularınızı yardım@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

böyle kaliteli bir dergimiz olması dileğiyle hepimize sevgiler ve saygılar sunuyorum. Saygılarımla.

Tayfun Gerte

Reklam sayfaları ve Linux

Merhaba, Ben açıkça belirtiyim derginizin abonesi yada sürekli okuru değilim ama minimum 3 ayda bir alırım. Ve dikkatimi hep şu çeker; verdiğiniz CD'lerde diğer dergiler gibi flash yada vbs yerine html kullanmanız. Bu çok güzel bir olay. Çünkü ben bir linux kullanıcısıyım ve kelimenin tam anlamıyla bu tür şeylere çok kıızıyorum.

Dergiye linux bölümü koyun ama artık biraz daha profesyonelce olsun. Mesela dergilerde her yıl şöyle bir linux bölümü vardır: 3 Adımda KDE/Gnome. Buna ek bir de her derginin sonunda sizden gelenler bölümünde şöyle bir soru vardır: karşıma login yazısı çıktı ne yapacağım. Ama şöyle güzel dersler olabilir: IPChains, TCP/IP protokolleri, linux ile telnet, gimp kullanımı, linux dağıtımları; eksileri ve artıları ile birlikte, linux donatıları, linux altında server kurulumu vs. Size güveniyorum bu yüzden lütfen linux bölümlerini eksik etmeyin ve biraz daha ileri derece kullanıcıya hitap edecek şekilde...

%60 editöryal oranı normal kabul edilir. Ekonomik ve bilgisayar sektöründeki krizin aşılmasıyla birlikte tekrar 300'lü sayfalara ulaşabileceğimizi ve bu durumu anlayışla karşılayacağımızı umuyoruz. Sayfa sayısının azalması, Linux yazıları gibi geniş kitlelere hitap etmeyen yazıların geçici olarak dergiden eksilmesine neden oldu. Önümüzdeki aylarda elbette Linux'a yer vermeye (belki CD'de ayrı bir bölümde) devam edeceğiz.

SüperCHIPman'e ne oldu?

Derginiz her zaman olduğu gibi Türkiye'nin en iyi bilgisayar dergisi olmaya devam ediyor. fakat CD'de eskisi gibi işe çok yarayacak programlar bulamıyoruz (Basic Kit hariç). Ayrıca SüperChipman 'e ne olduğunu anlayamadım . Çoğu yeni kullanıcı için yararlı bilgiler içeriyordu.

Mustafa Tolga Yurtcan

SüperCHIPman Eylül sayısıyla birlikte "Pratik" sayfalarımızda yer almaya devam ediyor. Sorularınızı yardım@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Visual Basic kursu

Sayın Yetkililer, Derginizi yaklaşık iki senedir takip etmekteyim. Bence Türkiye'deki bilgisayar dergileri içinde en kapsamlı ve

DÜZELTME

Ağustos 2001 sayımızdaki **"Karbon Şov-enizmine Son"** başlıklı yazının 77. sayfada son bölümü çıkmamıştır. Yazının sonu şu şekilde olacaktır: **"Ve eğer gelecek doğal seçim yoluyla chipler üzerindeki bilinci tercih ederse, o zaman durum bundan ibaret olacaktır.**

Tabii ki bu herkesin işine gelmeyecektir. Her bir kişinin yaşam ve haklar konusunda farklı tasarımları vardır. Ben kendi adıma binlerce yıl içinde oralarda başka evrim yollarını da katedebileceğimiz başka gezegenlere yerleşme olanağına sahip olacağımız kanısındayım. Gerçekleşecek olan tam da budur, bundan adım kadar eminim."

İÇİNDEKİLER

- 15 **Microsoft Savaşları:**
XP 5 hafta erken çıkacak
- 15 **Dikkat! kırılmasın:**
Yeni bilgisayarlar camdan
- 16 **NASA'dan En Doğru Harita:**
Dünya'nın en iyi 3D haritası
- 16 **Sesinizi Yükseltmeyin:**
Robotlar işbaşında
- 17 **Bir Konu İki Görüş:**
"Açık Kod" yararlı mıdır?
- 17 **ABD Microsoft'a Karşı:**
Her ikisi de kazandı!

Mobil İletişim

Radyasyon Korkusu

Cep telefonları ve baz istasyonları ne kadar tehlikeli? Kim sınır değerlere güveniyor? Almanya'daki değerler İsviçre'dekinden 100 kat daha yüksek.

■ Uyku bölünmeleri, baş ağrıları, alerjiler... Şikayet listesi oldukça uzun. Ancak cep telefonlarının sağlığa zararlı olup olmadığı sorusuna ise henüz kesin bir cevap verilmiş değil. Bir şey kesin: Halk çok hassas. Earsandeyer Global Online Research'in bir çalışmasına göre cep telefonu kullanıcılarının yarısı kullandıkları telefondan sağlıkları için zararlı derecede radyasyon aldıklarını düşünüyorlar. Yüzde otuzu ise bu nedenle daha az kullanmaya dikkat ettiklerini söylüyorlar.

Cep telefonları küçük birer "portatif" mikrodalga fırını gibiler

AB, cep telefonları radyasyon ışınlamı için SAR (Specific Absorption Rate) sınır değeri olarak kilogram başına 2 Watt tavsiye ediyor (W/kg). Örneğin gözler gibi hassa bölgeler için tavsiye edilen sınır değer ise 0,002 W/kg. Modern cep telefonları normal kullanımda 2 Watt sınırının altında kalıyorlar.

Hannover'deki Ecolog Institut ise araştırmalarında özel bir risk grubu daha ortaya çı-

kardı: Henüz gelişme çağındaki çocuklar ve gençler.

Cep telefonu kullanıp kullanmayacağı kararını herkes kendi verebilir. Ancak baz istasyonlarından telefon kullanmayanlar da etkilenebilirler. Radyasyon koruma komisyonu yeni sınır değerler üzerinde titizlikle duruyor. Şu an İsviçre'de Avrupa'daki en düşük sınır değerler kullanılıyor. Ancak bu noktada daha düşük değerler daha çok istasyon kurulması gündeme geliyor.

Almanya, bu ışınlamının etkilerini araştırmak için 2005 yılına kadar 17 Milyon Mark'lık bir bütçe ayırdı. Şu ana kadar sadece hipotezler geliştirilebildi. Bu ışınlamanın hücre zarlarına etki ettiği ve böylece başta beyin ile kan arasındaki sınırın zarar görebileceği düşünülüyor. Bu, şiddetli beyin hasarları ile sonuçlanabilir. Cep telefonu üreticileri ürünlerinin değerlerini yayınlayarak bu tartışmalara bir son vermeye çalışıyorlar. İngiltere'deki mobil telefonlarda ise aynı sigaralarda olduğu gibi sağlığa zararlı olabileceği uyarısı bulunuyor.

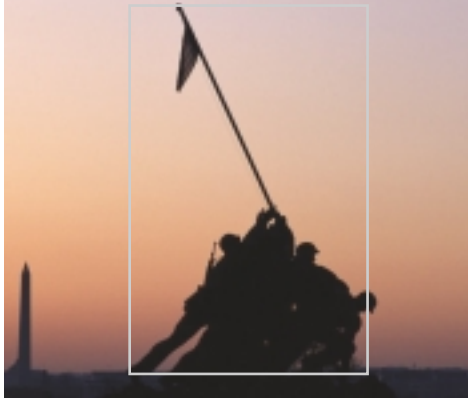
Microsoft Savaşları

XP 5 Hafta Erken Çıkacak

Anti tekel yasası ile başı sıkışan Microsoft, Windows XP'nin mahkeme kararından etkilenmemesi için işletim sisteminin

kendicilere sistemi sattıkları bilgisayarlara yükleyebilme izni verdi. Böylece Windows XP'nin piyasaya çıkış tarihi 25 Ekim'den

17 Eylül'e gerilemiş oldu. Ancak Microsoft'un bu uyanıklığını Amerikadaki rakipleri "yemedi" ve mahkemeye başvurarak, dava konusu olan işletim sisteminin dava sonuçlanana kadar yayınlanmasının önüne geçilmesini ist-

çıkış tarihini beş hafta önceye aldı. Firma, dört büyük bilgisayar yapımcısına Windows XP sistemini 17 Eylül'den itibaren teslim edeceğini bildirerek pera-

tediler. Arap saçına hatta yılan hikayesine dönen Microsoft Savaşları'nda çarpışmalar son hızı ile sürüyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Dikkat! Kırılmasın...

Yeni Bilgisayarlar Camdan

Cam panellerden devre üretilmesini sağlayacak yeni bir teknoloji geliştirildi. Böylece tamamen cam üzerinde çalışacak bilgisayarların önü açılmış oldu. Japonya'daki Fujitsu Laboratuvarları mühendislerinin avuçiçi bilgisayarları doğrudan bir cam parçası üzerine aktarma konusunda yaptıkları çalışmalar sonunda eğer uzmanlar işlemcileri, küçük bir cam yüzey üzerine taşımayı başarırsa, bilgisayarlar 2003 yılından itibaren sadece küçük bir cam panel biçiminde olabilecek.

Bu güne kadar ancak basit devreler küçük bir cam panel üzerinde üretilabiliyordu. İlerleme kaydedilememesinin nedeni elektronların cam üzerinde yavaş hareket etmesiydi. Mühendisler, aslında bir süredir camın hareketlilik oranını artırabiliyordu, ancak bunu camın bozulma ve erime noktası

olan 550 derecenin altında gerçekleştirme konusunda sorun yaşıyorlardı. Fujitsu'daki mühendislerin geliştirdiği yeni teknoloji, 450 derecenin altındaki sıcaklıkta daha hızlı kristaller oluşturulmasını sağlıyor. Mühendisler, üretim parçalarının cam üzerinde birleştirilmesinin üretim masraflarını azaltacağını belirtiyor. "Hem ekran piksellerini hem de birleşik devreleri aynı süreçte üretebiliriz" diyen bilimadamları, bir çok fonksiyonun aynı anda üretilmesi durumunda sistemlerin ucuzlayacağını söylüyor.

Bilgi için: www.fujitsu.com.tr

KISA... KISA...

► Fujitsu'dan T-Bird

Fujitsu'nun yeni kampanyası ile karizmatik modelleri T-Bird müşterilerini bekliyor. 64 MB Geforce 2 MX ekran kartlı, 128 MB Hafızalı, CD yazıcı ve DVD sürücülü 17 inç ekrana sahip PC'nin harddiski de 40 GB.

Bilgi için: www.fujitsu.com.tr

► Microsoft Eğitim Verecek

Bilişim fuarında Office XP ürünlerinin Türkçe versiyonlarını görücüye çıkaracak olan Microsoft aynı zamanda hergün belirli saatlerde Microsoft ürünleri ile ilgili eğitim de verecek. Eğitim programı hergün şöyle: 13:00-13:20 Sertifikasyon, 13:30-13:50 Lisanslama, 14:00-14:20 Visual Studio.NET, Windows XP, 14:30-14:50 Office XP, 15:00-15:20 Windows XP, 15:30-15:50 Office XP, 16:00-16:20, 16:30-16:50 Oyun ve Donanımlar, 17:00-17:20 Kobiline

Bilgi için: www.microsoft.com.tr

► Bluetooth Dizüstünde

Fujitsu/Siemens'in yeni diz üstü bilgisayarında Bluetooth modülü internal olarak geliyor. Kapağın üzerine yerleştirilmiş modül kullanıcılara Bluetooth'un tüm imkanlarını sunuyor.

Bilgi için: www.fujitsu.com.tr

► İç Mimarınız Yok mu?

Türkiye'de de satışa sunulan bir program sayesinde bundan sonra herkes kendi evinin dizaynını bilgisayar başından kolayca yapabilecek. İnternet sitesinde devamlı güncellenen ev eşyalarını ve süslerini sanal evinize yerleştirebilirsiniz.

Bilgi için: www.decotexport.com

► Japonları da Sardi

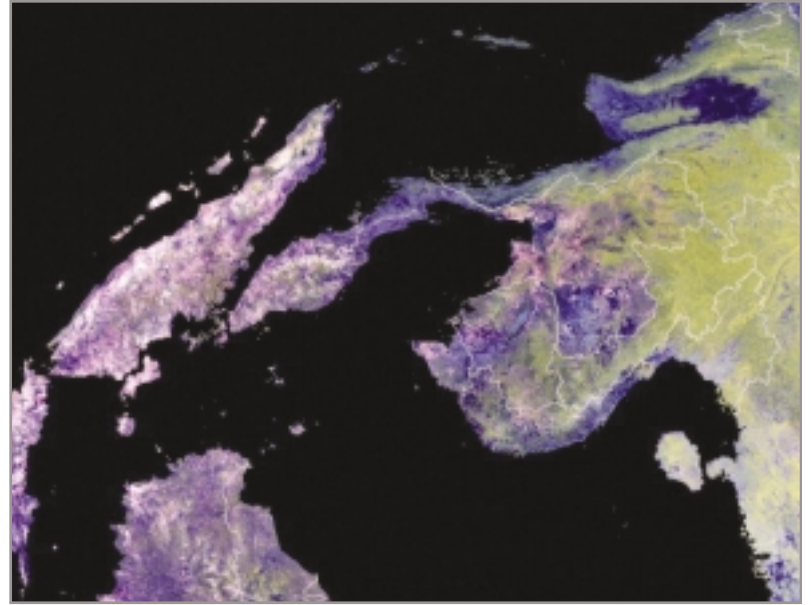
Japon hükümeti, bilgisayarlarına "Kırmızı Kod 2" virüsünün bulaşmasından şüphe ediyor. Virüs bulaştığı sanılan sunucularından biri geçici olarak kapatıldı.

NASA Uydularla Dünyanın "En Doğru" Haritasını Çıkarı

Dünya'nın En İyi 3D Haritası

Dünya'nın doğruluk oranı yüksek bir haritasını çıkarmaya çalışan NASA'nın uzay aracından elde ettiği verilerle hazırladığı 3 boyutlu haritanın doğruluk oranının çok yüksek olduğu açıklandı. Böylece Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi (NASA) Yerküre'nin bugüne kadarki en doğru haritasını oluşturdu. 3 boyutlu haritada görülen dağ, düzlük ve vadi gibi coğrafi şekiller, geçen sene bir uzay aracı tarafından elde edilen veriler ışığında hazırlandı.

NASA yeni harita yardımı ile pilotların dağlık alanlarda daha sağlıklı manevra yapabileceğini, bilim adamlarının vadilerdeki çalışmalarının kolaylaşacağını ve ABD Savunma Bakanlığı'nın güdümlü füzelerin rotalarını daha doğru çizebileceğini düşünüyor. Yeni verilerin 160'dan fazla askeri ve istihbarat kurumu tarafından kullanılacağı tahmin ediliyor. Haritalardan sınır anlaşmazlıklarının çözümünde de

yararlanılabileceği belirtiliyor.

Küresel harita verileri ilk etapta bölümler halinde yayınlanacak. NASA, her hafta bir bölgenin haritasını açıklayacak. İlk yayınlanacak harita ise ABD'de Colorado bölgesine ait. NASA haritanın, başta sınır anlaşmaz-

lıkları olmak üzere, birçok alanda kullanılacağını kaydetti. Yeni haritanın Kuzey Amerika kıtasını gösteren bölümü ilkbaharda, diğer kıta ve adalara ait bölümleri ise gelecek yılın sonunda yayınlanacak.

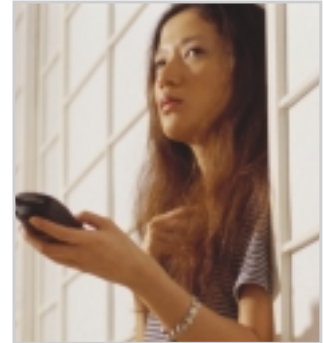
Bilgi için: www.nasa.com

Lütfen Sesinizi Yükseltmeyin

Robotlar İşbaşında

Kalabalık mekanlarda seslerin dijital olarak ayırt edilmesindeki zorluk nedeniyle robotların sesli veya görüntülü uyarılara tepki vermesinin önündeki engel aşıldı. Robotların günlük yaşama girmesi de hızlanıyor. Sig adlı robot kalabalık mekanlarda sesleri tanıyabiliyor ve bir

toplantı veya alışveriş merkezinde resepsiyonist olarak kullanılmak üzere hazırlanıyor. 'Sig' adı verilen robot, kafasının iki kenarına yerleştirilen mikrofonlar aracılığıyla insan seslerini alıyor. Sig, ayrıca görüntü teknolojisi kullanarak kameralarla konuşan kişiyi tanımlayabiliyor.

Bo\$ Ol, Bo\$ Ol, Bo\$ Ol
Cep Mesajıyla
Boşanmak

Singapurda teknolojiye hızla ayak uyduran Müslüman halk (erkekler), eşlerinden boşanmak için ağızlarını çalıştırmaktan yorulup cep telefonu mesajıyla eşlerini boşamaya kalkınca hukuk sistemi boşanmanın cep telefonu mesajıyla olamayacağını, kadının yüzüne karşı yüksek sesle söylenmesi gerektiğini açıkladı.!!!

BİR KONU-İKİ GÖRÜŞ

Microsoft “Açık Kod” a savaş açmıştı: “Açık Kod” gelişim için yararlı mıdır?

EVET

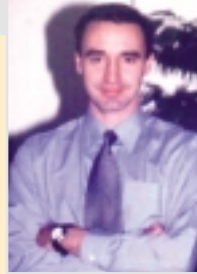
1983 yılında tanımlanan GNU serbest yazılım lisansı, yazılımcıları teşvik edip güdüleyen, paylaşıcılığı ve teknik gelişmeyi birinci kural sayan bir çalışmadır. Üretici firma, bu lisansı kullanarak açık kaynak kodunu İnternet’te, herkesin kullanımına açtığı gibi, istediği fiyattan satmakta ve çeşitli (telefon, danışmanlık) desteğini vermekte serbesttir. İnternet üzerindeki sitelerin %60’ı Apache web sunucu, %65’i Sendmail ve Qmail, %55’i ise BIND DNS sunucusu çalıştırır. Bu saydığım tüm kararlı sunucu servisleri açık kaynak kodludur. Bir başka deyişle, açık kaynak kodunun aslında güvensiz, kullanılamaz ve yönetiminin zor olduğu ilkesi son derece yanlıştır. Ne yazık ki çeşitli kurumlar tarafından bu hatalı bilgilendirme sistematik bir şekilde devam ettirilmektedir.

GÖKEM ÇETİN,
Gelecek A.Ş.
Linux

HAYIR

Yazılım sektörünün gelecekteki başarısı entelektüel mülkiyetin korunmasına ve ARGE faaliyetlerine sürekli yatırım yapılabilen bir iş modelinden geçiyor. Bunun için gerekli olan iş modeli ise Ticari Yazılım Modeli’dir. Açık kaynak modeli bu iki şartı da yerine getirmemektedir. Kurumsal müşterilerimizin, endüstrinin ve akademinin çok yaygın kullanılan ürünlerin kaynak koduna erişmesinin de çeşitli yararları vardır. Bize gelen bu tip istekleri de değerlendirerek alternatif bir model yarattık: Kaynak kodu paylaşımı. Öncelikle belirtmek gerekir ki, kaynak kodu paylaşımı konusu Linux veya Microsoft konusu değil, yazılım endüstrisinin geleceği ile ilgilidir. Bugün Microsoft, çalıştığı milyonlarca yazılım geliştirici ile entelektüel mülkiyetini paylaşmaktadır.

EMRE SAYIN,
Microsoft Türkiye
Pazarlama Müdürü

İnsan Bilgisayara Karşı İntikam Maçı

Kasparov’u yenerek satrançta insanın üstünlüğüne son veren Deep Blue isimli bilgisayardan sonra bu kez ustası Kasparov’un intikamını almaya kararlı görünen Dünya Satranç Şampiyonu Kramnik bilgisayarlara meydan okudu.

Böylece bilim adamları, bir yandan “düşünen” makineler, yani kendi kendine karar verip iş yapabilen bilgisayarlar yapma savaşımını sürdürürken, bir yandan da insan zekası ile makine zekası arasında, tarihi bir “bilek güreşi” gerçekleşiyor. 4 yıl önce ABD’de yaşanan karşılaşmada bilgisayarlar “sonunda” dünyanın gelmiş geçmiş en büyük satranç ustası olarak kabul edilen Gary Kasparov’u yenmeyi başarmıştı. Maçın ardından Kasparov, büyük bir hırsla masayı terketmiş ve bilgisayarı programlayıp maç sırasında yönlendiren uzmanların, “hile” yaptığını ve bütün koşulların kendisi aleyhine koşullandırıldığını öne sürmüştü.

Perde Arkası: ABD Microsoft’a Karşı Tam Birbirlerini Buldular

Amerikan adaletinin Microsoft’a karşı tekel davası bir beraat ile dosyaya kaldırılacak. Bu Microsoft’ta sevinçle karşılandı. Ve Washington’da: ABD başkanı Bush’un kalbi ulusal birlikten yana atıyor.

Yargıç Jackson Bill Gates’i Napoleon olarak nitelendirdiğinde ve Microsoft bağımlılık yapıcı madde satıcısı basamağına çıktığında dava ortadan kalktı. Birliğin dağılması ile sonuçlanan hükmü geri alınmak zorunda. Tecrübeli bir hakim olarak bunu bilmeliydi. Yani bu kasıtlı mı? Jakson’ın kararının geri alınmasına sadece Microsoft kurucusu Bill Gates ve Steve Ballmer değil aynı zamanda ABD hükümeti de sevindi. Davacılardan biri için dikkat çekici bir durum. Ancak bu davayı şimdiki

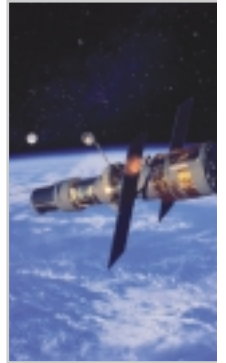
hükümet başlatmamıştı. George W. Bush, Amerikan endüstrisinin dünya çapında lider konumuna gelmesini istiyor ve böylece seyrek karşılaşılabilecek bir sahne ortaya çıkıyor: Davacı hükümet istedikleri dava sonucunun kaldırılmasına seviniyor. Şimdi adliye sarayındaki kapılar arkasında sancısız bir uzlaşma bulunabilir.

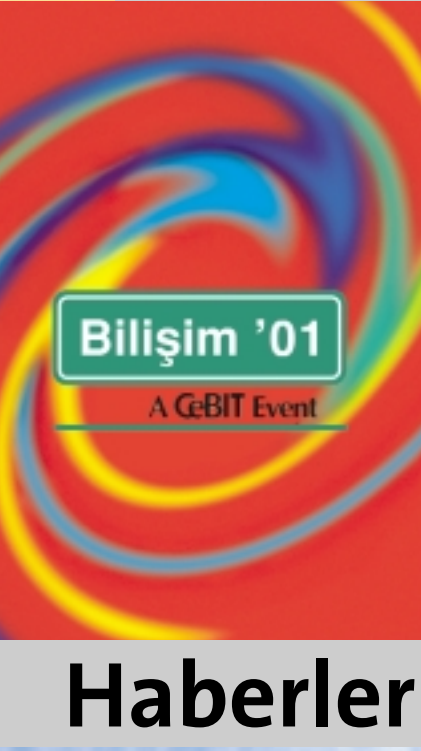
Bush açıklaması ile düşüncelerini ortaya çıkardı: “Microsoft için iyi olan Amerika için de iyidir” Microsoft ise kendisinden ödün vererek PC üreticilerinin Windows bilgisayarları masa üstünde İnternet Explorer simgesi olmadan sunmalarına izin verecek. IE, Windows XP’de de “Programları değiştir veya kaldır” menüsünde bulunacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

Uydular Paylaşılamıyor Ulusal Güvenlik Sorunu

Kablosuz iletişim teknolojilerinin ihtiyaç duyduğu frekans tahsislerinin bir an önce yapılması, gerekirse kimi devlet kuruluşlarının elinden frekansların alınıp kablosuz teknoloji şirketlerine verilmesi kararını alan Clinton yönetimine rağmen frekans tahsisleri Pentagon’un direnmesi yüzünden hala yapılamadı. Amerika’nın 120 uydusunun en büyük kullanıcısı olan Pentagon ulusal güvenliğin bu uydulara dayalı olduğunu savunarak kablosuz iletişim teknolojilerinin yaygın kullanıma geçmesini engelliyor.

Bilişim 2001:

Bu yıl onuncusu yapılacak olan Bilişim Haftası, her yıl Eylül ayının ilk haftasını, bir teknoloji şovuna ve gelecek senaryolarının oluşturulduğu muhteşem bir şölene dönüştürüyor. Bilişim Haftası kapsamında yer alan, Türkiye'nin ve Avrasya bölgesinin en büyük bilgi ve iletişim teknolojileri fuarı Bilişim'01 A CeBIT Event'e yerli bilişim devlerinin yanı sıra uluslararası şirketler de büyük ilgi gösteriyor.

■ 4-9 Eylül tarihleri arasında İstanbul Beylikdüzü Tüyap Fuar ve Sergi alanında yapılacak olan Bilişim'01 A CeBIT Event'e şimdiden katılımı kesinleşen ülkeler arasında; İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Yunanistan, Bulgaristan, Avusturya, Belçika, İsrail, Tayvan, Birleşik Arap Emirlikleri ve A.B.D. yer alıyor. Fuarın yanı sıra İstanbul Lütfi Kırdar Kongre sarayında teknoloji firmalarının ve tüm ilgililerin katılacağı bir Zirve'de düzenleniyor. Bilgisayar kullanıcılarının ve teknolojinin yakın takipçilerinin yoğun ilgisi ile karşılaşmayı bekleyen fuarda ise pek çok firma en yeni teknolojilerini görücüye çıkaracak. Sergilenecekler arasında piyasada bulunabilecek ürünler kadar henüz Türkiye'ye gelmemiş veya duyurulmamış yeni ürünler de bulunacak.

Alcatel 700

Borsasız Kalmayın

İnsan ömrünün çok büyük bir bölümü çalışmakla geçerken teknoloji üreten firmalar iş yaşamını olabildiğince kolaylaştırmak ve insanlara işlerini istedikleri her yerde yapabilecekleri olanaklar sunmak için çalışıyorlar. PC'lerin yaygınlaşması ile evde iş yapmak fırsatı doğmuşken diz üstü bilgisayarları insanın işini her yere taşımaya fırsat verdi ancak bununla yetinmeyen teknoloji geliştiricileri şimdi de mümkün olan en küçük bilgisayarlara ulaşmak istiyorlar. Alcatel'in 700 modeli barındırdığı organiz-eri, data ve fax hatlarını desteklemesi, yüksek hafıza kapasitesi, hands free özellikleri ile daima işinin başında olmak ve gelişmeleri sıklıkla takip etmek zorunda kalan finans sektörü çalışanları gibi yoğun tempoda çalışan insanlara "hareket özgürlüğü" sağlayacak bir yardımcı olmak, sadece 88 gramı bulan fiziksel hafifliğinin aksine insan yaşamında ki pek çok ağırlığı üstlenmek iddiasını taşıyor.

Bilgi için: www.Alcatel.com

Stand No: 4-137/5-331

Nokia Consol

Direksiyondan İnmeyeceksiniz

Nokia'nın konsept ürünü henüz uygulamaya geçmesi için fazlasıyla güzel bir hayal olduğundan onu otomobillerimizin direksiyonu olarak görmek için biraz daha zaman var. Bir otomobilin direksiyonu olarak tasarlanan konsol aynı zamanda internete bağlantıyı sağlayan bir mini bilgisayarı da içeriyor. Yol durumunu öğrenmekten aracınıza servis çağırma, uydular sayesinde yolunuzu bulmaya kadar her işi direksiyonunuzdaki minik bir ekrandan yapabileceğiniz günler çok uzak değil. Ancak yine de bu tür ürünler kullanmaya başlamak için üzerindeki araçların hızını yönünü kontrol edebilen sürücülerden kaynaklanan tehlikeleri bertaraf eden ve kazaları önleyebilen akıllı otoyollar gibi projelerin geliştirilip kullanıma girmesini beklemek gerekecek.

Bilgi için: www.nokia.com

Stand No: 7-230

Yakın Gelecek Tüneli

Ericsson ChatPen

Yazmanın Tadı

Mobil telefonlar, sabit telefonların sesli iletişim teknelini kırdıkları ve insanları telefon kulübelerinde beklemekten kurtardıkları gibi kullanıcılarının birbirlerine yazılı mesaj göndermelerini sağlayarak telefon başında bir numara veya adres kaydetmek için kağıt ve kalem arama derdini de büyük oranda azalttılar. Ancak tuş başına ortalama üç harfin düştüğü mobil telefonlarda tuşları kullanarak uzun mesajlar yazmanın zorluğu firmaları, önceleri, GSM telefonlar için dizayn edilmiş avuçiçi boyutunda minik klavyeler üretmeye yönlendirdi ama istedikleri performansı alamayan kullanıcının talebi görmezlikten gelinemezdi. Sonuç: Chat-Pen. Minik bir dolmakalem görünümündeki cihaz aslında normal bir kalem ve yazı yazabiliyor ancak içinde cep telefonu ile bağlantı kurarak yazılanları SMS olarak kaydetmeyi ve göndermeyi sağlayan bir Blue-tooth cihazı ile el yazısını dijitalleştiren karmaşık bir teknoloji saklıyor.

Bilgi için: www.ericsson.com

Stand No: 7-342

Siemens SX 45

Portatif

Ülkemize Fujitsu/Siemens'in getireceği, Siemens'in son gözdesi SX 45 hem bir PDA hem de bir cep telefonu olarak dikkat çekiyor. Renkli ekranı ile rakiplerinin çoğunu kışkırtan cihaz Microsoft'un cep bilgisayarları için geliştirdiği işletim sistemini kullanıyor. 32 MB hafızası bulunan küçük iletişim merkezinin ekranı 65 bin renk derinliğine kadar inebiliyor. PDA'nın olanaklarından, cep telefonunun rahatlığından vazgeçemedi için giyim tarzlarını bile değiştiren insanlar olduğu dikkate alınır, iki cihazı başarılı biçimde birleştiren Siemens'in yeni ürünü ülkemizde de Fujitsu aracılığı ile çok hayran toplayacağı benziyor.

Bilgi için: www.siemens.com

Stand No: 5-127

Motorola Timeport 260

GPRS Yetenekli Telefon

GPRS (Genel Paket Telsiz Hizmetleri) teknolojisi tüketicilere, geliştirilmiş veri alma zamanı ve düşük fiyatlarla WAP servislerine sürekli bağlantı sağlamaya yarıyor. Bağlanmak (log-on) veya yüklemek (boot-up) için zaman harcamaya son veren, yalnızca veri alma süresi için ödeme yaptıran GPRS teknolojisi, Motorola'nın Timeport 260 modeli ile kullanıcılarla buluşacak.

Bilgi için: www.motorola.com

Stand No: 4-331

Panasonic'ten İris Tanımlama

Gözünüze İyi Bakın

Elektronik uygulamaların günlük yaşamı kaplaması ile birlikte güvenlik sorunu da yani bir boyut kazandı. Bankadaki paramızın güvenliğinden en basit kimlik tanımlama işlemlerine kadar bilgisayarların bizi doğru tanıması, yanlışlık veya art niyet sonucunda bilgisayarların neden olacağı bir hata sonucunda kişi ve toplum yaşamının olumsuz etkilenmemesi için teknoloji geliştiricilerin yoğun araştırmalarının sonuçlarından biri de iris tanımlama sistemleri. Yakın gelecekte pek çok alanda karşılaşılabileceğimiz bu güvenlik sistemi insanın parmak izi gibi asla benzeri olmayan gözbebeğindeki iris tabakasını tarayarak kişinin kimliğini teyit ediyor. Bilişim Fuarında Panasonic tarafından sergilecek sistem sayesinde banka makinelerine kart sokup şifre yazmak devri kapanacak ve makineler önünde duran kullanıcının gözbebeğini tarayarak çalışacaklar.

Bilgi için: www.panasonic.com

Stand No: 7-252/7-134

Home Theatre Master

Kumandayı Hanıma Kaptırmayın

Ev sineması sistemlerini uzaktan kontrol edebilmek için tasarlanmış bu kumanda ile DVD'niz, VCD'niz, müzik sistemleriniz, televizyonunuz hatta çok zorlarsanız belki buzdolabı ve çamaşır makineniz bile uzaktan kontrol edilebilir. Basit bir televizyon kumandası yüzünden kimi evliliklerin yıkılabildiğini düşünürsek Home Theatre Master cüzdan yaktığı kadar can yakacakmışa da benziyor diyebiliriz.

Bilgi için: www.pearl.de

Fiyatı: 450 milyon TL

Kodak DX 3500

Bilgisayarsız Dijital Kamera

Kodak'ın EasyShare sistemini kullanan bu dijital fotoğraf makinesi bilgisayara bağlanmadan direkt yazıcıya resim gönderebilme yeteneğine sahip. DX 3500 dijital fotoğraf makinelerinin nimetlerinden yararlanmak isteyen ama bilgisayarlara bulaşmak istemeyenler için ilgi çekici bir seçenek olarak görünüyor.

Bilgi için: www.kodak.com

Fiyatı: 450 Milyon TL

Japon İşi Müzik

Sharp MD-MT877

Sharp'ın MD playeri MT877 Sony'nin benzer ürününden daha yüksek fiyata sahip olması ile dikkat çekiyor. Kayıt ve yeniden dinleme özellikleri olan cihazın mavi lcd ekranlı kumandası hemen göze çarpıyor. Cihazın ayrıca bir docking istasyonu da satılıyor ve dilerlerse bu istasyon üzerinden şarj ve bilgisayar bağlantısı gerçekleştiriliyor.

Bilgi için: www.sharp.com

Fiyatı: 435 milyon TL

Samsung SCH-i

Konsept Telefonlar

Samsung'un ileri nesil cep telefonları için düşündüğü SCH-i modelleri aynı zamanda bir PDA gibi kullanılabilir. Hem bilgisayar hem telefon fikri bir yenilik olmasa da Samsung'un incelik, kullanım kolaylığı ve dizayn şıklığını gözeterek tasarladığı telefonlar zamanı gelince kullanıcıların ilgisini çekmeye aday görünüyor.

Bilgi için: www.Samsung.com

Fiyatı: Belli değil

Hi-Tech

Mini Disco**Sony MZ-R700DPC**

Sony'nin yeni MDLP cihazı 320 dakikalık müzik depolama kapasitesi ile müzik severlerin hayalini süslüyor. Kolay kullanımı ve şık dizaynı ile de dikkat çeken cihaz yüksek ses kalitesi ile de dikkat çekiyor. MD kayıt da yapabilen cihaz PC'lere bağlanabilme yeteneğinde de sahip. Uzaktan kumadası bulunan ve mikrofon da takılabilen cihazın yanında Sony'nin kaliteli kulaklıkları da geliyor.

Bilgi için: www.sony.com

Fiyatı: 360 milyon TL

Blood Pressure**Tansiyonunuz Düşmesin**

Tansiyon ölçmek için doktorların veya hemşirelerin hastaların kollarına bağlayıp hava pompalayarak şişirdikleri mekanik aletleri bilmiyeniniz yoktur. Tansiyon sorunu yaşayan insanlar tansiyonlarındaki değişimlere hızla reaksiyon gösteremediklerinde istenmeyen sorunlarla karşılaşır ancak her zaman ceplerinde pompalı bir tansiyon ölçüm aracı taşıyamazlar. Yeni çıkan bu küçük saat büyüklüğündeki cihaz ise hastaya tansiyonu hakkında saniyesi saniyesine bilgi vererek gerekli önlemleri almasını sağlıyor.

Bilgi için: www.pearl.de

Fiyatı: 195 Milyon TL

Nokia MediaScreen**Gelecek Nesil Televizyon**

Nokia'nın medya ekranı günlük yaşamımızda karşılaştığımız pek çok elektronik uygulamada kullanılabilmesi için tasarlanmış. Bankamatiklerden, mağazalardaki kiosk'lara kadar hatta ileriki aşamalarda evlerimizde kullanılacak görüntülü ve sesli iletişim araçları için dokunmatik bir ekran ve kolay programlanabilir bir yapı sunuyor.

Bilgi için: www.nokia.com

Fiyatı: Belli değil

Gerçek Bir PC Uzmanı mısınız?

PC bilgilerinize güveniyorsanız internet ve iletişim, yazılım ve donanım konularında sizler için hazırladığımız testi hiçbir yardım almadan cevaplamaya çalışın. Soruları yardımsız cevaplayabiliyorsanız gerçek bir bilgisayar kurdu olmuşsunuz demektir.

→ İnternet ve İletişim

1. Ping ne demektir?

- ☐ Akustik ölçümler için özel ses dosyası
- ☐ Sunucuların erişilebilirliğini kontrol eden bir komut
- ☐ Portable Internet Next Generation'un kısaltması

2. Power-Shopping ne demektir?

- ☐ Ürünlerin fiyatlarını düşürmek konusunda baskı yapan müşteri topluluklarının oluşturulması
- ☐ İnternette 1 GHz bir PC ve en azından 256 MB RAM'le alışveriş yapmak
- ☐ Steroid, Anabolika gibi yasaklanmış ilaçların internette alınması

3. Bir Lurker'ın karakteristik özelliği nedir?

- ☐ Chat'lerde herşeyi bildiğini iddia edip can sıkır

- ☐ Kendisi yazı yazmadan hacker forumlarını takip eder
- ☐ Webde bulduğu herşeyi download eder

4. Bir SMS'de maksimum kaç karakter olabilir?

- ☐ 140
- ☐ 160
- ☐ 700

5. "Netiquette" ne demektir?

- ☐ Kibarlıklar için internet deyiimi, yani online chatte karşılıklı kompliman yapmak
- ☐ İnternet iletişimindeki düzgün davranış kuralları
- ☐ Çok değişik sanal etiketler içeren bir sunucu

6. Datamining nedir?

- ☐ Madencilikte internette kumanda edilen makinelerin kullanımı

- ☐ Arama makineleri yardımıyla internette arama yapmak
- ☐ Büyük veri kümelerinin analizi

7. Meta-Tag nedir?

- ☐ Bir web sayfasında desteklenen browser'ların belirtilmesi
- ☐ Bir HTML sayfasındaki gizli ek bilgiler
- ☐ Bir web adresinin belirtildiği grafiksel bileşen

8. LAMP ne demektir?

- ☐ Sörfçüler için özel bir masa lambası
- ☐ Linux altında AVI ve MPEG dosyaları için full screen player
- ☐ Web server için komple open source çözümü: Linux, Apache, MySQL, PHP

9. Paket gönderimi ne demektir?

- ☐ Türk Telekom'un bir hizmeti
- ☐ Veri transferi için yöntem
- ☐ Büyük veri kümelerinin gönderimi için araç

10. Roaming ne demektir?

- ☐ Kablosuz telefonlar için bir teknoloji
- ☐ Kablosuz LAN
- ☐ Mobil telsiz ağlar arasında değişim

11. HSCSD ne demektir?

12. Unified Messaging aşağıdakilerden hangisi değildir?

- ☐ E-Mail
- ☐ Faks
- ☐ Dosya transferi

13. World Wide Web'i kim geliştirdi?

- ☐ Al Gore
☐ Avrupa Çekirdek Araştırma Merkezi
☐ Amerikan Ordusu

14. BPS ne demektir?

- ☐ Bilgi Paylaşım Servisi
☐ Bits per Second
☐ Bedava Posta Sağlayıcı

15. Duplex nedir?

- ☐ Eski bir disket formatı

- ☐ Bir kopyalama yöntemi
☐ Verilerin aynı anda alınması ve gönderilmesi

16. HTML kısaltması ne demektir?

- ☐ Highband Transfer for Multiple Languages
☐ Hypertext Markup Language
☐ Hit Transfer Multiple Language

17. "B2B" ne demektir?

- ☐ Internet Cafe'de "Bana iki bira" diye sipariş vermek

- ☐ Business to businnes, firmalar arasında elektronik ticaret
☐ Buddy to buddy, iki tanıdık arasında online-chat

18. V.92 standardı modeme hangi özelliği sağlar?

- ☐ Online'ken aynı anda telefon edebilmek
☐ İkinci telefon hattı
☐ İki kat hız

19. WDMA ne demektir?

- ☐ Dalga boyu multiplexing'i
☐ Wavelength Division

Multiple Access

- ☐ Wireless Direct
☐ Memory Access

20. E-mail adreslerinde @ işaretini ilk kullanan kimdi?

- ☐ Emile Baudot
☐ Ray Tomlinsen
☐ Hermann Zapf

→ Yazılım

1. İlk kadın programcı kimdi?

- ☐ Linda Fortran
☐ Jacqueline Pascal
☐ Ada Lovelace

2. Matematikçi Alan Turing tarafından geliştirilen Turing Testi neyi bulmaya yarar?

- ☐ Makinelerin akıllı olup olmadıklarını
☐ Bilgisayarların hangi kesinliğe kadar hesap yapabileceğini
☐ Programların düzgün çalışıp çalışmadığını

3. Linux'un temelini kim geliştirdi?

4. FAT16 maksimum ne kadarlık partisyon büyüklüğü destekler?

5. Hangi Windows sürümüyle Microsoft, Windows NT ve Windows 9x serilerini birleştiriyor?

- ☐ Windows Me
☐ Windows 2000
☐ Windows XP (Whistler)

6. Her bulaştığında kodunu değiştiren virüse ne denir?

7. İlk Windows ne zaman çıktı?

- ☐ 1983
☐ 1985
☐ 1987

8. Bir CD'nin bir defada yazıldığı mod hangisidir?

9. ATARI ST'nin işletim sistemi hangisiydi?

- ☐ TOS
☐ QNX
☐ ST-DOS

10. En yaygın olarak oynanan ilk bilgisayar oyunu hangisiydi?

11. Hangi bilgisayar Kasparov'u mat etmişti?

12. MP3 nerede geliştirildi?

13. Hangi Windows sürümüyle Microsoft ilk defa

32 bitlik sistem çıkardı?

- ☐ Windows Me
☐ Windows 95
☐ Windows NT

14. Aşağıdakilerden hangisi bir Linux dağıtımdır?

- ☐ Abrakadabra
☐ SuSE
☐ Winux

15. 2000'e kadar USA'de şifreleme yöntemleri için kaç bitten sonra export yasağı vardı?

- ☐ 32 Bit
☐ 64 Bit
☐ 128 Bit

16. Hangi ülkede yazılım korsancılığı %98'in üzerindeyle en yüksek seviyededir?

- ☐ Çin
☐ Vietnam
☐ Türkiye

17. Ev bankacılığı için en yeni standardın adı nedir?

18. Birbirine bağlı verilerin sabitdisk üzerinde bir araya getirilmesi işlemine ne denir?

- ☐ Defrag
☐ Partitioning
☐ Compress

19. WordPerfect programı aşağıdakilerden hangisine ait olmamıştı?

- ☐ Corel
☐ Microsoft
☐ Novell

20. İşletim sisteminden önce hangi sistem çalıştırılır?

21. Uygulamalardaki belgelenmemiş, programcının gizlediği fonksiyonlara ne denir?

22. Ücretsiz olan, ancak sürekli reklam gösteren programlara ne denir?

23. Kullanıcıların korkulu rüyası, kilitlenmelerde çıkan ekran hangisidir?

- ☐ Kırmızı ekran
☐ Sarı ekran
☐ Mavi ekran

24. CIH virüsü adını nerden alır?

- ☐ Yazarından
☐ Bir bilgisayar oyunundan
☐ Algoritmasından

Test

- 25.** ASP kısaltması ne demektir?
- ☐ Association of Shareware Professionals
- ☐ Application Service Provider
- ☐ Active Server Pages
- 26.** Verilerin ve asıl programın belleğin aynı tipinde yüklendiği

bellek programlama prensibini kim bulmuştur?

- 27.** CorelDraw nedir?
- ☐ Resim işleme programı
- ☐ Masaüstü yayıncılık programı
- ☐ Vektörel grafik programı

28. TIFF kısaltmasının açılımı nedir?

- 29.** Yapay zeka araştırmaları için önemli modellerden hangisi Warren McCulloch ve Walter Pitts tarafından geliştirilmiştir?

- ☐ Bilgi tabanlı sistemler
- ☐ Yapay nöronal ağlar
- ☐ Mantıksal ağlar

- 30.** "ERP" kısaltması neyi ifade eder?
- ☐ Existence Reminder Program
- ☐ Elementary Requirement Process
- ☐ Enterprise Ressource Planning

Donanım

- 1.** 1890'da mühendis Herman Hollerith tarafından Tabulating Machine Company adı altında kurulan firmanın bugünkü adı nedir?
-
- 2.** İlk serbest programlanabilir bilgisayar hangisiydi?
- ☐ MARK 1
- ☐ Z3
- ☐ ENIAC
- 3.** Sabitdisk hangi firma tarafından ne zaman bulundu?
- ☐ 1956'da IBM tarafından
- ☐ 1979'da Seagate tarafından
- ☐ 1981'de Maxtor tarafından
- 4.** Hatalar PC jargonundan "Bug" olarak adlandırılır. Bu kelime nerden gelir?
-
- 5.** Hewlett Packard'ın kurulduğu garaj nerededir?
- ☐ Palo Alto
- ☐ Santa Clara
- ☐ Cambridge
- 6.** İlk taşınabilir bilgisayarın adı neydi?
- ☐ Newton
- ☐ Osborne
- ☐ Sinclair
- 7.** Hangi firma laboratuvarında fare, network ve grafiksel arayüz geliştirilmiştir?
- ☐ IBM
- ☐ Apple
- ☐ Xerox

- 8.** 80'li yılların başında Motorola'nın tanıttığı 16/32 bitlik işlemci neden 68000 adını aldı?
- ☐ 68.000 transistörden oluştuğu için
- ☐ 6800'ün takipçisi olduğu için
- ☐ Öncelikle 68 kHz'lik bir hızla pazara sürüldüğü için
- 9.** Moore kanunu ne der?
- ☐ Her 18 ayda bir bilgisayar pazarındaki fiyatlar yarı yarıya düşer
- ☐ Her 18 ayda bir bir CPU'ya iki kat daha fazla transistör entegre edilir
- ☐ Ters gitme olasılığı olan her şey mutlaka ters gider

- 10.** Peer to peer ne demektir?
- ☐ 56k modemlerde transfer standardı
- ☐ Webcam'lerde resim kayıt yöntemi
- ☐ Aynı haklara sahip iş istasyonları arasında ağ

- 11.** Mac adresi nedir?
- ☐ Bir Apple bilgisayarın IP numarası
- ☐ Malicious Activation Code
- ☐ Bir ethernet kartının sabit adresi

- 12.** WOM bağlantısı bilgisayarın hangi bileşeni üzerinde bulunur?
- ☐ Modem
- ☐ Anakart
- ☐ Sabitdisk

- 13.** Bir anakart, bir AGP slotu ve maksimum altı PCI slotunun yönetimi için kaç interrupt kullanır?
- ☐ Dört

- ☐ Altı
- ☐ Yedi

- 14.** "Red Book" standardındaki bir müzik CD'si hangi süreyle tanımlanmıştır?
- ☐ 65 dakika
- ☐ 74 dakika
- ☐ 80 dakika

- 15.** Işık emen polimerler (LEP) nasıl ışıldar?
- ☐ Molekülün eksik elektronları doldurulur
- ☐ Uzun molekül zincirleri bir ışık ileticisi gibi etki eder
- ☐ Gerilim polimerlerin yerleşimini değiştirir

- 16.** Bir CD-ROM sürücüsü 52X etiketine sahipse teorik olarak CD'nin dış alanında maksimum ne kadar KByte veri transfer edebilir?
- ☐ 150 KByte
- ☐ 5.200 KByte
- ☐ 7.800 KByte

- 17.** Klasik Athlon'un overclock kartlarının özel adı nedir?
- ☐ Moonraker
- ☐ Goldfinger
- ☐ Golden Eye

- 18.** Bluetooth hangi frekans aralığında çalışır?
- ☐ 150 ile 300 MHz arası
- ☐ 1,5 GHz
- ☐ Mikro dalga alanında

- 19.** Ekran kartının Z-Buffer'ı neyi kaydeder?
- ☐ Oyun konumunu
- ☐ Derinlik bilgilerini
- ☐ Frame rate'i

- 20.** USB 2.0'ın transfer hızı ne kadardır?
- ☐ 12 MBit/sec
- ☐ 400 MBit/sec
- ☐ 480 MBit/sec

- 21.** Ev bilgisayarları için en başarılı işlemciyi kim üretmişti?
-

- 22.** Günümüzdeki sabitdisklerin en yüksek dönüş hızı nedir?
-

- 23.** Single Speed DVD'nin hızı nedir?
-

- 24.** Stanley Kubrick'in "Odyssey 2001" filmindeki kabin bilgisayarı HAL'ın adı nerden gelir?
- ☐ Hyper Analysis Linguist
- ☐ Holographic Antimaterial Loop
- ☐ IBM'in harflerinin bir sola kaydırılmış hali

- 25.** "Waitstate" komutundan ne anlaşılır?

- ☐ Bellek veya veriyoluna yapılan iki erişim arasındaki küçük bekleme süreleri
- ☐ CPU'nun bir hesaplama için ihtiyaç duyduğu süre
- ☐ Bilgisayarın kapatılmasına kadar geçen süre

- ?** Ek soru: İlk CHIP sayısı ne zaman çıktı?

- ☐ Ekim 1994
- ☐ Mart 1995
- ☐ Şubat 1996

İÇİNDEKİLER

- 33 **Sistemi yedeklemek:**
Geri yüklemenin kullanımı
- 36 **Test Windows'u kurmak:**
Duble Windows 98
- 36 **Windows'u yedeklemek:**
MS-Backup'ın kullanımı
- 42 **Yaygın problemlere çözümler:**
Güvenlik için pratik ipuçları

Sistemi Güvenceye Almak

Nihayet Stabil Bir Windows

Kilitlenmeler, çakışmalar ve veri kayıpları tüm Windows kullanıcılarının ortak sorunları. Microsoft yeni çıkardığı işletim sistemlerine bu yüzden işe yarayan güvenlik mekanizmaları entegre ediyor.

CHIP, bunları en iyi şekilde nasıl kullanacağınızı açıklıyor.

Dünyanın en yaygın olarak kullanılan PC işletim sistemi Windows, ve aynı zamanda en çok şikayet edileni de. Kilitlenmelerden, çalışmayan fonksiyonlardan ve diğer problemlerden şikayetçi olmayan bir Windows kullanıcısı herhalde yoktur.

Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, çoğu durumda işletim sistemi bu sorunların kaynağı değildir, zira sonradan kurulan sürücüler ve programlar çoğunlukla işletim güvenliğini tehlikeye atabiliyorlar. Özensiz bir şekilde yazılmış shareware programlar önemli sistem dosyalarını değiştirebiliyorlar veya varolan DLL'lerin

fonksiyonlarına düzgün bir şekilde erişmiyorlar. Hatalı uninstall rutinleri de, ilgili program çoktan silinmiş olsa bile Registry'de gereksiz kayıtlar bırakabiliyorlar. Yeterince iyi test edilmemiş sürücüler bazı chipsetlerle düzgün çalışmıyorlar veya donanım bileşenleriyle problem çıkarabiliyorlar.

Kısaca olası hata kaynaklarının sayısı neredeyse sonsuz gibi görünüyor. Bu sorunlardan her durumda muzdarip olanlar ise kullanıcılar; zira önemli verileri tehlikede ve zaman kayıpları yüzünden de üretkenlikleri bir anda sıfıra inebiliyor. Bu problemlerin tümünü ortadan kaldırmak

mümkün değil, ancak akıllı kullanıcılar en azından etkili önlemler alabilirler: Birkaç ipucu ile her zaman stabil bir Windows sürümünü sisteme geri yükleyebilirsiniz, bunun için çok büyük bir zahmete katlanmak zorunda da değilsiniz. CHIP, Windows'un kendi araçlarıyla ve diğer faydalı yazılımlarla Windows konfigürasyonunu nasıl güvence altına alabileceğinizi ve ciddi durumlarda birkaç dakika içinde sistemi nasıl geri yükleyebileceğinizi açıklıyor. Yazının sonunda ise yaygın problemlere pratik çözümler sunan ipuçlarına yer veriyoruz. Ayrıca bu ayki CD'de faydalı bazı programları bulabilirsiniz.

Sistemi Güvenceye Almak

Sistemi Yedeklemek

Windows, eski ve sorunsuz çalışan bir sistem durumuna geri dönmeniz için değişik güvenlik mekanizmaları sunuyor.

Win Me'de geri yükleme noktaları oluşturmak

Ekran kartınızın üreticisi internette, çok daha hızlı olduğu söylenen yeni bir sürücüyü download'a sunmuş. Ancak daha önceki sürümleri kısmen hatalı olduğu için sürücüyü acil bir durumda tekrar komple şilebilmek istiyorsunuz.

İPUÇU: Windows 95 veya 98'le çalışıyorsanız, sürücünün unistall rutininin düzgün çalışmasını ummaktan başka çareniz yok. Bunun dışında sadece tüm Windows kurulumunu yedekleme şansınız var. Bunun nasıl yapılacağını 36'da okuyabilirsiniz.

Buna karşın Windows Me'de "Sistem Geri Yükleme" seçeneği sunuluyor, bununla eski bir sistem durumuna hızlı bir şekilde geri dönme şansınız var. Program normalde kendini belli etmeyecek şekilde artalandaki çalışıyor ve Windows'u çalıştırdığınız zaman günde en azından bir kere bir "Geri Yükleme Noktası" oluşturuyor. Burada sözkonusu olan güncel sistem durumunun o anda kaydedilmesi, yani tüm Registry veri tabanı ile birlikte güncel Windows konfigürasyonu, kurulu sürücüler ve programlar sabitdiskin bu fonksiyon

için ayrılmış bir alanında yedekleniyor. Bir takvim görünümü üzerinden sistemi eski bir geri yükleme (restore) noktasına döndürebilirsiniz. Ayrıca istediğiniz anda geri yükleme noktaları (restore point) oluşturabilir ve bunlara istediğiniz isimleri verebilirsiniz. Böylece mesela bir ekran kartı sürücüsü kurmadan önce güncel sistem durumunun yedeğini almış olursunuz. Sürücüden istediğiniz verimi alamazsanız yapmanız gereken tek şey eski durumu geri yüklemek olacaktır.

Sistem Geri Yükleme'yi (System Restore) Başlat menüsünde "Programlar / Donatılar / Sistem Araçları" altında bulabilirsiniz. Başlangıç ekranında "Geri yükleme noktası oluşturun" seçeneğini işaretleyin ve "İleri" düğmesine tıklayın. Açılan pencerede neden bir geri yükleme noktası oluşturduğunuzu en iyi şekilde açıklayan bir tanımlama girin, yani mesela "Ekran kartı sürücüsü kurulumu". "İleri" düğmesine tıkladıktan sonra Windows sistem durumunu kaydedecektir.

Şimdi Sistem Geri Yükleme'den çıkın ve yeni ekran kartı sürücüsünü kurun. Sürücüyü birkaç gün boyunca değişik uygulamalarla test edin. Problemler yaşıyorsanız eski duruma kolayca geri dönebilirsiniz: Sistem Geri Yükleme'yi çalıştırın ve bu se-

KONTROL LİSTESİ

» Hata kaynakları nasıl azaltılır?

Birkaç etkili güvenlik önlemiyle Windows'taki hata kaynaklarını en aza indirgeyebilirsiniz:

- **Never change a running system:** İşletim sisteminiz problemsiz olarak çalışıyorsa, sürücü ve benzeri güncellemelerle optimize etmeyi denemeyin.
- **Windows'un kendi sürücülerini kullanın:** Donanım algılama fonksiyonu bilgisayarınızdaki tüm aygıtları tanıdıysa, üreticilerin kendi sürücülerini kullanmanıza gerek yok ve bunları kullanmanız daha iyi.
- **Sertifikalı sürücüler kullanın:** Sürücü güncellemeleri yapmak istiyorsanız, sürücülerin mutlaka Microsoft tarafından dijital olarak imzalanmış (sertifikalı) ol-

masına dikkat edin. Gerçi bu sürücüler nadir olarak bulunsa da bazı üreticiler Microsoft'taki sertifikalama masraflarına katlanıp müşterilerine hatasız sürücü sürümleri sunuyorlar. Ayrıca düzenli olarak Windows Update sitesinde yamaların bulunup bulunmadığını kontrol edin.

► **Temiz bir sisteme dikkat edin:** Sadece ihtiyaç duyduğunuz programları kurun. Ekran koruyucular, işe yaramayan internet hızlandırıcıları, bir fonksiyonu ve faydası olmayan ıvır zıvır programlardan ve kullanmadığınız araçlardan uzak durun. Bu şekilde sisteminiz daha sorunsuz ve hızlı çalışacaktır.

► **Windows sürümünü kontrol edin:** Kuracağınız tüm programlarda hangi Windows sürümü için yazıldıklarını kontrol edin. Mesela sadece Windows 95/98 için yazılmış bir programı Windows Me veya 2000 altında kullanmayı denemeyin.

► **Eski sürücülerini kaldırın:** Donanım değiştirdiyseniz önce eski sürücüyü sistemden kaldırın, daha sonra yeni donanımın yeni sürücüsünü kurun. Aynı şey ekran kartlarındaki sürücü güncellemeleri için de geçerli: Yeni sürücüyü kurmadan önce, eskisini sistemden silin ve standart Windows VGA sürücüsünü ayarlayın. Daha sonra sistemi yeniden başlatın ve yeni sürücüyü kurun.

Sistem Geri Yükleme

Geri Yükleme Noktası Seçin

Bu talimat, geri yükleme noktaları olan tüm tarihleri kalın yazı olarak gösterir. Liste, seçti tarih için kullanılabilir geri yükleme noktalarını gösterir.

Geri yükleme noktaları, şunlar olabilir: sistem denetimi noktası (bilgisayarın oluşturduğu zamanlanmış nokta), el ile geri yükleme noktaları (handi oluşturulmuş) ve kurulu geri yükleme noktaları (belirli programlar yüklenirken oluşturulan otomatik geri yükleme noktaları).

Talimatın alt kısmında bir tarih seçin, sonra listede bulunan geri yükleme noktalarından birini seçin.

Ağustos 2001					
Paz.	Sal.	Çar.	Per.	Cum.	Paz.
30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	31

10 Ağustos 2001 Cuma

17:48: Donanım kartı sürücüsünü kurulumu

17:22: Geri yükleme işlemi

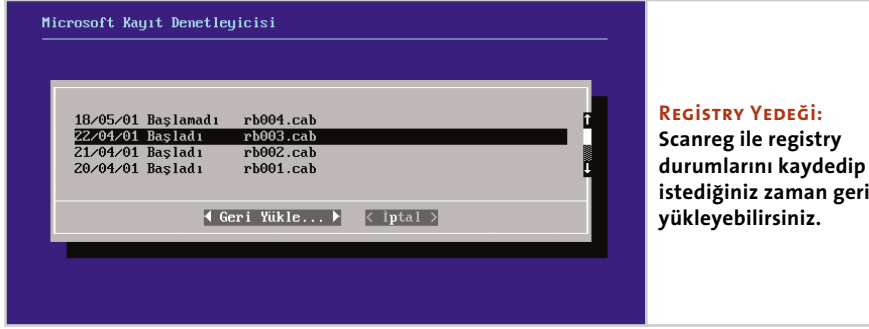
GÜVENLİK ÖNEMLİ: Sürücü veya yazılımların kurulumundan önce bir geri yükleme noktası oluşturmanızda fayda var.

Sistemi Güvenceye Almak

fer “Bilgisayarımı önceki bir zamandan geri yükle” seçeneğini işaretleyin. “İleri” düğmesine tıkladıktan sonra güncel ayın takvim görünümünü önünüzde göreceksiniz. Geri yükleme noktaları olan günler burada kalın olarak işaretlenmiş olacaktır. Üst kenardaki ok tuşlarıyla bir ay geri veya ileri gidebilirsiniz. Geri yükleme noktanızın tarihini seçin. Takvimin ya-

açılışında [Shift] tuşuna basılı tutmanız yeterli. Windows Me bu durumda otomatik olarak “Yardım ve Destek” ekranıyla başlayacaktır. Buradan bir linkle doğrudan Sistem Geri Yükleme’ye ulaşabilirsiniz.

Windows 95 ve 98 altında ise biraz farklı bir yol izlemeniz gerekiyor. Burada açılışta [F8] tuşuna basılı tutup daha son-

REGİSTRY YEDEĞİ:
Scanreg ile registry durumlarını kaydedip istediğiniz zaman geri yükleyebilirsiniz.

nındaki ikinci bir pencerede o gün için varolan yedeklemeleri açıklamalarıyla birlikte görebilirsiniz. Noktalardan birini seçip “İleri” düğmesine tıklayın. Güvenlik sorgusunu “Tamam” ile geçin ve tekrar “İleri” düğmesine tıklayın. Windows şimdi eski durumu geri yükleyecek ve bilgisayar daha sonra otomatik olarak yeniden başlatacaktır. Son olarak bir de onaylama çıkacaktır. Anca daha sonra yanlışlıkla yanlış geri yükleme noktasını geri yüklediğinizi fark ettiyseniz, bu da problem değil. Bu durumda yapmanız gereken tek şey Sistem Geri Yükleme’yi yeniden çalıştırmak ve “Son geri yüklememi geri al” seçeneğini tıklamak. Alternatif olarak hemen başka bir geri yükleme noktası da seçip yükletebilirsiniz.

Problemlerde güvenli kipin kullanımı

Yeni bir sürücünün kurulumundan sonra Windows Me açılışta sürekli olarak kilitleniyor.

İPUCU: Böyle bir durum sürücü hatalı olduğunda veya yanlışlıkla varolmayan bir aygıt için bir sürücü yüklediğinizde ortaya çıkabilir. Masaüstüne ulaşamayacağınız için bu durumda Sistem Geri Yükleme’yi de normal yollardan çalıştıramazsınız. Neyse ki program Windows’un Güvenli Kip’inde de çalışıyor. Windows güvenli kipte sadece kendi en önemli temel sürücülerini yükler.

Güvenli Kip’e girmek için bilgisayarın

ra menüden Güvenli Kip’i seçiyorsunuz. Güvenli Kip’teyken hatalı olan sürücüyü elle kendiniz kaldırmayı deneyebilirsiniz.

Bozuk Windows 98 Registry’sini geri yüklemek

Sistem ayarlarında yaptığımız bir değişiklikten sonra Windows güvenli kipte bile açılmaz oldu. Anladığımız kadarıyla Registry veri tabanında büyük hasarlar meydana gelmiş.

İPUCU: Bu durumda registry veri tabanının eski sürümünü geri yüklemeyi deneyebilirsiniz. Windows her gün sistem dosyalarının güncel sürümlerini bir arşiv dosyasında kaydeder. Beş gün öncesine kadar olan eski sistem durumları bu şekilde geri yüklenebilir. Bunun için de şunları yapmalısınız: Bilgisayarı bir boot disketinden başlatın ve komut isteminin ekrana gelmesini bekleyin. Daha sonra

SORUN GİDERME

» BIOS güncellemesini geri almak

Çoğu Windows hatasının nedeni işletim sistemindeki, programlardaki veya sürücülerdeki hatalı fonksiyonlar değildir. Hataların kaynağı çoğunlukla BIOS’tan kaynaklanır. Üreticilerin arasındaki rekabet baskısı yüzünden çoğu anakart acele bir şekilde hatalı BIOS sürümleriyle pazara sürülüyor ve zamanla bunların güncellemeleri birbiri ardına çıkmaya başlıyor. Ancak bu güncellemeler bazen kısmen durumu daha da kötü bir hale sokabiliyorlar: BIOS geliştiricilerinin Windows 9x desteğini unuttukları veya bazı ses kartlarının çalışmadığı durumlar söz konusu olabiliyor.

► **Sonuç:** Sistem kilitlenmeleri. Bu yüzden BIOS güncellemesinde her zaman eski sürümün bir güvenlik kopyasını almalısınız, çoğu Flash aracı bu imkanı sağlıyorlar. Yeni sürüm hatalıysa eskisini aynı araçla geri yükleyebilirsiniz. Ayrıca daha eski güncellemeleri de saklamanızda fayda var. Bunları bir CD’ye veya diskete kaydedip iyi bir şekilde saklamanız ileride yaşayacağınız problemlerin çözümünde faydalı olabilir.

C:\Windows\Command dizinine geçin ve burada şu komut satırını girin:

scanreg /restore

Böylece en son beş yedeklemenin listesi görünecektir. Bunlardan birini seçin (hata ortaya çıkmadan önceki son tarihi) ve “Geri Yükle” düğmesine tıklayın. Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra Windows tekrar sorunsuz olarak çalışmalı. Ayrıca: Windows altında sadece “Scanreg” girerseniz Registry kontrol edilir ve isterseniz yedeklenir.

SHAREWARE

» Sistem Geri Yükleme’ye alternatifler

Sistem Geri Yükleme sadece Windows Me’de mevcut, Windows 95 ve 98’de bu program mevcut değil. Söz konusu işletim sistemlerinden birini kullanıyorsanız başka üreticilerin geliştirdikleri programları kullanabilirsiniz. Bu sistem kurtarma araçlarının fiyatları yaklaşık olarak 40 ile 70 dolar arasında, ancak Windows Me’nin Sistem Geri Yükleme’sine göre çok daha

başarılı fonksiyonlara sahipler. Mesela kurulu programları veya sürücülerini isteğe bağlı olarak silebiliyorsunuz. Bazıları hatta aldığınız yedekleri formatlanmış partitionlar olarak geri yükleyebiliyorlar. Shareware bir program olan Emergency Recovery System ve Roxio GoBack bunlardan bazıları ERS’yi bu ayki CD’de © **WINDOWS TUNING** bölümünde bulabilirsiniz.

Test Windows'u Kurmak

Denemeler için aynı sabitdiskte, ancak çalıştığınız Windows'tan ayrı bir Windows test ortamı kurabilirsiniz.

Bir diske iki kere Windows kurmak

İkinci bir Windows işletim sistemi kurarak mesela Shareware programları burada denemek istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için ihtiyaç duyacağınız en önemli araç bir boot manager'dır. Acemi kullanıcıların bu tip programları kullanmalarını tavsiye etmiyoruz, zira yanlış bir konfigürasyonda varolan sistemlerini bile açamayabilir ve uzman yardımı almadan oluşabilecek problemi çözemezler. Bu yüzden burada anlatılacak bilgileri sadece uzman kullanıcıların denemelerini öneriyoruz. CD'de bazı başarılı boot manager programlarını © **BOOT** CD kodu altında bulabilirsiniz.

Windows NT veya 2000 kullanıyorsanız işiniz kolay, zira halihazırda Windows 9x ile paralel bir işletim sağlayan bir boot manager ile birlikte geliyorlar. Yapmanız gereken sadece şunlar: İkinci bir partition kurun, önce Windows 9x'i (eğer kurulu değilse) sonra da NT/2000'i kurun. Aynı diske Windows 95/98 veya Me'yi iki defa kurmak istediğinizdeyse durum biraz karışıyor. Bunun için harici bir boot manager programına ihtiyacınız var, mesela shareware bir program olan Vamos (<http://www.vamos.de/english/>). İkinci bir Windows kurulumundaki problem şu: Bunun için iki tane birincil (primary, etkin olarak atanmış) partitiona ihtiyacınız var. Ancak FDISK programıyla sadece bir tane etkin bölüm atayabilirsiniz. Bu yüzden FDISK'i Vamos'la "kandırmanız" lazım.

Komple yeni bir sistem yüklemek istiyorsanız en iyisi şunları yapın: Önce sistem dosyalarının yüklü olduğu bir disket oluşturun, bunun için Winsows'ta A: sürücüsüne sağ tuşla tıklayın ve "Biçimlendir" komutunu çalıştırın. Açılan pencerede "Sistem dosyalarını kopyala" seçeneğini işaretleyin ve "Başlat" düğmesine tıklayın. Bu diskete daha sonra internetten çektiğiniz ZIP dosyası içindeki VA-

MOS.EXE dosyasını kopyalayın. Ayrıca C:\WINDOWS\COMMAND\ dizinindeki FDISK.EXE ve FORMAT.EXE dosyalarını da diskete kopyalayın. Bilgisayarı yeniden başlatın ve sistemi disketten açın. Şimdi Fdisk'i açın ve birinci DOS bölümünü oluşturun, ancak ikinci bölüm için diskte yer bırakmayı unutmayın. İlk bölümü formatlayın ve üzerine Windows'u kurun. Daha sonra yine disketten sistemi açın ve şu komutu girin:

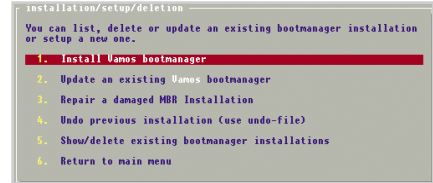
```
vamos hide hd1:p1
```

Bu komut ilk sabitdiskteki (hd1) ilk partitionu (p1) gizleyecektir. Daha sonra Fdisk'i çalıştırın ve uzatılmış ikinci DOS bölümünü oluşturun ve bu bölümü etkin olarak atayın. İkinci Windows'u şimdi bu partitiona kurun. Daha sonra tekrar disketten sistemi açın ve şu komutu girin:

```
vamos unhide
```

Bu komutla da daha önce gizlemiş olduğunuz partitionu tekrar görünür yapmış

olursunuz. Daha sonra Vamos'u boot manager olarak kurun. VAMOS.EXE komutunu girin; böylece bir pencere çıkacak ve burada ilk seçenek olan "Install"ı seçmeniz gerekiyor. Vamos'un vereceği uyarı penceresini birinci seçenle geçin. Şimdi tekrar birinci seçeneği seçip Vamos boot manager'ın kurulumunu onaylayın. Vamos'un MBR (Master Boot Record) alanına kurulmasını sağlayın ve boot manager için bir yer belirleyin (en iyisi 1.). Vamos'un devam eden yönergelerini izleyin ve son olarak bilgisayarınızı yeniden başlatın (disketi çıkartmayı unutmayın). Boot menüsünde [S] tuşuna basın

DOUBLE WINDOWS: Vamos bir disk üzerinde iki Windows kurulumunun çalıştırılmasını sağlıyor.

ve açılan pencerede "Boot Settings"e girin. İlk Windows'un partitionunu işaretleyin ve [S] tuşuna basın. Burada ilk kurulum için uygun bir isim de verebilirsiniz. Önemli olan "Boot support" listesinde "auto active" kaydını seçmeniz. Bu işlemleri ikinci partition için tekrarlayın, burada da "auto active"i etkinleştirmeyi unutmayın.

Windows'u Yedeklemek

İşinizi sağlama almak istiyorsanız temiz bir Windows kurun ve hemen güvenli bir yere kopyalayın yedeğini alın.

MS Backup ile tüm sistemi kopyalamak

İstediğiniz bir anda en iyi şekilde konfigüre edilmiş bir Windows'a geri dönebilmek istiyorsunuz.

İPUCU: Windows bu iş için yeterli olan kendi Backup (yedekleme) programına sahip. Ancak Windows'un standart kurulumunda bu program sisteme kurul-

muyor. Backup programını sonradan kurmak için Windows 98'de şunları yapmalısınız: Denetim Masası'nda Program/Ekle Kaldır bölümüne girin. Windows Kur sekmesine geçin ve Sistem Araçları'nı işaretleyin. Ayrıntılar düğmesine tıklayıp listeden "Yedekleme" bileşenini seçin ve "Tamam" ile onaylayın. Windows şimdi sizden Windows kurulum CD'sini isteyecektir ve program için gerekli dosyaları kopyalayacaktır.

Windows Me'de ise farklı bir yol izle- →

meniz gerekiyor. Burada Backup programını Denetim Masası'ndan değil, CD üzerindeki bir EXE dosyasından kuruyorsunuz.

Windows Me CD'sini sürücüye yerleştirin ve \ADDONS\MSBACKUP dizinine geçin. Burada MSBEXP.EXE dosyasını bulacaksınız. Dosyaya çift tıkladığınızda kurulum başlayacaktır. Daha sonra Windows'u yeniden başlatmanız gerekecektir. Programı "Başlat – Programlar – Donatılar – Sistem Araçları" altında bulabilirsiniz. Programı ilk defa çalıştırdığınızda yedekleme programının bir yedekleme cihazı bulamadığına dair bir hata mesajıyla karşılaşabilirsiniz. Burada bant veya MO sürücüler gibi donanımlar kastediliyor. Bu bizi ilgilendirmiyor, o yüzden "Hayır" düğmesine tıklayın. Yedekleme işlemi için gerekli ayrıntılı adımları yandaki kutuda bulabilirsiniz. QIC dosyasını istediğiniz gibi taşıyabilir ve mesela bir CD'ye yazabilirsiniz.

Windows'u Backup'tan geri yüklemek

MS-Backup ile Windows'u yedeklediniz. Şimdi ise aldığınız yedeği geri yüklemek istiyorsunuz.

Yedekleme programını çalıştırın ve "Yedeklenmiş dosyaları geri yükle" seçeneğini seçin. "Tamam" düğmesine tıklayın ve çıkan pencerede aldığınız backup dosyasının yolunu girin. Daha sonra "İleri" düğmesine tıklayın. Şimdi yedeğin açıklamasını, oluşturulma tarihiyle birlikte göreceksiniz. "Tamam" düğmesine tıkladığınızda program yedeklenmiş dizinleri gösterecektir.

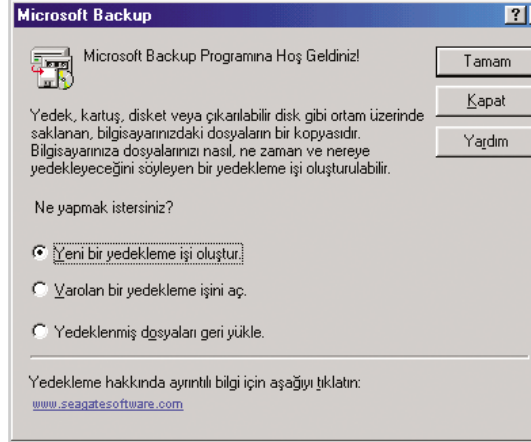
Şimdi tekrar C:\Program Files ve C:\Windows dizinlerini işaretleyin. "İleri" düğmesine tıkladıktan sonra yedekleme aracı yedeğin nereye kopyalanacağını soracaktır. "Özgün Konum"u seçin ve "İleri" düğmesine tıklayın. Son pencerede "Her zaman bilgisayarımındaki dosyayı değiştir." seçeneğini işaretleyin, Windows böylece varolan konfigürasyonun üzerine komple yazabilecektir. "Başlat" düğmesine tıkladıktan sonra program Registry'nin de geri yüklenip yüklenmeyeceğini soracaktır. Bu soruya, donanım ve sistem ayarlarının geri yüklenmesiyle ilgili bir sonraki soruya da olduğu gibi olumlu cevap verin. Verilerin geri yazılması sırasında yedeklenemeyen dosyalar-

ADIM ADIM

» 4 Adımda Windows Yedeklemesi

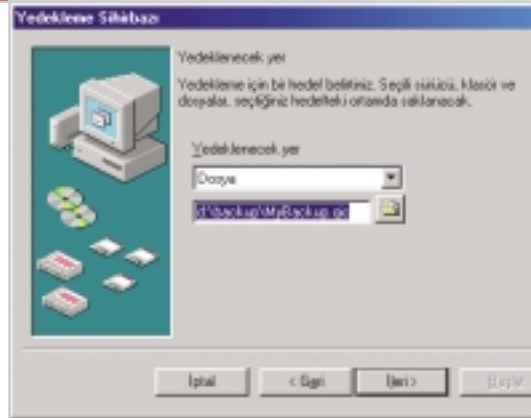
Windows'unuzun komple bir yedeğini alın. Bunu ileride istediğiniz zaman geri yükleyebilirsiniz. Şunları yapmanız yeterli:

1. Yedekleme için dosyaların seçimi

Yedekleme sihribazı sizi karşılayacaktır. İlk pencerede "Yeni bir yedekleme işi oluşturun." seçeneğini seçin ve "Tamam" düğmesine tıklayın. "Seçili sürücü, klasör ve dosyaların yedeğini al" seçeneğini işaretleyin ve "İleri" düğmesine tıklayın. Sürücü görünümünde C:\Program Files ve C:\Windows dizinlerini işaretleyin ve "İleri" düğmesine tıklayın. "Tüm seçili dosyalar" seçeneğini olduğu gibi bırakın ve "İleri" düğmesine tıklayın.

2. Yedekleme konumunu seçmek

Sisteminize bir yedekleme sürücüsü bağlı değilse, "Yedeklenecek yer"de "Dosya" seçili olacaktır. Bunun altındaki giriş alanında backup dosyasının adını ve konumunu girin. Açıklama için istediğiniz bir şey girebilirsiniz. Önemli olan QIC dosya uzantısı. "İleri" düğmesine tıklayın. Takip eden iki ayarı aynen bırakabilirsiniz.

la ilgili mesajlar alacaksınız. Bunları "Tamam" ile onaylayın. Ayrıca System File Recovery'nin \WINDOWS\PCHEALTH\HELPCTR altındaki dosyalarının üzerine yazılamaz. Bununla ilgili mesajları geçebilirsiniz. Geri yüklemeler tamamlandığında Windows, bilgisayarınızı yeniden başlatmayı önerecektir. Bu durumda bazen registry veritabanında hatalar olduğuna dair bir mesaj alabilirsiniz. Endişelenmenize gerek yok, Windows'un oto-

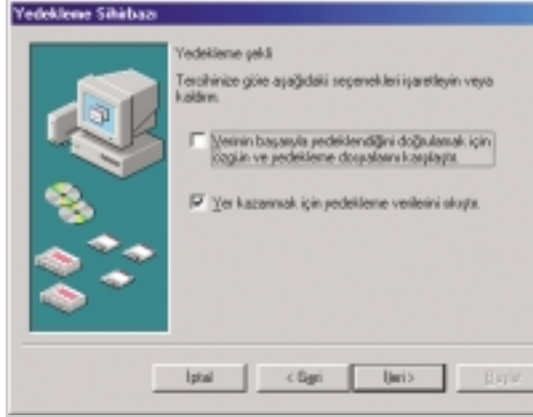
matik registry kontrolü, problemin giderilmesini sağlayacak ve bilgisayarın yeniden başlatılmasını isteyecektir. Daha sonra eski sistem tamamen yeniden yüklenmiş olacaktır.

Yedeği otomatik olarak geri yüklemek

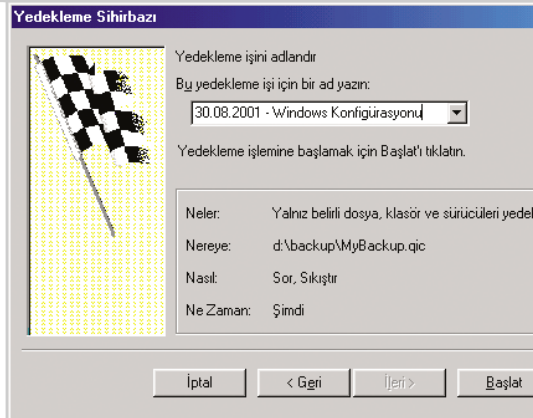
Windows'un yedekleme programının bir dezavantajı var: Eski bir Windows sürü-

3. Yedekleme adı vermek

“İleri” düğmesine tıkladıktan sonra yedekleme görevine bir isim vermelisiniz. Bunun yedeğin dosya adıyla bir ilgisi yok, zira sadece bir açıklamayı ifade ediyor. “30.08.01 tarihli Windows Konfigürasyonu” gibi bir açıklama mantıklı olacaktır.

4. Yedekleme işlemini başlatma

“Başlat” a tıkladığınızda yedekleme başlayacaktır. Yedekleme işlemi sona erdiğinde “Rapor” düğmesiyle bu işlem sırasındaki hataları görebilirsiniz. Endişelenmenize gerek yok: Programın yedekleyemediği dosyalar her zaman olacaktır. Bunlar mesela Windows’un o an açtığı ve kullandığı LOG veya indeks dosyaları olabilir. Yani bu hata mesajlarını dikkate almanıza gerek yok.

münü geri yüklemek için, Windows’u mutlaka kurmanız gerekir. Ancak yedeklenmiş verileri DOS altından geri yüklemek maalesef mümkün değil.

İPUCU: Windows 98 ile çalışıyorsanız, Windows kurulumunu ve verilerin geri yüklenmesi işlemini tamamen otomatize edebilirsiniz.

Windows CD’sinde \TOOLS\SYSREC dizininde PCRESTOR.BAT dosyasını bulacaksınız. Bu batch programını DOS

altında çalıştırdığınızda Windows’un temel sürümünü yedekleme araçlarıyla birlikte kuracaktır.

Daha sonra kullanıcının müdahalesi gerekmeksizin yedekleme programı açılacak ve alınan yedek dosyasının konumu sorulacaktır. Yazılım böylece eski bir Windows konfigürasyonunu geri yükleyebilir. Bu işlemle ilgili daha ayrıntılı açıklamaları batch dosyası ile aynı dizindeki RECOVER.TXT dosyasında bulabi-

lirsiniz. Ancak Windows Me’de maalesef otomatik geri yükleme mümkün değil.

Windows’u ikinci kurulum üzerinden kopyalamak

Bir virüs saldırısına uğradınız. Backup dosyasını geri yükledikten sonra da virüs temizlenemedi.

İPUCU: Windows’un yedekleme programının bir dezavantajı var: Gerçi varolan dosyaları, virüssüz temiz sürümleriyle değiştiriyor, ancak diğer tüm dosyalara hiç dokunmuyor. Virüs, aldığınız yedekte bulunmayan bir dosyaya bulaşmışsa, sistemde aktif olarak kalmaya devam eder. Bu durumda başka bir yedekleme yöntemi kullanmanız ve tüm Windows kurulumunu başka bir tanesiyle değiştirmeniz gerekir. Bunun için de Windows’u ve varolan uygulamaları yedeklemelisiniz. Sabitdiskinizde bunun için C: sürücüsü yanında ikinci bir partition bulunmalıdır ve en azından C: sürücüsü kadar kapasiteye sahip olmalıdır.

Windows’u en iyi konfigürasyonu kurun. İnternette donanımınız için en yeni sürücülerini çekip kurun. Daha sonra Denetim Masası’nda Sistem kaydına girin ve burada “Başarımlar / Sanal Bellek” e tıklayın. “Sanal bellek ayarlarımı kendim belirleyeyim” Seçeneğini etkinleştirin ve sanal bellek (takas) dosyasını başka bir sabitdiske taşıyın.

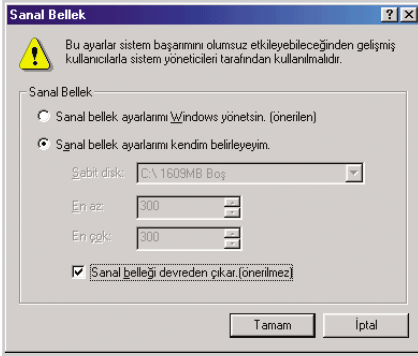
Daha sonra bilgisayarı yeniden başlatmanız gerekecektir. Bundan sonra Explorer ile C:\WINDOWS ve C:\Program Files dizinlerini başka bir sürücüye kopyalayın ve bunların adını XWINDOWS ve Xprogram Files olarak değiştirin.

Windows’u geri yükleyip onarmak için her iki X dizinini Explorer ile C: sürücüsüne kopyalayın. C:\Program Files dizininin adını C:\OLDProgram Files olarak ve C:\Xprogram Files dizinini de C:\Program Files olarak değiştirin. Bilgisayarı yeniden başlatın ve DOS komut isteminden sistemi açın, Windows Me’de bunun için bir boot disketi kullanmanız gerekir. Şimdi şu komutları girin:

```
ren C:\WINDOWS C:\OLDWIN
ren C:\XWINDOWS C:\WINDOWS
```

Böylece virüslü, varolan Windows dizinlerini eski ve temiz olan sürümleriyle değiştirmiş olursunuz. Bilgisayarı bir kez daha yeniden başlattıktan sonra tekrar ilk →

Sistemi Güvenceye Almak

HAZIRLIK: Yedeklemeden önce Windows takas dosyasını iptal etmeniz veya başka bir yere taşımanız gerekiyor.

Windows konfigürasyonuna sahip olacaksınız.

Şimdi C:\OLDProgram Files ve C:\OLDWIN dizinlerini silin. Sanal belleği iptal ettiyseniz şimdi yeniden etkinleştirmeniz gerekiyor.

! DİKKAT: Burada anlatılan yöntem sadece Windows 9x'te çalışır, Windows NT veya 2000'de işe yaramaz.

Windows 2000'le Windows'u yedeklemek

Bir önceki ipucunda anlatıldığı gibi Windows konfigürasyonunuzu yedeklemek istiyorsunuz. Ancak D: sürücünüzde bazı programlarla birlikte Windows 2000 kurulu, bu yüzden bu diskte yedekleme için yeterince yer yok. Bilgisayarınız bir networke bağlı.

İPUÇU: Bu durumda Windows'un yedeklenmesi ve geri yüklenmesi aslında çok daha basit ve hızlı olacaktır. Sistemi Windows 2000'den açın ve bu işletim sistemiyle Windows 9x konfigürasyonu-

nuzu C:\WINDOWS ve C:\Program Files dizinleriyle birlikte başka bir bilgisayara kopyalayın. Bu bilgisayarda söz konusu iki dizinin adını XWINDOWS ve XProgram Files olarak değiştirin.

İlerde bu sürümü tekrar kullanmak için her iki X dizinini Windows 2000'le tekrar C:'ye kopyalayın ve C:\WINDOWS ve C:\Program Files'ı silin. X dizinlerine tekrar eski isimlerini verin ve sistemi yeniden başlatın. Şimdi hemen hatasız bir Windows'a kavuşacaksınız.

Image programları en iyi yedekleme çözümü

Sıkça yeni yazılımlar kurup denediğiniz için Windows'un yedeklenmesi ve geri yüklenmesi daha hızlı ve mümkün olduğunca kolay gerçekleşmeli. Buraya kadar anlatılan tüm yöntemler ise sizin için çok zahmetli.

İPUÇU: Bu durumda bir image programı kullanmayı düşünmelisiniz. Powerquest'in Drive Image'i ve Symantec'in Norton Ghost yazılımları bu alanda öne çıkıyorlar. Fonksiyon kapsamı olarak büyük ölçüde aynı olan yazılımların (Drive Image biraz daha başarılı) ikisi de yaklaşık olarak 70 dolara satılıyor.

Her iki program da DOS modunda çalışıyorlar, istenilen birçok seçilebilir partitionu bir image dosyasına dönüştürebiliyor ve bunları sabitdiske, ZIP sürücüsüne veya başka bir yedekleme aygıtına kaydedebiliyorlar. Bu image dosyasından daha sonra partitionun içeriği tekrar geri yüklenebiliyor. Bir image programıyla veri yedeklemesinin avantajı sadece Windows konfigürasyonunu değil, zira sabit-

KAYDEDİLEBİLİR CD'LER

» CD, Windows yedeklemesi için uygun değil

Ucuz ve güvenli bir kayıt medyası olarak CD'leri yedekleme için tercih edebilirsiniz. Ancak bir Windows konfigürasyonunu komple yedeklemek için CD'ler uygun değil. Gerçi C:\WINDOWS ve C:\Program Files dizinlerini CD'ye yazabilir ve daha sonra tekrar sabitdiske kopyalayabilirsiniz. Ancak bu iki dizinin boyutu çoğu durumda bir CD'ye sığmayacaktır. CHIP, test için Windows Me'yi sürücülerle ve WinOnCD'yle birlikte kurdu. Sadece bu konfigürasyonda diskteki veriler 684 Mbyte yer kaplıyor. Bunun bir CD'ye kaydetmeniz mümkün, ancak mesela Office paketi de kurarsanız, oluşacak veri kümesi artık bir CD'ye sığmayacak hale gelecektir. Bir backup programı kullanarak kopyalama sırasında verilerin sıkıştırılmasını sağlayabilirsiniz ve böylece işiniz çok daha kolaylaşır.

Hemen hemen tüm CD kayıt (recording) yazılımları bir image dosyası oluşturma imkanını sunuyorlar. Teorik olarak böylece Windows konfigürasyonunu C:\Program Files ve C:\Windows dizinleriyle birlikte yedeklemek mümkün olabilir. Ancak bu hiç de pratik değildir. Zira bir yandan image dosyasını sadece CD'ye yazabilirsiniz, yani verileri doğrudan sabitdiske geri yazmanız mümkün değildir. Diğer yandan da yaptığımız testte söz konusu partitionumuzun yaklaşık 1,2 GByte boyutunda bir image dosyası oluşturduğunu gördük.

disk üzerindeki tüm programları ve önemli dokümanlarınızı da yedeklemesi. Böylece olası bir veri kaybı tehlikesi daha düşük oluyor.

Diski komple yedeklemenin bedeli ise image dosyalarının çok büyük olabilmesiyle ödeniyor. Programlar istediğiniz üzere dosyaları sıkıştırırsa da yaptığımız testte 1,6 GByte veri içeren bir partitionun içeriği ancak 1 GByte'lık bir image dosyasına yedeklenebiliyor. Image yazılımlarının elle kopyalama ve geri yüklemeye göre bir avantajı daha var: Programlar Windows NT ve 2000'le birlikte de çalışıyorlar. Böylece acil durumlarda sistemi bu işletim sistemlerinden açıp bozulan Windows konfigürasyonunuzu veya komple partitionunuzu geri yükleyebilirsiniz.

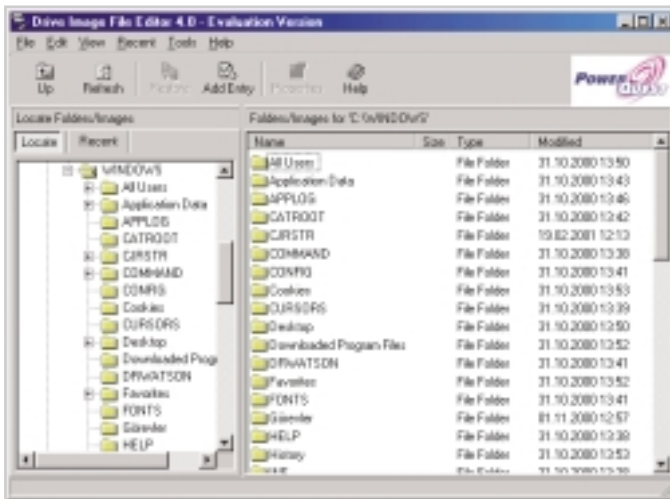

IMAGE: Drive Image ile image dosyasından istediğiniz dizinleri çıkarabilirsiniz.

Kayıp Verileri Kurtarmak

Bu bölümde pratik ipuçlarıyla veri kayıplarını nasıl önleyebileceğinizi ve kaybolan verileriniz için elinizdeki son şansları açıklıyoruz.

Partition tablosunu yedeklemek ve kurtarmak

Windows 9x'te Master Boot Record'u (MBR) yedeklemek mümkün değil. "fdisk /mbr" DOS komutu da sadece MBR'in ana bölümünü geri yükler, sabitdisk ve disk bölümleriyle ilgili bilgileri içermez. Virüslerin sıkça saldırısına uğrayan MBR tablosu bozulduğunda sistem açılmaz duruma gelir.

İPUÇU: MBR her sabitdiskin ilk fiziksel sektöründe bulunur. Son 64 byte partition tablosu hakkında bilgiler içerir, toplamda 512 byte büyüklüğündedir. Bu ve-

komutunu kullanarak tamir edebilirsiniz. PED.EXE ve yedeklenen partn.dat dosyası toplam yaklaşık 18 KB boyutla her boot disketine sığacaktır. PED.EXE'yi bu ayki CD'mizde Windows Tuning bölümünde bulabilirsiniz.

Sistem açılmıyor: Real Mode Kernel

BIOS mesajlarından sonra sistem açılmıyor ve sistem bulunamadı gibi bir mesajla karşılaşılıyor.

İPUÇU: Bu hatanın nedeni boot sektöründen kaynaklanıyor ve burada kayıtlı

bitdiske yazacaktır. Daha sonra yine normal bir şekilde diskten sistemi açabilirsiniz.

! Dikkat: Bir boot manager'dan (mesela Windows NT) Windows 9x'in açılması başarısızlık sonuçlandıysa durum daha karışık bir hal oluyor. Burada bir Windows 9x boot disketinden sistemi açıp SYS komutunu girmek vahim sonuçlara yol açacaktır: bu durumda boot manager da silinecek ve sistem hiç açılmayacaktır. Böyle bir durumda boot disketinden SYS komutu yerine şunu girin:

```
copy a:\io.sys c:\
```

Böylece Windows 9x'in DOS kernel'ini, boot sektörüne dokunmadan kopyalamış olursunuz.

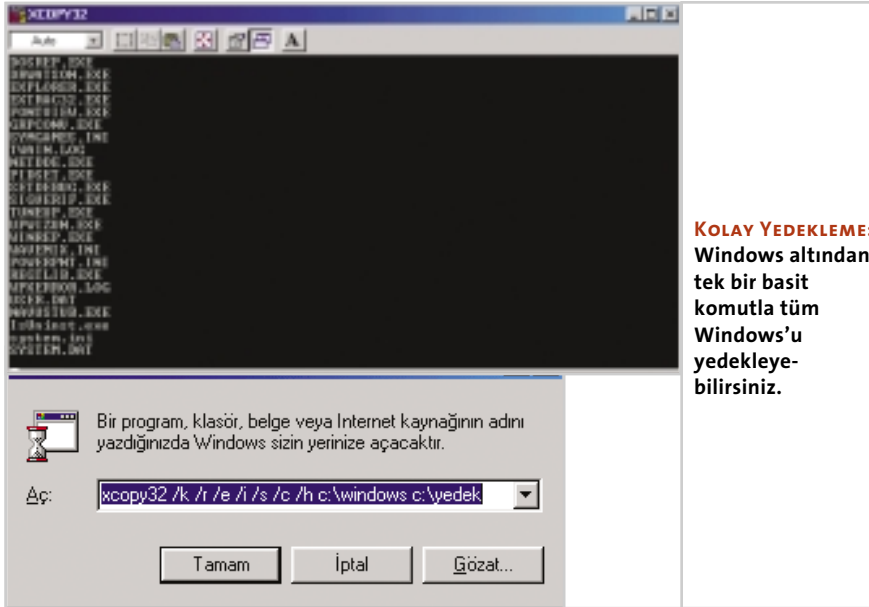
Mükemmel bir boot disketi hazırlamak

Acil durumlarda kullanmak üzere içinde en gerekli programların olduğu bir boot disketine ihtiyacınız var.

İPUÇU: Windows sizi yarı yolda bıraktıysa ve güvenli kipte bile açılmıyorsa bir boot disketine sarılmaktan başka çareniz yoktur. Böyle bir durumda da çoğunlukla bu disketi bulamazsınız. İşte bu yüzden hemen şimdi temiz bir disket hazırlayın ve mükemmel boot disketinizi oluşturun. Denetim Masası – Program Ekle/Kaldır – Başlangıç Disketi ile bu disketi oluşturabilirsiniz. Sistem Windows'tan açılmıyorsa, ancak MS-DOS →

Bu programı çalıştırın, bunun bir avantajı da disketi hazırlamak için sürücüde Windows CD'sini istememesi. Bu açılış disketi önemli programlarının yanında CD-ROM sürücünüzün de sisteme tanıtılmasını sağlayacaktır.

Ancak hazırladığınız bu boot disketi başlı başına yeterli olmayabilir. Bu yüzden başka programları da boot disketine eklemeniz gerekebilir. Boot disketinde bunun için yeterince yer kalmayacağından ikinci bir disket gerekecektir. Buraya mesela DISKEDIT.EXE, UNDELETE.EXE, DELTREE.EXE veya XCOPY.EXE gibi dosyaları ve tamir – kurtarma programlarını kopyalayabilirsiniz.

KOLAY YEDEKLEME: Windows altından tek bir basit komutla tüm Windows'u yedekleyebilirsiniz.

rileri mesela Norton Diskeditor (Norton Utilities 2001, www.symantec.com) ile yedekleyebilirsiniz.

Çok eski ve minik bir program olan PED.EXE ile de daha kolay bir şekilde MBR'ı yedekleyebilirsiniz. "ped > a:\partn.dat" komutunu girerseniz partition bilgisi ilgili dosyaya yedeklenir. "ped a:\partn.dat" ile de geri yükleyebilirsiniz (sadece DOS altından). MBR'ı ve en önemli partition tablosunu bu şekilde önce "fdisk /mbr" daha sonra da PED

olan real mode kernel'in (DOS/Windows 9x için IO.SYS veya Windows NT/2000 için NTLDR) artık mevcut olmadığını ifade ediyor. Dosyayı geri yüklemek oldukça kolay. Doğru işletim sistemiyle oluşturulmuş bir boot disketiyle bilgisayarını açın ve komut isteminden şu komutu girin:

```
sys a: c:
```

SYS.COM boot sektörünü ve kernel'i sa-

BU KURALLARA UYUN

» Veri güvenliği için 10 emir

- Yıllarca hiçbir problem yaşamazsanız bile teknolojiyi (donanım ve yazılım) yakından takip etmeyi ihmal etmeyin.
- Aceleci davranmayın: Diski formatlamayı ve sistemi yeniden komple kurmayı gerektiren bir PC kazası aslında yoktur.
- Önemli verilerinizi birbirinden bağımsız birçok veri taşıyıcısına kopyalayın.
- Her PC'nin, yazma korumalı, boot edebilir ve çalışan işletim sistemiyle kesinlikle aynı sürümde ve CD sürücüyü erişim sağlayan bir açılış disketine ihtiyacı vardır.
- BIOS'ta boot sırasında en başta sabitdisk bulunmalıdır.
- Office uygulamalarında mutlaka belli bir zaman aralığından sonra dokümanı otomatik olarak kaydeden seçeneği etkinleştirin ve

mümkün olduğunca kısa bir zaman aralığı tanımlayın (5 dakika gibi).

► Windows Registry veri tabanını yedekleyin, böylece çoğu Windows felaketinin önüne geçebilirsiniz.

► Windows 9x altında çalışıyorsanız gerekli araçları temin edip DOS altından da uzun dosya adlarını geri yükleme şansına sahip olun.

► Yanlışlıkla sildiğiniz dosyalardan sonra sistemi hemen MS-DOS kipinde başlatın, dosyaları kurtarma şansınız burada en yüksektir.

► Kaydetmediğiniz dokümanlarla kilitlenmiş bir programa biraz zaman verin. Çoğu durumda programın arayüzü artık cevap vermeye de geçici güvenlik kopyaları kaydedilecektir.

dows windows.old" ve "ren c:\yedek windows" komutlarıyla aldığınız kopyayı yeni Windows dizini olarak belirleyebilirsiniz.

İnternette kalıcı yedekleme

Hiçbir yedekleme medyasına ulaşamadığınız durumlar olabilir. Mesela bir notebook'la yolculuktasınız ve önemli verileriniz vardır. Diskete sığmayan bu verileri yedeklemek için ne yapabileceğinizi düşünüyorsunuz.

İPUCU: İnternette verileri yedeklemek için en basit ve en ucuz seçenek kendi mail adresinize bu verileri yollamak olacaktır. Ancak ekli olarak göndereceğiniz bu dosyalarda kapasite sorunu yaşayabilirsiniz, zira mail başına genelde 5 MB bir kısıtlama sözkonusu. Ayrıca çoğu sunucunun mail'leri sadece belli bir süre için tuttuklarını unutmayın, çoğunlukla 30 gün sonra mail'ler silinir.

İnternet üzerinden ücretsiz veri yedeklemesini Xdrive (www.xdrive.com), Driveway (www.driveway.com) veya Freedrive (www.freedrive.com) gibi sunuculardan gerçekleştirebilirsiniz. Bu sitelerde mesela 25 ile 100 MB arasında kayıt alanı elde ediyorsunuz, ancak karşılığında yüklü miktarda reklam izlemek ve anketlere katılmanız gerekebilir. Sizin tavsiye ettiğiniz yeni kullanıcılar da size ayrıca ekstradan birkaç MB daha alan kazandırabilir. Ayrıca Bitstor (www.bitstor.com) veya Datatrust (www.datatrust.com) gibi ticari suncular da var, bunlarda yüklü bir ücret karşılığında yüzlerce MB kayıt alanına sahip oluyorsunuz.

Kaybolan verilerin kurtarılması

Yanlışlıkla dosyaları sildiniz. Bu herkesin başına kolayca gelebilir. Bazı dosyaları silmek isterken başka dosyaları da işaretlemiş olabilirsiniz.

İPUCU: Hemen oturup kederlenmenize gerek yok. Uygun programlarla silinen dosyaları kısmen geri alabilirsiniz. FAT16 yüklü bir partitionda (ve sadece burada) UNDELETE.EXE veya MWUNDEL.EXE gibi eski programları kullanabilirsiniz. Undelete'i Windows CD'sinde (Windows 98'e kadar) Tools\Oldwin dizini altında (veya internette <http://support.microsoft.com/support/kb/articles/q135/3/15.asp> adresinde) bulabilirsiniz. Undelete sadece MS-DOS modunda çalışır. Mwundel ise ek olarak MWGRA-FIC.DLL dosyasına ihtiyaç duyar, her ikisini de DOS 6.0 disketlerinde bulabilirsiniz.

FAT32 (2 GB üzeri) dosya sistemi yüklü partitionlarda ise silinen dosyaları sadece özel araçlarla kurtarabilirsiniz, mesela Norton Utilities paketindeki Unerase ile. Silinen veriler sizin için hayati öneme sahipse Norton Diskedit ile salt DOS altında cluster düzeyinde dosya artıklarını arayabilir ve tespit ettiğiniz parçaları tekrar dosya olarak kaydedebilirsiniz. Windows 9x altında ise Recover4 All (bu ayki CHIP CD'sinde) gibi programlarla silinen dosyaları geri alabilirsiniz. NTFS yüklü Windows NT/2000 sistemlerde ise

Fundelete adlı freeware program (www.sysinternals.com, bu ayki CD'de) işinize yarayabilir.

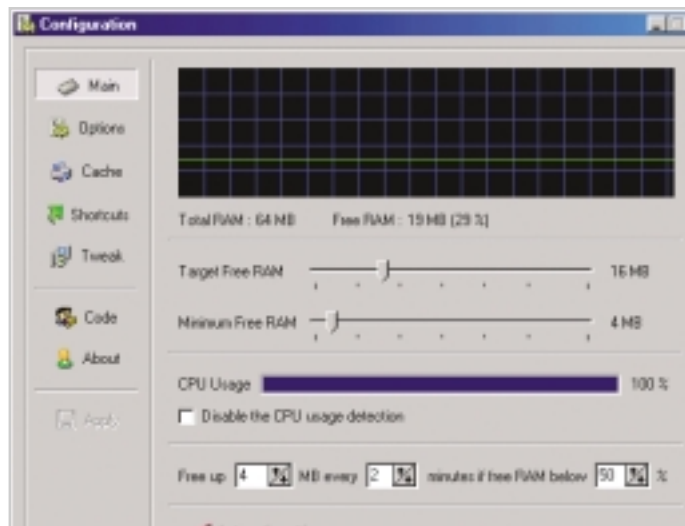
XCOPY ile Windows'u komple yedeklemek

Sistemi komple yedeklemek istiyorsunuz, ancak bu işlem için ticari yazılımlara para ödemek istemiyorsunuz.

İPUCU: Windows'un yüklü olduğu disk bölümünde yeterince disk alanı mevcutsa:

```
xcopy32 /k /r /e /i /s /c /h c:\windows → c:\yedek
```

komutuyla sistemi yedekleyebilirsiniz. İlerde bir sorun çıktığında "ren c:\win-

RAM OPTİMİZASYONU: RAM Idle gibi programlarla yeterli gelmemeye başlayan anabelleğinizi daha verimli bir şekilde kullanabilirsiniz.

Sistemi Güvenceye Almak

Sistem Dosyası
Denetleyicisi ile restore

Virüsler veya hatalı programlar yüzünden sistem dosyaları hasar görmüş. Öyle ki, sistem düzgün bir şekilde çalışmıyor.

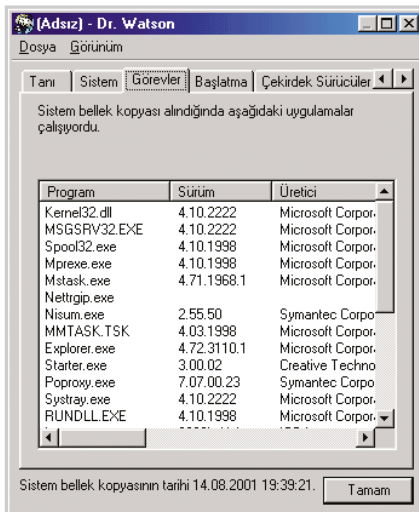
İPUCU: Windows'un Sistem Dosyası Denetleyicisi programı bozulan sistem dosyalarını orijinalleriyle değiştirebiliyor. Başlat – Çalıştır komutlarıyla "msinfo32" girin, ve Tamam ile onaylayın. Daha sonra açılan programdan "Araçlar – Sistem Dosyası Denetleyicisi" ve Başlat seçenekleriyle programı çalıştırın. Sistem Dosyası Denetleyicisi şimdi kayıtlı tüm sistem dosyalarını denetleyecektir. Hatalı olanları varsa bunları sabitdiskteki yedeklerle veya orijinal Windows CD'sindeki dosyalarla değiştirecektir.

Sistemin yüklü olup
olmadığını kontrol etmek

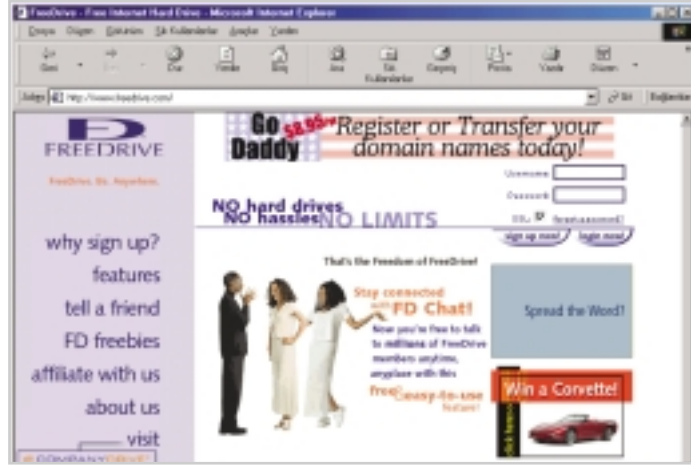
Artalanda çalışan programlar sistemi oldukça yavaşlatıyor.

İPUCU: Açık olan tüm programlar sisteminizin anabelleğinde bulunur. Bunlar o anda çalıştığınız Word, Excel veya Internet Explorer gibi uygulamalar olduğu gibi, ekran kartı sürücüler, Microsoft Office'in hızlı yükleme gibi artalan görevleri veya sağ altta görev çubuğundaki küçük simgeleriyle gösterilen küçük programlar da olabilir.

Tüm bu görevler sistem kaynaklarını

DR. WATSON: Başarılı bir yardımcı araç, maalesef çoğu kullanıcı kendisinin varlığından haberdar değil.

BEDAVA Disk:
Online kayıt alanı sunucuları ile bedava önemli verilerinizi yedekleyebilirsiniz.

zı tüketir, yani anabellek ve işlem gücünden çalarlar. Şansınız varsa Windows sistem kaynaklarının tehlike derecede düşük olmasını bir uyarı penceresiyle size bildirir. Şansınız yoksa da başbelası mavi ekranla sisteminiz kilitlenir. Bu gibi durumlarda açık olan tüm programları kapatıp sistemi yeniden başlatmak en iyi yol olacaktır, zira veri kaybı tehlikesini ancak bu şekilde önleyebilirsiniz. Alternatif olarak artık cevap vermeyen programları anabelleğinizden şu şekilde temizleyebilirsiniz:

1- Task Manager'ı (Görev Yöneticisi) açmak için Ctrl-Alt-Del tuş kombinasyonuna basın.
2- Task Manager açılacaktır. Listedeki artık cevap vermeyen ve kapatmak istediğiniz uygulamanın kaydını seçip "Görevi Sonlandır" düğmesine basın. Bazen bu işlemi birkaç defa tekrarlamamız gerekebilir.
3- Seçili görevin gerçekten de sonlandırılmak istenip istenmediğine dair güvenlik sorgusunu "Evet" ile onaylayın. Bu arada sadece bildiğiniz görevleri bu şekilde kapatın. "Explorer" veya "Systray" gibi görevler işletim sisteminin bir parçasıdır ve kapatılmamaları gerekir. Sistem kaynaklarını optimize etmenin bir diğer yolu da anabelleğinizi boşaltan ve optimize eden RAM optimizasyon programlarını kullanmak, bu ayki CD'de RAM Idle gibi bu tip programları bulabilirsiniz.

Dr. Watson ile
kilitlenmelere son!

Sisteminiz durup dururken kilitleniyor ve siz bunun neden kaynaklandığını bilmek istiyorsunuz.

İPUCU: Microsoft Sistem Bilgisi altındaki

(Başlat – Programlar – Donatılar – Sistem Araçları – Sistem Bilgisi – Araçlar altında) birçok faydalı aracın arasında özellikle bir tanesi göze çarpıyor: Dr. Watson. Bu küçük faydalı araç ilk Windows sürümlerinde (3.1'den itibaren) bile vardı ve halen Windows Me'de bile değerli bir araç olarak hizmet veriyor.

Maalesef çoğu kullanıcının varlığından haberdar olmadığı Dr. Watson nede-nini bilmediğiniz Windows kilitlenmelerinin tam olarak neden kaynaklandığını bulmadan size oldukça yardımcı olabiliyor. Aynı bir protokol dosyasında tam bir kesinlikte hatalı programları ve sürücülerini not ediyor. Bir kilitlenmeden sonra bunları böylece tam olarak tespit edebiliyorsunuz.

1- Program maalesef otomatik olarak çalıştırılmıyor. Bunu kendiniz yapmalısınız. En hızlı şekilde "Başlat" menüsünden "Çalıştır" komutu ile "drwatson" girip "Tamam" düğmesine tıklayarak kendisini çalıştırabilirsiniz.

2- Dr. Watson sistemin kısa bir durum kaydını (Snapshot, bellek kopyası) alıyor ve sonra artalanda gizleniyor. Görev çubuğunun sağında küçük bir simge halinde kendisini görebilirsiniz. Program bir hata tespit ettiğinde otomatik olarak devreye giriyor.

3- Simgesine çift tıklayarak Dr. Watson'u açabilirsiniz. "Görünüm – Gelişmiş Görüntü"ye tıklayarak sisteminiz ve etkin görevler hakkında ayrıntılı bilgiler alabilirsiniz.

4- Dr. Watson'un protokolünü "Dosya" menüsündeki "Kaydet" komutuyla kaydedebilir ve istediğiniz zaman çağırabilirsiniz. Bunun faydası iki sistem durumunu birbiriyle kolayca karşılaştırabilmektir.

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

52 Yeni Donanımlar Testte:
Ürün incelemeleri ve testleri64 DVD Sürücü Testi:
Karşılaştırmalı test74 DVD Özel:
DVD hakkında herşey90 5.1 Hoparlör Testi:
Dolby ses veren ürünler102 Kendi PC'ni Kendin Test Et:
Test yazılımları ve ipuçları110 Herkese Network:
Basit bir ev ağının kurulumu118 CHIP TOP 10:
Donanımda en iyi ürünler

Epson Print Image Matching System

Bağımsız Kaliteli Resimler

Yeni bir düzeltme sistemi mümkün kılıyor. Fotoğraflar dijital kameradan direkt yazıcıya gönderilse bile kaliteli sonuçlar elde ediliyor.

■ Fotoğraf sanatı uzun bir eğitim, sadece göz yeteneği ile değil karışık ışık ve açı hesaplamaları için matematik de gerektiren zorlu bir uğraştır. Ancak teknolojiadaki gelişmeler uzun ve yorucu fotoğraf kursalarını bitirmek zorunda bırakmadan da fotoğraf severlerin kaliteli fotoğraflar çekebilmesine olanak sağlayacak imkanlar sunmaktadır. Ancak dijital kameralarla mümkün olan bu olanağın bir dezavantajı var ki: Bilgisayar kullanmayı bilmek gerekiyor. Fotoğraf çekmeyi seven ve bir dijital kamera kullanmak isteyen herkes aynı zamanda bir PC kullanıcısı olmayabilir. Ancak bilgisayar genellikle istekler ve gerçekler arasında bir bariyer oluşturuyor. Bu problem Digicam ve fotoğraf yazıcısı üreticileri tarafından uzun zamandır biliniyor. Bunun için CompcatFlash ve diğer hafıza birimleri için yuvaları bulunan ve bilgisayarsız çıktıya izin veren yazıcılar uzun zamandır piyasadalar.

Dijital teknoloji: Deforme edilebilen kaliteli resimler

Bilgisayarsız çözümün dezavantajı: Dijital fotoğrafların üzerinde çalışmak mümkün değil. Böylece seyrek karşılaşılan bir sahnenin bulunduğu fotoğraf yanlışlıkla aşırı parlak çıkarsa yolları resim düzenleme programına sahip bir bilgisayar ile çıkışmayacağı için sonradan

düzenlenemez. Dijital kameraya giden yolda başka bir engel daha! Epson bu ikileme Print Image Matching (PIM) System ile bir çözüm getirdi. Bu teknik PIM uyumlu bir Digicam ve aynı şekilde bu sistemi kullanan bir yazıcıdan meydana geliyor. Kullanıcı başka özel bir şeyi dikkate almak zorunda değil. Bu fotoğrafları şu ana kadar olduğu gibi çekiyor.

Bilgisayara gerek duymayan dijital fotoğraf makinaları

Ancak PIM Digicam sadece tek bir resmi değil beraberinde bir çok ek bilgiyi de kaydediyor. 20 farklı parametre belirlenen şekilde resim dosyasına ekleniyor ve resmin bir parçası gibi kaydediliyor. Bunlar ilk olarak üreticinin kendi ürünlerine temel olarak eklediği ana değerlerdir. Bunlara kontrast, netlik, aydınlık, renk dengesi ve bunlar gibi çeşitli bilgiler de eklenirler. Kullanıcı hafıza birimini PIM yazıcıya taktığı zaman bu optimasyon parametreleri okunur ve her bir resmin çıktısı beraberinde sunulan değerlerle en iyi şekilde oluşturulur.

Epson haricinde Casio, Kyocera, Minolta, Nikon, Olympus, Pentax, Ricoh, Sanyo, Sony ve Toshiba gibi üreticiler de bu tekniği kullanmaya hazırlanıyorlar. Bu, dijital fotoğraf dünyasında yeni bir standardın doğuşu olarak nitelendirilebilir.

Yapay Yolcu

Sinsi Yol Arkadaşı

Trafik kazalarının önemli nedenlerinden biri şoförlerin seyir halindeyken uyuklamalarıdır. Yorgun düşen sürücülerin dikkatlerinin dağıldığı ve reflekslerinin yavaşladığı bilinmektedir. Yeni geliştirilen bir alet, bu sorunu önlemek için önümüzdeki beş yıl içinde araçlara yerleştirilmeye başlanacak. Sürücü profilinin yer aldığı bir bilgisayar sistemi

olan yapay yolcu, yönlettiği soralara verilen cevap süresini bakarak sürücünün dikkatini ölçüyor. Sistem yavaş, mırıldanmaya da yanlış yanıt aldığı anda sürücüyü, su atarak cezalandırıyor, camı açıyor ya da alarm gibi çalmaya başlıyor. Sinsice numaralar da yapabilen alet aracın radyo kanalını değiştirerek sürücünün bunu fark edip etmediğini

ölçüyor ya da şaka yaptığı anda sürücünün gülüp gülmediğini de algılayabiliyor.

ACER 7755C

Projeksiyon Cihazı

ACER'in ülkemizdeki dağıtımını üstlenen Empati Bilişim, Acer 7755C'yi kullanıcıların beğenisine sundu. Direkt XGA 1024x768 çözünürlükte 800

Ansi Lümen ışık gücünde kaliteli görüntü kalitesi sağlayan Acer 7755C, olağanüstü nitelikleriyle göz dolduruyor. 625 TV tarama satırı, fV:20-88kHz frekans bant genişliği, 2 bilgisayar, 2 video, 2 audio girişleri, 1 PC (monitör out), 1 audio çıkışı, RS232C ile zengin giriş çıkış terminalleri, 19"-310" (50-800cm) 2.4m'den 150cm, 4.5m'den 250cm, 12.5m'den 800cm diagonal görüntü büyüklüğü, front/rear, table/ceiling tavana ters asılabilme ve arka projeksiyon, 120W geliştirilmiş UHP ampul teknolojisi ile ekranın her

köşesinde sürekli parlaklık garantisi ediyor. stereo speakers, lazer pointer, tam kontrollü mouse, digital zoom, digital keystone, freeze, picture muting ve intelligent key teknolojilerini kumanda üzerinden yönetebilme imkanı sunuyor. Magnezyum gövdeye ve yüksek dayanımlı metalik milenyum dizayna sahip olan Acer 7755C, sadece 4.4 kg ağırlığında.

Bilgi için: www.empatibilisim.com.tr

Hızlı ve Cimri

Intel'in Yeni Mobil İşlemcileri

Intel daha küçük devrelerin kullanıldığı yeni mikroişlemciler ile performans yükselmesini ve daha az güç harcamayı vaad ediyor. Intel'in beş yeni Pentium III-M işlemcisi, düşük enerji tüketiminin çok önemli olduğu taşınabilir bilgisayar pazarı için tasarlanmış ve diğer çiplere göre yüzde 40 daha az enerji tüketme ve yüzde 20 daha hızlı çalışma iddiası ile görülmeye çıkıyorlar. İşlemciler aynı zamanda 0.13 mikron

teknolojisi kullanılarak üretilen ilk mikro işlemciler ünvanını da kazandılar. Intel'in 0.13 mikronla üretilen Pentium 4 işlemcilerini ise bu yılın sonuna doğru piyasaya sürmesi bekleniyor.

Yeni Pentium III işlemcilerinin hızları 866 MHz ile 1.13 GHz, fiyatları ise 250 ile 630 dolar arasında değişiyor. Yeni işlemciler Compaq, Dell, Hewlett-Packard ve IBM'in de bulunduğu çok sayıda üreticinin yeni modellerinde kullanılacak.

Bilgi için: www.intel.com

KISA... KISA...

PDA'lar için LAN

Proxim, Pocket PC'ler ile LAN ağlarına erişilmesine izin veren yeni Compact Flash kartını duyurdu. Bu ek kart yaklaşık 170\$'dan satılıyor.

Bilgi için: www.proxim.com

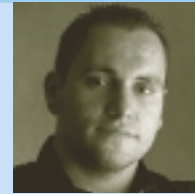
Bilişim'deki Ünlüler

SKY Multimedya fuar süresince, CD-RW ve Duplicator Cihazları, DVD-Ram, DVD-R, DVD-RW gibi gözde ürünlerini sergileyecek.

Bilgi için: www.sky.com.tr

Stand No: 5-321

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editör

Rambus, DDR-RAM ya da SDRAM?

Piyasa bir karmaşanın içinde. Çünkü var olan birden çok bellek teknolojisi kullanıcılara çeşitli avantaj ve dezavantajlar sunuyorlar. Bu teknolojilerinin seçimi, alacağınız anakart ve üzerinde bulunan chip setine göre değişebiliyor. Ama kullanıcılar hala hangi bellek türünü seçmesi gerektiğini bilmiyor. Örneğin SDRAM bellekler ucuz ama buna karşın teknolojik gelişme açısından çok geride. Yakın gelecekte DDR-RAM, Rambus ya da daha çok yeni olan RL-DRAM bellekleri mi tercih edileceğini ise kimse tahmin edemiyor. Tek çare anakart ve chip set üreticilerinin ortak belirledikleri bir standartta anlaşmaları.

IN & OUT

Kumanda Merkezi

Mouse'lar yavaş yavaş bilgisayarındaki her işlevi kontrol edebilecek küçük tuşlarla dolu bir kumanda merkezi haline geliyor.

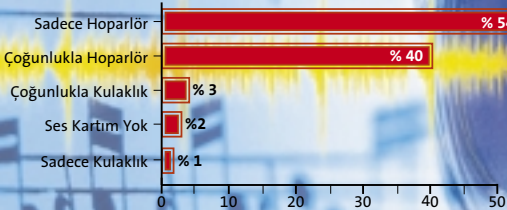
USB'siz Donanım

Hızlı bağlantı protokolü USB tüm donanım ürünlerini hızla ele geçirdi. USB olmayan donanım ürünleri gözden düşmeyi sürdürüyor.

SES KİRLİLİĞİ

Hoparlör ve kulaklık kullanımı

GÜRÜLTÜ MODA: Kullanıcıların %94'ünün bilgisayarlarındaki sesleri başkaları ile paylaşmaktan çekinmedikleri ve kulaklık kullanmadıkları anlaşılmakta.

KISA... KISA...

► A4 Renkli Yazıcı

EPSON, yeni EPSON lazer bastırma konseptini yansıtan A4 formatındaki ilk EPSON renkli lazer yazıcı EPSON AcuLaser™ C2000'i tanıttı.

Bilgi için:

www.epson.com

► Beyaz Dağ

Elektronik firması HITACHI Mart ayından beri yeni sloganı olan "Inspire the Next-Gelecekte Esinen'i kullanmaya başladı. Yeni sloganını Alpler'in zirvesi Mont Blanc'da düzenlediği spor etkinlikleri ile tanıttı.

Bilgi için: www.hitachi.com

► Çevreci Philips

Philips kendi ürünlerini ve başarılarını uluslararası platformda tanıtmak amacıyla her yıl çevrecilik seminerleri düzenliyor. Ayrıca bu seminerler kapsamında kendi içerisindeki "EkoVision" hedeflerinde gösterdiği başarıyı gözler önüne sermek amacıyla biri "EcoProduct" diğeri ise "EcoAmbassador" olmak üzere iki ayrı dalda ödül veriliyor. 2000 yılı EcoProduct Ödülü Harald Schröder temsilciliğinde BISS Transistörlerine, "EcoAmbassador" ise Amerika Kansas'taki Philips aydınlatma'dan Vern Silvers'e verildi. 2000 yılı ödülleri California'da Philips'in Slikon Vadisindeki merkezinde, Sunnyvale'de dağıtıldı.

Bilgi için: www.philips.com

► IBM, Java'da İddialı

IBM sunucuları Java yazılımı performansında Sun sistemlerini geride bırakıyor. Java yazılımı performansının 4, 8, 12 ve 24 işlemcili sistemlerde ölçüldüğü testlerde IBM sunucuları, Sun sistemlerinden %56 daha yüksek performans sergilediler. Sun Fire dizisi UltraSPARC-III mikro işlemcileri ile donatılmış.

Bilgi için: www.ibm.com

Türk'ün Şaheseri!

Cep Telefonunda Büyük Buluş

Üç Türk gencinin "Chat-walk" adını verdikleri buluşu, birbirlerinin numarasını bilmeyen insanların cep telefonları vasıtası ile mesajlaşmalarını sağlıyor. chat-walk şimdi İngiltere'de hayata geçmek üzere.

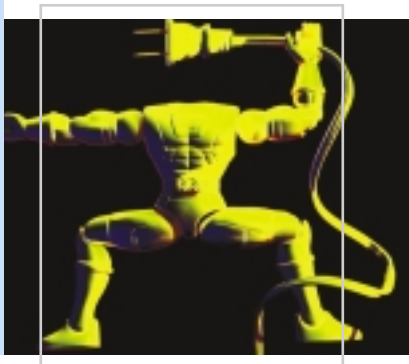
İcadın fikir babası Barış Muşlu Chat-Walk'ın nasıl geliştiğini şöyle anlatıyor. "Bir yerde yürürken gördüğüm hoşuma giden bayanlar oluyor, Bunu herkes yaşamıştır bence. Chat-walk'un bu soruna gerçekten çok iyi yanıt olacağını hissettim. Sistemden yararlanmak için chat-walk internet sitesine üye olmak daha sonra da bulunduğu yeri bildirmek gerekiyor. Böylece, o ortamdaki başka chat-walk üyelerinin takma isimleri telefonunuzda görünür ve tanımadığınız ama sistemin üyesi olduğunu bildiğiniz kişilerle mesajlaşabiliyorsunuz.

Bilgi için: www.chat-walk.com

IBM Üzerinde Çalışıyor

"Elektrikli" Internet

IBM'in kuracağı küresel bilgisayar şebekesi internette bir devrim yaratmaya aday. IBM'in yeni projesi küresel bilgisayar şebekesi, kullanıcıları çok daha hızlı ve daha kolay kullanımlı yeni nesil internete kavuşturmayı hedefliyor. Yeni bilgisayar şebekesi bildiğimiz elektrik şebekesini kullanacak ve 'prizden' elektrik akımı ile birlikte işlem gücü

Teac Roboflex

Oturma Odasındaki CD Fabrikası

Teac, profesyonel CD çoğaltma için gerekli olan her şeyi Roboflex ile sunuyor. 12x bir CD yazıcı ve kopyalanan diskler için de bir yazıcı ile donatılmış olan Roboflex kopyalama işlemini otomatik olarak yerine getirebiliyor.

Yazıcı olarak kullanıcıya iki seçenek sunuluyor: 610x305 dpi çözünürlüğünde bir Thermo Transfer yazıcı ve 1200x1200 dpi çözünürlüğünde bir mürekkep püskürtmeli ya-

zıcı. CD'lerin taşınması için de PC'den kontrol edilen bir robot kol kullanılıyor. Bu All In One aygıtın materyallerinin bitmemesi için her biri 50 disk kapasiteli giriş ve çıktı için iki tane eksen mevcut. Teac, Windows 9x/NT/2000 sistemlere SCSI Bus üzerinden bağlanıyor.

Ücret: Henüz belli değil

Bilgi için: www.teac.com

EpsonStylus Pro 5500 Kaliteli Baskı

Bu yıl dünya atletizm şampiyonasında finale kalan atletimizin koştığı yarışların sponsoru Epson, farklı iş akışlarında kullanılabilen, A3+ formatına kadar olan ürünler için 6 renkli profesyonel yazıcı EPSON Stylus Pro 5500'i tanıttı. Opsiyon olarak bulunan EPSON Stylus Rip Designer yazılımı ve 3. party RIP yazılımı ile uyumlu olması sayesinde, hızlı baskı isteyen profesyoneller için kullanışlı bir ürün. Bu kombinasyonlar aynı zamanda yazıcının güvenilir renkli fotoğraflar üretmesini sağlıyor.

EPSON Stylus Pro 5500, reklam ajansları, profesyonel grafik stüdyoları, dijital fotoğrafçılar ve profesyonel baskı hizmeti sağlayanlar için de çekici görünüyor.

Bilgi için: www.epson.com.tr

Bilgi için: www.ibm.com

İÇİNDEKİLER

Dijital Kamera:
Epson Photo PC3100Z
SCSI Sabitdisk
Seagate Baracuda 180
Usb Hub
Surecom EP-1007P

Photo Printer
Epson Stylus Photo 895
SCSI Sabitdiskk
Seagate Cheetah 36XL
Firewire Kartı
Surecom EP-1394 PCI

Ekran Kartı
Leadtek Winfast
Geforce3 TD
Web Cam
LifeView TwinCam 2000
Anakart
Intel KD815EPFVL

Notebook
Siemens Amilo M6500
5.1 Dolby Digital Decoder
Abit USB Theather
Anakart
Gigabyte GA-6VM7-4E

CD-RW
Sony CRX10U-RP
LCD Monitor
LiteOn LitePanel 150
Router
Surecom Internet ViPiNet

19" Monitor
LiteOn B1996NST
Dijital Kamera
Pretek DC-530
Anakart
Biostar M6TSS

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak size bu ürünlerin bazılarını tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay, bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Test Merkezi'mizde bu ay yine ilginç ürünlerin bulunduğunu söyleyebiliriz. Örneğin Seagate'in yeni sabitdiski Baracuda 180 modeli... Adından anlaşılacağı gibi 180 GB'lık bir kapasiteye sahip olan ürün, ilgimizi çekmeyi başardı. Seagate Baracuda 180, kapasite sorunu yaşayan sistemler için çok etkili bir çözüm oluşturuyor. Ama fiyat/performans oranının istenilen seviyede olmaması ürünün en büyük dezavantajı. Epson'dan gelen iki ürün inceleme sırasında bize zevkli anlar yaşattı. Bu ürünlerden ilki Epson'un yeni dijital kamerası 3100Z. Epson 3100Z özellikle profesyonel fonksiyonları ile göze çarpıyor. Kullanım kolaylığı ve çeşitli özelliklerle donatılmış olan kamera, bu ayın ürünü olmayı başardı.

Bu ay incelediğimiz Epson'un ikinci ürünü Stylus Photo 895 adını taşıyan photo yazıcı.

Bu yazıcıyı dijital resim ve baskı tekniği ile uğraşan kişilerin çok beğeneceklerini düşünüyoruz. Çünkü kısa yol tuşları ve dahili hafıza kart okuyucusuna sahip bu cihazla, bilgisayara bağlamadan da çıktı alınabiliyor. Buna ek olarak, isterseniz alabileceğiniz LCD display paneli sayesinde, hafıza kartında yer alan resimleri anında görebiliyorsunuz. Bu ay ilgimizi çekmeyi başaran diğer bir ürün ise Sony CRX10U-RP.

Sony CRX10U-RP, USB port'undan bağlanan taşınabilir bir CD yazma cihazı. Buraya kadar her şey normal, ama yazıcının aynı zamanda MP3 CD'leri de çalışabilmesi bizim beğenimizi kazanmaya yetti. Buna ek olarak pil ile de çalıştırılabilen cihazın, özellikle notebook kullanıcılarının ilgisini çekeceğini düşünüyoruz.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Donanım inceleme test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın alırken önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sisteminin ürünleri daha kolay değerlendir-

rip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandırdığımız ürünleri başka ürünler ile karşılayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimize yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

... Ayın ürünü ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünler hakkında daha fazla bilgiyi www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
09/2001

Dijital Kamera

EPSON PHOTO
PC 3100ZCHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☒FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☒

BİLGİ Epson Türkiye
TELEFON (212) 336 03 03
FİYAT 757\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	1/1.8 CCD
Çözünürlük	3.34 Mega Piksel
Bellek	16 MB Flash
Renkli Ekran	1.8 inç TFT LCD
Arabirim	USB, Video-Out
Ağırlık	365 Gram

Epson'un Profesyonel Çözümü: Epson yeni modeli PhotoPC 3100Z ile yeni bir standart oluşturmaya kararlı. Yüksek çözünürlüklerde iyi bir fiyat/performans oranı elde etmek isteyen Epson, bu konuda başarılı olmayı başardı. 3.3 megapiksel bir çözünürlük ile kullanıcının karşısına çıkmayı başaran Epson enterpolasyon yöntemi ile 4.8 milyon piksele çıkabiliyor. Bu kameranın görünüşü profesyonel kameralara benziyor. Ayrıca bununla da kalmıyor profesyonel kameralarının sunduğu fonksiyonları sunuyor. Örneğin, 3X dijital zum, filtreleme fonksiyonu ve ikinci bir flash yuvası gibi özelliklere sahip.

16 MB belleğin yetersiz olduğunu düşünen kullanıcılar, bellek yuvasına daha geniş kapasiteli bellekler takabilirler. PhotoPC 3100Z'in çekilen resimlere "print" komutunu veren bir DPOF düğmesi var. Bu düğme sayesinde, kameradaki bellek çıkartılıp bir Photo yazıcısına takıldığında, otomatik olarak resimler basılmaya başlıyor.

SONUÇ: Bu kamera diğer dijital kameralar arasından sıyrılıp, kendisini fark ettiriyor. Örneğin, profesyonel kullanıcılar da düşünen Epson, ekstradan bir flash yuvasına sahip olmasına rağmen harici objektifleri de destekliyor.

- + Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
- + Fiyat/performans oranı
- Bellek yetersiz

SCSI Sabitdisk

SEAGATE BARACUDA
180 ST1181677LWCHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☒FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☒

BİLGİ Datagate
TELEFON (216) 282 98 80
FİYAT 1999\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Ultra 160 SCSI
Kapasite	180 GB
Bellek	16 MB
Dönüş Hızı	7200 RPM
Disk Sayısı	12
Kafa Sayısı	24

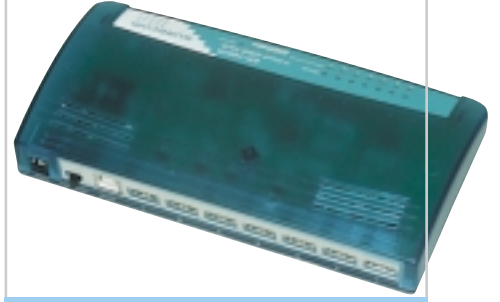
Maksimum Kapasite: Bilgisayar sistemlerinin gün geçtikçe geliştiği günümüzde, kapasite ihtiyacının da önemli ölçüde arttığı bir gerçek. Özellikle internet kullanımının yaygınlaşması Web Server, Proxy Server veya FTP Server gibi sistemlerde büyük kapasiteyi çok önemli kılıyor. Seagate piyasadaki bu ihtiyacın farkına vararak yeni bir model piyasaya sürmeyi başardı. Seagate Baracuda 180 diye adlandırılan ürün, adından da anlaşılacağı gibi 180 GB'lık bir kapasiteye sahip. 7200 rpm devir hızında çalışan ürün, Ultra 160 SCSI arabirimi sayesinde, saniyede 47 Mbyte hızında veri işleyebiliyor. Yani 16 Mbyte'lık bir belleği sahip Seagate Baracuda 180, profesyonel high-end server sistemleri hedefliyor.

Test sırasında Seagate Baracuda'dan iyi sonuçlar elde edebildik. Örneğin diskin veri erişim hızı olan 5.6 ms'lık bir değerle bize ne kadar hızlı olabileceğini gösterdi. Sessiz çalışan Baracuda 180'in tek dezavantajı ise biraz fazla ısınması. Ama kasa içi soğutmayı iyi yaptığınızda diskin yaydığı ısıyı da önemli ölçüde düşürebilmek sizin elinizde.

SONUÇ: Seagate, yeni çıkardığı Baracuda 180 modeli ile kapasite sorunu yaşayan sistemler için etkili bir çözüm oluşturuyor.

- + Yüksek kapasiteli
- + Veri erişim hızı
- Çok çabuk ısınıyor

USB Hub

SURECOM
EP-1007P USB HUBCHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☒FİYAT/PERFOR. ☒ ☒ ☒ ☒ ☒

BİLGİ Empa
WEB www.empa.com.tr
FİYAT 42\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Standart	USB Rev. 1.1
Network Konnektör	1 Upstream ve 7 Downstream Portu
İşletim Sistemi	Windows 98, 2000, Me
Transfer Hızı	1.5 Mbps ve 12 Mbps
Boyutu	10.05x18.38x3.25 mm

Donanım Çakışmalarına Son: Aynı sisteme bağlı olan bir yazıcı ile bir tarayıcı USB arabirimi sayesinde birbiri ile çalışmaz. Bunun nedeni, hot-plugging denen özellik sayesinde cihazların bilgisayarlara anında tanıtılıp çalıştırılabilmesi. Bu yüzden bir çok ürünün USB arabirimlerle üretilmesi de bunun en iyi göstergesi. Surecom EP-1007P, kompakt bir yapıya sahip olan ve masanın üstünde, kitaplık rafının içinde veya büronun herhangi bir köşesine konulsa bile sorunsuz çalışabilen bir USB Hub.

Yazıcı, mouse, joystick, tarayıcı, klavye, kamera, modem, ethernet, MP3 ve LAN gibi USB bağlantılı cihazları destekleyen EP-10007P, düzgün çalışmak için bir DC adaptörüne ihtiyaç duyuyor. Eğer Windows 98 ve üstü bir işletim sistemi kullanıyorsanız, var olan USB bağlantınıza bu Hub sayesinde 7 tane USB bağlantı daha eklemiş olursunuz. Ayrıca ürün saydam yapıda olduğundan, üzerindeki 7 port'un çalışıp çalışmadığını 14'lü Led takımıyla görülebilir.

SONUÇ: Surecom'un kullandığı USB arabiriminin avantajları olduğu kadar dezavantajları da var. Örneğin 1.5Mbps ve 12Mbps'lik veri transfer oranlarında çalışabilen bu ürün, hala çok yavaş kalıyor.

- + Ergonomik yapısı
- + Kullanım kolaylığı
- + Led takımı ile kontrol

Donanım Testi

Photo Printer

EPSON
STYLUS PHOTO 895
CHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Epson Türkiye
 TELEFON (212) 336 03 03
 FİYAT **227\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Çözünürlük	2880x720 dpi
Maksimum Çözünürlük	1024x768 piksel
Bellek	32 KByte
Güç Tüketimi	19 watt
Boyut	467x547x302 mm.
Ağırlık	5.25 Kg

Evdeki Fotoğraf Laboratuvarı: Epson Stylus Photo 895, dijital kameralar için özel olarak tasarlanmış bir inkjet yazıcı. Bu yazıcının en ayırt edici özelliği, üzerindeki bir bellek yuvası. Bu bellek yuvası sayesinde, dijital kameraların bellekleri bu cihaza direkt olarak takılabiliyor. Böylece arada bir bilgisayar olmadan da bellek kartına kayıt ettiğiniz resimleri Epson Stylus Photo 895 ile basabiliyorsunuz. Ayrıca, opsiyonel olarak verilen bir LC Display sayesinde, bellek kartında yer alan resimleri anında görme imkanına da sahip olabilirsiniz.

Stylus Photo 895 özel bir Type II PCMCIA kartı yardımı ile bellek kartlarını okuyabiliyor. Stylus Photo 895'in kullanımı çok kolay ve kullanıcının yanılmaması için konan mürekkep göstergesi de yazıcıya bir artı puan kazandırıyor. Hız ve kalitesi iyi olan yazıcının, fiyat/performans oranının da çok iyi olduğunu söyleyebiliriz. Epson'un A4 resim baskısı biraz yavaş. Ama buna karşın PIM teknolojisi sayesinde kontrast ve aydınlık fonksiyonlarını otomatik olarak ayarlayabiliyor.

SONUÇ: Bu ürün sayesinde dijital kamera ile çektiğiniz resimleri anında görüp basabilirsiniz. Böylece fotoğrafçıya gitmeyip, hem zamandan hem de paradan kazanabilirsiniz.

- + Bellek kartından direkt baskı yapabiliyor
- + Baskı kalitesi
- A4 baskı biraz yavaş

SCSI Sabitdisk

SEAGATE CHEETAH
36XL ST318451LW
CHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Datagate
 TELEFON (216) 282 98 80
 FİYAT **432\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Ultra 160 SCSI
Kapasite	18 GB
Bellek	4 MB
Dönüş Hızı	10000 rpm
Disk Sayısı	2
Kafa Sayısı	4

Sessiz ve Hızlı: Günümüzde sabitdisklerin gelişiminde izlenen eğilim, düşük maliyetle saniyede mümkün olduğunca çok veri aktarımı sağlamak. Buna ek olarak uygun fiyata en yüksek kapasiteyi sunmak da disk üreticilerin kafa yordukları diğer konular arasında. İlk olarak disklerin plaka ve kafa sayıları arttırıldı. Bu sayede, kapasite sorununa bir çözüm oluşturma konusu başarıldı.

Daha sonra, plakaların devir sayılarının arttırılmasıyla istenilen hızlara ulaşıldı. Ama, dönüş hızlarının artması ile gürültünün de artması sonucu kullanıcılar ciddi rahatsızlık yaşadılar. Dolayısıyla üreticiler kapasite ve hız gibi özelliklerin yanı sıra ürünlerinin sessiz çalışmaları için kolları sıvadılar. Seagate Cheetah 36XL modeli, yukarıda bahsi geçen özelliklere sahip ve Ultra 160 SCSI arabirimini destekleyen bir sabitdisk. Sessiz çalışan Cheetah, 7.7 ms'lik veri erişim hızı ile testimizde başarılı sonuçlar elde etti. Ayrıca, yazma ve okuma transfer hızlarında beklenen performansı veren Seagate Cheetah 36XL, Top10 listemize de üst sıralardan girmesini bildi.

SONUÇ: 10000 rpm'lik bir dönüş hızında çalışan bu ürün de, testimize katılan diğer Seagate disk gibi çok çabuk ısınıyor.

- + 10000 rpm dönüş hızına sahip
- Fiyatı yüksek
- Çok çabuk ısınıyor

Firewire Kartı

SURECOM EP-1394 PCI
HOST ADAPTER
CHIP TOP. PUANI ☒ ☒ ☒ ☒ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Empa
 WEB www.empa.com.tr
 FİYAT **69\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Standart	32 bit PCI
Network Konnektörleri	3 harici 1 dahili port
İşletim Sistemi	Windows 98, 2000 ve Mac Os
Transfer Hızı	100/200/400 Mbps
Transfer Modu	Asenkron ve senkron

USB'nin Yeni Rakibi: USB teknolojisi, çeşitli ürünlerin desteği ile kendisini ispatlamayı başardı. Ama CD-ROM, HDD, scanner, yazıcı, modem ve benzeri cihazlarda karşımıza çıkan USB arabiriminin hızının yetersiz olmasından dolayı artık tek olmadığını söyleyebiliriz. Çünkü kabul gören bu teknolojiye rakip olarak IEEE 1394 standardı geliştirildi. Bu standart günümüzde kullanılan USB teknolojisiinden çok daha gelişmiş bir teknolojiye sahip. Öyle ki IEEE 1394 standardı, 100 Mb/s'den 32 GB/s hızına kadar veri alışverişine izin veriyor. Firewire olarak adlandırılan bu yeni teknoloji, USB gibi anakartlarda entegre olarak yer almıyor. Aksine bu yeni arabirim PCI kartlarına entegre edilerek piyasaya sunuluyor. Surecom EP-1394, plug&play özelliğini taşıyan, noktadan noktaya bağlantı ve asenkron veri transferi yapabilen ve dinamik adres belirleme ile otomatik konfigürasyon özelliklerine sahip bir firewire kartı. Surecom daha çok dijital kameralardan görüntüleri alıp onları bilgisayara aktarmak için düşünülmüş. Bu yüzden de bu kart ile birlikte Ulead Video Studio yazılımı veriliyor.

SONUÇ: Surecom EP-1394'in yüksek veri transfer hızına sahip olması, video editing işlemi için iyi bir çözüm oluşturuyor.

- + Yüksek veri transfer hızına ulaşabiliyor
- + Ulead Video Studio yazılımı veriliyor
- USB'ye göre sadece 63 aygıt destekliyor

Donanım Testi

CHIP TOP 10

Ekran Kartı

LEADTEK WINFAST
GEFORCE3 TDCHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Kont, Multimedya
TELEFON (212) 499 62 90,
(212) 212 98 50
FİYAT 370\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	nVidia Geforce3
Bellek	64MB DDR
Chip Frekansı	200 MHz
Renkli Bellek Frekansı	460 MHz
Bus	AGP 4X/2X

Oyun Çılgınlarına Güçlü Bir Alternatif: Leadtek, diğer ekran kartı üreticileri gibi modaya uyarak, Geforce3 modelini piyasaya sürdü. 200 MHz'lık bir chip frekansı ile çalışan Leadtek, kullandığı DDR belleği sayesinde 460 MHz'lık bir bellek frekansına ulaşabiliyor. Buna ek olarak sahip olduğu 128 bit bellek mimarisi ile Leadtek Geforce3 saniyede 7.36 Gbyte'lık bir veri transfer hızına ulaşabiliyor. Bu yüksek performansın sebebi ise kullanılan 4 nanosaniyelik 64 Mbyte DDR-SDRAM'lerde gizli. Bu ekran kartını diğer Geforce3 kartlarından ayıran bir özellik, standart VGA girişinin yanı sıra bir S-video çıkışı ile DVI-I çıkışının olması. Fakat, Leadtek Geforce3, S-video çıkışı ile VGA çıkışını aynı anda kullanmaya izin vermiyor. Buna karşın DVI-I çıkışı diğer iki çıkıştan bağımsız olarak çalışabiliyor. Böylece bu ekran kartına aynı anda iki adet monitör sorunsuzca bağlanabiliyor. Sonuç olarak, geniş yazılım desteğinin yanı sıra iki adet oyun ile birlikte verilen Winfast Leadtek Geforce3, testlerde gösterdiği yüksek performansı ile gözümüze girmeyi başardı.

SONUÇ: Winfast Leadtek Geforce3'ün en önemli özelliği, belleklere kadar uzanan bir soğutma sistemini kullanılması.

- + Üzerinde VGA, TV ve DVI-I-Out bağlantıları var
- + Yüksek bir oyun performansına sahip
- Yüksek fiyatı

Web Cam

LIFEVIEW
TWINCAM 2000CHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Boğaziçi Bilgisayar
TELEFON (212) 217 29 29
FİYAT 99\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	_CCD
Çözünürlük	1024x768
Bellek	8 MB
İşletim sistemi	Windows 98, Me, 2000
Arabirim	USB
Boyutu	99x74x90 mm

İkisi Bir Arada: LifeView TwinCam 2000, internet çılgınları için düşünülmüş olup, hem web hem de dijital kamera görevini gören bir cihaz. Bu kamera ile istediğiniz yerde anında resimlerinizi çekip daha sonra evinizdeki bilgisayarınıza aktarmanız mümkün. Yani bu ürün, standart web kameraları ile karşılaştırıldığında, özellikleri açısından çok daha gelişkin. Sahip olduğu 8MB belleği sayesinde 16.7 milyon renkte ve 640 x 480 piksel çözünürlükte, yaklaşık 180 resim kaydedebilen cihaz, 4 adet ince pil ile çalışıyor. Üzerinde bulunan LCD ayar ekranı sayesinde cihazı çeşitli mod'lara göre ayarlayıp, resimlerinizi veya videolarınızı çekebilirsiniz. 2 dakikaya kadar video klip çekme imkanı sağlayan kamera, video görüntülerini gerçek renklerde ve saniyede 30 kare yakalama hızı ile anında ulaştırabiliyor. Kamera ile birlikte MGI PhotoSuite, MGI VideoWave III, GeoVision Security Guard, CyberLink Media Show ve Microsoft Netmeeting gibi yazılımların verilmesi, ona bir artı puan kazandırıyor. Ama 4 adet ince pil ile çalışması bir dezavantaj.

SONUÇ: TwinCam resim çekerken aynı Intel'in ürünü gibi çeşitli efektleri seslendirebiliyor.

- + Yüksek çözünürlüklere çıkabiliyor
- + Hem web hem de dijital kamera özelliklerine sahip
- 4 adet ince pil ile çalışıyor

Anakart

INTEL
KD815EPFVLCHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Empa
WEB www.empa.com.tr
FİYAT 123\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	Micro ATX
Chipseti	i815 EP
İşlemci Frekans Ayarı	Bios
FSB Hızı	133 MHz
Bellek Yuvası	3x168-pin SDRAM
Slot Sayısı	3PCI, 1AGP

Ofisler İçin En İdeali, Network Konnektörlü Anakartlar: i815 chipsetli anakartların grafik özelliğine sahip olması, özellikle ofis kullanımı için ideal bir seçenek oluşturuyor. Intel'in bu özellik sayesinde, bu tür bilgisayarlar için maliyeti önemli ölçüde düşürdüğü bir gerçek. Buna ek olarak on-board grafik özelliğine sahip olmak istemeyenler için Intel, anakartlarda yer alan AGP slot'u sayesinde kullanıcılara istedikleri grafik kartı kullanmalarına da olanak tanıyor. Intel'in yeni modeli KD815EPFVL, i815 EP chipsetine sahip olan ve üzerinde grafik chip'i bulunmayan bir anakart. 3 PCI ve 1 AGP slot'una sahip anakartın, multimedya kullanıcılarını tatmin etmeyeceği bir gerçek. Üzerinde bir network konnektörü olan Intel KD815EPFVL'nin daha çok şirket içi bilgisayarlar için tasarlandığını söyleyebiliriz. Anakart, mümkün olduğunca küçük tutulmaya çalışılmış. Bu sayede yerden de tasarruf sağlanıyor. Ses chip'ine de sahip olan anakart, üç adet DIMM yuvası ile kendisini benzeri modellerden ayırıyor. (Benzer modeller sadece iki adet DIMM yuvasına sahiptir.)

SONUÇ: Intel KD815EPFVL'nin en önemli özelliği, artık standart hale gelen ses chip'inin yanı sıra bir de network chip'ine sahip olması.

- + Network konnektörü var
- + Yazılım desteği
- Slot çeşidi az

Donanım Testi

Notebook

SIEMENS
AMILO M6500

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

BİLGİ Fujitsu Siemenes Türkiye
 TELEFON (212) 335 67 67
 FİYAT **1799\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Pentium III 900 Mhz
Bellek	256 MB
Sabitdisk	18 GB Fujitsu
Ekran	14.1 TFT-XGA
Boyutu	39.8x313x265 mm
Ağırlık	3 Kg

Düşük fiyata yüksek performans: Fujitsu Siemens yeni Notebook ürünleri ile piyasaları alt üst etmeye kararlı. Amilo M6500 diye adlandırılan bu yeni Notebook serisi özellikle fiyatı ile göze çarpmayı başarıyor. Donanım bileşenleri gayet iyi seçilmiş olan bu Notebook, Multimedya fonksiyonlarına da rahatlıkla cevap verebiliyor. Örneğin 8 MB'lık bir Silicon Motion Lynx3DM ekran chip'i üzerinde barındıran Siemens Amilo M6500, dahili 56K modem, DVD-Rom ve AC97 ses chip'i ile temel ihtiyaçları karşılamasını çok iyi biliyor. Donanım bileşenleri iyi seçilmiş olan bu üründe ne yazık ki ergonomi için aynısını söyleyemiyoruz. Siemens'in kullandığı şeffaf tuş takımı Notebook'a değişik bir hava katmayı başardıysa da bizim beğenimizi pek kazanamadı. Ayrıca tuş takımının da çok yukarda olması bu ürünün ergonomisini bozmaya yetiyor. Intel'in Speed Step teknolojisine uyumlu olan ürün bu sayede pil kullanımını önemli ölçüde artırabiliyor. Bu beğendiğimiz bir özellik. Çünkü Speed Step Teknolojisi ile size gerekli olan güç harcanıyor.

SONUÇ: Siemens Amilo M6500 yüksek performans sergileyebilmesinin yanı sıra çok uygun fiyatı ile de göze çarpmayı başarıyor.

- + Fiyat
- + Yazılım Desteği
- Firewire portu yok

5.1 Dolby Digital Decoder

ABIT
USB THEATHER

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

BİLGİ Çizgi Elek., Datagate
 TELEFON (212) 356 70 70
 TELEFON (212) 282 98 50
 FİYAT **175\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Standart	USB Rev. 1.1
Bağlantı	USB ve G9 kablo
İşletim Sistemi	Windows 98/Me/2000
Frekans Aralığı	96 KHz
Sistem Gereksinimi	400 MHz CPU

USB Dolby Digital ve DTS Decoder: 4+1'lik bir hoparlör sistemine sahip Abit USB Theather, DVD teknolojisinin tüm özelliklerinden yararlanmak isteyen kullanıcıların tam da aradıkları bir ürün. Bu ses çözücü cihaz, DVD sürücü gibi dijital ses çıkışına sahip fakat bir ses çözücüyü barındırmayan her türlü bilgisayar sistemine gerçek Dolby Digital ve DTS sunabiliyor. Ses kartından bağımsız çalışan Abit USB Theather, USB arabirimini kullanıyor.

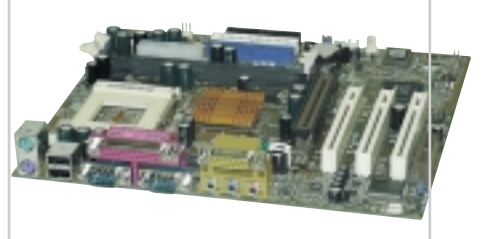
Herhangi bir sürücüye ihtiyaç duymayan bu ürün, Windows işletim sistemi tarafından otomatik olarak tanımlanıyor. Ayrıca Abit, 4+1'lik hoparlör sisteminizi anında 5+1'e yükseltebilmenize de imkan veriyor. Ek bir yazılıma ihtiyaç duymayan ABIT için yapmanız gereken tek şey, ayarlamaları kullanım kılavuzunda anlatıldığı gibi gerçekleştirmek.

Notebook kullanıcılarına özel hatırlatma: Abit USB Theather'in ergonomik yapısı, notebook kullanıcılarının bu üründen faydalanabilmelerinin en önemli nedeni.

SONUÇ: Abit USB Theather sayesinde, çok büyük masraflara girmeden sinemalardaki ses sistemini evinize getirmek, artık çok daha kolay bir hale geliyor.

- + Uzaktan kumandası var
- + Ergonomik yapısı
- Kurulumda bazı sorunlar yaşanabiliyor

Anakart

GIGABYTE
GA-6VM7-4E

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

BİLGİ Empa, Kont
 WEB www.empa.com.tr
 TELEFON (216) 499 62 90
 FİYAT **83\$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	Micro ATX
Chipseti	Via VT82C694X
İşlemci Frekans Ayarı	Anakart
FSB Hızı	133 MHz
Bellek Yuvası	2x168 pin SDRAM

Güvenliğe Önem Verenlere: Gigabyte GA-6VM7-4E, Via Apollo Pro 133A chipsetine sahip olan ve Pentium III, Celeron ve Via Cyrix işlemcilerini destekleyen bir anakart. Anakart, bu ay incelediğimiz diğer anakartlar gibi ofis ortamı için tasarlanmış bir model. 2 DIMM yuvası ile sınırlı olan GA-6VM7-4E, kullanıcılara AGP, PCI ve AMR slotları ile değişik seçenekler sunuyor. Entegre bir ekran chip'ine sahip olmayan Gigabyte Creative CT5880 ses chip'i ile bilinen AC97'den farklı bir çizgi izliyor. AGP yuvasının etrafında bir plastik parça bulunduran anakart, bu sayede ekran kartlarını üzerinde sabitleyebiliyor. Fakat, DIMM yuvaları ile AGP slotunun birbirlerine çok yakın olmaları bir dezavantaj yaratıyor. Ram'leri sökebilmek için ekran kartını da sökmeniz gerekiyor. Dual Bios özellikleri ile sürekli karşımıza çıkan Gigabyte'ın bu modelinde bu özelliği entegre etmediğini görüyoruz. Bunun nedeni, bu tür anakartların mümkün olduğunca az bir maliyetle satılmayı hedeflenmesi.

SONUÇ: Gigabyte, işlemci yuvasının içine koyduğu bir termistör sayesinde kullanıcıya daha güvenli bir sistem sağlayabiliyor.

- + Creative CT5880 ses chip'i mevcut
- + İşlemcinin aşırı ısınmasına karşın güvenlik sistemi var
- AGP slotu DIMM'lere çok yakın

Donanım Testi

CHIP TOP 10

SONY
CRX10U-RP
CHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Empa
 WEB www.empa.com.tr
 FİYAT 385\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB
CD-R	4X
CD-RW	4X
CD-ROM	6X
Bellek	8 MB
Boyutu	132x25x89.5

MP3 Artık Vazgeçilmez: Daha önce taşınabilir CD yazıcı ürünlerini inceleme fırsatını bulmuştuk. Ama bu sefer karşımıza çok farklı bir CD yazıcı cihazı çıktı. Sony firması tarafından üretilen ve CRX10U-RP diye adlandırılan bu ilginç ürün CD yazma fonksiyonunun yanı sıra audio ve MP3 CD'leri de çalabilmekte. Hatırlarsanız taşınabilir CD yazıcı ürünleri bir adaptör yardımı ile çalışıyorlardı. Sony ise özel bir pil sayesinde 2 saate kadar rahatlıkla çalışabiliyor. USB arabirimine sahip cihaz, bu özelliği sayesinde Windows ve Macintosh işletim sistemlerine tanıtılabiliyor. CRX10U-RP modeli, birlikte verilen kablo kumanda birleşeni ile kontrol edilebiliyor. Bu ürünü diğer ürünlerden ayıran en önemli özellik, MP3 CD'leri de çalabilmesi. Bu avantaj sayesinde tek bir CD ile 10 saate yakın müzik dinleyebilirsiniz. Bu CD-RW ile beraber gelen Win On CD, Direct CD ve Photo Base yazılımlarının kullanım kolaylığı sayesinde Windows 95, 98 ve Windows NT4.0 işletim sistemlerinin sürük ve bırak özelliğini kullanarak CD'lerinizi yazdırabilirsiniz.

SONUÇ: USB port'undan bilgisayar sistemlerine bağlantısını kolayca gerçekleştirebilen bu cihaz, 8 MB ön belleği ile veriye 160 ms'de ulaşır.

- ⊕ Ergonomik yapısı
- ⊕ MP3 CD'leri çalıştırıyor
- ⊖ Düşük performansa sahip

LCD Monitor
LITEON LITEPANEL
150 EC150ATA
CHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Datagate
 TELEFON (216) 282 98 80
 FİYAT 429\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran	TFT LCD
Görüntü Alanı	15"
Maksimum Çözünürlük	1024x768 piksel
Güç Tüketimi	30 watt
Boyut	391x400x180
Eğirlik	5.3 Kg

Her Eve Bir LCD Monitör: LiteOn LitePanel 150, yüksek resim kalitesi, minimum yer kaplama alanı ve düşük güç tüketimine ihtiyaç duyan kullanıcılara hitap eden bir LCD monitör.

RGB görüntü standardını destekleyen monitör, dijital kontrol paneli ve düşük radyasyon oranı ile 15 inç LCD monitörler arasında iyi bir yer edinmeye kararlı. Sade ve klasik tasarımının yanı sıra TCO99 standardını da destekleyen LiteOn'la birlikte verilen kurulum disketi ile Windows işletim sistemlerine kendisini sorunsuzca kurabiliyor.

Yatayda 304 mm, dikeyde 228 mm bir görüntü alanı oluşturabilen LitePanel 150'nin aynı zamanda multimedya özelliklerine de sahip olması bir avantaj. Çünkü üzerinde bulunan iki dahili hoparlör ve mikrofon sayesinde LiteOn, benzeri ürünlerden kendisini farklılaştırmayı başarıyor. İlk etapta sunduğu teknoloji ve uygun fiyatı ile göze çarpan ürün, ortalama performansının üstüne çıkmayı başaramazsa da piyasadaki en uygun seçeneklerden biri.

SONUÇ: LiteOn LitePanel 150, LCD monitör almaya karar veren kullanıcılar için uygun fiyatı ve ortalama performansı ile gayet uygun bir seçenek.

- ⊕ Uygun fiyatı
- ⊕ Multimedya özelliğine sahip
- ⊖ Ortalama performansın üstüne çıkamıyor

Router
SURECOM INTERNET
VİPINET EP-3809
CHIP TOP. PUANI ■ ■ ■ ■ ■FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

BİLGİ Empa
 WEB www.empa.com.tr
 FİYAT 360\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Port Sayısı	7 RJ-45 port
Com Port Transfer Oranı	1200-120 Kbps
Net Bağlantısı	Dial-Up, Leased-L., Ethernet
İnternet Protokol Standardı	TCP, UDP, IP
Boyutu	250x121x45 mm
Ağırlık:	980 gram

Küçük Network'lerin Büyük Yardımcısı: Wan ortamında uzak mesafedeki ağları birleştirmek için router'ler kullanılır. Bu cihazlar bir çok yol belirleme algoritması ve belli ağ katman protokolleri için geliştirilmiştir. Öyle ki bir çok popüler protokol destekleyen router'lar desteklemedikleri protokoller için farklı seçenekler sunarlar. Surecom EP-3809 yukarıda bahsi geçen özellikleri destekleyen bir router. IPsec güvenlik standartlarına sahip olan bu cihaz, Transport ve Tunnel bağlantılarına da uyumlu olarak çalışabiliyor. 7 adet RJ-45 port'u üzerinde barındıran Surecom EP-3809, AH ve ESP şifreleme standartları ile işlemleri gerçekleştiriyor. Bu cihaz bir çok fonksiyonu ile göz doldurmayı biliyor. Örneğin, Gateway olarak kullanılabilen Surecom bir Firewall gibi çalışarak gelen paketleri filtreleme işleminden geçiriyor. Son söz olarak, ISDN, DSL ve PSTN bağlantılarını destekleyen Surecom EP-3809'un, küçük işletmeler için iyi bir seçenek oluşturduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ: Router alma konusundaki kararın, mevcut ağın durumuna göre verilmesi gerekir. Çünkü yol belirleme yetenekleri iyi olan router'ların, bir saniyede ilettikleri paket sayısı yavaştır.

- ⊕ IPsec standardını destekliyor
- ⊕ Fiyatı
- ⊖ Ergonomisi

Donanım Testi

CHIP TOP 10

19" Monitor

LITEON
B1996NST
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Datagate
 TELEFON (216) 282 98 80
 FİYAT 269\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran	Cathode Ray Tüp
Görüntü Alanı	19"
Nokta Aralığı	0.26 mm
Maksimum Çözünürlük	1600x1200 Piksel
Boyut	455x463x471
Ağırlık	20 Kg

Monitor Piyasasına Taze Kan: DVD, CD-ROM ve CD-RW ürünleri ile tanıştığımız LiteOn bu kez çok farklı bir ürün grubu ile karşımıza çıktı. LiteOn, 0.26 mm. nokta aralığına sahip olan 19 inçlik bir CRT monitor. Yatayda 31-95 KHz, düşeyde 55-160 Hz'lik bir frekans değişimi gösteren bu monitör, aynı zamanda 202 MHz'lik bir görüntü genişleme frekansı da sunuyor. Buna ek olarak, maksimum 1600x1200 çözünürlükte 55 Hz ile 75 Hz frekans aralığında çalışan LiteOn, yatayda 350 mm ve düşeyde 262 mm'lik değerlerle görüntü veriyor. 1920x1200 çözünürlükte monitörü çalıştırdığımızdaysa, görüntüde bir sıkıştırma meydana geldiğini fark ettik. Ayrıca günümüzde monitörlerde kabul edilen teknolojik değişimler LiteOn'da pek uygulanmamış. Örneğin düz kare ekran veya daha canlı bir renk kalitesini sağlayan çeşitli fonksiyonlar bu üründe ne yazık ki yer almiyor. Ama buna rağmen LiteOn'un genel performansından memnun kaldık. Sonuç olarak, standart 19 inç monitörlerden pek bir farkı olmayan ürünün en önemli özelliğinin fiyatı olduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ: Monitor piyasasına da el atan LiteOn, geleneğini bozmayarak, bu alanda da düşük fiyatlarla ilgi çekmeyi hedefliyor.

- + Fiyatı
- + Yüksek çözünürlüklerde çalışabiliyor
- Ortalama performansın üstüne çıkamıyor

Dijital Kamera

PRETEK
DC-530
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Empa
 WEB www.empa.com.tr
 FİYAT 129\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	CMOS
Çözünürlük	640x480 Piksel
Bellek	2 MB Flash
Renkli Ekran	yok
Arabirim	USB, Video-Out
Ağırlık	136 gram

Resim ve Ses Bir Arada: Pretek DC-530, birden çok fonksiyonu üzerinde barındıran yeni nesil bir ürün. Ürün, hem bir dijital kamera hem de bir MP3 player olma özelliğine sahip. Üzerinde taşıdığı 2 MB Flash bellek ile 32 adet resim çekebilen Pretek, ergonomik yapısı ile de göze çarpmasını biliyor.

İyi tasarlanmış bir cihaz olan Pretek'in ne yazık ki bazı eksiklere sahip olduğunu söylemeden edemeyiz. Örneğin cihaz üzerinde bulunan 2 MB Flash bellek yetersiz. Yani MP3 player özelliğine sahip olan cihaz, bu bellek ile sizi bu zevkten maruz bırakıyor. Ama bu sizi korkutmasın, çünkü bellek artırabilmek için harici bir bellek yuvası var. Yani daha yüksek bir belleğe sahip olmak için ekstradan bir bellek kartı almalısınız. 640x480 piksellik çözünürlükte resim çeken Pretek DC-530, 2 adet kalem pil ile çalışıyor. Güç ihtiyacını USB arabiriminden alabilen ürünün, üzerindeki flash'ı sayesinde ışısız çekimlerde kullanıcıya sorun yaratmaması bir avantaj.

SONUÇ: Pretek DC-530, özellikleri bakımından beğenimizi kazanmayı başardysa da yetersiz belleğinin kullanıcılar açısından çok önemli bir dezavantaj oluşturacağı da bir gerçek.

- + Uygun fiyat
- + Çok fonksiyon
- Bellek yetersiz

Anakart

BIOSTAR
M6TSS
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

BİLGİ Empa
 WEB www.empa.com.tr
 FİYAT 79\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü	ATX
Chipseti	i815 EP
İşlemci Frekans Ayarı	Bios
FSB Hızı	133 MHz
Bellek Yuvası	3x168 pin SDRAM
Slot Sayısı	5PCI, 1AGP, 1CNR, 1AMR

Geniş Slot Desteği: Giriş seviyesi ürünleri ile tanıştığımız Biostar, bu ay Test Merkezi'mize farklı bir kullanıcı kitlesini hedefleyerek geldi. Temel bileşenlerden oluşan ofis bilgisayarlar için bir çok anakartı bulunan Biostar ürünlerinde ilk dikkatimize çeken öge uygun fiyatlar idi. i815EP chipsetine sahip olan Biostar geniş işlemci desteğine sahip. Entegre bir ekran chip'ine sahip olmayan M6TSS, AC97 ses chip'i ve değişik slot seçenekleri ile göze girmeyi hedefliyor. Anakart üzerinde mevcut olan PCI, AGP, CNR ve AMR slotları, diğer anakartlarda olmayan bir özellik. Biostar bu özelliği sayesinde kullanıcılara geniş bir destek sağlamayı başarıyor. Buna ek olarak anakart ile birlikte verilen yazılımlar da hayli tatmin edici.

Sürücü ve programlar CD'sinin yanı sıra Biostar ile birlikte Norton Anti Virus 2001 ve Norton Ghost 6.03 yazılımları da veriliyor. Donanım ve yazılım desteğini beğendiğimiz anakartın kullanma kılavuzu için ne yazık ki aynısını söyleyemiyoruz. Biostar M6TSS çok yüksek performans aramayan kullanıcılar için tavsiye edilebilecek bir ürün olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ: Biostar M6TSS uygun fiyata ortalamasının üstünde bir anakart arayan kullanıcılar için iyi bir seçenek.

- + Geniş slot desteği
- + Birlikte verilen yazılımlar
- Kullanma kılavuzu yetersiz

İÇİNDEKİLER

Ürün İncelemeleri: DVD'lerin kısa incelemeleri	66
Testin Birincisi: Pioneer DVD-105SZ	66
Fiyat/Peformans Birincisi: BTC BDV 316B	68
Teknik Değerlendirmeler: Sonuç ve yorumlar	70

12 DVD Sürücü Testte

VCD Kalitesi Size Yetiyor mu?

Gerçekten de VCD formatının yetersizlikleri bir yana illegal VCD'lerin kalitesizliği pek çok kullanıcıyı canından bezdiriyor. DVD kiralayan dükkanların yayılmasıyla çok para harcamadan sıkıcı TV filmlerine elveda diyebilirsiniz.

VCD'ler gerek legal gerekse illegal bir şekilde gittikçe artan miktarlarda satılıyor. Bandrollü ve her açıdan yasal VCD'ler doğal olarak daha pahalı ve vizyona genellikle en az 1 yıl önce girmiş filmlerden oluşurken, yasal olmayan VCD'ler daha yeni hatta ülkemizde vizyona girmemiş filmlerden oluşabiliyor. Yasal VCD'lerin görüntü ve ses kalitesinin daha iyi olduğu azımsanmayacak bir gerçek. Illegal VCD'ler, başka ülkelerde ülkemizden daha önce vizyona girmiş filmlerin sinemalarında gizlice basit video kameralarla kaydedilmesiyle elde ediliyor. Dolayısıyla bu VCD'ler kalite açısından tatmin edici olmaktan çok uzak. Özellikle izlemeyi çok istediğiniz bir filmi vizyona girmeden önce bu illegal "tezgahlarda" görürseniz sakın

dayanamayıp almak gibi bir hataya düşmeyin. Zira bu VCD'ler hem kalitesizlikle riyle canınızı sıkacak hem de film izleme keyfinizi mahfedecektir. Daha sonra aynı film vizyona girdiğinde "acaba gitsem mi gitmesem mi" ikilemi de cabası.

VCD'lerin devri artık yavaş yavaş kapanıyor

VCD'lerin standart çözünürlüğü olan 352x288 (PAL) eğer bir kere DVD izlediyseniz size çok yetersiz gelecektir. Ses konusunda aradaki fark duruma göre daha az rahatsız edici olabilir. VCD'lerdeki ses standardı olan 44.1KHz stereo ses DVD'lerin 5.1 Dolby Digital ses teknolojisiyle doğal olarak karşılaştırılmaz bile. Fakat eğer Dolby Digital destekli bir ses sisteminiz

yoksa DVD'leri stereo (downmix edilmiş olarak) dinlemek durumundasınız. Her halükarda DVD'lerin avantajları saymakla bitmez. Kuşkusuz en önemli dezavantajları olan fiyat konusu hep gündemde. Fakat DVD kiralayan dükkanların hızla yayılması, bu aşamada DVD satın almayı sadece arşivcilerin alışkanlığı haline getiriyor. Gerçekten de severek izlediğiniz bir DVD'yi geri vermek bazen üzücü olabilir. Fakat son zamanlarda artan döviz fiyatları dikkate alınırsa DVD satın almak oldukça külfetli öte yandan akşam eve geldikten sonra iyi bir film izlemek istediğinizde kiraladığınız DVD imdadınıza yetişerek size hoş bir gece geçirebilir. Yeni bir VCD formatı olan SVCD daha iyi bir görüntü kalitesi sunuyorsa da bu standardın →

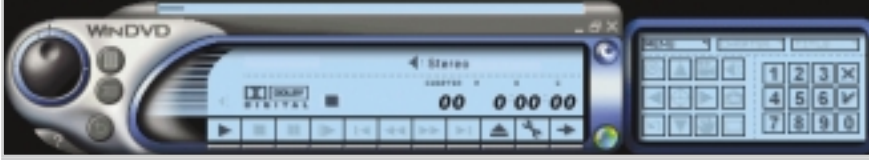
DVD Özel Dosyası

ne ölçüde destekleneceği henüz belirsizliğini koruyor. Bu aşamada kaliteden ödün vermeyenler DVD'den şaşmamalı.

Şurası bir gerçek ki 37 ekran bir televizyon ile DVD keyfi söz konusu bile olamaz. Hatta 55 ekran televizyonlar bu konuda bir minimumdur. Fakat 72 ekran bir televizyonunuz ve Dolby Digital destekli bir ses sisteminiz varsa o zaman evinizde sinema keyfini yaşayabilirsiniz. Tabii

geçilen bu ürün, son zamanlarda CD sürücü/yazıcı ve DVD sürücülerde yıldızı parlayan Acer'ın başarısını belgeliyordu sanki. Genel toplamda testimizin 1.siyle neredeyse aynı puanı tutturmasına rağmen 75\$+KDV'lik fiyatıyla çok daha uygun fiyatlı olması, Acer DVP1640A'yı testimizin dikkat çeken katılımcıları arasına yerleştiriyor. Öte yandan sürücünün hata düzeltme performansı biraz daha iyi ol-

na sahip ve slot arabirimini destekliyor. Performans açısından baktığımızda ürünün testteki en iyi 2. CD okuma performansını gösterdiğini görüyoruz. DVD performansı testlerindeyse 3. sırada yer alan sürücü, 12 DVD sürücünün katıldığı testimizde ortalamanın üzerinde bir profil çizdi. 75\$+KDV gibi bir fiyatla satılan sürücünün fiyat/performans oranı ortalamanın üzerinde.

Yeni WinDVD: Popüler DVD izleme programlarından biri olan WinDVD, en yeni versiyonu olan 3.0 ile oldukça başarılı bir profil çiziyor.

DVD player cihazlarının yüksek fiyatı sizi bu projeden soğutabilir. O zaman neden PC'nizi bir DVD üssüne dönüştürmeyesiniz? 17" veya üzeri bir monitörünüz varsa bunu düşünmeye başlayın. Hele hele Creative DTT2500 gibi Dolby Digital destekli bir masaüstü hoparlör sistemine sahipseniz sizce DVD sürücü alma vaktiniz gelmiş de geçiyor bile.

Acer DVP1640A: Çok az farkla Pioneer'a

malıydı doğrusu. Bunun dışında ürün gerek CD gerekse DVD okuma testlerinde testimizin tavan değerlerini vererek etkileyici bir tablo çizdi. Fiyat/performans oranı olarak testteki en iyi seçenekler arasındaki Acer DVP1640A, satın alma listenize ekleyebileceğiniz seçenekler arasında.

Aopen DVD-1640PRO: PowerDVD yazılımıyla satışa sunulmuş olan Aopen DVD-1640PRO, 16x DVD 40x CD okuma hızı

LG DRD 8120B: Genel performansı ortalamanın üzerindeyse de fiyat olarak pek cazip olmayan LG DRD 8120B, 127 \$+KDV'lik satış fiyatıyla testimizdeki en yüksek fiyatlı DVD sürücüyü. 12x DVD, 40x CD okuma hızına sahip olan ürün, çekmece arabirimini kullanıyor ve powerDVD yazılımıyla satışa sunulmuş. LG DRD 8120B, okuma performansından ziyade hata düzeltme testlerinde coşarak bu alandaki en yüksek puanı elde ettiyse de bu, fiyatı için mazeret olmaya yetmiyor. Sonuçta ürünün fiyat/performans oranı oldukça kötü. Fakat ürünün bölge kodu olmaması gibi önemli bir avantajı var.

Aopen DVD-1240: İşte fiyat performans oranı denince öne çıkan DVD sürücülerden biri. Aopen DVD-1240, ortalamanın

» TEST BİRİNCİSİ

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

FİYAT 125\$ + KDV
BİLGİ İÇİN Multimedya, Sky
TEL. (212) 212 98 50, (212) 225 68 08

FARKLI ARABİRİM: Pioneer, Slot arabirimi destekleyen az sayıda DVD sürücüsünden biri.

- + Yüksek performans
- Yüksek fiyat

Pioneer DVD-105SZ

Bir Pioneer Klasîği

Beraberinde DVD oyunlar gelmesi ve genel toplamdaki başarısıyla dikkat çekse de Pioneer geniş bütçeli kullanıcılara hitap ediyor.

■ Genel toplamda burun farkıyla ipi göğüsleyen Pioneer DVD-105SZ, sadece performansıyla değil aynı zamanda beraberinde DVD'lerle satışa sunulmuş olması açısından da dikkate değer.

Şu ana kadar ki tüm DVD sürücü testlerinde başa giren Pioneer bu testimizden de alnının akıyla çıkmasını bildi. Slot arabirimini kullanan ürün 16xDVD ve 40x CD okuma hızına sahip. Önceki modellerde olduğu gibi Pioneer DVD-105SZ de; ELSA Movie 2000, X Files, Baldur's Gate DVD'leriyle piyasaya sürülmüş. Açıkçası ürün genel toplamda oldukça başarılı fakat önemli bir deza-

vantajı var. Bir DVD sürücüsünden beklediklerinizi fazlasıyla karşılayan ürünün fiyatı el yakıyor doğrusu. Testteki en pahalı sürücülerden biri olan Pioneer DVD-105SZ; fiyat/performans oranı açısından baktığımızda pek de parlak bir tablo çizemiyor ne yazık ki. DVD sürücü fiyatları ciddi bir düşme eğrisi çizirken Pioneer'ın bu durumu kaale alması ilginç. Sonuçta bu DVD sürücü ne olursa olsun benimkisi en iyisi olsun diyen geniş bütçeli kullanıcılara hitap ediyor. Zira 12 DVD sürücüsünün katıldığı testimizde çok daha iyi fiyat performans oranı sunan alternatifler mevcut.

DVD Özel Dosyası

üzerindeki performansını 55\$+KDV gibi çok uygun sayılabilecek bir fiyatla taçlandırıyor. 12x DVD, 40x CD okuma hızına sahip olan ürün çekmece arabirimini kullanıyor. Hata düzeltme testindeki başarısızlığı daha iyi bir derece almasına engel olsa da sürücü genel toplamda kabul edilebilir bir performans sunması açısından dikkat çekici. Tabii buna bir de bölge kodu olmamasını eklemek gerek.

Lite-On LTD-163: 16x DVD, 40x CD okuma hızına sahip olan bu sürücü, hata düzeltme testinde gösterdiği düşük performans yüzünden genel toplamda oldukça düşük bir puana razı olmak durumunda kaldı. Buna ek olarak DVD okuma performansının da vasatın altında olmasının bunda etkisi olmadı değil. Öte yandan sürücünün Audio ripping performansının yüksekliği çok etkileyici zira sürücü bu testte tüm testin tavan değerini verdi. Fiyat/performans oranı olarak vasat diyebileceğimiz Lite-On LTD-163, Power DVD yazılımıyla geliyor ve çekmece arabirimini kullanıyor.

NEC DV-5800A: 75\$+KDV'lik satış fiyatıyla fiyat/performans oranı olarak test içinde varlık gösteremeyen NEC DV-

5800A, beraberinde DVD izleme yazılımı gelmemesi açısından dikkat çekici. Buna rağmen fiyatı hiç de düşük sayılmaz. 16x DVD, 48x CD okuma hızı etiketiyle piyasaya sürülmüş olan sürücünün performans puanları genelde ortalamanın altındaydı. Çekmece arabirimini kullanan ürün testimizin genel olarak göze çarpmayan vasatın altı katılımcıları arasında.

Sony DDU1211: Testimizdeki bir diğer beraberinde DVD izleme yazılımı gelmeyen DVD sürücü olan Sony DDU1211'e bu durumu yakıştıramadık doğrusu. Sonuçta 69\$+KDV gibi bir ücret ödeyip DVD sürücü aldıktan sonra kutudan DVD izlemek için gerekli yazılım çıkmayınca hevesiniz kursağınızda kalabilir. 12x hızlı bir DVD sürücü olan ürünün CD okuma hızı 40x olarak belirtilmiş. Performans testlerinde başarılı olamayarak sınıfta kalan sürücünün hata düzeltme testinde de başarısız olması bizim için sürpriz olmadı. Sonuç olarak Sony DDU1211, tavsiye edebileceğimiz bir DVD sürücü olmaktan çok uzak.

Hitachi GD-7500: Aslına bakarsanız beraberinde DVD izleme yazılımı gelmeyen sürücülerin performans testlerinde başa-

rılı olamayarak son sıralarda yer alması oldukça manidar bir durum oluşturuyor. Hitachi de bu kervana katılan bir ürün. Sürücü, özellikle hata düzeltme testinde çok kötü bir tablo çizdi. Bunun yanında okuma testlerinde de vasatın altındaydı. Çekmece arabirimini kullanan ürününün fiyat/performans oranı da iyi değil.

Asus DVD-E612: 12x DVD, 40x de CD okuma hızına sahip olan Asus DVD-E612, tüm testin neredeyse en kötü değerlerine imza attı. Çekmece arabirime sahip olan ürünle beraber DVD izleme yazılımı gelmiyor.

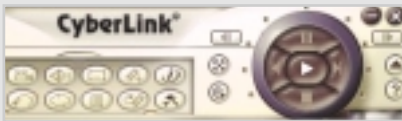
Creative DVD1241E: Creative çok ilginç bir şirket. Yıllardır Creative cD/DVD sürücüler testlerde başarısız sonuçla alırlar fakat gelin görün ki satış rakamları itibarıyla Creative hep başa güreşir. Kuşkusuz şirket bunu ses kartlarıyla sağladığı üne borçlu. Her ne kadar ses kartı denince akla Creative geliyorsa da elma ile armutu karıştırmamak gerek. Zira Creative DVD 1241E performans testlerinde başarılı olmadığı gibi fiyat/performans oranı konusunda da karamsar bir tablo çizdi. Beraberinde DVD izleme yazılımı gelmemesi de ayrı bir konu. →

» UYGUN FİYAT

CHIP TOPLAM PUAN FİYAT/PERFORMANS

FİYAT 52\$ + KDV
BİLGİ İÇİN Boğaziçi Elektronik
TELEFON (212) 217 29 29

POWER DVD 3.0: Ürünle gelen Power DVD 3.0, kolay kullanımı ve türkçe desteği ile beğenimizi topladı.

+ Fiyat/performans oranı çok iyi
- Hata düzeltme perfor. düşük

BTC BDV 316B

Uygun Fiyata DVD Sürücü

Kabul edilebilir performansını çok uygun fiyatıyla destekleyen ürün oldukça başarılı fiyat/performans oranı ile dikkat çekici.

■ CD sürücü mü DVD sürücü mü alsam diye düşünüyorsunuz fakat aradaki fiyat farkı sizi derin düşüncelere gark ediyor. BTC BDV 316B bu aşamada devreye giriyor. Neredeyse bir CD sürücü fiyatına satılan bu ürün, performans olarak da fena sayılmaz. Okuma testlerinde ortalama değerlere imza atan sürücünün yumuşak karnı hata düzeltme testi oldu.

Her halükarda yeni bir bilgisayar topluyorsanız ya da CD sürücünüzü DVD sürücüyeye terfi ettirmek gibi bir amacınız varsa, BTC BDV 316B'nin sunduğu fiyat/performans oranının gözardı edilecek gibi olmadığını

söyleyebiliriz. Aslına isterseniz daha önceki testlerimizde pek varlık gösteremeyen BTC BDV 316B modelinin çizdiği genel profil itibarıyla bizi oldukça şaşırttı ve ürün CHIP Test Merkezi'nin en prestijli ödülllerinden birini almaya hak kazandı. Çekmece arabirimini kullanan ürün 16x DVD, 48x CD okuma hızına sahip ve beraberinde PowerDVD yazılımının 3.0 versiyonuyla satışa sunulmuş.

Kısaca uygun fiyatına rağmen bir DVD sürücünden bekleyebileceğiniz pek çok şeye sahip olan BTC BDV 316B, özellikle dar bütçeli okuyucularımız için rahatlıkla tavsiye edebileceğimiz bir ürün.

Sonuç

Fiyatları düşüyor fakat...

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test Merkezi

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi

■ DVD sürücülerin fiyatı her ne kadar dolar bazında düşüp hatta yarıya indiyse de yükselen döviz fiyatları yüzünden ülkemizde DVD sürücülerin fiyatları son bir yıla nazaran düştü denemez. 12 adet DVD sürücünün katıldığı testimizde Pioneer her zamanki gibi çok iddialıydı. Fakat bu sefer Acer, Pioneer'ın bir anlamda önünü kesti. Her ne kadar çok çok az farkla Pioneer testi önde bitirdiyse de Acer'in fiyat/performans oranının Pioneer'a nazaran çok daha iyi olması genel toplamda Pioneer'ın sönük kalmasına yolaçıyor. Fakat beraberinde DVD üzerinde oyunla gelen tek katılımcının Pioneer olduğunu hatırlatmakta fayda var.

Testimizin bir diğer dikkat çeken ürünü de BTC oldu. BTC bu sefer kalite ve fiyat arasındaki doğru oranı iyi yakalamış. Ürün, sunduğu kabul edilebilir performansı çok uygun fiyatla destekleyince testteki en iyi fiyat/performans oranını sunarak bizden bu kategorideki ödülü almaya hak kazandı. Bir DVD sürücü satın alıyorsunuz çünkü sadece CD değil DVD'leri de kullanmak istiyorsunuz. Fakat o da ne? DVD sürücünüzle beraber DVD izlemek için gerekli yazılım gelmemiş. Artık bundan sonrası size ait. Nasıl bulursunuz nereden bulursunuz ya da Trial versiyonlarla mı idare edersiniz bilemeyiz. DVD sürücü satın alırken mutlaka beraberinde DVD izleme yazılımı geldiğinden emin olun. 12 DVD sürücü arasında 5 tanesinin DVD yazılımıyla gelmemesi belki çok ilginç değildi. Fakat bu 5 DVD sürücünün performans testlerinde son sıralarda yer alması oldukça ilginç bir "tesadüftü".

1

2

Marka Model	Pioneer DVD-105SZ	Acer DVP1640A
Firma	Multimedia, Sky	Ihlas Acer
Fiyatı	125\$+KDV	75\$+KDV
Telefon	(212) 212 98 50, (212) 225 68 08	(216) 317 96 50
Faks	(212) 211 47 64, (212) 232 89 26	(216) 317 96 61
Internet Adresi (http://www.)	pioneerelectronics.com	acer.com.tw
CHIP TOPLAM Puanı	87	87
DVD Performans Puanı (%40)	99	100
CD Performans Puanı (%30)	93	100
Audio Ripping Puanı (%10)	49	57
Hata Düzeltme Performansı (%10)	50	26
Beraberinde Gelenler (%10)	100	90
Fiyat/Performans	54	89
Özetle	Hem performans hem de beraberinde gelenler açısından iyi ama pahalı	Yüksek performansı ve uygun fiyatıyla başarılı bir sürücü
Teknik Veriler		
Arabirim	ATAPI	ATAPI
DVD Hızı	16X	16X
CD Hızı	40X	40X
Belirtilen DVD Erişim Süresi	95 ms	95 ms
Belirtilen CD Erişim Süresi	80 ms	80 ms
CD Yerleşimi	Slot	Çekmece
Tampon Bellek	512 kb	512 kb
Dijital Audio	var	yok
Analog Audio	var	var
Kulaklık Girişi	var	var
Ses Ayarı	var	var
Bölge Kodu Uygulaması	var	var
Birlikte Verilen Yazılım	ELSA Movie 2000, X Files, Baldur's Gate	Power DVD 2.55
Test Sonuçları		
Maksimum Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	20292	19149
Minimum Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	8908	8949
Ortalama Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	14605	14416
DVD Erişim Süresi (ms)	98	87
Maksimum Transfer Oranı CD (Kybte/s)	6320	6930
Minimum Transfer Oranı CD (Kybte/s)	2749	3016
Ortalama Transfer Oranı CD (Kybte/s)	4700	5110
CD Erişim Süresi (ms)	77	76

DVD Özel Dosyası

3

4

5

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2001

6

7

8

Aopen DVP1640PRO	LG DRD8120B	Aopen DVP-1240	BTC BDV 316B	Lite-On LTD-163	NEC DV-5800A
Ihlas Acer	Ufotek	Ihlas Acer	Boğaziçi Bilgisayar	Datagate	Emea
75\$+KDV	127 \$+KDV	55\$+KDV	52\$+KDV	63\$+KDV	75\$+KDV
(216) 317 96 50	(212) 274 56 60	(216) 317 96 50	(212) 217 29 29	(212) 282 98 80	(212) 210 08 58
(216) 317 96 61	(212) 272 08 31	(216) 317 96 61	(212) 217 29 24	(212) 282 98 79	(212) 210 90 76
aopen.com	lge.co.kr	aopen.com	btc.com.tw	liteonit.com	nec.de
83 Puan 0 50 100 87 94 57 52 95 85	74 Puan 0 50 100 73 74 44 100 87 45	69 Puan 0 50 100 72 82 59 20 85 98	67 Puan 0 50 100 65 77 74 18 90 100	60 Puan 0 50 100 44 78 100 4 90 74	53 Puan 0 50 100 59 52 26 21 70 54
Özellikle CD okuma performansında oldukça başarılı	Hata düzeltme testindeki başarısı takdire şayan	Kabul edilebilir bir performansı ve iyi bir fiyat/performans oranı var	Başarılı fiyat/performans oranı sayesinde cazip	DVD okuma performansı ve hata düzeltme oranı düşük	Beraberinde DVD yazılımı gelmemesi en önemli eksikliklerinden
ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI
16X	12X	12X	16X	16X	16X
40X	40X	40X	48X	40X	48X
100 ms	120 ms	120 ms	105 ms	100 ms	120 ms
90 ms	100 ms	100 ms	95 ms	80 ms	100 ms
Slot	Çekmece	Çekmece	Çekmece	Çekmece	Çekmece
512 kb	512 kb	512 kb	512 kb	512 kb	512 kb
var	var	var	var	var	var
var	var	var	var	var	var
var	var	var	var	var	var
var	var	var	var	var	var
var	yok	yok	var	var	var
Power DVD 2.55	Power DVD 2.55	Power DVD 2.55	Power DVD 3.0	Power DVD	-
16418	13721	12671	11433	6758	9867
8918	6079	6889	4966	2809	4102
13209	10624	10277	8817	5020	7330
125	109	119	100	111	95
6323	4575	5388	4432	4877	2892
2751	2048	2342	2313	2409	1508
4739	3578	3988	3613	3855	2236
77	82	80	80	88	91

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

9

10

11

12

Marka Model	Sony DVDU1211	Hitachi GD-7500	Asus DVD-E612	Creative DVD1241E
Firma	Empa, Pampa	Ölçsan	Boğaziçi Bil., Çizgi Elek.	Kont, Multimedia, Empa
Fiyatı	69\$+KDV	66\$+KDV	69 \$+KDV	75\$+KDV
Telefon	www.empa.com.tr, (212) 256 65 90	(212) 229 60 65	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70	(2116) 499 62 99, (212) 212 98 50
Faks	(212) 598 53 53, (212) 256 65 93	(212) 229 61 20	(212) 2117 29 24, (212) 356 70 69	(216) 499 62 90, (212) 211 47 64
Internet Adresi (http://www.)	sony-cp.com	hitachi-eu-bsd.com	asus.com.tw	empa.com.tr
CHIP TOPLAM Puanı	52 ■■■■■	52 ■■■■■	47 ■■■■■	44 ■■■■■
DVD Performans Puanı (%40)	51	48	36	32
CD Performans Puanı (%30)	53	69	59	63
Audio Ripping Puanı (%10)	47	48	69	26
Hata Düzeltme Performansı (%10)	1	1	1	14
Beraberinde Gelenler (%10)	70	70	73	75
Fiyat/Performans	59 ■■■■■	61 ■■■■■	53 ■■■■■	45 ■■■■■
Özetle	Testlerimizde varlık gösteremedi ve DVD yazılımına da sahip değil	Genel olarak test ortalamasının çok altında sonuçlara imza attı	Genel olarak başarısız bir DVD sürücü	Tipik bir Creative klasığı
Teknik Veriler				
Arabirim	ATAPI	ATAPI	ATAPI	ATAPI
DVD Hızı	12X	12X	12X	12X
CD Hızı	40X	40X	40X	40X
Belirtilen DVD Erişim Süresi	115 ms	120 ms	100 ms	130 ms
Belirtilen CD Erişim Süresi	100 ms	90 ms	85 ms	110 ms
CD Yerleşimi	Çekmece	Çekmece	Çekmece	Çekmece
Tampon Bellek	512 kb	512 kb	512 kb	512 kb
Dijital Audio	var	var	var	var
Analog Audio	var	var	var	var
Kulaklık Girişi	var	var	var	var
Ses Ayarı	var	var	var	var
Bölge Kodu Uygulaması	var	var	var	var
Birlikte Verilen Yazılım			CD Speed Suite	MediaRing Talk, Lava Player 2.01
Test Sonuçları				
Maksimum Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	9685	9018	5886	5248
Minimum Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	3399	5395	2693	1726
Ortalama Transfer Oranı DVD (Kybte/s)	6346	7656	4427	4091
DVD Erişim Süresi (ms)	116	271	160	149
Maksimum Transfer Oranı CD (Kybte/s)	2955	5145	3292	3962
Minimum Transfer Oranı CD (Kybte/s)	1568	2682	1699	2010
Ortalama Transfer Oranı CD (Kybte/s)	2496	3778	2766	3317
CD Erişim Süresi (ms)	111	177	96	118

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

NASIL TEST ETTİK?

İzleme yazılımı önemli

Tek bir istisna dışında 12 adet DVD sürücü arasında aman aman bir yazılımla beraber gelen ürün yoktu. Testimizin birincisi olan Pioneer bu konuda hoş bir jest yaparak ön plana çıktı. Bunun dışında bırakın ekstra yazılımı bazı DVD sürücülerin kutusundan DVD izleme yazılımı bile çıkmadı.

DVD sürücü denince aklı gelen bir önemli konu da bölge kodu uygulaması. Teste katılan DVD sürücülerin ikisi hariç hepsinde bölge kodu koruması vardı. Bu ve benzeri ayrıntıları ürünler hakkında tüm detayları bulabileceğinizi tablomuzda bulabilirsiniz.

► DVD PERFORMANSI:

DVD sürücülerini test ederken DVD performansını ölçmek için DVD Tach adlı programı kullandık. Program DVD'lerde geçerli olan maksimum, minimum ve ortalama veri transfer oranlarına ait stabil değerler veriyor. Maksimum veri transferi sürücünün ideal durumda ulaşabileceği en yüksek okuma hızını gösterirken, minimum veri transferi sürücünün okumada problem yaşadığı zaman düştüğü hızı işaret ediyor. Ortalama veri transferi ise belli bir zaman dilimi içinde değişen okuma hızının ortalamasını alıyor.

Bunun dışında DVD erişim süresi de programın test kriterleri arasında. Yukarıda saydığımız başlıkların herbiri %10'ar ağırlıkla sonuca etkidi. Dolayısıyla DVD performansının genel toplamdaki CHIP puanında ağırlığı %40 oldu. Programla ilgili bilgi için: www.tcdlabs.com adresine bakabilirsiniz.

► CD PERFORMANSI:

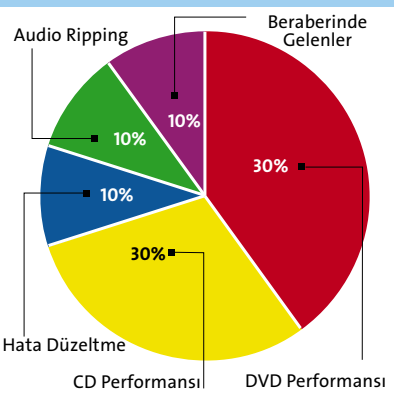
DVD sürücüler çoğu zaman CD sürücü olarak da kullanıldığı için sadece DVD değil CD okuma performansları da çok önemlidir. Bu aşamada kullandığımız CD Tach adlı program, sürücülerin CD okuma performansları hakkında ihtiyaç duyulabilecek tüm bilgileri elde etmemizi sağladı.

CD Tach programıyla benzer şekilde; maksimum, minimum ve ortalama veri transfer oranının dışında, CD erişim süresi, sürücülerin CD performansını test ederken kullandığımız kriterler oldu. Fakat DVD testinden farklı olarak bu kriterler toplam sonuca %7.5'erlik ağırlıkla etkidi. Dolayısıyla CD okuma performansının genel toplamdaki ağırlığı %30 oldu.

► AUDIO GRABBİNG VE HATA DÜZELTME TESTLERİ:

DVD sürücülerin Audio Grabbing performansını ölçmek için WinDac adlı programı kullandık. Bu test özellikle AudioCD'lerden mp3 yapan okurlarımızı yakından ilgilendiriyor. Audio Grabbing testinin toplam puana etkisi %10 oldu. DVD sürücülerin hata düzeltme performansını ölçmek için CHIP test merkezi için özel olarak hazırlanan bir programı kullandık. Hata düzeltme testi de %10 ağırlığa sahipti. Son kalan %10'luk ağırlığı doğal olarak DVD sürücülerle birlikte gelen yazılım ya da varsa donanımı puanlamak için kullandık. Zira bazı sürücülerle DVD üzerinde oyun gelirken bazılarıyla DVD izleme yazılımı bile gelmiyordu. Tabloda görebileceğiniz fiyat/performans oranı puanlamaya katılmadı. Fakat ürünler hakkındaki yorumlarımızda bu konuya değindik. Eğer sizin için sadece fiyat ya da sadece performans önemliyse bu kriteri gözardı edebilirsiniz.

TEST KRİTERLERİ

İÇİNDEKİLER

- 78 **DVD'nin çalışması:**
Yeni CD'ler nasıl çalışıyor?
Teknik: Birçok iz ile yüksek teknoloji gücü
- 80 **DVD-Standartları:** DVD-ROM, VIDEO-DVD ve Audio-DVD
Okuma süreci:
Daha fazla tabaka ile daha kaliteli resimler
- 84 **DVD'nin yapısı:** Disc tipleri ve saklama kapasiteleri
Özel biçimler: Hybride, WWW-DVD ve Mixed-Media
- 84 **Yapı ve dosya sistemi:** Universal Disc Format (UDF)
Ses standartları: LPCM ve Sample frequency
- 88 **DVD çalarlar:** PC yada özel çalıcılar nasıl çalışır?
Özellikler: Çalıcılar nasıl kullanılır?
Eski nesil akrabalar: DivX ve Video-CD

DVD Temelleri ve Türleri

Tutkunun Yeni Adı

DVD'ler tıpkı 20 sene önce Audio-CD'lerin yaptığı gibi kendilerini yeni saklama ortamı olarak kabul ettirdiler. DVD'lerin ilk kurbanları video kasetleri oldu ancak veri CD'lerinin de çok uzun bir geleceği görünmüyor. Hangi DVD türlerinin bulunduğunu, yeni gümüş disklerin nasıl çalıştığını bu araştırmada bulacaksınız.

CD kopyalama aygıtları teknik olarak gelişmiş bilgisayarların donanımına dahil olmasının üzerinden yaklaşık 2 sene geçti. Bugün ise Digital Versatile Disc olarak bilinen DVD'ler konuşuluyor. Yeni gümüş diskler VHS-Recorder'ları oturma odasından kovabilecekler mi? Görünüşe göre bu yenilik kısa sürede PC'ler için veri taşıyıcı olarak da CD'lerin yerini alacaklar. Akıllarda yeni sorular da oluşmaya başladı. Bu DVD'leri

yeni bir diske kaydetmek istediğimizde nelerle karşılaşacağız?

CD'lere göre bu disklerin ilk artıları kendini göstermeye başladı. Yenilikler sayesinde yüksek kalite kendi reklamını kendi yapıyor. Uzun zamandan beri DVD-Player setleri, PC'ler için özel sürücüler, çözücü kartlar ve DVD çalan yazılımlar geliştirilmeye devam ediyor **88**. Tchibo & Co firmasının PC'den bağımsız olarak birçok DVD filmini seyredebileceğiniz ça-

lıcı aygıtları satışa sunmasından bu yana DVD PC'lerde oynatılabilir.

Ancak gümüş Disc'ler kesin galibiyetini geçtiğimiz yılın sonlarında elde ettiler. An-sızın ortaya çıkan DVD'ler Video görüntülerinin saklanması için standart ortam haline almaya başladılar. Ufukta görünen tehlike gerçekten piyasayı etkilemiş olacak ki CD oynatıcıların fiyatları (CD'lerin rakibi olan plakların ve plakçalarının başına gelenler gibi) yarı fiyatına düşmeye başladı.

Teknoloji devriminin etkileri yüksek fiyatına rağmen CD çalarla piyasaya çıktığında hızla yayılarak kendini göstermişti. Ve o zamanlar plak satıcıları bu yeniliğe çok küçük bir yer verirlerken müzik yapımcılarının bu yenilik üzerine ilgileri büyük bir hızla tırmanıyordu. CD çalarlar ilk defa 500 Dolar'ın altına indiğinde herşey çok hızlı bir şekilde gerçekleşti: Günümüzde Compact Disc'ler dünya çapında en çok satılan kayıt ortamı olma özelliğini korurlarken plaklar geçmişte kaydılar.

Bugüne kadar DVD kayıt imkanlarının yeterli olmaması da gelecekteki gelişimi durduramayacaktır. CD kayıt cihazları sadece okunabilir CD'lerin (Read-Only-CD) ortaya çıkışından ancak 15 sene sonra kullanılmaya başlandı. DVD yazıcılar ya da kayıt cihazları içinse bu kadar bekleme-yeceğimiz şimdiden kesinlik kazanıyor.

Üreticilerin yaptıkları açıklamalar kuşkusuz uygun fiyatlı ilk donanımların bu yıl içinde Türkiye piyasasına gireceğini

gösteriyor. Herşeyden önce ilk prototipler profesyonel alanlarda kullanılmaya başlandı. Bu donanımlar bir ya da iki sene içerisinde de ev bilgisayarlarında görülmeye başlayacak.

İlk bakışta yeni gümüş diskler atalarına oldukça büyük benzerlik gösteriyor. Aynı zamanda yapısında da önemli farklılıklar

görülmüyor. En önemli devrim aslında ses ve görüntü dosyalarının işlenmesinde yatıyor. Bu teknikler gerçekten de yeni değil. Sekiz yıldan bu yana Video for Windows ve Apple'nın Quicktime programları sayısallaştırılmış görüntünün gelişimi için çalışıyorlar. O günden beri yeni teknolojiler sadece veri kümelerinin kısaltılması üzeri- →

DVD'DE FARKLI KAPASİTELER

TANIMLAMA	ÇAP	YÜZ	TABAKA	KAPASİTE	SAAT: DAKİKA
DVD-1	8 cm	1	1	1,4 GB	0:30
DVD-2	8 cm	1	2	2,7 GB	1:15
DVD-3	8 cm	2	1	2,9 GB	1:20
DVD-4	8 cm	2	2	5,3 GB	2:30
DVD-5	12 cm	1	1	4,7 GB	> 2:00 veya 55 saat salt audio
DVD-9	12 cm	1	2	8,5 GB	4:00
DVD-10	12 cm	2	1	9,4 GB	4:30
DVD-14	12 cm	2	İlk yüzde 1, ikincide 2	13,2 GB	> 6:30
DVD-18	12 cm	2	2	17 GB	> 8:00 (veya 200 saat salt audio)

KAPASİTELER: Burada sadece okunabilir DVD'lerin dakika olarak normal ses ve video saklama kapasitelerinin bir listesini bulabilirsiniz.

ne oluşum gösteriyor. Video-1, Indeo, Cinepak yada gerçekten sıkıştırma konusunda devrim yaratan MPEG-1 dosya biçimi bir konsorsiyum sonucunda Motion Pictures Expert Group adı altında standartlaşmanın gerekli olduğuna karar verdiler.

Gelişim sıçraması: MPEG-2 TV ve videoya meydan okuyor

MPEG-1 ilk kez sayısallaştırılmış görüntünün tam ekran olarak örneğin bir PC'de oynatılmasına imkan sağladı.

Ancak kalite ve çözünürlük konusunda son zamanlarda VHS kayıtlarıyla arasında oldukça azalan farka rağmen yine de MPEG-1 temeline dayalı bağımsız Video-CD oynatıcılar beklenen sonuca ulaşamadılar.

Televizyon yada video özellikleriyle yarışabilecek bir görüntü kalitesi beraberinde MPEG-2 biçimi olarak adlandırılan yeni bir gelişimi getirdi. Her ne kadar veri iletim oranları saniyede dört ve on MBit arasında (sıkıştırmasız 160 MBit'e karşılık geliyor. Yani 20 MByte/saniye) değişerek MPEG-1'in gözle görülür biçimde üstünde de olsa aynı zamanda iletim, grafik çipleri ve işlemciler de benzer şekilde gelişim gösterdiler. MPEG-2 veri bombardımanı sonucunda oluşacak sorunları günümüzde ne modern CD sürücüler ne de yeni PC sistemleri çözebilir. MPEG-2 ka-

litesinde görüntü, yüksek kalitede ses sistemleri ve hızlı bir donanım yada iyi desteklenmiş bir PC kombinasyonu sinema keyfini oturma odanıza taşıyacaktır.

Ancak bu pahalı alternatifin mevcut video aygıtlarıyla yarışı sırasında ortadaki engelleri kaldırmak gerekir. Yakında bu çok fonksiyonlu görüntü oynatıcılar adı-

na ihanet ettiği gibi 650-MByte-CD'leri bilgisayar dünyasından çıkaracaklar. Çünkü DVD kısaltması Digital Video Disc değil Digital Versatile Disc (versatile = çok yönlü, birden fazla kullanım alanı olan) anlamına gelir. Yeni disklerin tekniği, sunduğu imkanlar ve farklı biçimleri hakkında her şeyi bu yazıda bulacaksınız.

DVD Nasıl Çalışır?

DVD'ler sadece CD'ler gibi görünmekle kalmaz aynı zamanda benzer şekilde çalışırlar. Çoklu yönlü bu yeniliğin bir CD'nin 20 katı kapasiteye sahip olmasının sebebi filigran yapısında yatmaktadır.

İlk bakışta DVD'ler normal CD'lere benzetilebilir. Hem çapı (12 santimetre) hem de kalınlığı (1,2 milimetre) geleneksel Compact Disc'lere karşılık gelir. Aynı zamanda kullanılan temel teknik de aynıdır. Gerekli saklama kapasitesini birkaç katına katlamak için bu yeni ortamda farklı değişiklikler uygulanmıştır.

Örneğin yeni gümüş Disc'lerin Video fonksiyonu hareketli görüntü dosyalarını aşırı şekilde sıkıştırabilen MPEG-2 yöntemini temel alır. Ancak yine de bu dosya biçiminde de sıkıştırılmış sayısal görüntüle-

rin saklanması için maksimum 800 MByte sınırına dayanmış olan geleneksel veri CD'lerinden daha fazla kapasiteye ihtiyaç duyuluyordu.

Bu yüzden maliyeti düşük, üretimi kolay olan ancak bir CD'de daha fazla kapasiteye sahip yeni bir saklama ortamının geliştirilmesi gündeme geldi. Teknik olarak geleneksel CD'lerden çok uzağa gidilmedi. Eldeki örneği geliştirmek çok daha mantıklı görüldü.

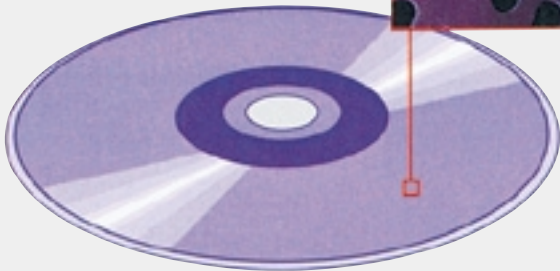
Her iki Disc'de ışığı yansıtan yuvarlak bir yapıya sahiptir ve yüzeyinde Pit olarak

YÜZEY YAPISI

» CD ve DVD yüzeyleri karşılaştırması

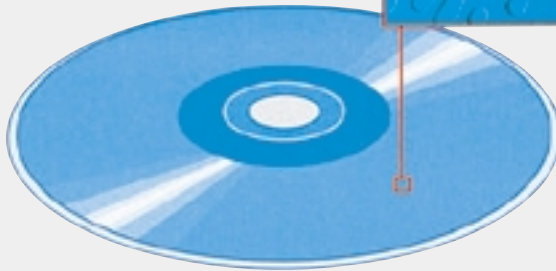
CD

CD'ler 1,6 Milimetre uzunluğunda derinlikler (Spacing) ile çalışır.

DVD

DVD gözle görülür şekilde kısa ve basık derinliklere sahip.

YAKINLIK: Bir DVD'de sadece izlerin birbirine yakınlığı azaltılmamış aynı zamanda derinlik de azaltılmış. Böylelikle bir DVD veri katmanı bir CD'den 7 kat fazla veri depolayabiliyor.

DVD Özel Dosyası

adlandırılan çukurlar bulundurulur. Lazer ışını 84'te görüldüğü gibi dönen diskin yüzey yapısını okur.

Asıl farklılık okuyucu donanımında karşımıza çıkıyor

Değişen yansıma tutumu lazerin tümseklerden ("land") çukurlara geçişini ortaya çıkarıyor. Lazer ışınlarının çalışma süresi ve yüzeydeki çukurlar kendi başına ölçülemediği için pit'ler ve land'lar arasındaki yükseklik farkının önemsiz sayılabilecek kadar küçük olması sonucu değiştirmiyor. Pit'lerin eğik türdeki kenarları lazer ışınlarının kısa süreli olarak farklı bir açıya yönlendirilmesini sağlayarak alıcı diyota ulaştırılmasını bir süreliğine kesiyor. Bu kesinti sayısal olarak "1" ile ifade ediliyor. 84 grafikte de bunu görebilirsiniz.

Spiral olarak hareket eden bu şekilde izler ile kodlanmış veriler (eski plaklarda olduğu gibi) lazer ışınları tarafından pikaplardaki iğnenin sesi alması gibi okunur. Ancak en önemli farklardan biri okuma yönüdür. Bir CD yada DVD dışarıdan içeriye değil içten dışarı doğru okunmaktadır.

Yeni disklerin kapasitesini arttırmak için bazı değişikliklere gidilmiştir:

- Pit'lerin uzunluğu Compact Disc'lerde 0,8 Nanometre iken DVD'lerde bunun sadece yarısıdır.
- Aynı değişiklik veri izleri arasındaki açıklık için de geçerlidir. 1,6 Mikrometrelik bir açıklık yerine ara mesafe neredeyse yarıya indirilmiş ve 0,74 Mikrometre olarak değiştirilmiştir.
- DVD'lerde verilerin diskin her iki yanında depolanıp depolanamayacağını gösteren farklı sürümler de mevcuttur. Bunun için hem alta hem de üste lazeri bulunan özel okuyuculara ihtiyaç duyulmaz. Çift yönlü DVD'lerin yönü istenildiği zaman kolayca değiştirilebilir.
- Farklı bir tür de üstteki yüzeyin yarı geçirgen olduğu ve bir yüzeyde üst üste iki veri katmanının bulunduğu disklerdir. Lazerin odaklama özelliği sayesinde isteğe göre farklı derinliklere ulaşılabilir. Alt katmandaki izler dışarıdan içeriye doğru okunur. Böylelikle katmanlar arası değişim sırasında lazer kafasının hareketi için zaman kaybedilmez.

Bu tedbir örneğin 5 ile 17 GByte arasında değişen kapasiteye sahip 12-cm-DVD'lerde farklı tekniklerin (bir ya da iki yüz, bir ya da iki katmanlı) uygulanma-

sına imkan tanıyor. Bunlar arasında en sık kullanılanları ses özellikleri ve ek materyaller içeren tam boy bir MPEG-2 filmini saklayabilen 4,7 GByte (DVD-5) kapasitede tek katmanlı ve tek yüz, DVD'ler oluşturuyor. Tüm DVD tiplerinin kapasitelerini görebileceğiniz listeyi 75'te bulabilirsiniz.

DVD'ler özellikleri açısından CD'lerin

sadece geliştirilmiş sürümleri olduğundan yüksek gereksinimler okuyucu donanımlar tarafından yani lazer optiğinin hassaslığı ile yerine getiriliyor. Bu yüzden CD-ROM sürücüler DVD'leri okuyamazlar. Kenar bir DVD sürücü müzik ve veri CD'lerini kolaylıkla okuyabilirler. Harici sürücüler aynı zamanda genel olarak Audio-CD aygıtları olarak da kullanılır.

DVD-Standartları

CD'ler için ne kadar farklı standart ve biçim mevcutsa Dijital Versatile Disc'ler için de o kadar farklı standart bulunuyor. CHIP size mevcut standartları açıklıyor.

Video DVD ya da Web-Format DVD'lerin çeşitliliğini CD'lere göre daha da arttırıyor. Ancak gerçek anlamda veri taşıyıcı olarak bu güne kadar önemli bir role sahip değiller.

Çünkü yazılım üreticileri halen bu yeni saklama ortamına tedirginlikle yaklaşıyorlar. Vaktiyle veri CD'lerinin piyasaya çıkışı kapasite ihtiyacı çok büyük olan uygulamaların (ansiklopediler, etkileşimli oyunlar) depolanmasını sağlamıştı. Ancak DVD sürücülerinin hızla artan satış rakamları yeni DVD'nin CD'leri PC sektöründen sileceğini gösteriyor.

Tüm disklerin atası: Her DVD aslında bir veri DVD'si (DVD-ROM)

Bu güne kadar piyasaya sürülen tüm (sadece okunabilen) DVD'lerin temelini DVD-ROM'lar oluşturdular. Bu fiziksel ve mantıksal biçimi, Disc'in veri sistemi ve ölçülerini, modülasyon yöntemi ve hata düzeltme (Reed Solomon Product Code) gibi gereksinimleri de tanımlar.

Bunun yanında standart gelecekteki DVD tipi özelliklerini de tanımlar. Bunlar içerisinde malzemenin yansıtma özelliği (ilk katmanda yüzde 45 ile 85 arasında -buna karşılık CD'lerde yüzde 80 civarında- ve ikinci katmanda yüzde 13 ile 35 arasında), ortalama veri transfer hızı, bir DVD'de okunabilecek ortalama saklama kapasitesi ve hata korumayı önerebileceği overhead yer alır.

DVD'lerin bu özellik tanımlamaları her DVD'yi temelde bir DVD-ROM yapar. O halde bir DVD-Video da sadece

DVD-ROM'un Application Layer temeline dayanan bir alt birimdir.

Video-DVD: Application Layer ekstra standartları belirliyor

DVD-Video standardı, temeli oluşturan DVD-ROM ile farklı bir standart tarafından tanımlanan Application Layer'in kombinasyonundan ortaya çıkar.

► MPEG-2 biçiminde sıkıştırılmış Video'lar çok yüksek kaliteye (basit bir DVD-5 üzerinde yaklaşık 2 saat) sahiptirler. Buna karşılık MPEG-1 görüntünün normal bir VHS-Video kalitesinde oynatılmasına imkan tanır.

► 32 Subpicture-Track, yabancı diller ya da sağır için alt yazı, Karaoke materyali, grafikler, yazılar ve menülerin (basit animasyonlar da dahil olmak üzere) kaplanması.

► Sekiz kanala sahip yüksek kaliteli sekiz farklı ses kaydı. Bu kanallarda örneğin ekranda görünen aktör hakkında bilgilerin yada menülerin sunumu yer alabilir.

► Basit yapıda menülerin etkileşimi.

► Bir filmin farklı tipte akışını sağlamak için istenilen sahneye atlama

► Gösterim hızı (Zaman göstergesi, tek başına resimlerin gösterimi, farklı biçimlerde ileri yada geri oynatma) ve sahnelere yada zaman dilimlerine erişim imkanı.

► Kamera açılarının değiştirilmesi.

► Ebeveyn kontrolü (kilidi).

Audio-DVD: Ölü format Video-CD ile yarışıyor

DVD-Audio standardı 1999 yılının mart →

DVD Özel Dosyası

ayında (önemli bir gecikmeyle) veda etti. Bu veda süresindeki gecikmenin sorumlusu herşeyden önce MP3 yada CD yazıcılar karşı etkili bir kopya koruma yöntemi geliştirilmesini ümit eden ve başarı-sızlığa uğrayan müzik endüstrisiydi.

Yeni özelliklere sahip DVD-Audio-Zone olarak adlandırılan yeni bir biçimin (DVD-Video'larda da yüksek kalitede ses saklanabilmesine rağmen) ortaya çıkması kaçınılmazdı. Ancak yine de bugüne kadar piyasaya sürülen DVD çalarların hiçbiri bunu halen okuyamıyorlar.

Bu konuda gelecekte de bir değişiklik olmadığı takdirde DVD-Audio-Zone biçimi ölü bir biçim olarak (CD-I ve Photo-

CD-Player'ın hazin sonu gibi) kalacak, çünkü normal tüketici genel olarak x farklı biçim için x farklı çalıcı edinmeyi istemeyecek ve CD ile edinilen memnuniyet temel olarak sarsılmayacaktır.

LPCM, DVD-Audio'lar ve sıkıştırılmış ses materyali için geliştirilmiş bir biçimdir. Bununla birlikte 48 kHz ile 96 kHz arasında değişen ve 16, 20 yada 24 Bit arasında değişen sahip sekiz farklı kanala kadar kayıt mümkün olacaktır (Mevcut CD'ler 44,1 kHz örnekleme hızına ve 16 Bit örnekleme derinliğine sahiptirler). Kuşkusuz sürücüler için maksimum veri transferi limitinin 6144 Kbps

olarak alınması gerekecektir. Örnekleme kalitesinin artışıyla birlikte aynı zamanda mevcut kanalların sayısı da azalacaktır.

48 KHz ve 16 Bit'de sekiz kanala kadar sorunlarla karşılaşılmazken (tam tamına 6144 Kbps) aynı şekilde 96 KHz ve 24 Bit'de sınırlar büyük bir hızla aşılabileceği için $(96 \times 24 \times 8 = 18432)$ iki kanal ile bu sorun çözülür (4608 Kbps). Sadece bir fazla kanalla bile veriler veri iletim hızı sınırları dışına taşacaklardır.

Video-DVD tarafından tanınan sıkıştırılmış ses biçimleri Dolby Digital, MPEG-Audio ve DTS tanımlamaları bir parçasıdır. Dolby Digital'a kadar (Video materyalinin Audio-DVD üzerinde saklanması için yazılmış olan) tüm ses biçimleri opsiyoneldir. Ayrıca bir audio track'de 16 grafiğe kadar barındırma imkanı bulunur. Bunlar yeni DVD-Audio sürücülerin ekranında oynatılabilirler.

Özel biçimler: Mac sürümleri, Web-DVD ve DVD-RW'ler

MAC/PC-Hybride: MAC/PC-Hybride-DVD'ler Hybrid-CD'lerin imkanlarını DVD dünyasına taşırlar. Disc üzerinde aynı anda hem Mac'e özel hem de PC'ye özel bir Partition bulunur. Kuşkusuz her bir bölüm kendisi için ayrılmış işletim sistemi tarafından okunabilecektir.

WWW-DVD: DVD bir DVD-ROM yada Internet'e bağlanılabilecek programların yer aldığı bir DVD-Video'dur. Bu türde DVD'ler sadece senaryoların HTML sürümleri olarak alındığı ve direkt ulaşım (hem ait olduğu film sahnesinde hem de belirli Web sayfalarında) imkanıyla donatılmış DVD-Video-Import olarak kabul edilirler.

Kullanıcıların WWW-DVD'lerden faydalanmaları için DVD-ROM sürücülü bir bilgisayara sahip olmaları yeterli olacaktır.

Mixed-Media: Mixed-Media DVD teknolojisinin alışagelmışin dışında bir sonucudur. Burada çift katmanlı bir DVD kullanılır. Katmanlardan biri birçok kez tekrar yazılabilen bir DVD-RAM yazma katmanıdır. Diğer katman ise DVD-ROM verilerini içerir.

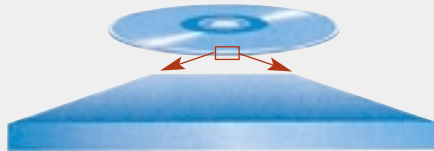
Farklı DVD standartları kadar DVD'nin farklı fiziksel yapıya sahip olan türleri de mevcuttur. Şimdi de biraz sadece CD'lerde değil aynı zamanda DVD'lerin kullanımında da bulunan mantıksal yapıdan yani dosya sistemin-den bahsedelim.

DVD TÜRLERİ

» Disc tipleri ve saklama kapasiteleri

1/1

**Tek tarafta
4,7 GByte**

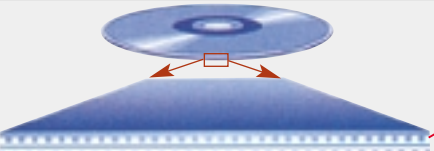

1 Katman

Genellikle DVD'ler tek yüzlüdür ve kayıtlı olan bir yüzünde 4,7 GByte kapasiteye sahiptir. Bu alan ekstralara sahip bir film için yeterlidir.

1/2

**Tek tarafta
8,5 GByte**

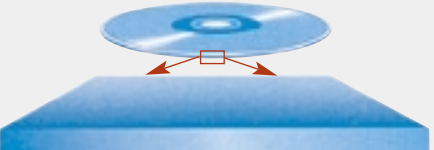
2 Katman

A katmanı
(yarı geçirgen)
B katmanı

BASİT HİLE: Veriler sadece bir katmanda değil ikincisinde de saklanır. Laser okuyucunun iki yüzey arasında odaklaması ise ek bir masraf gerektirir.

2/1

**Çift taraflı
9,4 GByte**

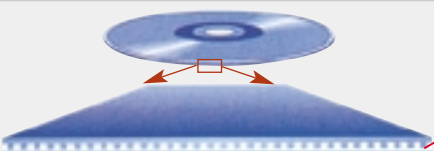

2x1 Katman

Çift yüzlü DVD'lerin okunması için gerekli yüzün kullanıcı tarafından değiştirilmesi yada sürücüde iki Laser kafası bulunması gerekiyor.

2/2

**Çift taraflı
17 GByte**

2x2 Katman

A katmanı
(yarı geçirgen)
B katmanı

OYNATMA SÜRESİ SEKİZ SAAT: DVD'nin en lüks sürümü DVD-18 her iki yüzeyinde de iki veri katmanı bulunduruyor.

DVD'nin Yapısı

CD'ler gibi DVD'ler de veri yapılarının düzenlendiği ve Universal Disc Format (UDF) olarak adlandırılan bir dosya sistemine sahiptir. UDF ve Disc'lerin yapısı hakkında herşeyi bu bölümde bulacaksınız.

Genel olarak tüm veri taşıyıcılar dosyaların ve klasörlerin nasıl organize edileceği ve fiziksel sektörlerin nasıl düzenleneceğini belirten şekil ve bilgilerin belirtildiği mantıksal yapılara sahiptirler. Bir dosya sisteminde etiketler, dosyalar, bloklar, sektörler, CRC'ler, Path, Records, Allocation tabloları, Partiton'lar, Character-Set'leri ya da yazma ve okuma izinleri gibi farklı veri yapıları tanımlanır.

UDF ISO'ya karşı: Mantıksal yapı ve dosya sistemi

CD'lerde platformdan bağımsız ve halen çok iyi bilinen dosya sistemi ISO 9660'dır. Başlangıçtan bu güne ISO 9660 yeni gereksinimleri karşılamak için esnekliğini kaybetti. Bunu OSTA tarafından (Optical Storage Technology Association) yeni nesil olarak sunulan ve çok yönlü esneklik sağlayan UDF takip etti.

Universal Disc Format (UDF): Her DVD'nin dosya sistemi (genel olarak) Universal Disc Format'dır (UDF). Ancak uygulamada neredeyse hemen hemen tüm DVD'ler ISO kuşağıyla çevrilmişlerdir.

ISO 9660 gibi UDF de DVD'nin evrensel olarak yaygın kullanılan bir saklama ortamı olması için tüm işletim sistemi ve diller tarafından desteklenmek üzere gelişmektedir. Bu dosya sisteminin en önemli karakteristiği kullanıcılara ISO 9660 altında hayatı zorlaştıran dosya adlarının uzunluğu (dosya adı ve uzantısı için 8+3 karakter) ve alt klasörlerin derinliği (en dış klasörde dahil olmak üzere 8 alt klasör) gibi kısıtlamaların ve engellerin ortadan kaldırılmasıdır.

Kullanılabilen karakter sayısı 64.000'e uzatıldı. Ayrıca şu konumda UDF farklı işletim sistemlerinin çeşitli dosya özelliklerini alabiliyor ve DVD-Recordable'lar veya DVD-RAM'lar için optimize ediyor.

UDF ve farklı platformlar: Aynı şekilde ISO 9660 gibi UDF de işletim sistemine dahil edilecek ve UDF dosya sistemini platforma tanıttacak bir sürücüye ihtiyaç

duyar. ISO 9660 için bu imkan örneğin Windows ve DOS'da MSCDEX.EXE tarafından sağlanır. Yeni işletim sistemleri olan Windows 98/2000 haricinde benzer sürücülere rastlamak mümkündür.

Farklı platformlarda UDF-Disc'lerini okumak için karşılaşılabileceğiniz zorluklar için programlama gerekir. Bunun çıkışı ancak DVD'lerde ek bir ISO dosya sisteminin gerçekleştirilmesi ile sağlanabilir.

UDF Bridge/Micro-UDF: Sürücü köprüsü

Neredeyse tüm DVD'lerde ISO-9660 görünümüyle (Level-3) kuşatılarak ISO-9660 uyumluluğu sağlanmıştır. Böylelikle UDF sürücüsüne sahip olmayan sistemlerde de diskin uyumluluk ve okunabilirliği garantileniyor. Yani ISO sürücüsü bu UDF/ISO-Bridge-Disc'i ISO-Disc olarak tanıyor ve UDF sürücülü bir sistem de bunu UDF-Disc olarak düzenleyebiliyor.

Bir Disc üzerinde farklı Partition'lar bulunamıyor. Böylelikle her iki sistem de üzerinde yer alan dosya ve klasörlere ulaşabiliyor. Aradaki fark ise sadece dosyaların nasıl yerleştirileceği ve özelliklerin kullanılacağına belirlenmesinde ortaya çıkıyor.

Salt UDF: Eğer eski işletim sisteminiz üzerinde ISO-9660 ile kuşatılmamış gerçek bir UDF-Disc yaratmak istiyorsanız ilgili sürücülere ihtiyacınız olacak. Farklı üreticilerin CD kayıt yazılımları içerisinde UDF tabanlı ve birçok farklı türde Packet-Writing uygulamaları bulunur.

Ayrıca istisna olarak Freeware sürücüler ile de karşılaşılabirsiniz. Kullanıcılar VOB'un Instant Write yazılımı (www.vob.de) gibi bu sürücülerini bir Packet-Writing yazma programının üretici firma ana sayfasından da indirebilirler.

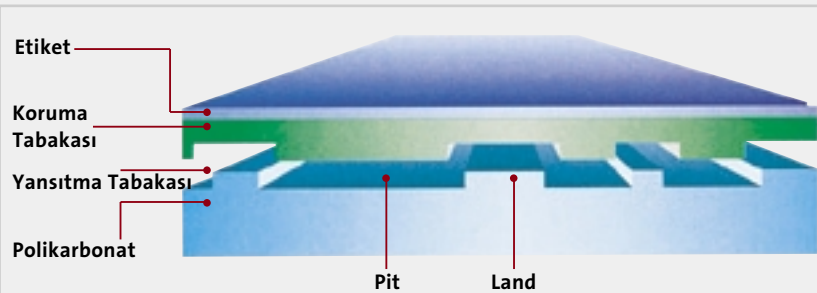
Video-DVD'de ses standartları: DVD-Video'lar için standartları daha açık ve esnek hale getirebilme çabası disk üzerindeki ses kaydının da bir ya da daha fazla farklı ses standardına uymasını sağlıyor.

Ancak her çalıcı (ayda DVD sürücü/Yazılım/Ses kartı) her standardı desteklemeyebiliyor. Bir DVD filminde bu biçimlerden hangisinin kullanıldığını genellikle DVD kutusunun arkasında yer alır. LPCM, mevcut CD'ler gibi sıkıştırılmamış ses materyalidir. 48 kHz ile 96 kHz arasında ve 16, 20 yada 24 Bit derinliğinde sayısallaştırılmıştır. 6144 Kbps (CD kalitesinde sekiz kanal) veri iletim sınırından dolayı yüksek örnekleme derinliğinde verinin taşınmasında yaşanan zorluklar nedeniyle birçok kanaldan vazgeçilir. Farklı örneklenmiş, sıkıştırılmamış ses materyali için mümkün olan veri transfer değerlerini (KB/saniye) 86'daki tabloda bulabilirsiniz.

Neredeyse tüm DVD-Video'lar ses biçimi olarak Dolby Digital 5.1 Channel olarak bilinen (çok az sayıda Pal Disc'de →

TEMEL BİLGİLER

» DVD lazer'lerin yüzeyi nasıl oluyor?

ÇUKURLAR: Land'lerde okuma donanımı tarafından DVD'ye gönderilen lazer ışığı yansıtılıyor ve seçim yapan donanım tarafından algılanıyor. Işık Pit'lere düştüğünde ışık emiliyor ve yansıtılmıyor. Land'lar ve Pit'ler mantıksal değer olan 0'ı meydana getiriyorlar.

Mpeg-Audio da bulunur) standardı içerirler. Dolby Digital 1995 yılında AC-3 olarak adlandırılan ve LPC ses materyali olarak (48 kHz ve 24 Bit kalitesinde) kabul edilen bir sıkıştırma yöntemidir.

Sıkıştırmaya rağmen bu biçim orijinal materyalin kalitesine de bağlı olarak (kanalların sayısı da bununla ilgilidir. Mono ses kaydına sahip eski bir film DVD üzerinde sadece bir Dolby-Digital ses kanalına sahip olabilir.) oldukça yüksek bir ses kalitesi sunar. Bu koşullar altında bir DVD'de biri 5.1 kanallı diğeri de Dolby-Digital-Surround-Stereo olarak kaydedilmiş olmak üzere iki Dolby-Digital ses kaydı bulunabilir.

NTSC-DVD'nin ses özellikleri en azından bir PCM yada Dolby-Digital-Audiotrack (NTSC ülkesi olan Amerika'da MPEG-Audio desteklenmez), PAL/SE-CAM Disc'ler ise en azından PCM-, Dolby-Digital- ya da MPEG-Audiotrack içermelidirler. Geri kalan yedi izdeki tüm ek Audiotack'ler rasgele biçimlerde kaydedilmiş olabilir.

MPEG-Audio aynı AC-3 gibi ve LPCM materyalini (48 kHz ve 16 Bit olması ge-

DVD'DE FARKLI KAPASİTELER

ÖRNEKLEME	48kHz	48 kHz	48 kHz	96 kHz	96 kHz	96 kHz
DERİNLİĞİ	16 Bit	20 Bit	24 Bit	16 Bit	20 Bit	24 Bit
1 Kanal	768 KBps	960 KBps	1152 KBps	1536 KBps	1920 KBps	2304 KBps
2 Kanal	1536 KBps	1920 KBps	2304 KBps	3072 KBps	3840 KBps	4608 KBps
3 Kanal	2304 KBps	2880 KBps	3456 KBps	4608 KBps	5760 KBps	
4 Kanal	3072 KBps	3840 KBps	4608 KBps	6144 KBps		
5 Kanal	3840 KBps	4800 KBps	5760 KBps			
6 Kanal	4608 KBps	5760 KBps				
7 Kanal	5376 KBps					
8 Kanal	6144 KBps					

KAYIT KAPASİTELERİ: Burada sadece okunabilir DVD'lerin dakika olarak normal ses ve video saklama kapasitelerinin bir listesini bulabilirsiniz.

rekir) oynatabilecek bir sıkıştırma metodudur. Geriye dönük uyumluluk sayesinde MPEG-1 MPEG-2 kayıtlarını (teorik olarak ve MPEG-1 donanımları üzerinde de çalışabilir) ek kanallardan vazgeçerek oynatabilir.

DTS (Digital Theatre Systems Surround) Dolby Digital benzeri bir yöntemdir ve yakın sonuçlar ortaya koyar. Kuşkusuz sadece yeni geliştirilmiş sürücüler DTS parçalarını tanıyıp açabilirler (Alternatif olarak Decode işlemi DTS destekli Receiver tarafından da yapılabilir).

Bu yöntemler nasıl Video-DVD'lerin

kullanımını arttırdıysa Audio-Disc olanaklarını ve beraberinde DVD-Audio için ek avantajlarla rakip biçimlerin ortaya çıkmasını da sağladılar. DTS-Audiotrack'leri DTS dosyalarını standart PCM-Track'leri olarak maskeleyen DVD çalarlar tarafından sorunsuz olarak tanınabiliyor.

SDDS (Sony Dynamic Digital Sound) DTS gibi LPCM materyalini sıkıştırmak için seçimli bir yöntemdir. Burada Mini-Disc'lerden tanıdığımız bir yöntem kullanılmıştır. Ancak bu biçimi DVD'de kullanmak için şimdilik ufukta önemli bir

plan görünmüyor.

Dolby Surround'a ne oldu? Bu eski ses biçimi analog kayıt yapar ve sadece iki kanala sahip normal müzik setlerinde kullanılır. Sinyallerin cıvz bant genişliğiyle iki ek ses kanalı yaratılır. Bunlardan biri önde/ortada (Center) ve diğeri de bir yada iki Mono arka hoparlörlerdir (Rear yada Surround, başlıca gürültü efektleri için).

Normal stereo prodüksiyonlarında bu ek sinyal kullanılmaz. Önce özel bir Dolby-Surround-Decoder her iki ek kanalı da süzer ve bunları mevcut hoparlörlere yönlendirir. Temel olarak Dolby Digital / AC-3'ün daha iyi ses kalitesi Dolby Surround'u gerilerde kalmaya mahkum edecektir.

Ses kanalları: Bir ses kaydında sekiz ile sınırlı olan kanal sayısı (48 kHz örnekleme frekansı ve 16 Bit derinlikte) en fazla altı kanala kadar kullanılabilir. Bunlar önde sağ/sol, ortada, arkada sağ/sol ve bir de derin Bass'lar için ek Subwoofer kanalıdır.

5.1-Channel-Audio adını Subwoofer'a sahip kanal paylaşımından alır. Bu kanalda sadece özel bas sinyaller iletilir.

DVD OKUMA

» Daha fazla katman ile daha kaliteli resimler

Bir DVD'de ne kadar Megabyte saklanabileceği özelliklerine bağlı olarak değişiyor. Birkaç yıl önce ilk DVD'ler piyasaya çıktığında sadece bir veri katmanı bulunduyorlardı. Bu şartlarda mümkün olan saklama kapasitesi 4,7 GByte ile sınırlanıyordu. Bu arada bazı tasarımcılar iki katmanlı Dual-Layer-Discs olarak adlandırılan Disc'leri geliştirdiler.

Bu yöntemde özel bir yapıştırıcıyla ilk katman yarı saydam olan altın renkli ikinci katmana yapıştırılıyor. Her iki katmandaki kayıt yönü paralel (PTP yöntemi, Parallel Track Path) ya da arka arkaya (OTP yöntemi, Opposite Track Path) olabiliyor.

Bunlara ek olarak bir de RSDL yöntemi (Reverse Spiral Dual Layer) kullanılıyor. Bunlardan sonuncusu düzgün bir video veri akışını her iki katmandan sağlamak için kullanılıyor.

Bir OTP-Dual-Layer Disc'inin okunmasında lazer üstteki verileri okurken içten dışa doğru hareket eder. Dönüş noktasına

gelindiğinde ise lazer güçlenir ve alt yola geçerek ikinci katmandaki verileri okumaya başlar. Lazer ışınlarının iletiği holografik mercek DVD çalıcılar ve sürücülerde endüstriyel olarak üretilmiş müzik ve veri CD-ROM'larını değil aynı zamanda kendi yazdığınız CD-R'ların da okunmasını sağlar. Matsushita tarafından geliştirilen teknik ile mercek ince lazer ışığını farklı odaklama özelliğine sahip iki ayrı ışına böler. Böylelikle verinin 0,6 (DVD) yada 1,2 milimetre (CD) derinliğinde olduğuna bakılmaksızın bu lazer ışınlarından biri tarafından ulaşılacaktır. Ek özellikleri sağlayan tüm DVD çalıcılar ve sürücüler bu Dual-Layer-Disc'leri ve çift yönlü DVD'leri okuyabilirler. Ancak hiçbir üretici bu güne kadar yazılımında kullanıcıların kontrol edebileceği çalıcı aygıtlara yer vermiyorlar. Muhtemelen üreticiler maliyete oranla bu gelişmenin ek konfor getireceğine inanmıyor. Çünkü bir yüzde de dört saate kadar Video saklanabiliyor.

DVD'leri Nasıl İzleyeceksiniz?

DVD filmlerinin tüm eklentileriyle birlikte zevkini çıkarmak isteyenler gelişmiş donanımlı bir PC'ye yada bir DVD çalara ihtiyaç duyarlar. DVD'lerinizi nasıl çalıştıracığınızı bu bölümde keşfedeceksiniz.

DVD'nin bir Video ortamı olarak kaliteli bir şekilde oynatılabilmesi için yüksek resim kalitesinin sağlanmasında ve yüksek gereksinimlerin karşılanmasında güçlü bir PC çözüm sunabilir. Fakat hızlı bir bilgisayara sahip olamayanlar da DVD-Video zevkini yaşayabilirler: Öncelikle bir DVD oynatıcı (400 Dolar civarında) satın almanız gerekiyor. Bilgisayar mı yoksa ayrı bir oynatıcı mı tercih edeceğinize size kalmış.

Etkileşim: DVD-Video'nun Video-CD'den farkı

DVD-Video'lar yüksek görüntü kalitesinin yanında kullanıcılarına bir dizi yönetim ve etkileşim özelliği sunuyor. Ancak bunlar çalıcının bir parçası olarak üzerinde değil Disc'in uygulama katmanında yer alırlar. 75'teki Video-DVD tanımlarına bakın.

Öte yandan çalıcı (Stand-alone bir donanım yada PC'ler için bir yazılım olabilir) sahne seçimi, ses kalitesi tercihi yada hızlı ileri ve geri oynatma gibi yönetim özellikleri sunar. Salon donanımlarında kullanıcı bu işlemleri uzaktan kumanda ile yaparken yazılımsal çalıcılarda yönetimin kullanıcı arabirimi sanal bir uzaktan kumanda ile sağlanır. Çalıcının yönetimde kullandığı neredeyse tüm özellikler (yazılımsal yada donanımsal) DVD'nin yapımcıları tarafından engellenebilir. Bu yüzden bazı durumlarda önemli sahneler film ile alınarak geçilemeyebilir.

DVD'nin kullanımında karşılaşıcağınız en önemli komutları yandaki kutucuktaki bulabilirsiniz. Her DVD'de aynı fonksiyon bolluğuyla karşılaşılamayacağınıza yada her çalıcı yazılımda tüm özelliklerin desteklenemeyeceğine dikkat edin. Aynı zamanda tanımlar da çalıcıdan çalıcıya değişiklik gösterirler.

Stand-Alone çalıcılar ya da ses kartlı, Decoder'lı ve sürücülü PC'ler

En sevdiğiniz filmi yüksek kalitede DVD üzerinde seyretmek için önünüzde iki tercih bulunuyor: Ya sahip olduğunuz bilgisayarınızı güçlü donanımlarla destekleye-

ceksiniz yada özel bir DVD çalıcı edineceksiniz. Nadiren de olsa çalışma masanızdaki PC'de bir sinema filmini seyretmeyi tercih etmeniz bazı avantajları olacaktır. Bir PC monitörünün görüntü kalitesi yüksek fiyatlı televizyonlardan bile daha yüksek olabilir. Ancak kuşkusuz en azından 17 inç boyutunda bir monitöre sahip olmanız gerekecektir.

DVD'leri bilgisayarınızda iyi kalitede seyredebilmeniz için gerekli olan donanım aşağıdaki gibi sıralanır:

- En azından Pentium 166 MMX işlemcili
 - bir bilgisayar
 - Bir DVD sürücüsü
 - Bir MPEG-Decoder kartı
 - Bir ses kartı
 - Kullandığınız işletim sistemi için sürücüler ve DVD oynatacak yazılım (Sürücü, Decoder kartı ve yazılımlar genellikle bir Bundle içerisinde edinilebilir)
- Daha fazla işlemci gücüne sahip olanlar aşağıdaki sistemi tercih edebilirler:

- En azından PII 400 MHz işlemcili bilgisayar
- DVD sürücüsü
- İyi bir ekran kartı (Motion Compensation özellikli ATI Fury yada All-In-Wonder)
- Ses kartı
- DVD oynatacak yazılım (ekran kartının paketinde yer alabilir)

DVD'lerin okunmasıyla en ilgili olan donanım sürücüdür. MPEG-2-Video dosyalarının açılması (decode) için (üstteki konfigürasyonda) ya özel bir karta yada (alttaki konfigürasyonda) bilgisayarın CPU gücüne ihtiyaç duyar. Creative Labs Soundblaster Live Player 5.1 gibi yeni ve gelişmiş ses kartları sayısal ses dalgalarını özel kanallara paylaştırabilir ve altı ayrı hoparlör destekler (AC-3, Dolby Digital).

Eğer televizyon koltuğunda DVD keyfini yaşamak istiyorsanız ayrı bir DVD çalıcıdan vazgeçemezsiniz. Bu tür donanımların fiyatları geçtiğimiz yıllarda neredeyse Video kayıt aygıtlarına alternatif yaratacak

DVD FONKSİYONLARI

» DVD çalıcının yönetim elemanları

Chapter: Veri akışını içerik başlıklarına göre oynatmanızı sağlar.

Time: Filmi belirlediğiniz dakikadan başlatır.

Pause (Stop for Resume): Filmi durdurarak aynı yerden devam edebilmenize imkan tanır.

Stop: Gösterimi durdurur. Bunun ardından film artık Disc'in başından başlayacaktır. **Up:** Gösterimi durdurur ve bulunduğunuz bölümün başından başlatır.

Time Research: Gösterimi durdurur ve kullanıcı tarafından istenen zaman aralığından başlatır.

Chapter Search: Gösterimi durdurur ve kullanıcı tarafından belirlenen başlığa gider.

Previous PG Search: Gösterimi durdurur ve kullanıcı tarafından belirlenen önceki başlıklara gider.

Top Pg Search: Gösterimi durdurur ve programın başından tekrar başlar.

Next Pg Search: Gösterimi durdurur ve bir sonraki programın başından tekrar başlar.

Scan forward: Seyretmekte olduğunuz programı hızlı bir şekilde ileri oynatır. Gösterim kesilmez. Arama hızı kullanıcı tarafından belirlenebilir.

Scan backward: Seyretmekte olduğunuz programı hızlı bir şekilde geri oynatır. Gösterim kesilmez. Arama hızı kullanıcı tarafından belirlenebilir.

Menu: Seçilen menülerden birini çağırır.

Resume: Kullanıcı menüyü çağırdığında kesilen gösterime kaldığı yerden devam eder.

Language: Filmin dublaj dilini değiştirir.

Audio: Ses biçimini değiştirir.

Subtitles: Alt yazının dilini değiştirir.

Angle: Sahnedeki kamera açısını değiştirir.

Parental Control: Giriş seviyesini değiştirir (yaş sınırlamasıyla ilgili).

Karaoke: Karaoke için ses özellikleri aktif hale getirir.

Aspect Ratio: Resmin boyut oranını değiştirir.

Title: Veri akışını seçilen başlık içeriğine göre yönlendirir.

şekilde 500 doların altında inmeye başladılar. Prensipite bu tür DVD-Player'larda teknik yapı olarak Decoder kartlı basit bir PC, ses kartı ve DVD sürücü yer alıyor. Aynı zamanda ek olarak MP3-CD-R'ları, Audio ya da Video-CD'leri de oynatılabilir. Hatta oyun konsolları ve DVD çalıcıların ilk birleşimi de (Microsoft'un X-Box'ı) kendini gösterdi.

DVD çalıcıların güncel bir karşılaştırmasını CHIP Haziran 2001 sayısındaki testte bulabilirsiniz. DVD'lerini televizyonda seyretmek isteyen fakat ayrı bir çalıcı satın almak istemeyenler için farklı bir imkandan yararlanılabilir. Video'lar PC ile oynatılır ve grafik sinyalleri ekran kartının TV-Out çıkışından kablo ya da kablolu

bağlantı ile televizyonunuza iletilir. DVD zevkini yaşamamanın iki yolu bulunuyor: Televizyona bağlayacağınız özel çalıcılar 500 dolardan daha düşük fiyatlarla satılıyorlar. Alternatif olarak DVD sürücülü bir PC ve eğer sisteminiz yavaş ise ek bir MPEG-Decoder kartı kullanabilirsiniz. Donanım olarak ise özel tasarımlar karşımıza çıkıyor. Panasonic, Sony ve Pioneer firmaları LCD ekranlı ve 1000 dolar civarında satılan cep sinemaları sunuyorlar (DVD sürücülü güçlü bir Notebook da aynı özellikleri sunacaktır). Pek yakında Microsoft'un oyun konsolu X-Box'da çıkarak DVD çalıcılara rakip olması bekleniyor.

SW - Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

DIVX VE VIDEO-CD

» DVD'nin eski nesil akrabaları

Gümüş Disc'lerde sayısal görüntüler sunan DVD'nin sularında iki farklı türün daha yüzdüğünü görmek mümkün. Bunlar DivX/MPEG-4 ve emektar Video-CD. Her iki biçim de kalitesini belirleyerek bir CD üzerine yazmanıza olanak tanıyor. Kuşkusuz günümüzdeki CD yazıcıların yerini gelecekte DVD-R aygıtları alacaklar.

DivX neredeyse DVD filmleri kadar kaliteli görüntü sağlıyor. Ancak bu biçimin kullanımı tamamen yasal değil. Ama yinede Video-CD'ler kadar yaygınlaştığını görebiliyoruz.

DivX/MPEG4: Geçtiğimiz yıl tahminen Microsoft MPEG-4'ün değiştirilmiş hali olan DivX adında bir Video sıkıştırma aracı neredeyse fırtınalar kopardı. Bu sıkıştırma standardı DVD'lerde kullanılan MPEG-2'ye çok yakın kalitede veri akışı sağlayabiliyor. Öncelikle MPEG2 dosyalarının DVD'den PC sabit diskine kopyalanması sağlayan bir Anti-kopya koruma programıyla (DeCSS) filmin tamamı sabit diske indiriliyor. Daha

sonra bu film AVI dosya biçimindeki yüksek kaliteli MPEG-4 dosyası haline getiriliyor ve bir CD-R üzerine yazılıyor. Kuşkusuz bu film şimdilik sadece MPEG4-Codec'e sahip bir PC üzerinde oynatılabilir (en son sürüm Microsoft Media Player ile). Bu yüzden bir DVD çalar, çözücü yazılım ya da donanım MPEG-4-AVI'lerini kesinlikle açamıyor.

Video-CD: MPEG-1 ya da MPEG-2 video dosyaları Nero 5.0 gibi gelişmiş CD yazıcı yazılımlarıyla kolaylıkla özel Video-CD biçiminde CD-R'lara kaydedilebiliyor. Bunun sağladığı en büyük yarar harici DVD çalıcılar ile de filmlerin sorunsuz şekilde seyredilebilmesi. Ancak Video-CD'ler sadece 352 x 240 çözünürlüğe kadar destek veriyorlar. Bu çözünürlük ise VHS Video'ların bile altında kalıyor. Daha iyi bir görüntü elde etmek için güncel CD yazıcı araçları tarafından desteklenen ve 480 x 480 çözünürlükte görüntü sağlayan Super-Video-CD biçimini tercih etmelisiniz. Ancak ne yazık ki çok az sayıda DVD çalıcı bu biçimi destekliyor.

Divx Mucizesi: MPEG-4 biçimindeki sıkıştırılmış sayısal görüntü DVD/MPEG-2'den biraz daha düşük kaliteye sahip. Ancak gözle görülür şekilde az yer kaplıyor ve Windows-Mediaplayer ile oynatılabilir.

Dolby Digital Hoparlör Sisteminin Karşılaştırmalı Testi

Damarlarınızda

Görmek, dinlemek ve hissetmek: DVD, sunduğu mükemmel resim kalitesinin yanı sıra, ses fonksiyonları ile de göze çarpıyor. DVD sayesinde gerçeğe yakın ses, değişik ses teknolojileriyle de kaliteli ses yakalamak mümkün. Evinizde bir sinema ortamı yaratmak istiyorsanız, Dolby Digital destekli bir hoparlör setine sahip olmanız gerekiyor!

İÇİNDEKİLER

Ürün İncelemeleri: Teste katılan ürünler	92
Testin Birincisi: Abit SP-50	92
Fiyat/Performans Birincisi: Creative DTT3500	94
Teknik Değerlendirmeler: Test sonuçları ve yorumlar	96

Sesi Hissedin

1 4 Nisan 1912, Kuzey Buz denizi... Gemi orkestrası dönemin ünlü dans şarkılarını çalıyor ve apartman yüksekliğindeki dört adet bacadan çıkan ses müziğe karışıyor. Ve işte tam da bu esnada kıyamet kopuyor. Bir buzdağı Titanic'in gövdesini yırtmaya başlıyor... Hoparlör setiniz ise bu olayın her saniyesini bütün detaylarıyla etrafa yayıyor.

Bu felaketi size tekrardan yaşatmayı başaranlar, DVD çalıcısı ve tabii ki Titanic'in DVD filmi. Çünkü bu DVD filmi, normal Hi-Fi filmlerden çok daha iyi bir ses kalitesine sahip. Durumu daha iyi anlayabilmek için en düşük ve en yüksek ses güçlerinin karşılaştırmalarını yapabilirsiniz. Böyle bir karşılaştırmada, seslerin 2 audio kanalın aksine 6 audio kanalında çok daha iyi çıktığı kolaylıkla saptanabilir.

6 audio kanalı destekleyen ses teknolojilerine Dolby Digital 5.1 (DD5.1) veya DTS (Dolby Digital'in rakibi) adı veriliyor. 70'li yıllarda, bu özelliğe sahip ses sistemlerine Quadrophonie deniyordu. O yıllarda seslerin sadece sol ve sağdan gelmesini istemeyen kullanıcılar ikinci bir hoparlör seti alarak seslerin önden ve arkadan da gelmesini sağlıyorlardı.

Günümüzde daha çok oyunlarda kullanılan bu özellik, Q-Sound diye biliniyor. DD5.1'de durum oldukça farklı: Önde yer alan hoparlör çiftine center adı verilen tek bir hoparlör dahil ediliyor. Bu hoparlörün görevi filmde geçen konuşmaları net bir şekilde kullanıcıya sunmak. En küçük ayrıntıya kadar hesaplanan "psycho-akustik" ses dağılımı ile diğer 5 hoparlöre ses paylaştırılıyor ve derin bas efektleri ile de gerçeğe yakın surround bir ses elde ediliyor. Ama hemen belirtmek

gerekir ki, teknik bakımdan yeterli olan DD1 sistemleri hiç de ucuz değiller. Özellikle high-end sistemlere hitap eden ürünlerin oldukça yüksek fiyatları el yakıyor.

CHIP bu sayıda daha çok ev kullanıcılarına yönelik 7 adet DD5.1 sistemini inceledi. Bu incelemede hoparlör setlerini çeşitli faktörler altında puanlandırdık. Test'e katılan ürünlerin çoğunda bir güçlendirici ve Dolby decoder cihazı var. Dolby decoder sayesinde DVD'den gelen dijital audio verileri ve 6 kanala sahip 5.1 uyumlu ses kartlarının ses verileri otomatik olarak işlenebiliyor. İncelediğimiz ürünlerden Abit ve Titanmedia'da ise bu cihaz mevcut değil.

Ne kadar para, O kadar sinema zevki

Düşük fiyatlı surround sistemlere hiç göz attınız mı? DDA5.1'in yanı sıra bir sürü değişik sistem seçenekleri mevcut. Örneğin Virtual Surround, Dolby Surround veya Dolby Surround Pro Logic'in yanı sıra THX, EAX veya AC3 ses standartlarını destekleyen hoparlör sistemlerini piyasada bulmak mümkün. Bu hoparlör setlerinin birbirlerinden farkını, ilerleyen sayfalardan okuyabilirsiniz. Ama sinemadaki gibi bir ses sisteminin evinde olmasını isteyen kullanıcılar için tek çare, Dolby Digital 5.1...

DVD surround sisteminin ses efektlerini temiz, filmdeki konuşmaları ise anlaşılır bir şekilde verebilmesi şart. Bu özellik de sadece birbirinden ayrı hoparlörler ve yüksek bir impuls ile gerçekleşebilir. Örneğin derin bas efektleri için bir subwoofer, ses efektlerin odaya yayılması için

GENİŞ BAĞLANTI DESTEĞİ: Dolby Digital hoparlör sistemleri geniş bağlantı seçenekleri ile göze çarpıyorlar. Özellikle her bir bağlantının üzerinde ayrı ayrı açıklamaların yer alması ihtiyaç duyulan bir özellik.

satellite ve konuşmaları net duyabilmek için bir center hoparlöre ihtiyaç duyulur. Ucuz hoparlör setlerinin, Test'imizde istenileni pek vermediğini görebilirsiniz. Spectrum Analyzer ile yaptığımız ses testlerinde, hoparlör setlerinin aralarında büyük farklılıklar olduğunu gördük.

Ses testinde Luc Besson'un filmi "5. Element"teki Koloratur adlı aryadan faydalandık. Buna ek olarak Multichannel Universe'in Test DVD'si olan Werner III ile de testler yaptık. Besson'un aryasını özellikle hoparlör sistemlerinin dinamiklerini görmek ve ses gücünü ölçmek için kullandık. Werner III DVD'sinde ise alt basların yeterliliğini ölçebildik. Yaptığımız test hakkında daha detaylı bilgi edinmek için, "Nasıl Test Ettik?" bölümüne bakmanızı tavsiye ederiz.

Test esnasında önemli bir şey gözümüze çarptı: Ahşap hoparlörlerin bas etkelerini çok daha iyi yaydığını fark ettik. İyi bir bas sesinin elde edilmesi için hoparlörlerin sesi bozmadan kullanıcıya sun-

ması gerekiyor. Bu tür bir özelliğe sahip hoparlör sistemleri ne yazık ki ucuz değil. Bu yüzden de Test sıralaması bizi şaşırtmadı ve her şey beklediğimiz gibi oldu.

Abit SP-50: Anakart üreticisinden hoparlör sistemi! Taiwanlı bu üretici, bunun gerçekleşebileceğini bize en iyi örnekleri ile göstermeyi başarıyor. Hoparlörlerin ses kalitesi ve birlikte verilen hoparlör ayakları ile iyi bir ergonomi tutturarak Abit, bize bu konuda ne kadar başarılı olduğunu gösterdi. Satellite hoparlörler metalik bir gövdenin içine monte edilmiş ve demir ayakların üstünde rahatlıkla tutturulabiliyor. Bir hoparlör sistemi olan bu ürüne, amfi olmasına karşın, 5.1 Decoder dahil edilmemiş. Bunun yanı sıra DVD için altı adet analog girişe sahip olan SP-50 ekstradan yer alan CD player için de bir stereo girişi unutulmamış. Frekans aralığı da iyi olan hoparlör seti, 20 Hz ile 20 KHz arasındaki bütün sesleri rahatlıkla verebiliyor. Böylece alt ve üst sesler iyi

bir kalitede kullanıcıya ulaşıyor. Alt bas efektlerinde Abit SP-50 bir equalizer ayarına ihtiyaç duyuyor. Bu ayarlamayı yaptığınızda alt bas efektlerini çok daha düzgün halde alabilmeniz mümkün. Sonuç olarak, Abit SP-50'nin iyi bir sistem oluşturduğunu söyleyebiliriz. Yalnız bu sistemin 5.1 decoder alındığında istenilen performansı verdiğini unutmamalısınız.

Sony SA-VE705: Sony'nin bu hoparlör seti Hi-Fi cihazları kategorisi altında yer alıyor. Ancak özellikleri bakımından PC'ler için üretilen setlerden bir farklılık göstermiyor. Alışılacagı ergonomik yapısı ile göze çarpan Sony yüksek fiyatı ile el yakmayı başarıyor. Buna rağmen oturma odası için favorinin Sony SA-VE705 hoparlör setinin olduğunu söyleyebiliriz. Subwoofer alt seslerde iyi bir performans sergiliyor. Satellite'ler ise özellikle yüksek frekanslardaki seslerde temiz ve net bir ses oluşturabiliyor. Titanic filmindeki buz dağına çarpma sahnesinde ise woofer ha-

» TEST BİRİNCİSİ

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

FİYAT 170\$ + kdv
BİLGİ İÇİN www.abit.com.tw

KABLO SALATASINA SON: Abit'in giriş ve çıkış bağlantıları gayet düzenli.

- + Ses kalitesi
- + Uzaktan kumandası var
- + Ayakları var
- Dolby Decoder'ı yok
- Subwooferdaki ses kontrolü zayıf

Abit SP-50

Oscar'lık Ses Kalitesi

İyi bir ses kalitesi, ekstra özellikler ve kullanım kolaylığı.
Testin birincisi böyle olmalı!

■ CHIP test birincisinin adı Abit SP-50. Bu hoparlör seti 35 watt'lık tahta dokulu subwoofer ve 17 watt'lık 5 adet uydu hoparlörle kendisini diğer hoparlör setlerinden önemli ölçüde ayırmayı biliyor. Özellikle desteklediği surround sound teknolojisini başarılı bir şekilde kullanabilen Abit, alt frekanslardaki bas seslerini de mükemmel bir şekilde yansıtıyor.

Kurulumu çok kolay, uzaktan kumandası sayesinde kullanımı da oldukça rahat olan Abit SP-50'nin görünümü de çok şık. Tüm bunlara ek olarak ses sisteminin kalbi sayılan Arcadia AU-10 ses kartı da sistemle birlikte veriliyor.

Arcadia AU-10'nun özelliği, ForteMedia FM801 ses chip'ine sahip olması ve 5.1 kanallı bir ses çıkışı desteklemesi. Surround sound desteği ile, sesi odanın içine bozulmadan yayması da bu hoparlör sisteminin

en önemli özelliği sayılabilir.

Bunun haricinde set içerisinde bulunan subwoofer'ın bas desteği özellikle filmlerde kendini belli ediyor.

Oldukça şık bir görünüme sahip olan setin kurulumu kolay, fakat ses kontrolünün subwoofer'ın üzerinde yapılması bir dezavantaj. Subwoofer üzerinde ses kontrol ve bas kontrol ayarlarının yanı sıra 2 kanal ve Dolby kanal geçiş düğmeleri mevcut. Bu ayar düğmeleri sayesinde ses standartları arasında geçişler yapılabilir. Abit SP-50 ile birlikte bir Dolby decoder verilmemesi ise setin diğer bir dezavantajını oluşturuyor. Ama Satellite hoparlör için bir ayak takımı verilmesi bu dezavantajı kısmen telafi ediyor. Sonuç olarak, bu hoparlör setinin uygun bir decoder ile kullanıcıların beklentilerini çok rahat bir şekilde karşılayacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

fiften sesi bozuyor; satellite'ler de çok fazla ses vererek hafif bir rahatsızlık veriyor. Neticede bu fiyata çok daha iyi bir performans bekliyorduk. Ama Sony'nin ergonomik yapısına baktığımızda başka bir alternatif de olmadığı bir gerçek. Ne diyelim, "It's a Sony" işte.

Videologic Digitheatre DTS: Dolby Digital teknolojisinin yanı sıra DTS 5.1 (Digital Theatre System) teknolojisine de sahip olmak isteyen kullanıcılar için Videologic Digitheatre DTS iyi bir seçim. Yani, sadece Videologic, Test'e katılan ürünlerden farklı olarak Dolby Digital ses teknolojisini de destekliyor. Bu hoparlör setinin ses kalitesi de gayet iyi. Buna ek olarak Linear bir değişim gösteren frekans dağılımı da optimal durumda. Bu hoparlör setinde beğenmediğimiz bir özellik ise center hoparlörün biraz zayıf kalması. Ayrıca satellite hoparlörlerinin iyi bir ses kalitesine sahip olmasına karşın sahip ol-

GENİŞ BAĞLANTI DESTEĞİ: Creative sahip olduğu bir çok bağlantı şekli ile kullanıcıya geniş bir destek sunuyor.

KLASİK SES AYARI: Titanmedia ses ayarlama düğmelerinde Potansiyometreden vazgeçemiyor.

dukları gövdeye pek önem verilmemiş. Sonuç olarak bu fiyata Videologic'den biraz daha iyi bir hoparlör seti bekliyorduk.

Creative Playworks DTT3500 Digital: Performans/fiyat oranı yüksek olan bu ho-

parlör seti hemen hemen her türlü kategoride iyi bir ses kalitesine sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bas biraz daha iyi olabilirdi. Bu ürün hakkında daha detaylı bilgi için alt kutudaki yazıyı okumanızı tavsiye ediyoruz.

» UYGUN FİYAT

CHIP TOPLAM PUAN ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT 285\$ + kdv
BİLGİ İÇİN www.creative.com

UZAKTAN KUMANDA: Creative'in uzaktan kumandası birçok ses fonksiyonunun ayarlanabilmesine izin veriyor.

- + Uygun fiyat
- + Ses kalitesi
- + Uzaktan kumandası var
- Center'in ayağı yok

Creative Playworks DTT3500 Digital

Uygun Fiyata Yüksek Ses Kalitesi

Düşük fiyata iyi bir ses kalitesine sahip olmanız mümkün. DTT3500 uygun fiyatı ile ihtiyacınızı rahatlıkla karşılayabilir.

■ Creative Playworks DTT3500 Digital, ergonomik yapısı ile göze çarpıyor. Örneğin Decoder ve amfi bu hoparlör setinde bağımsız bir gövde içinde yer alıyor. Bu gövdede DVD ve CD player'lar için çeşitli bağlantılar mevcut. MP3 player'lar için de bir aux girişi yine bu gövde üzerinde yerini almış. Bu hoparlör setinin en önemli özelliği, stereo sinyalleri surround sese çeviren Creative Multi Speaker Surround Sound teknolojisini desteklemesi. Ayrıca iyi bir surround efekti elde etmek için bu hoparlör setini Music veya Movie modlarına ayarlayabilmeniz de mümkün.

Tüm bunlara ek olarak, DTT3500'ün Dolby Surround ve Dolby Digital teknolojilerini desteklemesi dikkatleri üzerinde toplamaya yetiyor. Playworks ile stereo sinyalleri, sağ veya sol kanal olarak ayırabilirsiniz. Bu sayede iki dilli filmleri, hoparlörlere mono sin-

yallerini yollayarak seyredebilirsiniz. Creative, uygun satış fiyatının yanı sıra, kaliteli bir ses ve dolgun bir bas sunuyor. Özellikle güçlü LFE (Low Frekans Effects) sinyallerini Creative'in subwoofer'ına verdiğimizde herhangi bir bozulmayla karşılaşmadığımızı söyleyebiliriz. 60 hertz ile 20.000 hertz arasındaki frekans dağılımı ile Creative bir çok pahalı ses sistemleri ile baş etmesini biliyor. Merkez hoparlörün diğer satellite hoparlörlere göre daha büyük boyutta olması bir avantaj.

Bu sayede özellikle filmlerdeki diyaloglar daha iyi bir şekilde duyulabiliyor. Subwoofer sunta bir gövde üzerine yerleştirilmiş. Bunun nedeni ise, suntanın baslara daha iyi bir rezonans verebilmesi. Son söz olarak, Creative ile birlikte verilen uzaktan kumandanın kolay kullanımını ve zengin fonksiyonlarını söyleyebiliriz.

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2001

DVD Özel Dosyası

Titanmedia Theatre 2500: Bu hoparlör seti Test'imize katılan diğer hoparlör setleri arasında en ucuz olanı. Decoder'ı olmayan bu ürün, ses kalitesi ile de pek istenileni veremiyor. Örneğin 18 KHz'den sonraki frekans değerlerinde bazı kesiklikler meydana gelebiliyor. Ayrıca satellite hoparlörlerin plastik gövdeye sahip olmasından dolayı da, vasat bir performans sergileniyor. Subwoofer ahşap gövdede olmasına rağmen, yüksek ekolu ses efektlerinde ne yazık ki bozulabiliyor. Bu hoparlör setinde kullanılan malzeme biraz daha iyi olabilseydi, çok daha farklı sonuçlar elde edilebilirdi. Hoparlör sistemlerinde çok fazla bir özellik aramayan, düşük fiyata önem veren ve ortalama bir performansla yetinen kullanıcılar için Titanmedia uygun bir seçenek olabilir.

Teac Powermax 1500: Ergonomisi gayet iyi olan bu hoparlör setinin ne yazık ki ses kalitesi için aynısını söyleyemiyoruz. Özellikle center hoparlörün çok küçük olması, film diyaloglarının istenilen derecede kullanıcıya sunulamamasına neden oluyor. 5 cm'lik satellite hoparlörler DVD sistemleri için yetersiz. Ayrıca plastik gövdenin içinde yer alan 10.5 cm'lik bas hoparlör alt frekanslardaki seslerde pek başarılı olamıyor. Spectrum Analyser ile yaptığımız ölçümlerde Teac'ın 18 KHz'

den sonraki seslerde önemli ölçüde bozulduğunu görebildik. Buna ek olarak 200 Hz'lik bir frekans değerinde basların da bozulmaya başladığını test grafiklerinden görmemiz mümkün. Test esnasında Teac ile ilgili çok ilginç bir özellik gözümüze çarptı. Filmlerde yer alan çok kısık sesli konuşmalarda, hoparlörlerden herhangi bir ses çıkmadı. Bunun nedeni Teac hoparlör setinin düşük sinyalleri ya geç ya da hiç algılayamaması.

Genius SW 5.1: Genius'u satın alırken 6 kanallı bir Dolby Digital ses kartını da satın almış oluyorsunuz. Dolby decoder ise bu hoparlör takımında yer almıyor. Üzerinde Fortemedia'nın chip'ini barındıran bu 6 kanallı ses kartının iyi bir performansla sahip olduğunu söyleyebiliriz. Böyle söylememizin nedeni ise bu kartın ses sinyallerini herhangi bir bozulmaya maruz kalmadan SP/DIFF veya analog bağlantılarından rahatlıkla işleyebilmesidir. Ne yazık ki hoparlörler için aynısını söyleyemiyoruz. Ses kaliteleri pek iyi olmayan bu hoparlörler ses bozuklukları ile de dikkat çekiyorlar. Bu hoparlörlere test sinyallerini verdiğimizde sadece center hoparlörden istediğimiz sesi elde edebiliştik. Diğer hoparlörlerde durum çok vasat idi. Buna ek olarak subwoofer'da yer alan ses ayar düğmeleri bile sistemde

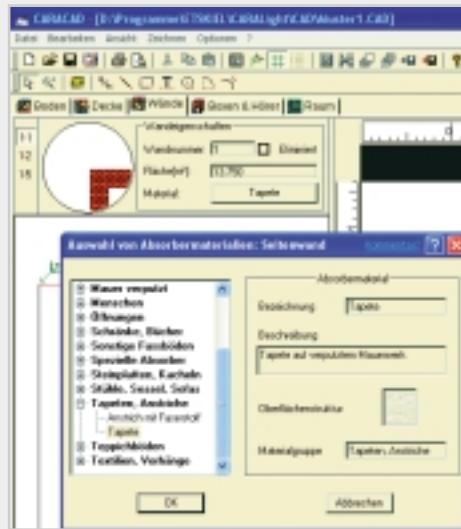
ALIŞILAGELMİŞ KONTROL: Teac'ın ses ayar düğmelerinin pek rahat kullanılmadığını görebilirsiniz.

bir kuru gürültüye neden oluyordu. Ayrıca center hoparlörün küçük olması da bir dezavantaj teşkil ediyor. Çünkü filmlerde yer alan konuşmalar net bir şekilde duyulmuyor. Genius'un desteklediği frekans aralığında ise 200 Hz ve 17 kHz'lerde kesilmelerin meydana geldiğini ölçtük. Sonuç olarak bu sistemin satellite hoparlörlerinin bizi hayal kırıklığına uğratan center hoparlörlerden çok daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

CARA (COMPUTER AIDED ROOM ACOUSTICS)

» CAD ile en uygun yeri saptamak

„Surround hoparlörler sağ ve sol olmak üzere aynı mesafede kullanıcının arkasında yer almalıdır. Hatta en kaliteli sese ulaşabilmek için kullanıcının hoparlör takımının tam ortasında olması gerekiyor." Bu tür cümleleri surround ses sistemlerinin kullanma kılavuzlarından okuyabilirsiniz. Hoparlörler için tavsiye edilen en uygun yer, sadece dikdörtgen ve mobilyasız odalar için geçerli. Çünkü dolaplar, sütunlar veya odanın şekli çoğu kez bu tür bir yerleştirmeye engel olabiliyor. Oysa CARA ile hoparlörler için en uygun yer seçimi rahatlıkla saptanabiliyor. Bunun için ilk olarak odanızın şeklini, içindeki eşyalarla birlikte bir CAD modülüne aktarmamız gerekiyor. Hoparlör sisteminizi de seçtikten sonra CARA (www.cara.de) en uygun yer hesaplamalarına başlıyor. Böylece en uygun yerleştirme şeklini kolayca öğrenebiliyorsunuz. Hoparlörlerin

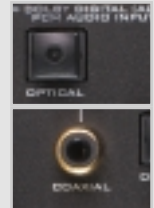

değerlerini de belirtirseniz, çok daha fazla detaylı bir yerleştirme planına sahip olabilirsiniz.

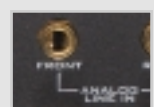
BAĞLANTI ŞEKİLLERİ

» SP/DIFF ve diğerleri

SP/DIFF: Verilerin optik veya elektrik yoluyla iletiliği dijital girişe verilen ad. SP/DIFF'de optik bağlantı daha az hata payına sahiptir.

3.5 mm: Walkman kulaklıklarında kullanılan bağlantı şekli. İki ses kanalına sahip. Bu yüzden de 5.1'e geçişte Front, Rear ve Center/Subwoofer ayrı ayrı bağlanıyor.

5.1 DIN: Altı adet analog kanalın bir DIN'e bağlanması sonucu oluşan bağlantı şekli. Daha çok Creative'in sistemlerinde görülür.

Sonuç

İyi bir ses sistemi için kesenin ağzını açmalısınız

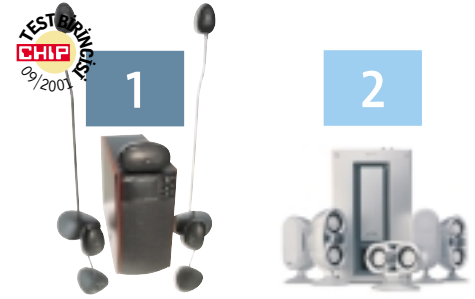
■ Bilgisayarlara bağlı veya ev içinde müzik seti ile birlikte çalışabilen hoparlör setlerinin fiyatları çok değişiklik gösteriyorlar. Öyle ki, 100 doların altında dahi değişik markalarda 5.1 hoparlör sistemleri satın alabilirsiniz mümkün. Ama ses kalitesine önem veren kullanıcıların yapacakları tek şey, kesenin ağzını önemli ölçüde açmak. Test tablomuza baktığınızda Dolby Digital teknolojisini destekleyen hoparlör setlerinin pek de ucuz olmadığını görebilirsiniz. Bu yüzden fiyatın yüksek olmasıyla ses kalitesinin yüksek olması arasında doğru bir orantı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Hatta ergonominin de fiyat ile doğru bir orantıda arttığı, hoparlör sistemlerinde rahatlıkla gözlemlenebiliyor.

Testimizin birincisi Abit'in SP-50 modeli. İyi bir ses kalitesine sahip olan bu ürün, ergonomisi ile de göze çarpıyor. En pahalı 3. hoparlör olan Abit'in bir Dolby decoder'a sahip olmaması ise önemli bir dezavantaj. Hoparlör sistemlerine büyük paralar harcamak istemeyen kullanıcılar içinse, Creative'in DTT3500 modelini tavsiye ederiz. Dolby Digital özelliğine sahip olan bu hoparlör sistemi her test kategorisinde ortalamanın üstündeki değeri ile beğenimizi kazanmayı bildi. Sonuç olarak tavsiyemiz; bir hoparlör sistemini satın almadan önce onu kulaklarınızla değerlendirmeniz. Yani söylemek istediğimiz, almaya karar verdiğiniz hoparlör setini mutlaka kendinizin de test etmesi!

CHIP ONLINE

Daha önceki sayılarda yapmış olduğumuz karşılaştırmalı testlerden bazılarını web sitemizi ziyaret ederek inceleyebilirsiniz.

www.chip.com.tr/donanim

Model	Abit SP-50	Sony SA-VE705
İnternet Adresi (www)	www.abit.com.tw	www.sony.com
Fiyatı	170 \$+KDV	530 \$+KDV
CHIP TOPLAM Puanı	93	91
Frekans Aralığı (30 %)	100	94
Ses Kalitesi (50 %)	100	87
Ergonomi (10 %)	60	93
Dokümantasyon (5 %)	72	98
Fiyat/Performans	73	62
Özetle	İyi bir ergonomi ve ses kalitesine sahip. Ama Decoder eksik.	Ses kalitesi iyi, Subwoofer yüksek sese bozuluyor
Teknik Veriler		
Decoder	—	—
Ses Ayarları / Efektler	Bass ve ses ayarı var	Basslar için ses ayarı
Subwoofer	18 cm Bass	20 cm Bass
Satellite Hoparlörler	4.5 cm Orta/Tiz	2 x 5 cm Bass/Orta, 1.9 cm Tiz
Center Hoparlör	7.6 cm Orta/Tiz	2 x 5 cm Bass/Orta, 1.9 cm Tiz
Toplam güç (RMS)	Subwoofer 40 Watt, Satellite 5 x 17 Watt	Toplam 70 Watt, Subwoofer 25 Watt
Girişler	8 Cinch analog	1 x Cinch Bass için
Subwooferin Boyutu (mm)	380 x 206 x 510	406 x 228 x 325
Center Hoparlörün Boyutu (mm)	90 x 165 x 125	86 x 169 x 130
Satellite Hoparlörlerin Boyutu (mm)	105 x 80 x 84	86 x 169 x 130
Birlikte Verilenler	Hoparlörler için ayaklar, Duvar sabitleyicileri	Değiştirilebilir hoparlör kapakları
Test Sonuçları		
Frekans Analizi		
Center / tüm hoparlörler*		
Surround/ satellite**		
Front		
Nötr		
Nötre yakın		

* Satelitler aynı olduğunda tek bir grafik görünür
** Front Hoparlörler Rear hoparlörler ile aynı özellikte

• = evet — = hayır

DVD Özel Dosyası

3

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2001

4

5

6

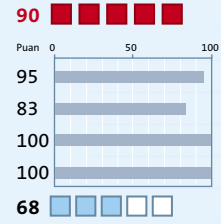

7

**Videologic
Digitheatre DTS**

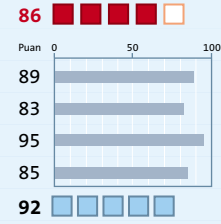
www.videologic.com

439 \$+KDV

DTS standartını da destekliyor**Creative Playworks
DTT3500 Digital**

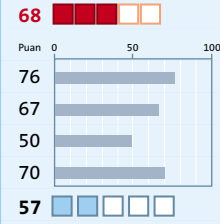
www.creative.com

285 \$+KDV

Düşük fiyata uygun ses kalitesi, ergonomi eksiksiz**Titanmedia
Theatre 2500**

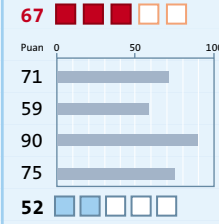
www.titanmedia.de

105 \$+KDV

Fiyatı Düşük, Ekstra özelliği yok, ses kalitesi vasat**Teac
Powermax 1500**

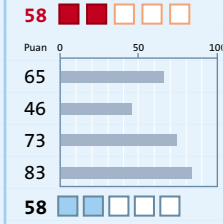
www.teac.com

246 \$+KDV

Ergonomi eksiksiz, ses fonksiyonları problemli**Genius
SW 5.1**

www.genius.com.tw

78\$+KDV

Fiyatı çok düşük, ses aktarımı sorunlu

DD5.1, DTS 5.1 ve DS Pro Logic

Pro Logic, Dolby Digital, Stereo

20 cm Bass

8 cm Bass/Orta, 1cm Tiz

8 cm Bass/Orta, 1cm Tiz

Toplam 220 Watt

2 SP/DIFF, 1 Stereo

245 x 350 x 400

136 x 100 x 152

136 x 100 x 79

Uzaktan Kumanda

DD5.1 ve DS Pro Logic

Dolby Digital 5.1, Dolby Pro Logic, Creative Multi Speaker Surround

18 cm Bass

7.6 cm Orta/Tiz

7.6 cm Orta/Tiz

Subwoofer 30 Watt, Satellite 4 x 7 Watt, Center 21 Watt

2 SP/DIFF, 2 Stereo

250 x 203 x 390

105 x 105 x 92

86 x 86 x 92

Uzaktan kumanda, duvar sabitleyicileri

-

Bass ve ses ayarı var

17 cm Bass

8 cm Orta/Tiz

8 cm Orta/Tiz

Subwoofer 20 Watt, Satellite 4 x 5 Watt

5 Cinch

255 x 190 x 360

140 x 120 x 97

140 x 120 x 97

yok

DD5.1 ve DS Pro Logic

Dolby Digital 5.1, Dolby Pro Logic, Hall, Theatre, Movie

10.5 cm Bass

5 cm Orta/Tiz

5 cm Orta/Tiz

Toplam 45 Watt

2 SP/DIFF, 2 Stereo

194 x 233 x 230

96 x 107 x 109

96 x 107 x 109

Uzaktan kumanda

-

Bass ve ses ayarı var

10 cm Bass

13 cm Orta/Tiz

8 cm Orta/Tiz

Subwoofer 20 Watt, Center 6 Watt, Satellite 4 x 5 Watt

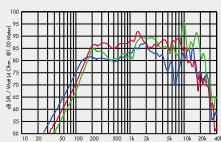
6 Cinch

290 x 150 x 200

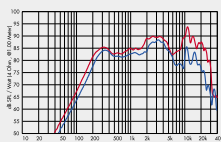
75 x 180 x 120

108 x 90 x 115

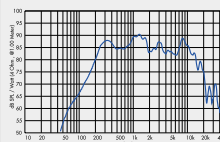
yok

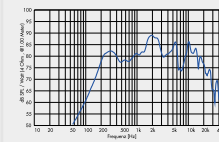
Nötre yakın

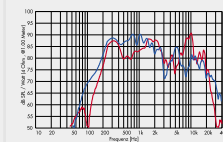
Tizler biraz zayıf

Yetersiz

Tizler biraz zayıf

Bass ve Tizler zayıf

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

DVD SES SİSTEMLERİNİ NASIL TEST ETTİK?

En önemli etken ses kalitesi

► FREKANS ARALIĞI:

Frekans aralığı bir hoparlör sisteminde en önemli etkenlerden biri. Bu sayede hoparlörlerin ses kaliteleri tek tek belirlenebiliyor. Hoparlörlerin değişik frekanslarda sesi bozulmadan verebilmesi, istenen bir özellik. Testimizde Audio Precision markasının Spectrum Analyzer'ını kullanarak hoparlörlere değişik değerlerde frekanslar verdik. Yani Testte, sürekli artan bir sinüs sinyali hoparlörlere yollayarak çıkan sesi özel bir mikrofona kayıt edip yolladığımız orijinal dalga ile karşılaştırdık. Bu yöntem sayesinde frekans aralığı testini gerçekleştirdik.

► SES KALİTESİ:

Frekans testi kadar önemli olan bu test için farklı bir yöntem kullanıldı. Burada amaç, seslerin değişik frekanslarda gerçekten nasıl verilebildiğini görmek. Bu yüzden değerlendirmede kullandığımız ölçü cihazı kulak-

larımızdı. Testte bu iş için özel olarak hazırlanmış bir Test DVD'si kullandık. Bu DVD'den 5. Element'den bildiğimiz Opera sahnesini ve Werner III filminden bazı sahneleri kullandık. Werner III'de basları, 5. Element'deki operada ise özellikle satelite hoparlörleri değerlendirme şansına sahip olabildik.

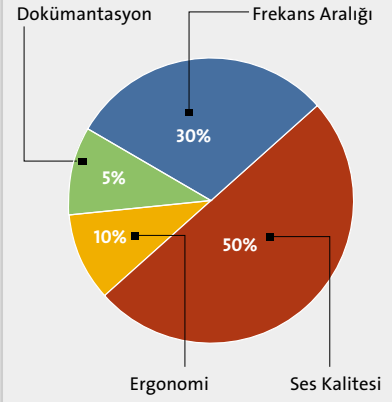
► ERGONOMİ:

Test'e katılan hoparlörler ergonomi bakımından birbirinden çok farklılar. Örneğin hoparlörlerin bir dijital girişe sahip olması onlara bir artı puan kazandırırken, ses ayarlamalarından başka bir ayara sahip olmaması bir eksi puan almalarına neden oluyor. Ergonomi, testimizde % 10'luk bir ağırlığa sahipti.

► DOKÜMANTASYON:

Hoparlör sistemleri için de bir kullanma kılavuzuna ihtiyaç duyulur. Çünkü decoder'a sahip surround sistemlerde kabloları yerleştir-

TEST KRİTERLERİ

mede veya kullanımda sorunlar yaşanabilir. Dokümantasyon, toplam değerlendirmede yüzde 10'luk bir paya sahip.

Ses Standartlarının Özellikleri

Evinde bir sinema sistemi kurmak isteyen kullanıcılar öncelikle Dolby Digital, DTS, THX, Q-Sound ve Dolby Pro Logic ses standartlarından birinde karar kılmak zorundalar. CHIP, bu Dolby ormanında yaşayan standartları sizin için tek tek inceledi.

İlk olarak aklınıza şu soru gelebilir: Dolby Surround varken, neden daha pahalı olan Dolby Digital 5.1'i tercih etmeli? Bu sorunun nedeni ise, her iki sistem arasındaki önemli farklılıklar. Örneğin bu iki sistem arasındaki en belirgin fark, surround kanallarının sayısında gizli. Dolby Surround tek bir Mono Rear kanalına sahip. Buna karşın Dolby Digital 5.1 iki ayrı kanallı Rear hoparlöre sahip. Bu sayede ses sistemi çok daha yüksek bir kaliteye ulaşabiliyor. Ayrıca sayısı iki olan surround hoparlörler 20 hertz ile 20.000 hertz arasında bir frekans dağılımında çalışabiliyor. Dolby Surround'un Rear kanalı ise 7000 hertz'le sınırlı.

Dolby Digital'in Dolby Surround'a karşı diğer bir avantajı ise, ekstradan bir subwoofer kanalına sahip olması. Bu kanal sayesinde alt baslar (LFE) 20 hertz ile 120 hertz arasında değişebiliyor. Dolby Surround, sağ, sol, center ve surround olmak üzere tam 4 kanallı normal bir stereo sinyale dönüştürebiliyor. Dolby Digital 5.1

buna karşın DVB (Dijital televizyon) ve DVD gibi dijital formatları destekliyor. Dolby Digital'in diğer bir özelliği ise dinamikleri ayarlama imkanı sağlaması. Örneğin gece düşük bir seste seyrettiğiniz bir filmin konuşmalarını ve ses efektlerini herhangi bir kayıp olmadan duyabilirsiniz. Genel olarak Dolby Digital dinleyicilere mükemmel bir ses kalitesi sunuyor. Öyle ki, Dolby Digital ile seyrettiğiniz filmlerin gerçekçiliğine kendinizi daha fazla kaptırabiliyorsunuz.

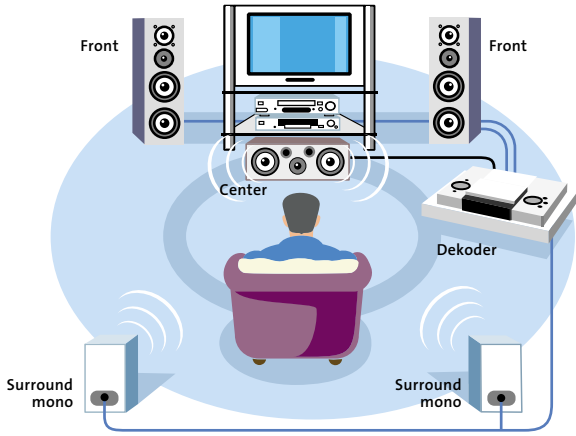
Mevcut ses standartlarının özellikleri ve işlevleri

► **Q-Sound:** EAX veya 4 kanal Quadrophonie diye adlandırılan bu ses teknolojisi Center'ı olmayan 4 kanaldan oluşuyor. Oyun geliştiricilerin desteği sayesinde bu standart daha çok oyun çılgınlarının tercihleri arasına giriyor. Q-Sound, sinema severlereyse pek hitap etmiyor.

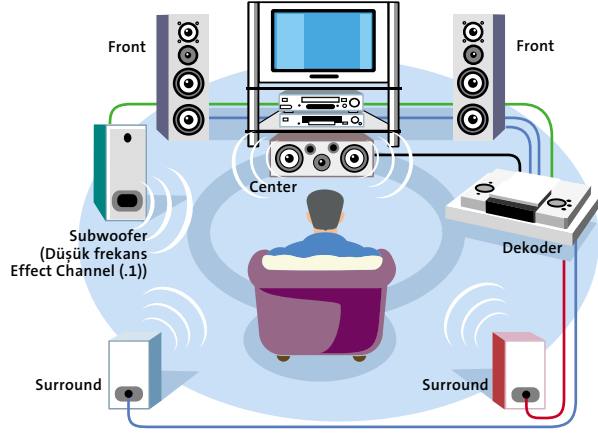
► **Dolby Surround:** Center hoparlörlere sa-

hip olmayan Dolby'nin eski ses standardı. Surround Pro-Logic çıktığında, bir center dahil edilmişti ve ancak o zaman sinema zevkine varılabiliyordu. Dolby Surround'un sahip olduğu Rear kanalı, ekstradan hoparlör takılabilmesine imkan veriyor.

► **Dolby Surround Pro-Logic:** Stereosound ve Dolby Surround'un gelişmiş versiyonu. Pro-Logic, iki front, bir center ve bir surround kanal olmak üzere toplam dört adet kanala sahip. Mono olan surround kanal daha çok arkadaki hoparlör için düşünülmüş. Burada kodlama işlemi hiçbir sorun yaşatmayan stereo sinyallerden yapılıyor. Örneğin günümüzde bazı televizyon kanalları filmleri Dolby Surround Pro-Logic olarak yayınlanmaya başladılar. Fırsatınız olduğunda hoparlörleri televizyona bağlayıp farkını görmeyi tavsiye ederiz. Ama televizyonlarda yayınlanan diğer ses standartlarına da dikkat etmelisiniz. Bunlar virtual surround veya 3D surround olarak

EN UYGUN DVD SESLERİ SADECE DOLBY DIGITAL 5.1 İLE...**Dolby Pro Logic (analog, 4 Kanal)**

TEK SURROUND KANALI: Dolby Surround, merkez, sağ ön, sol ön ve 2 surround hoparlöre sesi dağıtan, birbirinden bağımsız dört adet kanala sahip. Ekstradan sisteme dahil edilen bir subwoofer front kanallardan bağlanıyor. Surround hoparlörler ise dinleyicinin hemen yanında ya da arkasında yer almalı.

Dolby 5.1 (dijital, 6 kanal)

ODANIN İÇİNE YAYILAN SES: Dolby Digital (AC-3) 5.1, birbirinden bağımsız altı kanal ile çalışıyor. 6 numaralı kanal sadece subwoofer için ayrılmış ve Low Frequency Effect'leri (LFE) aktarıyor. Subwoofer istediği yerde durabilir ama, efektlerin bozulmaması için duvara değmemeli. Surround hoparlörler ise birbirinden bağımsız çalışıyorlar.

adlandırılıyor. Bahsi geçen bu ses standartları daha çok ikili hoparlör sistemleri için düşünülmüş, kalite olarak Dolby Surround ve Surround Pro Logic ile boy ölçüşemezler!

► **Dolby Digital:** AC-3 olarak da bilinen bu standart ile sinema zevkini eve taşıyabiliyorsunuz. DVD audio formatını destekleyen bu standart, iki front, iki rear, bir center ve subwoofer kanal olmak üzere toplam altı kanala sahip. Bu sayede ses efektlerini sinemadaki gibi lokal hale getirebiliyor. Peki bu özelliğinin avantajı ne? Örneğin, sürekli daire çizen bir helikopter düşünün. Dolby Digital sayesinde helikopterin her bir pozisyonu akustik olarak verilebiliyor. Yani subwoofer'dan motorların gürültüsünü hissedebilirsiniz. Bu tür bir gerçekçiliğe önem veren kullanıcılar için tavsiyemiz, sisteminizin bu özelliğinden komşularınızı haberdar etmek olacak.

► **DTS:** Digital Theater System tarafından oluşturulan bir dijital 5.1 standardı. Dolby Digital'den tek farkı, DVD'lerde yer alan audio verilerine daha yüksek bir dinamik sağlaması.

► **THX:** Çoğu kişinin tahmin ettiği gibi Dolby Digital ile aynı anlamı taşıyor.

THX, Lucasfilm Ltd. tarafından geliştirilen ve kendi sektörü içinde çok iyi bir ses kalitesine sahip ses sistemlerine verilen

bir logo. THX sertifikasına sahip olan ürünler, daha çok Dolby Digital veya DTS teknolojilerini destekleyen sistemlerdir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER**» Hoparlörler: Büyüklük ve yer seçimi****DOLBY SURROUND PRO LOGIC:**

Center hoparlörlerin ebatları büyük olmalı. Bunun nedeni, filmlerde geçen konuşmaların ve çeşitli seslerin dinleyiciye önden aktarılması.

Front hoparlörler de müziğin büyük bir kısmını aktaracakları için büyük seçilmeli. Ayrıca Front hoparlörler birbirinden ne kadar uzak olursa ses dağılımı da o kadar iyi olur.

Surround hoparlörler, müzik dinlerken veya film izlerken sesleri odanın içine yayıyorlar. Surround'lar için bir ya da iki hoparlör kullanılması fark etmiyor. Çünkü surround için tek bir ses kanalı mevcut.

Subwoofer'ın kendine ait bir kanalı yok. Basları istediği gibi vermesi için duvar kenarına yakın bir yere konulmalı.

DOLBY DIGITAL 5.1, DTS 5.1:

Center hoparlörler kesinlikle ön tarafta yer almalı. Çünkü, audio sinyallerinin büyük bir kısmı bu hoparlörlerde aktarılıyor.

Subwoofer'ın bas efektlerini en optimal şe-

kilde verebilmesi için, duvar kenarına konulması gerekiyor.

Front hoparlörler dinleyiciye bakacak şekilde yerleştirilmeli. Efektlerin daha iyi duyulabilmesi için her iki hoparlör mümkün olduğunca birbirinden uzak olmalı.

Surround hoparlörler dinleyicilerin arkasında yer almalı. Burada da aralarındaki mesafe çok olmalı. Hoparlörlerin yerini daha iyi seçebilmemiz için receiver'larda genellikle bir menü mevcuttur.

Q-SOUND, 4-KANAL:

Q-Sound'da bir subwoofer'a ihtiyaç duyulmaz. Bir subwoofer dahil edilmek istendiğinde, sağ veya sol front kanallar kullanılır.

Front hoparlörler birbirinden uzak olmalı. Bu sayede stereo efektleri belirgin bir halde duyulur. Bu hoparlörler müzik ve konuşmaları aynı anda aktardıkları için büyük olmalı.

Rear hoparlörler de büyük olmalı. Çünkü bu hoparlörler front hoparlörlerle aynı ses sinyallerini dönüştürüyorlar.

İÇİNDEKİLER

- 102 **Başlarken:**
Temel test prensipleri
- 103 **CD-DVD Sürücüler:**
CD/DVD Speed 99 ile test
- 104 **Sabitdisk Testi:**
HD Tach ile sorunsuz test
- 106 **PC'nizin Kalbi Ekran Kartı:**
3D Mark 2000 ile Hem CPU,
hem ekran kartı testi

Kendi PC'ni Kendin Test Et

PC'niz Ne Kadar Hızlı?

Yeni bir PC aldınız ya da örneğin ekran kartınızı terfi ettirdiniz. Aradaki performans farkını hissetmeniz bazen çoğu nedenden ötürü zordur. Bu aşamada PC'nizin ne kadar hızlı olduğunu nicel olarak öğrenmek pek çok açıdan önemli olabilir.

CHIP Test Merkezi olarak gerek her ay gerçekleştirdiğimiz karşılaştırmalı donanım testleriyle gerekse TOP 10 testleriyle siz okuyucularımıza donanım satın alma konusunda rehberlik ediyoruz. Bu testlere ait yazılardaki Nasıl test ettik? bölümünde, test şartları ve puanlama konusunda ayrıntılı olarak verdiğimiz bilgilerden pek çok okuyucumuzun faydalandığını farkettilik. Bu durum bizi; dergimizdeki testleri görerek kendi donanımına uygulamak isteyen okuyucularımız için bir rehber hazırlamaya itti. Bu yazıda sabitdisk, ekran kartı, CPU, CD/DVD sürücü ve CD yazıcıların testi hakkında ipuçları ve püf noktalarını bulacaksınız. Ayrıca yazıdaki programları CD'mizde bulabilirsiniz. CD'mizde yazıda bulunmayan bazı ek test programları göreceksiniz. Bunlar arasından GLEExcess, ekran kartınızın OpenGL performansını

ölçmek için kullanabileceğiniz başarılı bir program. Yapı olarak 3DMark'a benzese de OpenGL platformunu kullanmasıyla ondan ayrılıyor. Bunun dışında WCPUID ile CPU, anakart ve grafik kartınız hakkında ayrıntılı bir analiz yapabilirsiniz. CD'deki bir diğer program olan FreeRam ise bellek yönetimi ve defragmentasyonu konusunda çok başarılı. CD'mizde PC testi başlığı altındaki son program olan SiSoft Sandra ise profesyonel olmamasına rağmen alanında çok tanınan bir analiz ve Benchmark programı.

Testler sırasında dikkat edilmesi gerekenler

PC'nizi test ederken doğru ve güvenilir sonuçlar almak için dikkat etmeniz gereken kurallar vardır. En başta hangi bileşeni test ederseniz edin test sırasında fareyi oynat-

mayın ve klavye tuşlarına basmayın. Testi başlatma tuşuna basıp test bitene kadar bilgisayarı kendi haline bırakmanız en iyisi. Bilgisayarınızın güç yönetimi özelliklerinin kapalı olması da bir diğer önemli konu. Zira testin ortasında bilgisayarınızın uyku moduna geçmesi hoş olmaz. Benzer şekilde varsa ekran koruyucunuzu da test öncesi devreden çıkarmayı unutmayın.

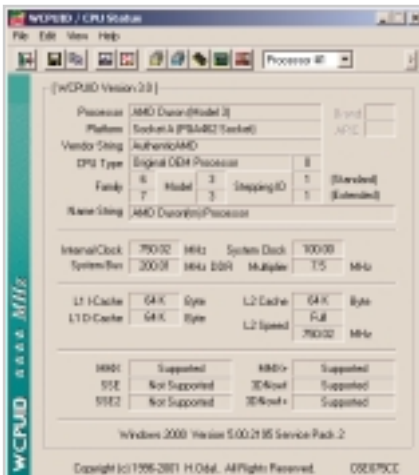
Test sisteminde kullandığınız sabitdiskte hata bulunmaması önemli olabilir. Dosya sistemi hatalarını gidermek için scandisk programını kullanabilirsiniz. Bu işlemin ardından defrag programını kullanarak sabitdiskinizin farklı bölümlerindeki dosyaları biraraya getirirseniz elde edeceğiniz sonuçlar daha güvenilir olur. Ayrıca diskte bad sector olmaması ve temiz bir windows kurulumunun ardından test yapılması da büyük önem taşır. Daha önce

PC'ni Kendin Test Et

sisteme eklenerek düzgün kaldırılmayan donanımlar test sisteminde elde edeceğiniz sonuçlara olumsuz etkide bulunabilir. Bu tür durumlarla karşılaşmamak için Norton Ghost programını kullanabilirsiniz ya da kendiniz tüm sistemi bir başka disk bölümüne yedekleyebilir ve herhangi bir durumda yedeklediğiniz sağlam sistemi diske geri yükleyerek çalışmaya devam edebilirsiniz.

Yardım dosyaları çok işinize yarayabilir

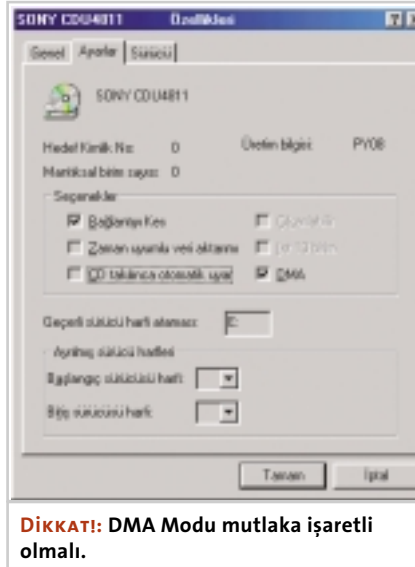
Test için hangi programı kullanırsanız kullanın programın kullanım şartlarını dikkatli bir şekilde okumayı ihmal etmeyin. Tutarsız sonuçlar elde ediyorsanız ya sisteminizde bir problem vardır ya da test programına ait yardım dosyasında belirtilen önemli bir konuyu atlamışsınızdır. Test programlarına ait yardım dosyalarını oku-

WCPUID: Bu ayki CHIP CD'sinde bulabileceğiniz WCPUID başarılı bir analiz programı

mak, donanım konusundaki bilginizi artırmaya açısından da faydalıdır.

Test sırasında antivirüs gibi hafızada kalarak geri planda çalışan programların devre dışı bırakılması gereklidir. Bunu Win98 kullanıcıları Başlat tuşuna tıklayarak göcekleri çalıştır menüsünden yapabilirler. Çalıştır menüsüne msconfig yazıp tamam dedikten sonra karşınıza gelen pencerenin başlangıç sekmesinde, açılıştaki aktif olarak hafızada kalan programları görebilir ve gerekemeyenleri kapatabilirsiniz. Win2000 kullanıcıları bu işlem için Services penceresini kullanabilirler. Test sırasında varsa network kartının da çıkarılması sağlıklı bir sonuç için gerekli şartlar arasındadır (özellikle sabitdisk testi için).

DİKKATİ: DMA Modu mutlaka işaretli olmalı.

Anakartınızın chipset'i, kararlı bir çalışma için kullandığınız işletim sistemine bağlı olarak bazı güncellemeler gerektirebilir. Bunun için anakartınızla beraber gelen CD'yi CD sürücünüze takarak gerekli güncellemeleri gerçekleştirin. Herhangi bir güncellemeye ihtiyaç yoksa CD'deki kurulum programı zaten size bu durumu bildirecektir. Bunun dışında tabii ki testlerden önce işletim sistemini ve sistemdeki aygıtların BIOS'larını güncellemek prensip olarak doğru bir yaklaşımdır.

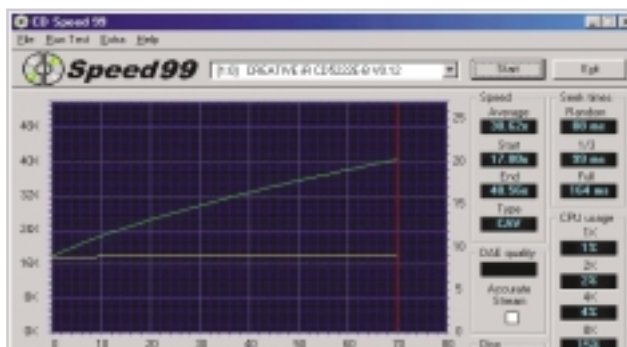
CD/DVD sürücüler ve CD yazıcıları test ederken

Yukarda bahsettiğimiz temel konular dışında sisteminizde kullandığınız test programı ne olursa olsun test ettiğiniz donanımın yapısal özelliklerine göre dikkat etmeniz gereken bazı püf noktaları da var. Örneğin CD/DVD sürücüler ya da CD yazıcıları test ederken Denetim Masası/Sistem/Aygıt Yöneticisi/CD Özellikleri bölümünde CD Takılınca Otomatik Uyar kısmı devre dışı olmalıdır. Ayrıca buradaki DMA kutucuğunu mutlaka işaretleyin ve sistemi yeniden başlatın. Bunun dışında test için kullandığınız CD ya da DVD üzerinde çizik ya da parmak izi olmaması gerektiğini

hatırlatmakta fayda var. Ayrıca test CD'sinin tam dolu olması da bir başka dikkat edilmesi gereken konu. CHIP Test Merkezi olarak CD/DVD sürücü ve CD yazıcı testlerinde DVD Tach ve CD Tach adlı programları kullanıyoruz. Fakat bu programları CHIP CD'si içinde vermemiz mümkün değil. Bu aşamada CD'ye koyduğumuz CD Speed99 ve DVD Speed99 da sizi tatmin edecek programlar. Test etmek istediğiniz CD/DVD sürücü ya da CD yazıcıyı ikinci IDE kanalına master olarak bağlayın ve mümkünse bu kanalın secondary kısmını boş bırakın. Test sırasında CD/DVD sürücü ya da CD yazıcının düz ve sağlam bir zeminde bulunmasına dikkat edin.

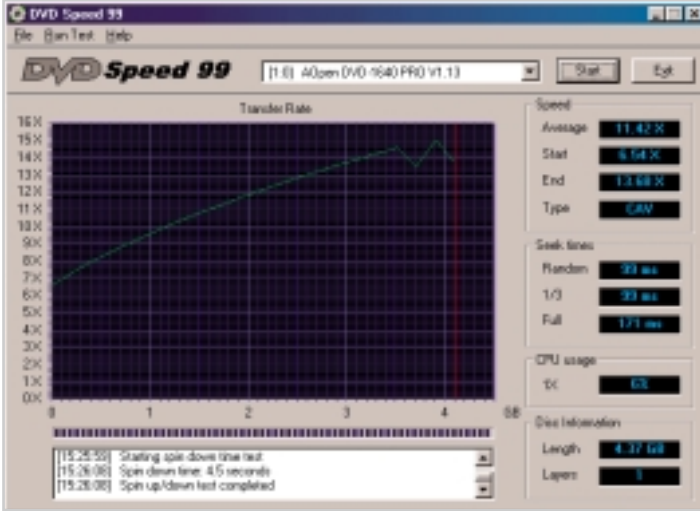
CD sürücüler için kullanışlı bir Benchmark programı

Hem CD hem de DVD sürücüler için yazdığı serbest olarak kullanılabilen Benchmark programlarıyla tanınan Erik Deppe kendi alanında oldukça popüler (<http://come.to/cdspeed>). Bu programlardan CD Speed 99, basitliğine rağmen iyi tasarlanmış sofistike yapısıyla bir Benchmark programından beklenebilecek pek çok özelliğe sahip. Veri transferi ölçümlerini yaparken CD'nin başlangıç ve son kısımlarına ait rakamların yanında ortalama veri transferini de hesaplayan program ayrıca seek time (erişim süresi) testinde 3 ayrı kategori sunuyor. Bu kategoriler arasında yaygın olarak kullanılan Random yani rastgele erişim süresidir. Programın test başlıkları arasındaki DAE Quality testi için AudioCD kullanmanız gerekiyor. Çünkü DAE testi, AudioCD'lerdeki parçaların sabit diske kaydı sırasında kalite kaybına uğrayıp uğramadığını ölçüyor. Program bunun için CD'nin farklı bölümlerinden 3 adet müzik parçasını sabitdiske kaydediyor ardından sabitdiske kaydettiği parçalarla CD üzerindeki orijinal parçaları karşılaştırıyor ve çıkan sonuca göre 0'dan 10'a kadar →

BURST RATE: Programdaki Burst Rate testi temel olarak SCSI CD sürücüler düşünülerek hazırlandığı için IDE CD sürücünüz varsa bu testi File/Options menüsünden devre dışı bırakmanız daha iyi olacaktır.

PC'ni Kendin Test Et

DVD SPEED 99:
Tek bir programla DVD sürücünüz hakkında ihtiyaç duyabileceğiniz her türlü bilgiyi elde edebilirsiniz.

puan veriyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, 10 mükemmel bir DAE kalitesi anlamına gelmekte.

Program bunun dışında CPU kullanımı ve DVD sürücünün mekanizma tipi hakkında bilgi de verebiliyor (CLV, CAV ya da P-CAV).

DVD Speed 99 ile DVD sürücünüzü daha yakından tanıyın

DVD Speed 99, genel olarak kullanımı oldukça kolay bir program fakat bazı özellikleri var. Örneğin program içindeki bir alt kategori olan seek time testi için kullandığınız DVD'nin en az 4GB kapasiteli olması gerekiyor. Ayrıca DVD'yi sürücünüze yerleştirip programın start tuşuna bastıktan sonra 056F03 kodlu bir hata mesajı alırsanız bunun sebebi test için kullandığınız DVD'nin CSS denilen bir kopya korumasına sahip olmasıdır. Bu durumdan kurtulmak için herhangi bir DVD izleme programını kullanarak test DVD'nizi bir süre izleyin. Birkaç saniye izledikten sonra DVD izleme programını kapatarak DVD Speed 99'u açabilirsiniz. Problemin çözüldüğünü göreceksiniz. Fakat bilgisayarınızı yeniden başlatırsanız ya da DVD'yi çıkartırsanız test yapmak istediğinizde bu basit işlemi tekrarlamamız gerekecektir.

DVD Speed 99'un basit fakat oldukça marifetli olduğunu söylemek yanlış olmaz. Zira, DVD sürücünüze ait pek çok kriter hakkında bilgi verebilmesinin yanında veri transferini grafiksel olarak gösterebilmesi de programın artıları arasında. DVD Speed 99 ile; DVD sürücünüzün okuma hızını yani veri transfer oranını ölçebilirsiniz. Program bu değeri size isterse X isterseniz KB/sn olarak verebiliyor.

Bunun dışında ayrıntılı (alt kategoriler halinde) bir erişim zamanı (seek time) sonucu elde etmek mümkün. Veri transfer oranının aksine seek time testinde düşük değer daha iyi bir sonucu gösteriyor. DVD testinde karşılaştırmalı bir test için test DVD'si aynı olmalıdır. Yani birebir karşılaştırma için söz konusu DVD sürücülerin hepsi aynı DVD ile test edilmelidir.

Sabitdisk testinde dikkat edilmesi gerekenler

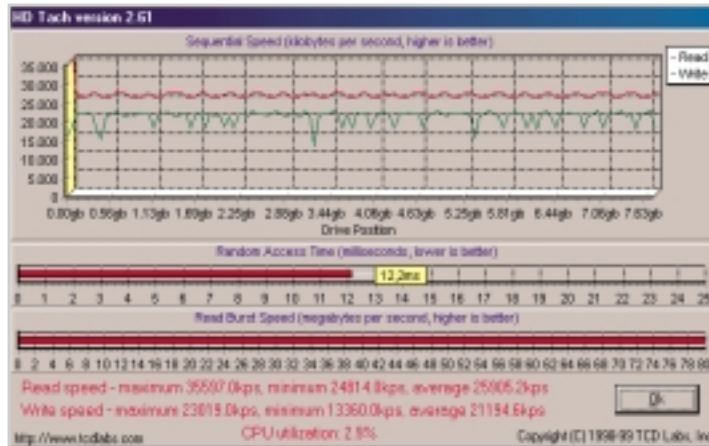
Test edilecek diskin tercihen boş olması daha iyi olacaktır. Bu ayki CHIP CD'sinde verdiğimiz HD Tach adlı test programı için her ne kadar bu şart değilse de (Shareware versiyonunda) test diski boş ve ikinci IDE kanalına master olarak bağlanmış olmalı. Her halükarda Windows'unun yüklü olduğu diski de bu program yardımıyla test edebilirsiniz (Defrag etmeyi unutmayın). Test edilecek diskin eğer Denetim Masası/Sistem/Aygıt Yöneticisi bölümünde görünüyorsa DMA modunun aktif olması gerekiyor. Test edilecek sabitdiskin sağlam bir zeminde alt kısmına her-

hangi bir metal değmeyecek şekilde konumlandırılması, teste başlamadan önce ilk dikkat etmeniz gereken noktalar arasında. Yeni sabitdisklerin çoğunda bulunan S.M.A.R.T. özelliği diskte oluşabilecek hataları önceden anlaşılmaya imkan sağlıyorsa da eğer Bios'ta böyle bir seçenek varsa S.M.A.R.T. özelliğini devre dışı bırakmanızda fayda var. Zira bu özellik az da olsa performans düşüşüne yol açabiliyor.

HD Tach sayesinde tüm bilgiler elinizin altında

Sabit diskinizin performansını tanımlarken kullanabileceğiniz yavaş, hızlı, sessiz ya da çok ısınıyor türünden tanımlamaların sübjektif olduğunu ve bilimsellikten uzak olduğunu takdir edersiniz. Oysa sabitdiskiniz hakkında nispeten objektif veriler elde etmeniz mümkün. CHIP Test Merkezi olarak HD Tach adlı programın bu konuda oldukça başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Program, sabitdisk performansını gösteren temel parametreleri kararlı ve doğru bir şekilde ölçebiliyor. Shareware versiyonunda sadece okuma testi yapan HD Tach'ın yazma testi de yapabilmesi için kayıtlı kullanıcı olmanız gerekmekte. Yazma testi için test diskinin kesinlikle boş ve bölümlenmemiş olması gerekiyor. Shareware versiyondaki bir diğer önemli kısıtlama da programın Win2000 ya da NT altında çalışmaması.

Program, okuma hızını maksimum, minimum ve ortalama olmak üzere 3 temel başlık altında ölçüyor. Sabitdiskin başından sonuna kadar okuma (ve yazma) hızında oluşabilecek dalgalanmaları grafiksel olarak gösteren HD Tach, ayrıca gayet stabil bir şekilde Random Access Time'ı (rastgele erişim süresi) ölçebiliyor. Rastgele erişim süresi; sabitdiskin bir bölümündeyken rastgele bir başka bölümü-

HD TACH: HD Tach.log dosyasından buradaki bilgilere ek olarak burst read testine ait sonucu da bulabilirsiniz. Bizim test sistemimizde bu değer 88 MB/sn olarak gerçekleşti.

PC'ni Kendin Test Et

nü okuyabilmesi için gereken süreyi gösteriyor. Birimi milisaniye (ms) olan rastgele erişim süresinin düşük olması daha iyi bir değere işaret etmekte.

Programa ait bir başka test kriteri olan Burst Speed testindeyse sabitdiskle bilgisayar arasında mümkün olan en yüksek veri aktarım hızı ölçülüyor.

QUAKE III İLE TEST:
Sistemimiz high quality ayarlarıyla 105.5 fps verdi. Ana menüden ulaşabileceğiniz Setup/System menüsünden standart ayarları kullanabilir ya da kendi ayarlarınızı oluşturabilirsiniz.

Programı çalıştırdığınızda karşınıza gelen kutuda Advanced Size Check kısmını işaretlemeyin. Bu seçenek, testi yavaşlatarak kararlılığı azaltabiliyor. Test sonuçlarını test bittikten sonra görebileceğiniz gibi HD Tach dizini altındaki hdtach.log dosyasında da bulabilirsiniz.

Donanım üreticilerinin başbelası: Oyunlar

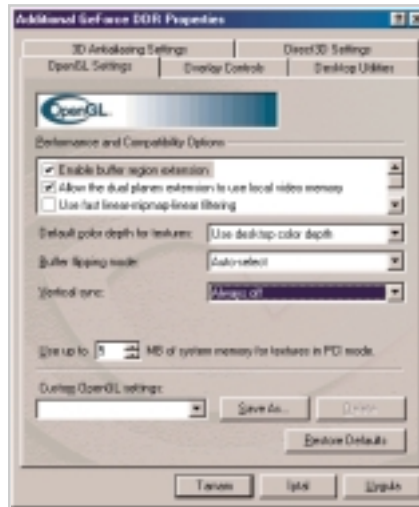
Oyunların PC'lerdeki saltanatı tüm hızıyla sürüyor. İlginç olan PC'leri en çok zorlayan yazılımların başında oyunların gelmesi. Bunun altında yatan daha gerçekçi görüntü ve ses efektleri yatıyor. Özellikle görüntü denildiğinde zaman zaman günümüz PC altyapısının sınırlarının zorlandığını söyleyebiliriz. Zira ekran kartlarında sürekli olarak ciddi gelişmeler yaşıyorsa da sonuç olarak gerçekçilikte sınır olmaması donanım üreticilerini zorluyor. Günümüz oyunlarında karşılaşılan en büyük problemlerden biri sahnelerdeki poligon sayısının yüksekliğidir. 3 adet nokta bir üçgeni yani poligonu oluşturur. Bu şekilde biraraya gelen yüzlerce poligon da objeleri oluşturur. Bu poligonların sayısı arttıkça objeler daha yuvarlak ve göze hoş gelen gerçekçi hatlara sahip olur. Burdaki problem, yüksek poligon sayısının sisteme ek yük bindirmesidir. Eskiden poligonal hesaplamalar sadece CPU tarafından gerçekleştiriliyordu. Ekran kartı ise objelerin üzerini kaplayan dokuları (texture) sahneye aktarıyordu. Fill Rate olarak adlandırılan bu işlemin yanında günümüz ekran kartlarının çoğu poligonal hesaplamaları da CPU'nun üzerinden alarak bizzat gerçekleştirebiliyorlar. T&L (Trans-

form&Lighting) yani dönüşüm ve ışıklandırma denilen bir motor sayesinde gerçekleşen bu hesaplamalar hem ekran kartının işlemcisi içinden donanımsal olarak hem de ilgili oyun tarafından yazılımsal olarak desteklendiği takdirde CPU oldukça rahatlıyor. Ekran kartı testi yaparken sürücü ayarlarını default olarak bırakın fakat gö-

rüntü ayarlarında Mipmap Detail Level olarak Best Image Quality'nin seçili olduğundan emin olun.

Yeni grafik kartları CPU'ya yardım ediyor

Ekran kartı testi diğer donanım testlerinden daha fazla tecrübe ve bilgi gerektirir. Gerek seçilen test programlarının kullanımı, gerekse sistemde oluşması muhtemel performans darboğazlarının önüne geçerek kartın performans sınırlarını sonuna kadar zorlayabilmek için PC altyapısını iyi tanımak şarttır. Günümüz ekran kartları arasında ATI Radeon ve GeForce varyantlarında T&L desteği bulunuyor. Özellikle GeForce işlemcili kartlar oldukça yaygın ve bunlar arasında fiyat/performans oranı açısından oldukça parlak olanlar var.

PÜF NOKTASI: Ekran kartının testinden önce sürücü ayarlarında Vertical sync seçeneği devre dışı olmalı.

Ekran kartlarını en çok zorlayan yazılımların oyunlar olduğunu söylemiştik. Eh bu durumda takdir edersiniz ki test için oyunların kullanılması kulağa gayet mantıklı geliyor. Test için kullanılan oyunlar arasında en popüler olanlar tabii ki QuakeII ve QuakeIII. QuakeII'de QuakeIII'ün aksine T&L ve PIII desteği bulunmuyor. Fakat referans olarak kullanılması adet haline gelen oyun hala zaman zaman kullanılıyor. QuakeIII ise donanımı daha fazla zorlaması ve T&L desteği sayesinde ekran kartı testlerinin vazgeçilmez yazılımları arasında. Benzer tüm diğer Benchmark olarak kullanılan oyunlar gibi her iki Quake de test için kendi içlerinde bulunan bir demoyu çalıştırıyorlar. Demo hızla çalışırken saniyede kaç kare görüntülendiği ölçülüyor ve elde edilen sayı, sistemin grafik performansı hakkında bilgi veriyor.

VSynC grafik kartı testinde kapatılmalı

OpenGL denilen bir API (Application Programming Interface) kullanan QuakeII ve QuakeIII'ün test için kullanımında bazı komutlara ihtiyacınız olacak. Fakat bu komutlardan önce ekran kartı sürücü ayarlarına giderek VSynC'i devre dışı bırakın. Böylece monitörünüzün tazeleme oranının ekran kartının saniyede gösterebileceği kare oranını sınırlaması söz konusu olmaz. Daha açık bir ifadeyle eğer VSynC'i devre dışı bırakmazsanız ekran kartınız ne kadar hızlı olursa olsun 75Hz'lik bir tazeleme oranı altında 75kare/sn'nin üzeri bir sonuç elde edemezsiniz. VSynC bazı eski ekran kartı sürücülerinin sunduğu seçenekler arasında yer almıyor. Bu durumda www.entehtaiwan.com adresinden Power Strip adlı programı indirebilir ve VSynC'i bu program aracılığıyla kapatabilirsiniz. Aynı program ekran kartını overclock etmek isteyen ya da grafik ve monitör fonksiyonlarıyla ilgili olarak Windows altında farklı kullanıcı profilleri yaratmak isteyen okuyucularımızın da ilgisini çekebilir.

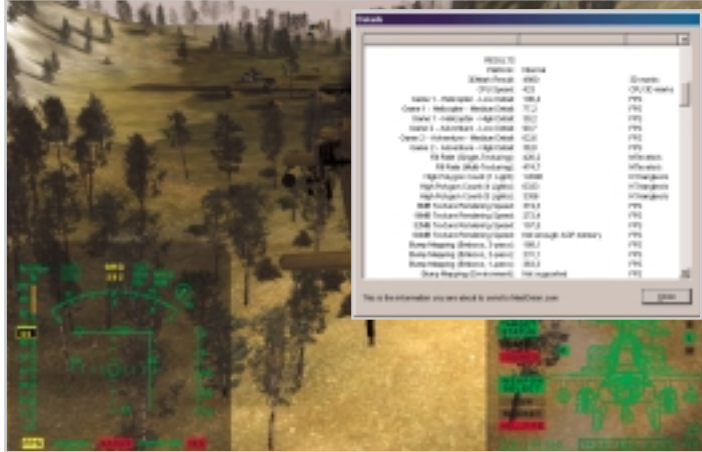
QuakeII, QuakeIII ve Unreal Tournament ile test

VSynC'i devre dışı bıraktıktan sonra sıra gerekli komutlara geldi. QuakeII içindeki video özelliklerinden istediğiniz çözünürlüğü ayarlayın. Unutmayın eğer testi 32bit renk derinliğinde yapmak istiyorsanız Windows masaüstü renk derinliğini 32bit yapmanız yeterli. Zira program içinde böyle bir ayar yok. Daha sonra konsolu ça- →

PC'ni Kendin Test Et

ğırın. Bunu klavyenin sol baş tarafındaki é tuşuna basarak yapabilirsiniz. Konsola; timedemo 1 (enter), map demo1.dm2 (enter) yazın ve demoyu başlatın. Demo sona erdiğine konsolda sisteminize ait FPS'yi (Frame Per Second) yani saniyedeki kare sayısını göreceksiniz. QuakeIII içinse konsola; Timedemo 1 (enter), demo demo001.dm3 (enter) yazmanız gerekiyor. Tabii her iki oyunda geçerli grafik kalitesi ayarlarını testten önce bir yere not etmeyi

lišmiş özellikler içeriyor. Fakat bu yeni versiyon GeForce3 işlemcili ekran kartlarını bile zorladığı için bu ayki CD'mize 3D Mark 2000'i koymayı uygun bulduk. İsteyen okuyucularımız www.madonion.com adresinden 3D Mark2001'i indirebilirler. 3D Mark 2000'in çalışabilmesi için sisteminizde en azından DirectX 7'nin kurulu olması gerektiğini hatırlatalım. Program, Helicopter ve Adventure olmak üzere 2 demo göstererek sistemin FPS değerini ölçü-

3D MARK 2000:
3 ayrı detay seviyesinde gösterilen iki demo yardımıyla ekran kartınızın Direct3D performansını ölçebilirsiniz. Bunun dışında programda grafik kartı testi için pek çok kategori bulunuyor.

unutmayın. Test için kullanılan bir diğer oyun olan Unreal Tournament için; Game/Start Practise Session menüsünde start tuşuna basıp ardından é tuşu yardımıyla konsolu çağırın ve konsola; timedemo 1 (enter), demoplay reac (enter) yazmanız yeterli. Unreal, Quake'in aksine sadece OpenGL platformunu değil alternatif olarak Direct3D'yi de kullanabiliyor. En doğru sonucu almak için tüm testleri 4'er kere gerçekleştirip en son 3 testin ortalamasını almanız gerekli.

Yukarda saydığımız oyunlar sadece grafik kartları testinde değil anakart hatta CPU testlerinde de kullanılıyor. Fakat ekran kartının Fill rate performansının FPS'yi sınırlayarak bir darboğaz oluşturmaması için ekran kartı testi dışındaki testlerde çözünürlük hatta renk derinliği düşük tutuluyor.

Bir endüstri standardı: 3D Mark2000

Tarihi Final Reality'ye hatta daha eskiye uzanan 3Dmark 2000, grafik performansı denince akla ilk gelen Benchmark programı. Şu anda MadOnion şirketinin dağıtımını yaptığı 3DMark2000, gerçekten de tüm dünyada grafik kartı testlerinde yaygın olarak kullanılan birkaç programdan biri. Aslına bakarsanız programın yeni versiyonu olan 3D Mark2001 çok daha ge-

yor. Her iki demo da 3 ayrı detay seviyesinde gerçekleştiriliyor. Bu iki demodan alınan sonuca göre toplam bir 3D Mark 2000 puanı elde ediliyor. 3D Mark 2000, Direct3D'yi kullanıyor ve VSync'i kendisi kapatabiliyor. Programı çalıştırdığınızda gelen pencereden Run Default Benchmark kutucuğuna tıklayarak vasayılan ayarlarla testi başlatabilirsiniz ya da New Custom Benchmark diyerek farklı ayarlar belirtebilirsiniz.

3D Mark 2000'in zengin test özellikleri

3D Mark 2000'in başlangıçta kullandığı iki demo yardımıyla elde ettiği sonuç sizi yanıltmasın. Bu sonuç diğer kategorilerdeki performanstan bağımsız. Yani sadece bu iki demoyu çalıştırarak bahsettiğimiz 3D Mark 2000 puanını elde edebilirsiniz. Oysa program bunun dışında; CPU Test, Fill Rate, High Polygon Count, Texture Rendering Speed, Bump Mapping ve Image Quality gibi pek çok başlık altında testler gerçekleştiriyor. Bu testler arasındaki CPU Test kategorisi oldukça ilginç. Zira bu test sistemin grafik kartından bağımsız olarak gösterdiği performansı ölçüyor. Bunun için 640x480 gibi düşük sayılabilecek bir çözünürlük kullanılarak Fill Rate kullanımı en aza indirgeniyor ve sistem (daha doğrusu CPU) poligonal ve ışık hesap-

lamalarla başbaşa bırakılıyor. Teste başlamadan Display and Settings bölümünden istediğiniz çözünürlük ve renk derinliğini seçebilirsiniz. CPU testinin amacına daha iyi ulaşabilmesi için aynı menü altındaki CPU Optimization sekmesinde Hardware T&L yerine kullandığımız CPU'yu seçmeniz gerekiyor. Anlayabileceğiniz gibi 3D Mark 2000, poligon ve ışıklandırma hesaplamaları için isteğe bağlı olarak ekran kartınızdaki donanımsal T&L desteğini ya da bunun yerine CPU'yu (dolayısıyla CPU'ya ait komut setlerini) kullanabiliyor.

3D Mark 2000'in sahip olduğu önemli bir test kategorisi olan Fill Rate testinde 2'şer poligondan oluşan 4 geometri katmanına çözünürlüğe bağlı olarak ekranı doldurana kadar birbirinden bağımsız olarak aynı dokudan yapıştırılıyor. Programın sahip olduğu bir diğer Fill Rate testindeyse 4 yerine 1 geometri katmanı kullanılıyor. Fakat bu poligonal düzleme 4 ayrı doku kaplanıyor. Multitexture denen bu özellik, oyunlarda sıkça kullanılmakta.

T&L performansının ölçümündeki az sayıda güvenilir araçtan biri olan High Polygon Count testinde ise herbiri 5000 üçgenden oluşan 30 torus ve 2 ayrı tip olmak üzere 13 farklı ışık kaynağı kullanılmış. Programdaki bir diğer test kategorisi olan Texture Rendering Speed testi 8MB, 16 MB, 32MB ve 64MB'lık bölümler halinde gerçekleştiriliyor. 64MB'lık doku kullanan testi yapabilmeniz için ekran kartınızdaki belleğin 64MB olması gerekiyor. Eğer ekran kartınız 32MB belleğe sahipse BIOS'tan AGP Aperture Size'ı arttırmak bu konuda bir çözüm olabilir. Diğer kategoriler kadar önemli sayılamayacak olan Bump Mapping testindeyse ekran kartının poligonlar üzerindeki "kabartılı yüzey" efektini gerçekleştirebilme performansı ölçülüyor. Test sonuçlarını öğrenmek için test bitiminde göreceğiniz pencereden Show details butonuna tıklayabilirsiniz.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

TEST AYGITLARI

Asus CUS-L2 anakart
PIII 800 EB işlemci
256 MB SDRAM
Leadtek GeForce 32MB DDR ekran kartı
Creative Infra 52x CD sürücü
Aopen DVD-1640 Pro 16x DVD sürücü
Western Digital WD600 60GB sabitdisk
Quantum Fireball LM15 15GB
Sabitdisk (sistem)

İÇİNDEKİLER

110 Ağ Kurulumuna Hazırlık:
Konfigürasyon ve protokoller111 Dosya ve Dizin Paylaşımı:
Ağ kaynaklarının paylaşımı112 PC'lerin Bağlanması:
Sorunsuz iletişim için ipuçları

Evler İçin Özel Ağ

Özel Bilgisayar Ağı

Eskiden bilgisayarlar lüks sayılırken artık neredeyse özel bilgisayar ağları standart haline geldi. CHIP, evde kendi ağınıza hızlı ve kolay bir şekilde kurmak için yapmanız gerekenleri anlatıyor.

Eğer yeni bir bilgisayar alırsanız eski PC'niz illaki emekliye ayrılmak zorunda değil. Artık modası geçmişte olsa çürüğe ayrılmış bilgisayar için de bir çok kullanım alanı mevcuttur.

Eski bilgisayarların performansları genellikle ikincil bir çalışma ortamı için yeterlidir veya bu bilgisayarları arkadaşlarınız veya ailenizle ağ (LAN) üzerinden oyun oynanabilecek şekilde donatabilirsiniz. Şayet söz konusu bilgisayarın hızı bu işlemler için yeterli değilse sadece veri saklama ortamı olarak da kullanılabilir.

Tüm dosyaları bu tür veri havuzlarında merkezi olarak yedekleyebilir ve daha sonra farklı bilgisayarlardan erişebilirsiniz. Bu sayede verilerin her bir bilgisayarda ayrı

ayrı saklanmasına gerek kalmadığı için hem zaman hem de disk alanından tasarruf edebilirsiniz. Tüm bunlar iki veya daha çok bilgisayarın birbirine bağlanmaları ile mümkündür. Veri kabloları veya ağ kartları yardımıyla bir ağ oluşturmanın maliyeti düşüktür ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilir. Chip, nasıl ağ kuracağınızı ve veriler ve çevre aygıtları ağ üzerinden kullanıma nasıl açacağınızı gösteriyor.

Hazırlık: Basit bir ev ağına kurulumu

Ağ içerisinde kaç bilgisayar kullanmak istediğiniz fark etmez: Aşağıdaki işlemleri her durumda yerine getirmelisiniz.

Windows altında ağ konfigürasyonu

Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Ağ simgesine iki kere tıklayın. Böylece kurulu olan ağ bileşenlerini görebilirsiniz. Liste içerisinde "TCP/IP", "NetBEUI" protokollerinin ve Çevirmeli Bağdaştırıcı'nın bulunup bulunmadığını kontrol edin. Eğer bu bileşenler mevcutsa "Bilgisayarın ağ içerisindeki tanımı" başlığına geçebilirsiniz. Aksi takdirde söz konusu bileşenleri yüklemek için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

Listenin altında bulunan Ekle düğmesine ve daha sonra ekrana gelen pencere üzerindeki listede bulunan Bağdaştırıcı öğesi-

ne iki kere tıklayın. Yeni pencere üzerindeki Üreticiler listesinden “Microsoft” ve Ağ Bağdaştırıcıları listesinden de “Çevirmeli Bağdaştırıcı” ögesini seçin. Bu bağdaştırıcının yüklenmesi için Tamam düğmesine tıklayın. Şimdi “TCP/IP” protokolünü yükleyin: Bunun için ana pencere üzerindeki Ekle düğmesine tekrar tıklayın ve bu sefer ekrana gelen liste içerisindeki İletişim Kuralları ögesini seçin. Daha sonra Üreticiler listesinden “Microsoft” ve Ağ İletişim Kuralları listesinden de “TCP/IP” ögesini seçin. Son olarak Tamam düğmesine tıklayın. “NetBEUI” protokolünü yüklemek için Ağ İletişim Kuralları listesini tekrar aktif hale getirin ve Üreticiler listesinden bir kez daha Microsoft’u seçtikten sonra Ağ İletişim Kuralları listesindeki “NetBEUI” ögesini seçin. Bu protokolün de yüklenmesi için Tamam düğmesine tıklayın.

Ortak kullanım için dosya paylaşımını yüklemek

Yüklü ağ bileşenleri listesinde “Microsoft Ağları için İstemci” ögesinin bulunup bulunmadığını kontrol edin. Eğer bu hizmet yüklü ise “Bilgisayarın ağ içerisindeki tanımı” adımına rahatlıkla geçebilirsiniz ancak mevcut değilse ilk olarak yüklemelisiniz:

Bunun için Ekle düğmesine tıklayın ve ekrana gelen listeden İstemci ögesini seçin. Bunun sonucunda artık aşına olduğunuz iki parçalı pencere ekrana gelecektir. Sağdaki Üreticiler listesinden bir kez daha Microsoft’u ve soldaki Ağ İstemcileri listesinde de “Microsoft Ağları için İstemci” öğelerini seçin. İşlemi onaylamak için son olarak Tamam düğmesine tıklayın. Yazıcı ve sürücülerin ortak olarak kullanılabil-

meleri için paylaşım izinlerinin olması gereklidir. Bunun için “Dosya ve Yazıcı Paylaşımı” düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki iki seçeneği de işaretleyin ve işleme konulmaları için Tamam düğmesine tıklayın. Artık genel erişim için gerekli şartları sağlamış durumdasınız.

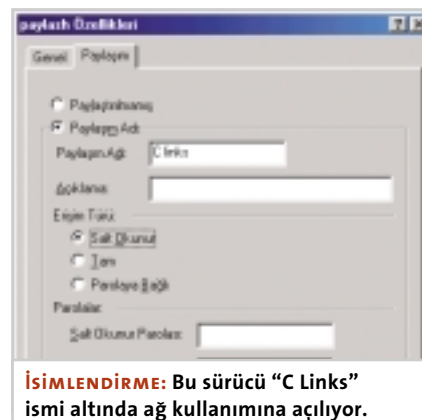
Bilgisayarın ağ içerisindeki tanımı ve konfigürasyonu

Bilgisayarı tanımlamak için ilk olarak Tanımlama kartını aktif hale getirmelisiniz. Bilgisayar ismini ve hangi çalışma grubu içerisinde bulunacağını belirleyin. Kullanacağınız isim (örneğin PCLinks) bilgisayar ayırt edici özellikte olmalıdır. Dikkat! İsim içerisinde boşluk olmamalıdır. Bu isimler hem iki bilgisayarın direkt bağlantısı hem de büyük ağlar için gereklidir.

Ağdaki bilgisayar bu grup içerisinde aranacağı için “Çalışma grubu” ismi önemlidir. Beraber çalışacak olan bilgisayarlarda bu ismin (örneğin “Evağı”) aynı olması gereklidir. “Bilgisayar tanımı” olarak da istediğiniz ifadeyi kullanabilirsiniz. Yaptığımız değişiklikleri onaylamak için Tamam düğmesine tıklayın. Windows bazı dosyaların yüklenmesi için Windows CD’sine ihtiyaç duyabilir. Ayarların etkin olması için Windows yeniden açıldıktan sonra ekrana bir kayıt penceresi gelecektir. Burada ister direkt Tamam düğmesine tıklayabilir ister bir parola girebilirsiniz. Dikkat! Bu parola olmadan ileride ağa giremezsiniz. Bu konfigürasyonu ağa bağlamak istediğiniz tüm bilgisayarlara uygulayın.

Sürücü ve dizinlerin paylaşılmalrı

Dosyaları veya yazıcıları iki veya daha çok bilgisayarla ortak kullanabilmek için ilk olarak tüm bilgisayara erişimi serbest bırakmalısınız. Bunun için Windows Gezgi-

İSİMLENDİRME: Bu sürücü “C Links” ismi altında ağ kullanımına açılıyor.

ni'ni çalıştırın ve paylaşım yapmak istediğiniz sürücü veya klasör üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın. Ekrana gelen nesne menüsü üzerindeki Paylaşım komutunu çalıştırın. Paylaşım kartı üzerindeki "Paylaşım Adı" seçeneğini işaretleyin. Sürücü için bir paylaşım ismi (Örneğin "C Links") girin. Erişim Türü başlığı altından da kullanım haklarını belirleyebilirsiniz.

Salt Okunur: Diğer PC'ler bu sürücü üzerinde sadece okuma işlemini yerine getirebilirler. Dosyalar ve klasörler ne silinebilir ne de oluşturulabilirler.

Tam: Diğer bilgisayarlar dosyaları açabilir, kopyalayabilir, silebilir veya kaydedebilirler. Parolalar ise bir parola kullanılmasına imkan tanırlar. Bu sayede sadece doğru parola ile diğer bilgisayarlardan erişim mümkün olacaktır. "Salt Okunur Parolası" ve "tam Erişim Parolası" erişim haklarına bağlı olarak kullanılırlar.

Yaptığınız değişiklikleri Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın. Şayet parola girdiyseniz bunların da onaylanması gerekecektir.

Şayet bilgisayarlarınızı bağlayacak ve ağ içerisinde açacak olursanız paylaşımlar dizinler beraber kullanılabilirler. Çalışma grubu içerisindeki her bilgisayardan bunlara erişebilirsiniz.

İki bilgisayarın birbirine bağlanması

Sadece iki bilgisayarı birbirine bağlamak isteyenler sadece bir veri kablosuna ve uygun bir programa ihtiyaç duyacaklardır: Windows 98 donatıları arasında bu işlem için yazılım çözümü olarak Doğrudan Kablo Bağlantısı aracı bulunur. Kablo bağlantısı için üç seçenek bulunur.

Veri Kablosu: Bağlantı için ucuz ve pratik çözüm

Bir paralel veri kablosu (Örneğin Laplink) üzerinden bağlantı her iki bilgisayarda da ne tarayıcı ne de yazıcı kurulu değilse mümkündür. Bu tür bir kablounun fiyatı yaklaşık olarak 10\$'dır. Bu durumda saniyede 1 MByte'lık bir veri transferi mümkündür.

Eğer paralel bağlantı noktaları kullanıyorsa seri arabirim (sıfır modem kablosu üzerinden) bir alternatif teşkil eder. Ancak bu yöntemdeki veri transferi hızı oldukça düşüktür: Saniyede 14,4 Kilobyte. Beş metre uzunluğundaki bu tür bir kablounun

fiyatı ise yaklaşık olarak 7\$ civarındadır.

Hemen tüm yeni bilgisayarlarda bir bağlantı noktası olan ve kurulumu çok basit olan USB kablosu ile bağlantı daha basit ve hızlıdır. Saniyede 1,5 Mbyte veri transferine izin veren bağlantı noktası özel ağlar için yeteri kadar hızlıdır.

Doğrudan PC bağlantısının ayarlanması ve kullanımı

Kabloyu her iki bilgisayara da kapalıyken bağladıktan sonra Doğrudan Kablo Bağlantısı aracını yüklemelisiniz. Bu aracın her iki bilgisayarda da yüklü olması gereklidir. Bunun için Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın. Windows Kur kartını aktif hale getirin ve Bileşenler listesi içerisindeki İletişim seçeneğine iki kere

MONTAJ: Ağ kartını boş bir PCI yuvasına dikkatli bir şekilde yerleştirin.

tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen ayrıntılı iletişim bileşenleri penceresindeki Doğrudan Kablo Bağlantısı aracını seçin ve yaptığınız değişikliği iki kere Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın.

Kurulum sonrasında her iki bilgisayarda da Doğrudan kablo Bağlantısı (Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim/Doğ-

TEMEL BİLGİLER

LAN (Local Area Network): Bilgisayarların bir ağa bağlanması. LAN içerisindeki tüm PC'ler diğer PC'lerin verilerine ve aygıtlarına erişim hakkına sahip olabirirler.

Hub: Ağ içerisindeki verileri diğer PC'lere ileten bir aygıt.

Switch: Verileri tüm PC'lere değil de sadece gitmesi gereken bilgisayara ileten akıllı Hub.

rudan Kablo Bağlantısı) aracını çalıştırın. Şimdi hangi bilgisayarın Ana Bilgisayar (yani dosyaların üzerinde bulunduğu bilgisayar) ve hangi bilgisayarın Konuk olacağını belirlemelisiniz. Bu, ana bilgisayarın donanımlarına ve paylaşılmış dosyalarına erişebilen bilgisayardır. Daha sonra İleri düğmesine tıklayın. Şimdi kablounun takılı olduğu bağlantı noktasını seçmelisiniz. Bağlantının kurulması için sırasıyla İleri ve Son düğmelerine tıklayın.

Konuk bilgisayar size ana bilgisayarı sorabilir: Bu durumda önceki sayfadaki "Bilgisayarın ağ içerisindeki tanımı" başlığı altında bilgisayar adı olarak girdiğiniz ismi yazmalısınız. Konuk bilgisayarda ana bilgisayardaki paylaşım açma sürücülere erişebileceğiniz bir pencere ekrana gelir. Paylaşımlar işlemi ise "Sürücü ve dizinlerin paylaşımları" başlığı altında bulabilirsiniz.

Ağ kartı: Çevre birimlerinin birlikte kullanımı

Ağ kartları aslında minimum üç bilgisayardan itibaren kullanılabilir. Ancak bunlarla iki bilgisayar da bağlanabilir. Avantajları: yüksek veri aktarım hızı, yazıcı, modem ve sürücülerin beraber kullanılabil-

GÜVENLİK

» Firewall ne kadar gerekli?

Firewall, sadece verilerinin güvende olmadığını düşünen büyük firmalar tarafından kullanılmaz. Bir Firewall yardımıyla internetten bir PC'ye yönlendirilen erişimler kontrol altında tutulabilirler. Sadece belirli istemler Firewall arasından kendilerine yol açabilirler.

Hardware Firewall'ların haricinde son zamanlarda aynı amaca hizmet eden bir çok yazılım çözümlerde ortaya çıktı. Bu türdeki en yaygın programlardan biri Zone Alarm (www.zonealarm.com). Şayet Zone Alarm sisteminizde kuruluysa internet

bağlantısı kurmak isteyen tüm programlar size bildirilecektir. Bu durumda bu programlara izin verme veya engelleme imkânına sahipsiniz. Eğer bu tür programlar firmalar için uygun hale getirildilerse son kullanıcılar için pek bir şey ifade etmezler. Sonuç olarak internet sunucunuz veri güvenliği için bu tür tedbirler kullanır.

Kişisel bir Firewall sadece internet üzerinden yayılan bilgisayar virüslerine karşı tavsiye edilir. Ancak aynı işlemi güncel virüs imzalarını tanıyabilen bir virüs tarayıcı mükemmel şekilde yerine getirebilir.

Evler İçin Network

mesi ve ileride yeni bilgisayarın rahatlıkla ağı dahil edilebilmeleri.

Kısıtlama: Hub veya Switch minimum üç bilgisayardan itibaren kullanılabilirliği için bir Patch veya Cross Over kablolarına gerek duyulur.

Üç veya daha çok bilgisayarın bağlanması

İki veya daha çok bilgisayarı bağlayabilmek için verileri paylaştıran Hub/Switch gereklidir. Tek bilgisayarları bunlara birer ağ kartı ve ağ kabloları ile bağlayabilirsiniz. Güvenli ve maliyeti düşük olduğu için bir ethernet ağı kurulumunu tercih ediyoruz. Ethernet, burada herşeyden önemlisi tüm yerel ağlar için uygun geliştirilmiş bir ağ tekniğini ifade ediyor.

Bu tür bir ağı kablolarla yapmak için temel olarak iki ihtimal vardır: RG-58 ve RJ-45. RG-58'de bilgisayar arka arkaya bağlanırlar. Dezavantaj: Eğer bir bilgisayar çökecek olursa tüm ağ da onunla beraber işlem dışı kalacaktır. RJ-45, RG-58'den daha pahalı değildir ancak daha hızlı ve güvenilirlerdir.

Ağ kablolarının kartın hızı ile uygun olmasına dikkat edin. Saniyede 100 Megabit veri transferi sağlayan bir kart ile bu hızı destekleyen bir kabloların (Kategori 5) kullanılması gereklidir. Buna karşılık Kategori 3 kablolar sadece 10 Megabit (1,25 Megabyte) veri transferi sağlayabilirler. PC sayısının az olduğu ağlar için 10 Mega-

bit yeterli bir değerdir.

Bilgisayar bant genişliğini kendi aralarında paylaştıkları için ağıdaki bilgisayar sayısının üçü geçtiği durumlarda veri transferi oldukça yavaşlayacaktır. Bu durumda 100 Megabit'lik bileşenler (örneğin 3Com Fast Ethernet PCI Networking seti) kullanmalısınız.

Ethernet kartlarının montajı ve Windows altında kurulumu

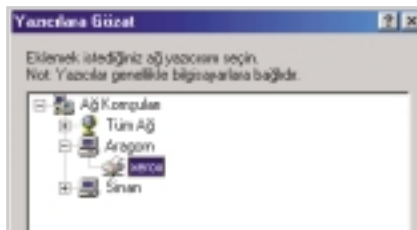
Bilgisayarın kasağını açın ve örneğin bir duvara temas ederek üzerinizdeki statik boşalttıktan sonra ağ kartını boş bir PCI yuvasına yerleştirin. Bunu bir vida yardımıyla kasaya sabitleyin. Kart yerinde oynamamalı. Ağ kablolarının bir ucunu ağ kartına diğer ucunu da Hub üzerindeki yuvasına yerleştirin. Donanım kısmı tamamlandıktan sonra bilgisayarı çalıştırın. Windows açılıştan yeni bir donanım bulunduğunu bildirecek ve uygun sürücülerin yüklenmesini isteyecektir. Kart üreticisinin sunduğu disket veya CD-Rom'u sürücüye yerleştirin ve ekrandaki talimatları takip edin. Eğer kartın kurulumu tamamlandıysa bilgisayarın kasağını kapatın ve Windows'u yeniden başlatın. Bu durumda TCP/IP ve NetBEUI protokollerinin de yüklenmiş (Bakınız sayfa XX) olması gereklidir. Windows yeniden başladıktan sonra masaüstündeki Ağ Komşuları simgesine iki kere tıklayarak paylaşıma açılan tüm bilgisayar ve üzerindeki veri kaynaklarını görebilirsiniz.

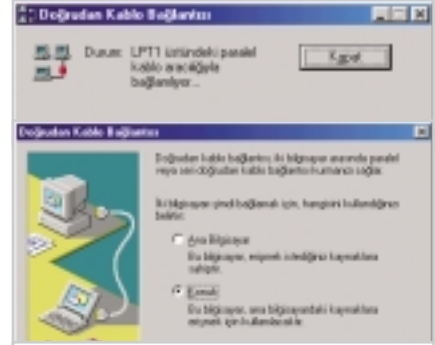
Yerel yazıcının ağ kullanımına açılması

Bir yazıcının ağ üzerinden genel kullanıma açılabilmesi için ilk olarak paylaştırılması gereklidir. Bunun için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

Yazıcının kurulu olduğu bilgisayar üzerinde Başlat/Ayarlar/Yazıcılar komutunu çalıştırın. Farenin sağ düğmesini kullanarak kurulu olan yazıcı üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Paylaşım

AĞ YAZICISI: Windows'ta başka bir PC'ye bağlı bir yazıcıyı koyabilirsiniz.

Misafir: Doğrudan kablo bağlantısı aracını kullanarak diğer bilgisayara misafirlige gidebilirsiniz.

komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Paylaşım Adı seçeneğini işaretleyin ve bir isim girdikten sonra Tamam düğmesine tıklayın. Daha sonra bu yazıcıya erişmek istediğiniz bilgisayarı açın ve burada da Başlat/Ayarlar/Yazıcılar komutunu çalıştırın. Yazıcı Ekle simgesine iki kere ve ekrana gelen Sihirbazdaki ilk adımı atlamak için de İleri düğmesine tıklayın. Ağ Yazıcısı seçeneğini işaretleyin ve İleri düğmesine tıklayın.

Şimdi yazıcının konumunu belirtmek için Gözet düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ağ komşularını gösteren bir pencere ekrana gelecektir. Bu pencerede ağ içerisindeki ve aynı çalışma grubunda bulunan tüm bilgisayarlar görüntülenirler.

İlk olarak Tüm Ağ ögesi önündeki ve daha sonrada bilgisayarınızın bulunduğu çalışma grubu önündeki "+" simgesine tıklayın. Windows bu grup içerisinde bulunan tüm bilgisayarları ekrana getirir. Yazıcının kurulu olduğu bilgisayarın da önündeki "+" simgesine tıklayın. Bunun sonucunda aygıtın ismi ve simgesi ekrana gelecektir. Yazıcıyı seçin ve sırasıyla Tamam ve İleri simgelerine tıklayın.

Bundan sonraki işlemler bir nokta haricinde yerel yazıcı kurulumu ile aynıdır. Yazıcı için bir isim girin. İleri düğmesine tıklayın ve test sayfası yazdırılmasını isteyin. Son düğmesine tıklanmasıyla kurulum işlemi tamamlanır. Yazıcı için sürücü CD'sine gerek yoktur. Bu işlemleri ağ yazıcısını kullanmak istediğiniz tüm bilgisayarlara uygulayın.

Modemin ortak kullanımı ve internet paylaşımı

Eğer ağ üzerindeki bir bilgisayara modem bağlıysa diğer tüm bilgisayarlardan da internete bağlanabilirsiniz. Windows bunun için gerekli her şeyi beraberinde su-

TEMEL BİLGİLER

» Kablosuz ağ

Wireless LAN (Kablosuz Ağ) ile bilgisayarlar ve çevre birimleri kablosuz bağlanabilirler. Wireless LAN'da bağlantı ağ kablosu yerine radyo dalgaları üzerinden gerçekleşir. 802.11b ve 802.11HR standartlarını kullanan radyo ağları saniyede 11 Megabit'lik bir veri transfer hızı sunuyorlar. Bunların 10 Megabit'lik ağlara göre hızlı olmalarına rağmen 100 Megabit'liklere kıyasla oldukça yavaşlar. Bu serbestliğin faturası yaklaşık olarak 500\$ civarında olacaktır.

Siemens daha hesaplı bir alternatif sunuyor: M105 Data, veri transferi için telsiz telefon tekniğini kullanıyor. Ev içerisindeki sınırı 50 metre olan bu teknik açık alanda 300 metreye kadar sorunsuz çalışabiliyor. Bu sistem ile saniyede 11 Kilobyte veri transfer hızına ulaşmak mümkün. Bu sistemin iki bilgisayar için temel paketi ise 100 dolar civarında.

nuyor. Sizin sadece bir diskete ihtiyacınız var.

Ağda modemın bağlı olduğu bilgisayarını hazırlamak

İlk olarak modemın bağlı olduğu bilgisayarın ayarlanması gereklidir. Bunu aşağıdaki şekilde yapabilirsiniz:

Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın. Windows Kur kartını aktif hale getirin. Bileşenler listesinden Internet Araçları'nı seçin ve önündeki kutucuğa tıklayarak Internet Bağlantı Paylaşımı öğesini aktif hale getirin. Daha sonra iki kere Tamam düğmesine tıklayın. Daha sonra kurulum CD'sini yerleştirin. Windows gerekli dosyaları kopyalar ve paylaşım sihirbazını aktif hale getirir. Sihirbaz adımlarını geçmek için iki kere İleri düğmesine tıklayın ve boş bir disket yerleştirin. Disket kopyalama işlemi sona erdiğinde Windows'u yeniden başlatın. Modem bilgisayarındaki ayarları sona erdirmek için masaüstündeki Internet Explorer simgesine farelin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Özellikler komutunu çalıştırın. Bağlantılar kartı üzerinde bulunan "Her zaman varsayılan bağlantımı çevir" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra "Paylaşım" üzerine tıklayın ve "Internet bağlantı paylaşımını etkinleştir" ve "Simgeyi masaüstünde göster" seçeneklerini aktif hale getirin. Simgelerin görünümü modem bilgisayarındaki bağlantının kesilmesi için önemlidir. Tamam düğmesine tıklayarak yaptığınız değişiklikleri onaylayın ve bir kez daha Tamam düğmesine tıklayarak da Explorer'ın konfigürasyon penceresini kapatın.

Önemli: Internet bağlantının sağlanabilmesi için gerekli olan kullanıcı ismi ve parolanın girildiği pencere üzerindeki Parolayı Kaydet seçeneğinin aktif olması gereklidir.

Diğer bilgisayarlardan modem erişimi

Bir önceki adımda oluşturduğunuz disketi modeme erişmek istediğiniz bilgisayara yerleştirin. "icslset.exe" dosyasına iki kere tıklayın. İlk iki pencereyi üzerlerindeki İleri düğmelerine tıklayarak onaylayın. Takip eden pencere üzerindeki kutucuğu aktif hale getirin ve Son düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Internet Explorer

açılır ve bir internet bağlantısı oluşturmak için Modem PC'yi arar. Çevirim sonrasında sörfeye başlayabilirsiniz. Bundan sonra Internet Explorer'ı ne zaman başlatacak olursanız Modem PC otomatik olarak arayacaktır. Bağlantıyı ise mo-

demin kurulu olduğu bilgisayardan manuel olarak kesebilirsiniz. Bağlantı kesildikten sonraki zaman limitini modem bilgisayarını üzerinde kısaltarak bu işlemi de tasarruf sağlayabilirsiniz.

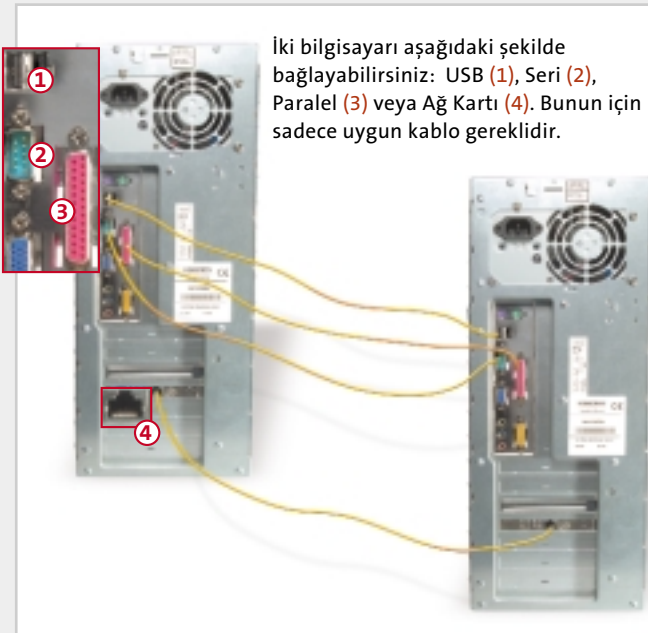
SW - Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

GENEL BAKIŞ

» Bilgisayarların bağlanması

Aşağıdaki iki resimde bilgisayarların birbirine nasıl bağlanacağını görebilirsiniz. İlk resimde iki bilgisayar direkt kablo ile bağlanıyorlar. Burada sadece bir tane kabloya ihtiyacınız var.

Eğer iki taneden fazla bilgisayarı bir ağ içerisinde bağlayacaksanız bir Hub veya Switch kullanılması gereklidir. Bunlar, verileri istenen bilgisayara ileten özel aygıtlardır.

İki bilgisayarı aşağıdaki şekilde bağlayabilirsiniz: USB (1), Seri (2), Paralel (3) veya Ağ Kartı (4). Bunun için sadece uygun kablo gereklidir.

BAĞLANTILAR: Burada iki bilgisayarın direkt bağlanması görülüyor. Sadece iki bilgisayar söz konusu olduğu için Hub/Switch gerekli değildir. Her bilgisayar diğer bilgisayardaki verilere erişebilir. Ethernet bağlantısında yazıcı ve modem de beraber kullanımı mümkündür.

Üç veya daha çok bilgisayarda kabloyu bilgisayarın ağ kartına (1) ve Hub'ın bir RJ45 (2) yuvasına bağlayın.

HUB'LU KULLANIM: Bu ağ sisteminde bilgisayarlar bir Hub veya Switch ile birbirlerine bağlanırlar. Diğer bilgisayarlardaki verilere erişebilir veya yazıcı ve modemi ortak kullanabilirsiniz. Bu çözüm ikiden fazla sayıda bilgisayarlar için geçerlidir.

Eylül CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Her ay CHIP'te: Donanım piyasasına güncel bakış. Burada yer alan ürünler CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Bu sayede donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini her ay yayınlanmaya devam ediyor. Her sene yaklaşık olarak 1000 tane ürün Test merkezimize gelerek inceleme altına alınıyor. Burada Donanım editörlerimiz her bir ürünü test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor.

12 kategorilik TOP10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta

aydan aya eklenen yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümünden irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayrıldığımız ürünlerin her birini ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyor. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak Fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece

TOP 10 tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürün fiyatı da uygun ise diğer ürünlerin Fiyat/Performans oranlarını da değiştirebiliyor.

Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde onun hangi ay'da inceleme yapıldığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'de TOP 10 listelerimizde ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize ve nasıl puanlandırdıklarımıza dair bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test Tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz.

Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans

olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise o zaman performans puanlandırması size hitap edecektir.

Üründe performanstan çok fiyatına önem veriyor iseniz o zaman da Fiyat/Performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP10 sıralamasını yaparken ürünler Perfor-

mans puanına göre en iyiden en kötüye göre yer alıyorlar. Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyat test kriterleri içindeki bir başlık olmadığı için Fiyat/Performans sıralamasını tabloya bakarak kendiniz oluşturmanız gerekiyor.

CHIP TOP 10

Seagate Baracuda ATA III: Yüksek transfer hızı birinciliği getirdi.

Seagate ST1181677LW: En büyük özelliği yüksek kapasitesi.

Epson Perfection: Yüksek tarama çözünürlüğüne sahip.

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Baracuda ATA III	96	■■■■■	99	100	96	92	7200	114	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
2	Seagate Baracuda ATA III	96	■■■■■	100	89	100	96	7200	140	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
3	Quantum Fireball Plus AS	90	■■■■■	86	77	98	100	7200	115	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
4	Quantum Fireball Plus AS	84	■■■■■	82	76	80	99	7200	70	10.2 GB U-DMA/100, 2MB	6/01
5	Western Digital WD200BB	84	■■■■■	65	82	89	98	7200	90	20 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
6	Western Digital WD400BB	82	■■■■■	65	85	78	98	7200	135	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
7	Western Digital WD300BB	80	■■■■■	65	84	75	98	7200	115	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
8	Fujitsu MPG3204AH	80	■■■■■	72	79	86	82	7200	95	20.4 GB, U-DMA/100, 2 MB	6/01
9	Samsung SV2042H	78	■■■■■	67	70	83	93	5400	95	20.4 GB, U-DMA/100, 0,512 MB	6/01
10	Fujitsu MPG3409AT	77	■■■■■	74	76	76	81	5400	139	40.9 GB, U-DMA/100, 2 MB	6/01

SCSI Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Quantum Atlas 10 KII	99	■■■■■	100	97	100	99	10000	1130	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
2	Seagate ST173404LW	91	■■■■■	93	100	84	88	10000	975	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
3	Quantum Atlas 10 KII	78	■■■■■	85	32	96	100	10000	500	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 Mb	6/01
4	Seagate ST318451LW	78	■■■■■	67	72	81	94	10000	432	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
5	Quantum Atlas V	78	■■■■■	71	74	71	98	7200	476	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/0
6	Quantum Atlas V	76	■■■■■	83	78	57	87	7200	274	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
7	Seagate ST1181677LW	71	■■■■■	69	73	66	97	7200	1999	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
8	Fujitsu MAH3182MP	71	■■■■■	69	70	70	96	7200	263	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
9	Quantum Atlas V	71	■■■■■	62	67	55	98	7200	222	9.1 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
10	-	-	■■■■■	-	-	-	-	-	-	-	-

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	600 dpi R.R.T.H.	300 dpi R.R.T.H.	600 dpi R.R.T.K.	300 dpi R.R.T.K.	Doküman-tasyon	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 1640SU	94	■■■■■	83	95	100	100	100	292	1600 x 3200 dpi, 42 bit, USB, SCSI	08/01
2	Epson 1240U	89	■■■■■	100	98	96	96	100	156	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
3	Microtek Scanmaker 4700	82	■■■■■	71	57	70	91	88	245	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
4	Epson Perfection 640U	80	■■■■■	69	71	76	78	100	110	600 x 2400 dpi, 36 bit, USB	08/01
5	HP Scanjet 3400C	80	■■■■■	65	90	73	84	84	99	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
6	HP Scanjet 4300C	80	■■■■■	74	95	75	89	80	119	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
7	Acer ScanPrisa 640BU	79	■■■■■	54	38	92	69	84	69	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
8	Genius ColorPage HR7	79	■■■■■	49	74	81	82	100	132	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
9	Acer ScanPrisa 1240UT	78	■■■■■	47	29	94	73	94	165	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
10	HP Scanjet 3300C	78	■■■■■	94	100	70	87	77	70	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB	01/01

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	ViewSonic PF775	99	■■■■■	98	100	30-97	50-180	417x430x450	369	Perfect Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	9/00
2	Nec FE750	95	■■■■■	99	90	31-92	55-160	403x427x424	385	Flat A. G. CRT, 0.25 mm 1600 x 1200 P.	11/00
3	Nec E750	94	■■■■■	100	87	31-92	55-160	403x422x380	330	C. Clear CRT, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	2/00
4	Samsung Syncmaster 753DF	92	■■■■■	88	97	30-70	50-160	412x420x415	245	Dyna flat, 0.20 mm, 1600 x 1200 P.	2/01
5	Philips 107 P	91	■■■■■	91	93	30-96	50-160	399x410x419	320	Real Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	12/00
6	Sony E200	88	■■■■■	81	97	30-85	48-120	404x413x419	246	Trinitron CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	3/00
7	ADİ Microscan GT56	87	■■■■■	79	98	30-95	50-160	439x441x441	260	Trinitron CRT, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	11/99
8	İiyama vision Master Pro 411	86	■■■■■	81	93	30-86	50-180	420x412x424	339	DiamondTron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	1/01
9	Nec 75F	84	■■■■■	78	93	30-95	50-160	403x420x420	269	Trio Dot Pitch, 0.25 mm, 1280 x 1024 P.	1/01
10	Sony CPD-G200	83	■■■■■	77	93	30-96	48-120	404x413.5x419	379	Trin. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 Pixel	11/99

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik - P.: Pixel

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony G400	98	■■■■■	96	100	30-96	48-120	446x464x461	629	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
2	LG 995FT	95	■■■■■	96	94	30-96	50-160	470x480x470	465	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
3	Philips 109P	95	■■■■■	95	94	30-110	50-160	456x469x438	535	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
4	NecFP950	97	■■■■■	100	92	31-110	55-160	442x456x447	759	Grill Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
5	ViewSonic PF790	91	■■■■■	92	83	30-97	50-160	470x470x477	575	Perfect Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
6	Sony E400	91	■■■■■	96	83	30-96	48-120	446x464x461	460	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
7	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■■	86	82	30-96	50-160	452x455x478	490	Flat S. Tube, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
8	ADİ Microscan G66	77	■■■■■	77	77	30-95	50-160	470x483x425	489	Trio D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
9	Philips 109B	77	■■■■■	83	68	30-95	50-160	452x462x420	466	Dot Pitch, 0.22 mm, 1920 x 1440 dpi	11/99
10	Acer 995L	77	■■■■■	83	68	30-98	50-160	484x466x428	389	Trio D. Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200dpi	7/00

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Beraber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	125	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	75	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	75	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	127	12X, 40X, Tray	9/01
5	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
6	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	52	16X, 48X, Tray	9/01
7	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	63	16X, 40X, Tray	9/01
8	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01
9	Sony DDU1211	52	■■■■■	51	53	47	1	80	69	12X, 40X, Tray	9/01
10	Hitachi GD-7500	52	■■■■■	48	69	48	1	80	66	12X, 40X, Tray	9/01

CHIP TOP 10

Epson Photo 2000P: Çok yüksek çözünürlükte baskı yapabiliyor.

Lexmark Optra T614: Yüksek baskı hızı sayesinde birinci sıraya oturdu.

Aopen CD-S550: Fiyat/performans oranı en iyi olan ürün.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı K.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	HP 2250 TN	95	□□□□□	89	97	78	94 dpi	100 dpi	1027	1200x600 dpi, Paralel, Ethernet	5/01
2	Epson Stylus Photo 2000P	91	□□□□□	63	75	62	100 dpi	97 dpi	740	2880x720 dpi, Paralel, USB	8/01
3	Epson Stylus Color 980	91	□□□□□	57	85	88	94 dpi	97 dpi	188	2880x720 dpi, Paralel, USB	12/00
4	HP 1220C	87	□□□□□	100	35	58	94 dpi	94 dpi	540	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
5	Epson Stylus Photo 1270	85	□□□□□	52	100	100	76 dpi	82 dpi	385	1440x720 dpi, Paralel, USB	10/00
6	Epson Stylus Color 680	83	□□□□□	60	61	55	92 dpi	87 dpi	74	1440x720 dpi, Paralel, USB	8/01
7	Lexmark Z42	80	□□□□□	51	54	47	91 dpi	95 dpi	127	2400x1200 dpi, Paralel, USB	3/01
8	HP 930C	80	□□□□□	44	53	54	100 dpi	96 dpi	148	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
9	HP 970 Cxi	77	□□□□□	55	53	57	83 dpi	94 dpi	199	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
10	Xerox Docuprint M760	75	□□□□□	52	47	52	77 dpi	86 dpi	149	1200x1200 dpi, Paralel, USB	2/01

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

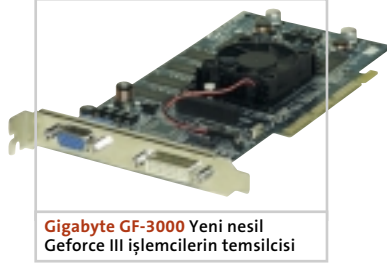
Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Lexmark Optra T614	94	□□□□□	93	100	95	86	93	1305	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
2	Xerox Docuprint N2125	87	□□□□□	64	54	97	100	100	1300	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
3	Oki Okipage 24	80	□□□□□	100	100	84	73	84	1432	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
4	HP Laserjet 4100 DTN	79	□□□□□	90	60	100	87	93	2443	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
5	Canon LBP-800	66	□□□□□	36	60	88	90	53	408	600x600 dpi, 512 Kbyte	4/01
6	Lexmark Optra E312	64	□□□□□	42	46	93	77	76	400	600x600 dpi, 4 MB	4/01
7	Canon LBP-1000	61	□□□□□	42	22	99	89	80	752	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01
8	IBM Infoprint 12	59	□□□□□	49	33	75	79	93	549	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01
9	Epson EPL-5800	58	□□□□□	44	38	77	78	86	342	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
10	Xerox Docuprint P1210	56	□□□□□	48	34	72	80	76	459	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	□□□	100	25	80	12.4 X	2 MB	80	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Aopen CD-948E	64	□□□□□	53	55	65	20 X	128 Kb	31	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
3	Aopen CD-952E	60	□□□□□	47	51	65	19.1X	128 Kb	31	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
4	Asus CD-S550	60	□□□□□	62	44	65	13.9 X	128 Kb	38	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Creative CD5233E	58	□□□□□	51	86	70	7.8 X	256 Kb	45	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Samsung SC-152	58	□□□□□	47	100	60	7.9 X	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Sony CDU4811	58	□□□□□	54	85	60	7.8 X	128 Kb	40	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	LG CRD-8520B	53	□□□□□	50	35	60	13.6x	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
9	Sony CDU4821	53	□□□□□	50	70	60	7.8 X	512 Kb	48	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
10	Creative Digital IR	52	□□□□□	53	40	90	7.9 X	128 Kb	44	52X, IDE Ultra DMA 33	5/01

CHIP TOP 10

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Abit Siluro T400	99	■ ■ ■ ■	98	99	98	97	100	83	N. GF2 MX 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	8/01
2	Leadtek Geforce 2 MX SH MAX	97	■ ■ ■ ■	100	100	100	99	90	105	N. GF2 MX 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	6/01
3	Cardex Geforce 2 MX Golden S.	94	■ ■ ■ ■	89	93	85	99	100	148	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
4	Guillemot Prophet II-MX	93	■ ■ ■ ■	98	99	90	98	87	139	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
5	Leadtek Geforce 2 MX	92	■ ■ ■ ■	93	94	87	98	93	57	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
6	PixelView Geforce2 MX Twin	91	■ ■ ■ ■	82	92	99	98	87	60	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
7	ATI Radeon	87	■ ■ ■ ■	83	90	91	57	83	150	ATI Radeon, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
8	Aopen PA256MX	87	■ ■ ■ ■	83	93	91	96	75	139	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
9	MSI MS-Starforce 816	86	■ ■ ■ ■	90	94	87	99	75	145	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
10	Abit Siluro GF2 MX	86	■ ■ ■ ■	94	95	85	100	75	89	N. GF2 MX, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Leadtek Geforce 3	95	■ ■ ■ ■	100	100	100	100	81	379	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	9/01
2	Gigabyte GF-3000	92	■ ■ ■ ■	98	98	97	98	73	350	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	7/01
3	Leadtek Geforce 2 GTS Ultra	88	■ ■ ■ ■	93	87	90	95	81	189	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	6/01
4	Elsa Gladiac Geforce2 Ultra	84	■ ■ ■ ■	87	86	84	91	81	465	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
5	Creative Geforce 2 Ultra	80	■ ■ ■ ■	92	86	89	93	48	480	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
6	Cardex GF 2 Pro 400 Golden S.	80	■ ■ ■ ■	85	82	77	87	81	299	N. GF2 GTS Pro, AGP 4 X, 64 MB DDR	6/01
7	Leadtek Geforce 2 GTS Pro	77	■ ■ ■ ■	88	85	78	90	65	189	N. GF2 GTS Pro, AGP 4 X, 64 MB DDR	2/01
8	Abit Siluro GF256 GTS	71	■ ■ ■ ■	84	78	71	67	65	150	N. GF2 GTS, AGP 4 X, 64 MB DDR	2/01
9	Aopen PA256 Deluxe	70	■ ■ ■ ■	77	77	68	77	65	325	N. GF2 GTS, AGP 4 X, 32 MB DDR	2/01
10	ATI Radeon	69	■ ■ ■ ■	63	63	60	53	100	360	ATI Radeon, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Veri Trans. H.	Ort. Erişim Süresi	Hata Düz. Süresi	Audio CD Yazma	Data CD Yazma	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Plextor Plexwriter 16/10/40A	97	■ ■ ■ ■	67	49	55	100	98	223	16/10/40, 2 MB	4/01
2	Yamaha CDRW 2100E	94	■ ■ ■ ■	100	100	40	100	100	126	16/10/40, 8 MB	3/01
3	Aopen CRW-1232	89	■ ■ ■ ■	84	84	4	94	95	130	12/10/32, 4 MB	11/00
4	Lite-On 16/10/40X	88	■ ■ ■ ■	85	80	30	98	97	118	16/10/40, 2 MB	7/01
5	Plextor PX-W1210TA	78	■ ■ ■ ■	48	55	100	63	93	191	12/10/32, 2 MB	11/00
6	Ricoh MP7120A	78	■ ■ ■ ■	80	72	67	71	90	120	12/8/32, 4 MB	11/00
7	LG CED-8120B	78	■ ■ ■ ■	82	82	51	75	86	127	12/8/32, 8 MB	2/01
8	Creative CD-RW B. 12/10/32	75	■ ■ ■ ■	80	77	29	70	89	210	12/10/32, 2 MB	11/00
9	Sony CRX145E	75	■ ■ ■ ■	86	73	62	75	74	210	10/4/32, 4 MB	11/00
10	HP Plus 9350i	75	■ ■ ■ ■	86	71	86	53	92	299	10/4/32, 4 MB	11/00

İÇİNDEKİLER

Ayın Shareware'leri:
Sizin için seçtiğimiz yazılımlar

Yeni Yazılımlar Testte:
Yazılım incelemeleri

Eylül CHIP CD İçeriği:
Programlar ve bölümler

Bir Diskte İki Sistem:
Tek diske iki sistem kurmak

A'dan Z'ye Registry:
Registry için pratik ipuçları

Sorunsuz Faks:
Her yerden faks gönderin

DİNO GÜCÜ: Pinnacle'ın dönüşüm sanatçısı TRex sansasyon yaratabilir.

Video Dönüşümü

Bir Vuruşta MPEG

Kullanıcılar bunun için uzun süre beklediler: Trex birkaç fare tıklaması ile DVD'leri Video CD ve Super Video CD biçimlerine dönüştürüyor.

■ Şu ana kadar DVD'lerin VOB dosyalarını dönüştürmek isteyenler bu işlemin nasıl karmaşık ve masraflı olduğunu bilirler. Kullanıcı bir DVD'yi Video CD biçimine dönüştürmek için bir çok programa ihtiyaç duyuyordu. Bunlara bir de bu programlarının kullanımının dikkat gerektirmesi ekleniyor. Bu nedenle internette bu konu hakkında bir çok açıklama mevcut.

Ancak video dönüşümü yakında oldukça kolaylaşacak: Bunu tek bir tıklama ile bir çok biçim dönüşümünü destekleyen Pinnacle'ın yeni programı TRex gerçekleştirecek. Bu araç ile herkes kendi filmini hızlı ve basit bir şekilde kopyalayabilecek. Elde edilen kalite henüz tecrübeli programların sonuçları ile karşılaştırılabilecek durumda değil: Bozulmalar açık bir şekilde görülebiliyor ve genel sonuç homojen sayılmaz.

Film kopyalama teknolojisinin ulaştığı son nokta

Bunun için programın hızı ön planda: Video CD kalitesindeki komple bir film için yazılım yaklaşık altı saate ihtiyaç duyuyor ve bu sayede özel araçlar arasında bulunuyor.

Kısa bir süre sonra çıkacak olan final sürümü yaklaşık 25\$ civarında olacak. Trex, medya

verilerinin alınması için DirectShow ara birimini kullandığı için Direct X 8'in de yüklü olması gerekli. Bunun haricinde MPEG 4 biçimi için kullanıcıların uygun Codec'e sahip olması gerekiyor. Diğer tüm Encoder'ları (MPEG 1 VCD, MPEG 2 SVCD, MPEG 2 PS, AVI DIV) dinozor beraberinde sunuyor. TRex Video CD'lerde 1.150 KBit/s ve Audio CD'leri ise 192 Kbit/s ile, aynı Audio Bit hızında S-VCD Streams'i ise 2.408 KBit/s ile kodluyor.

Korsan kopyacılar gün doğdu, daha hızlı daha kaliteli ve daha çok film

Pinnacle Trex ile ilginç bir yol açıyor. Eğer kalitesi daha yükselecek olursa benzer araçlar için yeni bir pazar açılabilir ve böylece korsan kopyalama işini hobi olarak yapanlar için yeni çalışma alanları oluşabilir. Film endüstrisince pek hoş karşılanmayacak bir gelişim.

Yeni başlayanlar için ideal bir araç olan TRex'in eksik konfigürasyon imkanları profesyonellerin hoşuna gitmeyecektir. Zaten TRex profesyoneller göz önüne alınarak hazırlanmış bir program değil. Yine de bu gelişmenin video teknolojisinde zirve, son olmadığı açıktır. Yeni önlemler çıkacak buna karşın yeni teknolojiler geliştirilecektir.

Microsoft Pişman Oldu

Media Player'a MP3 Kaydı

Müzik, video gösterici programı Media Player'ın Windows kullanıcılarını tatmin etmemesi ve kullanıcıların başka yan programlar kullanmayı seçmeleri üzerine harekete geçen Microsoft Media Player'a MP3 kaydetme ve DVD izleme özelliği katmak için üç firma ile anlaşma sağladı. Ancak bu geliştirme için geç kalan Microsoft yeni özellikleri Windows XP içindeki Media Player'a yerleştiremeyecek. Sorunu çözmek için sonradan eklemeler çıkarmayı planlayan Microsoft böylece kendi müzik formatı olan Media Audio'yu kullanmayı zorlama stratejisinden vaz geçerek MP3 gerçeğini geç de olsa tanımış oldu. Media Player'ın en büyük rakibi RealPlayer ile MP3 formatında kayıt seç-

neği standart olarak geliyor. Bu yüzden kullanıcılar tarafından tercih ediliyor. Microsoft'un yeniliğini kabullenmesi ve kitlelerin tercihlerini değiştirmeye gücünün yetmeyeceğini anlama-

sından sonra, yeni Media Player'da DVD izlemek de mümkün olacak. Yine de Microsoft için tek dezavantaj geliştireceği yeni ek yazılım karşısında ücret istemeyi planlaması.

Bilgi için: www.microsoft.com

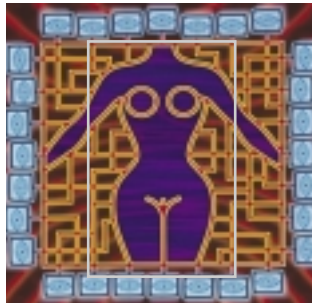
Amerika Bin Pişman

Napster Gitti, Porno Geldi

Napster'dan sonra popülerliği artan yeni dosya paylaşım programlarını kullanan çocukların pornografiye kolayca ulaşabildiği anlaşıldı.

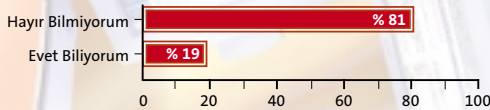
Napster'ın eski gücünü kaybetmesiyle İnternet'te kendini gösteren, Music City Morpheus, Aimster ve BearShare gibi dosya paylaşım yazılımları ABD Kongresi'ne sunulan bir raporda çocukların pornografik materyale ulaşabilmesinde en büyük yardımcıları olarak tanımlanıyor. Yeni dosya paylaşım yazılımlarının en büyük özelliği, Napster'dan farklı olarak, MP3'ün ya-

nı sıra diğer dosya formatlarının değişik tokuşuna da izin vermesi. Böylece resimden videoya kadar çok sayıda yasadışı pornografik materyal bu servislerde kullanıcılara sunuluyor. Çocukları engellemenin ise yolu yok.

SERBEST YAZILIMLAR

Açık Kod Nedir?

Bilgisizlik: Kullanıcıların çoğunluğu bilgisayarlarını çalıştırmak için para ödemek zorunda olmadıklarını, kimi yazılımların Açık Kod sayesinde ücretsiz olabileceğini bilmiyorlar.

Kaynak: www.amsaad.com

Power Director 1.0

Hızlı Video Düzenleme

Araç çoklu ortam dalında "Best of Computex 2001" ödülünü çoktan kazandı: Cyberlink'ten PowerDirector; video düzenleme için yeni bir araç. Programın özellikleri: Sadece kullanıcının düzenlediği film parçalarını hesaplıyor. Bu sadece video düzenleme işleminin hızlı olmasını değil aynı zamanda çıktı kalitesinin de korunmasını sağlıyor. Bir çok yeniliği ile, özellikle 3B üst üste bindirme efekti, Ulead Videostudio ve MGI Videowave programları ile kıyaslanabilir.

Bilgi için: www.cyberlink.com

Fiyatı: Yaklaşık 100 \$

Açık Kapı!

Windows XP Bedava Olabilir!

"Yüz milyonlarca dolarlık yatırım yaptığı işletim sistemini internette bedava dağıtan firma" ünvanına sahip Microsoft'un yeni bombası Windows XP işletim sisteminin, firmanın sitesinden yine serbestçe indirildiği açıklandı.

Yazılım korsanlarının sitedeki bir açıktan yararlanarak beta testleri için şifreyle dağıtılan ve siteden indirilebilen işletim sistemini 15 gün içinde iki kez indirdikleri, Microsoft'un ise konuya ilişkin çözüm arayışları için de olduğu belirtildi. Birbiri ardına gelen kaçak haberleri, bilgisayar kullanıcıları arasında Windows XP'nin halka bedava dağıtılacağı esprilerine de neden oldu.

Bilgi için: www.microsoft.com

KISA... KISA...

- **Rusya Süper PC Geliştirdi**
Rus bilim adamları ilk süperbilgisayarı bitirdiklerini açıkladılar.
- **Yüzüklerin Efendisi "Cep"lik**
Yüzüklerin Efendisi için, cep telefonlarında oynanabilecek oyunlar hazırlanıyor.
Bilgi için: www.riot-e.com
- **Atari'ler Yeniden Piyasada**
Atari'nin klasik oyunları PC ve Dreamcast oyun konsolunda yeniden derlenecek.

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Mahmut Karşioğlu,
Yazılım Editörü

Kutulu Yazılım Almak Zorunda Değilsiniz

Almaya karar verdiğiniz yazılım için bir bilgisayar mağazasına gitmenize aslında hiç de gerek yok. Pekala yazılım firmalarının web sitesinden de yazılımları kredi kartınızı kullanarak online olarak download edebilirsiniz. Üstelik bu şekilde gereksiz yere kutu ve kitapçıklara ya da promosyonlara para vermediğiniz için, yazılımı çok daha ucuza alma şansınız olacaktır. Ayrıca bu yolla ülkemizde olmayan yazılımları da elde edebilirsiniz. Sanılanın aksine kutulu yazılım almanın kayıtlı kullanıcı olmak için bir gerekliliği de yoktur. Çünkü kayıt için gerekli olan kutudan çıkan kağıt değil firmadaki sizin kaydınızdır.

IN & OUT

Office XP

Microsoft'un yeni ürünü hızla bilgisayarlardaki yerini almaya başlıyor. Bu yükseliş Windows 98'in ilk çıkış günlerini bile geride bırakır cinsten.

Napster

Son gelişmelerden sonra Napster'ın hakimiyeti Tam anlamı ile bitti. Diğer yazılımlar yükselmeye devam ediyor.

SHAREWARE

Top-Downloads www.chip.com.tr

1.

ZoneAlarm 2.688
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılım

2.

Nero Burning ROM 5.5.2.4
Her türlü CD yazma işlemlerini gerçekleştirebilen yazılım

3.

WinZip 8.0
En popüler ZIP yazılımının en son sürümü

4.

MoreTV 3.51
TV yayınlarını bilgisayarınızdan izleyebileceğiniz yazılım

5.

Winamp Standart 2.76
En başarılı MP3 çalma yazılımının son sürümü

6.

CloneCD 2.8.5.2
CD'lerinizin bire bir kopyasını çıkartabilecek en başarılı yazılım

7.

Xtpe X-Setup 6.1
Programlarınıza kurulum sihirbazı ekleyebilen yazılım

8.

FlashGet 0.96
Net'ten kesintisiz download yapabileceğiniz bir yazılım

TÜM YAZILIMLAR İÇİN
☺ CD Kod **SHAREWARE**

MaterialWorlds Simulations ☺

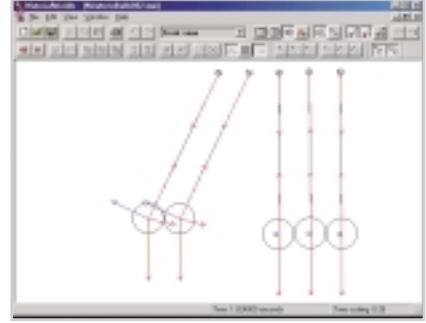
Sanal Laboratuvar İş Başında

Herhangi bir şeyi aklınıza daha iyi sokabilmek için pratik olarak öğrenmek her zaman teoriden daha etkili bir yöntemdir.

Laboratuvarlar pratik öğrenim konusunda oldukça büyük önem taşır. Ancak herkesin evinde bir laboratuvar olamayacağından benzer bir ortamı bilgisayar üzerinde oluşturmak daha iyi bir çözüm olabilir. İşte bu amaçla canlı etkileşimli fizik simülasyonları oluşturabileceğiniz bu programı kullanabilirsiniz. Sanal güneş sistemini izlemekten, bilardo oynamaya, hareket kurallarını kullanarak deney yapmaya kadar birçok işlem program ile gerçekleştirilebiliyor. Bunlar için çoğu

etkileşimli çeşitli örnek deneyler de programa dahil edilmiş. Ayrıca gerçek zamanlı olarak tüm kuvvetler ve hızlar da nesneler üzerinde oklarla gösteriliyor. Yana doğru kayan grafik ise tüm hareketleri kaydediyor. MaterialWorlds, gerçek dünyadaki fizik kurallarını birebir yansıtarak kullanıcıya gerçekçi bir ortam sağlayan bir program. Ancak deneme sürümünün

kullanım süresi biraz kısa. Sadece 24 saat. Daha sonra ise simülasyonların çalışma süresi kısıtlanıyor.

A-Converter ☺

Pratik Bir Masaüstü Dönüştürücü

Her zaman gerek duymasak da bazen iki birim arasında dönüşüm yapma ihtiyacı duyarız. Ve çoğu zaman da bize yardımcı olacak bir kaynak bulamayız. İşte bu tip durumlar için üretilmiş bu küçük yazılım; uzunluk, hacim,

alan, ağırlık, zaman ve daha birçok konuda çeviri yapabiliyor.

Üstelik işlem için sadece değerin girilmesi ve kategorinin seçilmesi yeterli oluyor. Sonuçlar size panoya aktarılacak şekilde listeleniyor. A-Converter, tamamen

kompakt bir yapıda olmak için üretilmiş ve gerçekten de masaüstünde çok az bir yer kaplıyor ve kullanıma kadar system tray'de bekliyor. Kayıt ücreti 15\$ olan programın deneme sürümünde tüm dönüşümler yer almıyor.

Outlook Express'e Alternatif Mail Programları

Her zaman kullandığınız mail programınızdan daha güvenli, size ek avantajlar sunacak ve çeşitli eksiklerini kapatabilecek birbirinden ilginç 3 mail yazılımı

► MassMailer

Bu oldukça basit gibi görünen programın marifetleri aslında boyundan büyük. Örneğin MassMailer isimli bu program ile aynı mesajın birçok kişiye, ya da aynı kişiye birçok mesaj gönderilmesi hızlı bir şekilde mümkün oluyor. Program aynı zamanda belirli zaman aralıklarında düzenli olarak mesaj atmak için de kullanılabilir. Unutulmaması gereken ise programın sadece mesaj atabildiği.

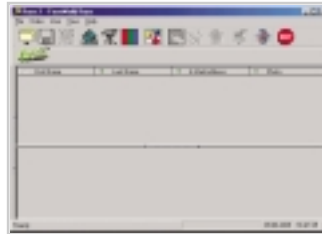
► FaceMail

Yeni bir elektronik posta programı arıyorsanız, güvenlik konusunda teknolojiyi kullanarak gerçekten yüksekte uçan bu programı deneyebilirsiniz. Neden mi? Çünkü program

gelen postalarındaki şifreleri çözebilmek için yüz tanıma teknolojisini kullanıyor. Program şifreleme metodu olarak RSA ve DES kullanıyor. Ayrıca yazılım postanın dışında kullanıcının kendi bilgisayarı üzerindeki dosyaları da bu teknikle şifreleyebilmesine olanak tanıyor. Yüz tanıma teknolojisinin kullanılması ile sadece gönderilen kişinin mesajı alması garantilenmiş oluyor. Bunun için tabi ki iki tarafta da bir web kamerası bulunması gerekiyor. Mutlaka bir deneyin. Programın kayıt ücreti 30\$ deneme sürümünün süresi de 30 gün.

► AD MailBox Manager

Elektronik posta adresiniz herkese açık olacağından buraya gönderilecek dosyaların içeri-

ğini her zaman kontrol etme şansınız olmaz. Önemli bir mesaj beklerken ona ulaşmak için ondan önce atılmış bir mesaja eklenmiş video dosyasının indirilmesini beklemeniz gerekebilir. Özellikle bağlantı

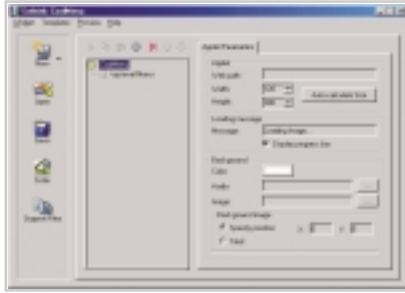
yavaşsa bu tam bir eziyete dönüşecektir. Çözüm olarak AD Mailbox Manager'ı kullanarak, posta kutunuzun içeriğini, kimden ne mesaj geldiğini, hangi eklere sahip olduğunu ve mesaj boyutunu bilgisayarınıza almadan sunucu üzerinden görebilirsiniz. Böylelikle sadece ilgilendiklerinizi bilgisayara alıp diğerlerini de rahatlıkla silebilirsiniz. Program birden fazla mesaj kutusunu da destekleyebiliyor. Gerçekten işleri kolaylaştıracak olan bu programın deneme süresi 45 gün. Kayıt ücreti ise 25\$.

Sothink CoolMenu ©

Web Sayfanıza Şık Menüler

Daha önceleri CutePage CoolMenu olarak adlandırılan programın yeni sürümü artık Sothink CoolMenu adını taşıyor ve kullanıcıların pop-up Java menüleri yaratmasına yardımcı olabiliyor. Oldukça esnek bir menü yaratma aracı olan bu programı kullanarak HTML ya da Java üzerine uzman olmaya gerek kalmadan kolaylıkla sınırsız sayıda menü yaratılabilir. Bunun için CoolMenu, kullanıcıya 2 yol sunuyor. Program içinde yer alan oldukça başarılı hazırlanmış taslakları kullanarak konfigürasyona başlayabileceğiniz gibi tamamen sıfırdan boş bir sayfa ile başlama şansınız da bulunuyor. Ön izleme penceresi menüler üzerinde yapılan en küçük değişikliği bile size sunabiliyor.

Menüler ile ilgili olarak gerekli olabilecek tüm ayrıntıları size sunan kartlar ile desteklenmiş kullanıcı arabiriminin yanı sıra menülerin sayfalara eklenmesi ise sadece birkaç fare tıklaması ile gerçekleştirilebiliyor.

Casanova ©

Ne Kadar Çapkınsınız?

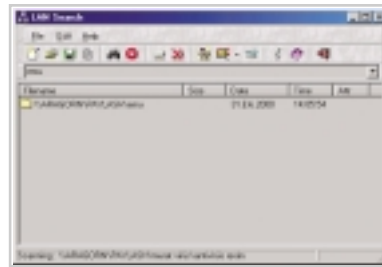
Çapkın ve maço olduğunuzu düşünenlerden misiniz? Peki bu işte ne kadar iyisiniz? Bir kızı tavlama için hangi durumda nasıl davranacağınızı biliyor musunuz? Bu sorulara evet cevabını veriyorsanız işte size kendinizi test etmenin bir yolu. CASANOVA isimli bu oyun sizi inanılmaz bir teste tabi tutacak. Amaç ise karşınızdaki kızı tavlama.

Sonuçta mutlaka başarıyorsunuz. Ancak asıl hedef bunu oldukça hızlı ve ekonomik bir biçimde yapabilmek. Oyun sırasında karşınızdakinin hangi konulardan hoşlandığını tahmin etmeniz gerekiyor. Ayrıca ona en doğru hediyeyi almanız ve yemeğe iyi bir yerlere götürmeniz de gerekebilir. Tabi ki bu sandığınız kadar basit değil. Çünkü paranız sınırlı ve istediğiniz bir işe girerseniz de her zaman mümkün olmuyor. Dolayısıyla iyi bir strateji belirleyip, karşılayamayacağınız bir yükün altına girmemeniz gerekiyor. Gerçekten eğlenceli. Deneme sürümü 10 gün ile kısıtlı.

LAN Search ©

Şirket İçi Arama Motorunuz

Eğer oldukça geniş ağa sahip bir şirkette çalışıyorsanız hangi bilgisayarın paylaşımında hangi dosyanın olduğunu bilmenize ve sürekli takip etmenize imkan yoktur. Dolayısıyla şirket içinde zaten var olan ve çok hızlı ulaşabileceğiniz bir dosyayı tekrardan internet'ten indirmek gibi bir problem de oluşabilir. Bu da hem zaman kaybına hem de bant genişliğinin boşu boşuna harcanmasına yol açacaktır.

DivX Sub. Displayer ©

DivX Filmlerinizi Türkçe'leştirin

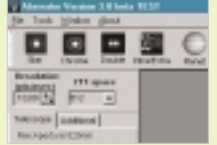
PC üzerindeki ilk hareketli görüntü formatlarından biri olan AVI, MPEG formatının ortaya çıkması ile uzun bir süre ikinci planda kalmıştı. Ancak daha sonra neredeyse MPEG ile aynı dosya boyutlarına sahip olmasına rağmen DVD kalitesini sunan yeni DIVX codec'i AVI'nin popülerliğini yine artırdı.

Dolayısıyla artık DIVX formatında filmler de oldukça yaygın ve yabancı dil bilmeyenler için bunlara da alt yazı yazılması gerekiyor. Bu durumda bu programı kullanarak alt yazılar hazırlanabilir ve Media Player'ın DIVX dosyaları oynatırken görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Fiyatı ise sadece 10 \$.

YENİLENENLER

► Aberrator

Bu program basit anlamda en sık rastlanılan teleskop kusurlarını ortaya çıkarmak için bir yıldız haritası oluşturuyor. Daha sonra teleskopun çeşitli karakteristikleri üzerinde oynayarak gezegenler üzerinde oluşturacağı efektlerin simülasyonunu yapabilirsiniz.

Simülasyonun ardından ise Point-Spread ve Modulation Transfer fonksiyonlarına da bir göz atabilirsiniz.

► Rhythm & Bio

Tamamen ücretsiz olan bu program biyorihtiminizi incelemenize yardımcı oluyor. Oluşturulan 3 dalga, doğum tarihinizden itibaren ayrı ayrı konularda en başarılı ve en başarısız olduğunuz dönemleri size sunuyor. Bundan sonra ise size sadece bu günleri iyi değerlendirmek kalıyor.

► AceMacro

Windows İşlerinizi Otomatikleştirin Çok sık tekrarlanan işlemler bilgisayar başında geçirdiğiniz zamanı monotonlaştırabilir. Biraz da olsa bunu engellemek için AceMacro'yu kullanabilirsiniz. Bu küçük program çalıştırılmaya başlandıktan sonra Windows üzerindeki her klavye ve fare hareketini kaydedecektir. Böylelikle görev çubuğundan fare yardımı ile çalıştırabileceğiniz bir programı ve klavye ile girdiğiniz kullanıcı adı ve şifrenizi de kaydetmeniz mümkün olacaktır. AceMacro daha sonradan komut satırından çalıştırılarak işlemlerin yinelenmesi sağlanabiliyor. Macro motoru yenilenmiş program artık eskisinden çok daha hızlı bir şekilde çalışabiliyor. Üstelik web sitesinden de tamamen ücretsiz olarak kayıt olunabiliyor.

Anita for the Web ©

Tamamen Java Bir Ağ Terminali

Bu ağ terminali uygulaması bağlantı için telnet ya da DEC VT220, VT320, Wyse ya da SCO gibi bir konsol emulatörü kullanıyor. Yüzde 100 Java ile hazırlandığı için de hem masaüstünden bir uygulama

olarak hem de bir browser aracılığı ile applet olarak kullanılabilir. Tuşlar, fare, renk ve yazdırma da destekleyen programın kayıt ücreti 100\$. Deneme sürümünün süresi ise 30 gün.

CD'deki Shareware'ler

Viele der hier vorgestellten Programme finden Sie auf der Heft-CD: © CHIP-Code SHARE

İÇİNDEKİLER

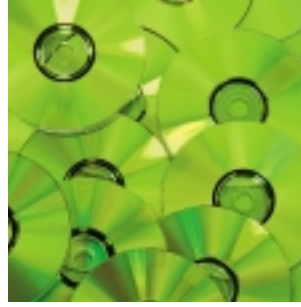
Grafik Tasarım Yazılımı:
Deneba Canvas 8
Kişisel Güvenlik Yazılımı
PGP Personal Security 7
Sunum Hazırlama Aracı
DigitalWorkshop Opus

Resim Düzenleme Plug-ini
AlienSkin EyeCandy 4000
İşletim Sistemi
Linux Mandrake 8.0
Anti-Virüs Yazılımı
Trend Micro PC-Cillin 2000

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasında firmalar her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlar ile kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Profesyonel ya da hobi olarak grafik düzenleme ile uğraşıyorsanız çeşitli efektler yaratmanıza yardımcı olacak olan EyeCandy yazılımını mutlaka duymuşsunuzdur. Bu yazılımın oldukça büyük bir sayıya sahip olan yeni sürümü 4000 ise kullanıcıların karşısına birçok çarpıcı yenilikle çıkıyor. Bu yeniliklerin arasında değişikliklere otomatik olarak duruma uyum sağlayan canlı filtreler de bulunuyor. Grafik yazılımları dünyasına son zamanlarda katılan diğer bir yeni sürüm ise Deneba firmasından geliyor. Popüler vektör tasarım yazılımı olan Canvas'ın 8. sürümü ile birlikte sunduğu hem vektör hem de bitmap grafik düzenlemeye yönelik yeni araçları, sektördeki yerini biraz daha sağlamlaştıracak gibi gözüküyor. Program web grafikleri üzerinde de başarı sağlayabiliyor.

Bilgisayarınızın güvenliğini koruma konusunda ilginizi çekeceğini düşündüğümüz programlardan PGP Personal Security yazılımı da bu ay ki incelememize en son sürümü ile dahil oluyor. Programın 7.0 sürümünde içinde ICQ ve Eudora da dahil olmak üzere her tür elektronik iletişiminiz için

maksimum güvenlik sağlanmış. Ayrıca PGP içinde dışardan gelecek saldırılara karşı bir Firewall da bulunuyor.

Güvenliğiniz için virüslere karşı kullanabileceğiniz en popüler anti-virüs yazılımları arasında yer alan PC-cillin ise bu ay karşımıza bir sürpriz ile çıkıyor. Türkiye'de Elmer bilgisayarın dağıtımıcılığını üstelendiği programın en son sürümü olan 2000'e bundan sonra artık tamamen Türkçe olarak da ulaşılabilecek.

Mahmut Karşlıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP Yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puan şemasıyla değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor. Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokümantasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriliyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı, online yardım alınabiliyormu, asistanlar mevcut mu, gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanımla arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

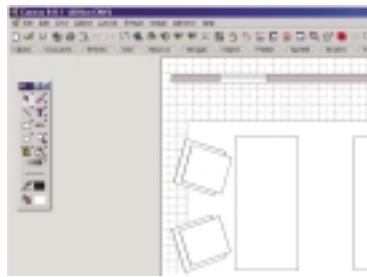
CHIP ONLINE

Ayın ürünü ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünler hakkında daha fazla bilgiyi www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
09/2001

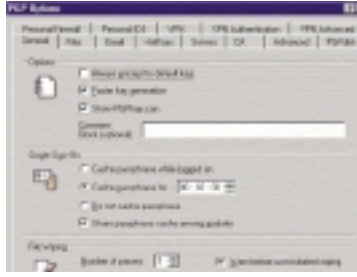
Grafik Tasarım Yazılımı

**DENEBA
CANVAS 8**CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000

BİLGİ www.deneba.comFİYAT **400\$**

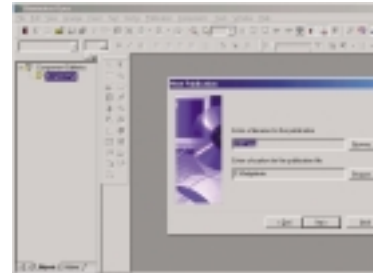
Kişisel Güvenlik Yazılımı

**PGP
PERSONAL SECURITY 7**CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000

BİLGİ www.nai.comFİYAT **30£**

Sunum Hazırlama Aracı

**DIGITALWORKSHOP
ILLUMINATUS OPUS**CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000

BİLGİ www.digitalworkshop.comFİYAT **100£**

Program 8. sürümünde kullanıcılara sunduğu güzel el yazısı stili, etkileşimli degrade, daha iyi eğriler ve seçim araçları gibi yeni çizim ve düzenleme araçları ile vektör tasarım konusunda yerini biraz daha sağlamlaştırıyor. Bunun yanı sıra Deneba diğer yenilikleri de baştan savmamış. Özellikle makro kullanabilme ve Visual Basic desteği bunlar arasında gerçekten dikkat çekiyor. Ayrıca sayfa tasarımı ve her ne kadar çok yeterli olmasa da web grafikleri için de yeni araçlar programa dahil edilmiş. Masaüstü yayıncılık konusunda sunulan özellikler ve bunların kullanımı ise PageMaker ile oldukça benzeşiyor. Resim düzenleme konusunda ise Photoshop'un doğrudan yerini tutamasa da bitmap'ler üzerinde program için yetecek kadar kontrol sağlıyor. Bu noktada tek itici nokta Canvas'ın kullanılması zor kaba fırçaları. Yine de ufak düzeltmeler yaparken ve web grafikleri hazırlarken bu o kadar da problem oluşturmuyor. Tüm grafik formatlarını desteklemesi ve resimler üzerinde dilimleme yapılabilmesi programı web grafikleri konusunda başarılı kılıyor.

SONUÇ: Canvas 8, her şeyi bir arada sunan ancak ağırlıklı olarak vektör tasarım üzerine yoğunlaşmış bir yazılım. Her ne kadar Adobe Illustrator ve CorelDraw'ın etkileşimli araçları daha fazla olsa da Canvas'ın tasarım araçları daha kararlı. Eğer eski sürümü varsa mutlaka güncelleyin.

- ⊕ Benzersiz vektör ve bitmap araçları
- ⊕ Esnek sayfa tasarım araçları
- ⊖ Biçimsiz boyama fırçaları

PGP'nin yeni sürümü olan 7.0, Microsoft Outlook ve Outlook Express'in yanı sıra ICQ ve Eudora için de şifreleme plug-ini içeriyor. Bu şekilde erişilmesi en kolay şey olan e-mail ve sohbet sırasında yazılan yazıların da başarıyla korunması mümkün oluyor. Tabi ki mesajı attığınız kimse'nin bunu okuyabilmesi için aynı programın karşı tarafta da yüklü olması gerekiyor. Eğer yoksa bu durumda program bir başka çözüm daha sunarak kendiliğinden açılabilir mesajlar da hazırlanabiliyor. Bunların karşı taraf tarafından açılması için ise sadece özel bir kod girilmesi yeterli oluyor.

PGP paketi aynı zamanda bir firewall da sunuyor. İstenmeyen bağlantıları engelleyen bu ek böylelikle hacker saldırılarını da engelliyor. Program şifrelenmiş özel bir sanal disk de oluşturabiliyor. Böylelikle bir sürücü ismine de sahip olan sürücüye attığınız her dosya şifreleniyor. Daha sonra hırsızlık maksadı ile sabit diskinizi bilgisayardan söküp götürseler dahi bilgilerinize ulaşmaları mümkün olmuyor.

SONUÇ: Mükemmel bir koruma elde etmek mümkün olmasa da program buna oldukça yaklaşıyor. Çok başarılı hacker'ları bile zorlayacak koruma sağlayan program ile gerekli her yerde bilgilerinizi kolaylıkla yabancı gözlerden koruyabiliyorsunuz.

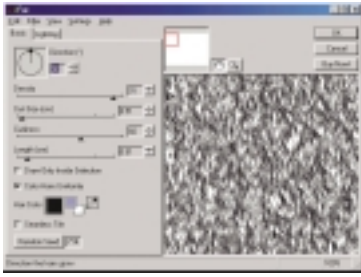
- ⊕ İcq ve Eudora için de güvenlik var
- ⊕ Dahil bir Firewall
- ⊕ Şifrelenmiş sanal sürücü oluşturma

Basit slayt gösterilerinden kapsamlı iş sunumlarına ve hatta eğitici oyunlara kadar her tür sunumu hazırlayabileceğiniz bu program artık çok daha fazla dosya tipini, gelişmiş animasyon özelliklerini ve vektör çizim araçlarını da bünyesinde barındırıyor. Microsoft Office dosya tiplerinin yanı sıra MP3 ve ASF formatları da desteklenlere eklenmiş. Arkaplanın bazı bölge-lerin saydam yapılabilmesi ile ilginç şekilli sunumlar da oluşturulabiliyor. Sadece tek bir EXE olarak hazırlanabilen sunumlar istenirse web'de kullanılmak için de kaydedilebiliyor. Arabirim ise önceki sürümlere göre daha da geliştirilmiş. Program içindeki en dikkat çekici yenilik ise animasyon bölümünde gerçekleştirilmiş. Aslında daha önceki sürümlerde de çeşitli nesneler üzerinde animasyonlar gerçekleştirilebiliyor olmasına rağmen artık nesnelerin hareket ettirilmesi için belirli yolların tanımlanması da mümkün oluyor. Ayrıca kullanıcılar bir timeline kullanarak hazır animasyonlara bağlı kalmadan da serbestçe animasyonlar hazırlayabiliyorlar. Opus'un kullanımı kolay olsa da 400 sayfanın üzerindeki mükemmel kullanım kılavuzu işleri daha da kolaylaştırıyor.

SONUÇ: Kullanımı zevkli ve kullanıcı arabirimi Macromedia Director'a göre daha basit. Özellik bakımından ise ondan hiç geri kalmıyor. Cazip bir fiyata sahip olan program ile sunum da hazırlanabiliyor.

- ⊕ Web için sunum hazırlayabilme
- ⊕ Kapsamlı dosya formatı desteği
- ⊕ 400 sayfadan fazla kullanma kılavuzu

Resim Düzenleme Plug-ini

**ALIENSKIN
EYECANDY 4000**
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows98/ME/NT/2000
BİLGİ www.alienskin.com
FİYAT **160\$ + KDV**

EyeCandy piyasadaki çoğu Photoshop uyumlu plug-in'den oldukça farklı ve Photoshop'un yanı sıra Image Ready1.0, PaintShop Pro 5.0, Fireworks 2.0, Deneba Canvas 6.0, Corel Photo-Paint 8.0 ile de çalışabiliyor. Kurulumunun ardından tüm filtreler program içindeki gerekli menülere otomatik olarak yerleşiyor. Daha sonra 23 adet filtrenin tümü kendilerine özel bir arabirim ile karşınıza geliyorlar. Yapılan her ayarın ön izlemesine yine aynı pencere içinden de ulaşabiliyorsunuz. Program içinde yer alan filtreler çözünürlük değişimlerinden de etkilenmiyor. Yani uyguladığınız bir filtreyi daha sonradan yeniden boyutlandırdığınızda üzerinde bozulma gerçekleşmiyor. Ayrıca Seamless Tile özelliği ile özellikle fur, HSB, noise, jiggle, marble, swirl, water drops ve wood gibi filtrelerin kullanımında tekrar yerleri de sorun olmaktan çıkıyor. Programın diğer bir artısı olan Live Effects ile efektin uygulandığı dosya elden geçirildiğinde efektler de otomatik olarak tekrar uygulanabiliyorlar. Böylelikle çalışmanın en başında yaptığınız bir işlemi değiştirdiğinizde en sona yapılan filtre bile buna uyum sağlıyor.

SONUÇ: Gerçekten de Photoshop uyumlu plug-in'ler arasında en iyilerden biri. Fiyatı yüksek gibi görünse de efektlerin oluşturulmasında kazandırdığı zaman göz önüne alınırsa verilen paraya değer. Grafikle uğraşıyorsanız mutlaka edinin.

- + Hızlı ve kullanışlı efektler
- + Live Effects özelliği
- Fiyatı ortalamanın üzerinde

İşletim Sistemi

**LINUX
MANDRAKE 8.0**
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM -
BİLGİ www.mandrakesoft.com
FİYAT **30€ (Standard)**

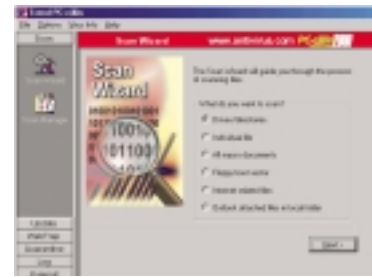
Oldukça popüler bir Linux dağıtımı olan Mandrake'nin bu sürümünün kurulumu gerçekten sorunsuz bir şekilde gerçekleşiyor. Bilgisayardaki çok yeni donanımların fazlalığına göre kurulum süresi artıyor ve yarım saati epey geçebiliyor. Standart paketi alırsanız içinde StarOffice, Netscape Communicator, KDE ve Gnome masaüstü ortamlarının da içinde bulunduğu oldukça kapsamlı bir CD'ye ulaşabiliyorsunuz. Ancak daha fazlasını istiyorsanız 7 CD'lik PowerPack'i de deneyebilirsiniz. Çeşitli sunucular kuracak olan sistem operatörlerinin ise ProSuite'i kullanması daha iyi olacaktır.

Ayrıca tüm sürümlere artık bir firewall plug-in'i de eklenmiş. Sistem içindeki WINE ise Windows uygulamalarını emüle ederek çalıştırma konusunda %50'ye varan bir başarı sağlayabiliyor. Ayrıca bir internet bağlantısı sağlamak için yapılacak tüm ayarlar da 5 dakika gibi kısa bir süre içinde tamamlanabiliyor. Program içindeki software package manager ise bazen yazılımları kaldırırken KDE masaüstü çekerken kaldırılmaya kadar gidecek hatalar yapabiliyor. Bazı programlar da bu işlem sırasında çökebiliyor.

SONUÇ: Sorunsuz ve basit kurulumu, beraberinde gelen ücretsiz yazılımları ve oldukça kararlı çekirdeği ile iddialı bir işletim sistemi. Biraz teknik bilgiye sahip herkes kurup deneyebilir.

- + Daha çok kullanıcı dostu
- + Gerekli tüm programlar ücretsiz
- Package Manager'da sorun çıkabiliyor

Anti-Virüs Yazılımı

**TREND MICRO
PC-CILLIN 2000**
CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows 98/ME/NT/2000
BİLGİ www.elmer.com.tr
FİYAT **26\$ + KDV**

Artık tamamen Türkçe'leştirilmiş bir yazılım olan PC-cillin 2000'in arabirimi diğerleri gibi birçok gereksiz ayar menüsü ve ekran ile kullanıcının kafasını karıştırmıyor. Bu oldukça sade olan menüye rağmen kullanıcıya çok etkili bir koruma da sağlanıyor. Yapılan taramalara; makro içeren belgeler, disket sürücülerin boot sektörleri, internet ile ilgili dosyalar ve Microsoft Outlook ekleri de dahil oluyor. Gerçek zamanlı tarama özelliği arka planda sürekli çalışıyor ve tehlike yaratabilecek e-mail ekleri, Java ve ActiveX benzeri web tabanlı kodları sürekli denetim altında tutuyor. Virüs şüphesi ile karantina altına alınan dosyaların ise Trend Micro'nun virüs uzmanlarına gönderilip temizlendikten sonra 48 saat içinde geri alınması da mümkün oluyor. Program yeni virüslere karşı kendini sürekli güncelliyor. Tamamen otomatik olarak yapılan bu işlem sonucunda PC-cillin, eğer bulursa yeni tarama motorunu ya da virüs tanım dosyalarını kurmak için kullanıcıya sunuyor. Üstelik 1 yıllık güncelleme de fiyata dahil.

SONUÇ: Türkiye'deki ilk Türkçe anti-virüs yazılımı PC-cillin'in arka planda gerçek zamanlı tarama işlemi neredeyse sistemde hiç performans düşmesi yaratmıyor. Sadece web sayfası açma ve POP3 mesaj sunucularına bağlanırken ufak bir gecikme olabiliyor. Türünün en iyilerinden biri.

- + Tamamen Türkçe bir yazılım
- + Gerçek zamanlı tarama sistemi yormuyor
- + Her tür virüs saldırısını engelliyor

CHIP CD İÇERİĞİ

- » **Audiogalaxy Satellite**
MP3 denilince...
- » **CHIP CD**
Eylül CHIP CD içeriği
- » **Talisman**
Eski masaüstünüze yeni örtü!
- » **LockDown 2000**
İnternet için güvenlik paketi
- » **Kısa... Kısa...**
Online dergiler:
Computer Easy ve PC ONLiNE

Audiogalaxy Satellite

MP3 Denilince...

Çok geniş MP3 arşivine ulaşabileceğiniz audiogalaxy.com adresinden bulduğunuz MP3'leri Satellite programı ile kolayca download edebilirsiniz.

MP3 günümüzde bilgisayarlarımızdan çıkıp MP3 çalıcılarla da karışımıza çıkınca en popüler müzik kaynağımız oldu. MP3'ün yasal olup olmadığı ile ilgili mahkemeler süredursun bizim en büyük sorunumuz istenilen şarkıları kolayca bulabilmek.

► Her tarzda MP3 sitede

Audiogalaxy Satellite gerçek anlamda insanlarla bağlantı kurup MP3'lerinizi paylaşmanıza imkan veriyor. Çok basit bir program olan Satellite sadece audiogalaxy.com adresinden bulduğunuz MP3'leri download etmenize ve diğer kullanıcılarla paylaşmanıza yarıyor. Programı ilk kurduğunuzda bir kullanıcı adı alıyorsunuz ve programı çalıştırıyorsunuz. Daha sonra siteye girip istediğiniz MP3'ü aratabilir veya 9 kategoriden oluşan müzik tarzlarının sayfalarına girebilir, o tarzın en yeni ve popüler

ler artistlerine ulaşabilirsiniz. Ayrıca sitenin ana sayfasında en son müzik haberleri ve plak şirketleri ile ilgili merak ettiğiniz konuları bulabilirsiniz. MP3 konusunda yazılım ve donanım olarak bilmediğiniz konuları öğrenebilir, yeniliklerden haberdar olabilirsiniz.

► MP3 aratmak ve download

Audiogalaxy Satellite'nin en iyi yanı ise istediğiniz MP3'ü sadece artist ismi veya şarkı ismi yazarak aratabilmeniz. Sitede MP3'lerin ismi bir kurala bağlı olarak hazırlandığı için bulmanız pek zor olmuyor. Artist ismi ve şarkı adı arada bir tire ile ayrılıyor. Örneğin Pearl Jam grubunun Black adlı şarkısı kesinlikle 'pearl jam - black' olarak bulunuyor. Böylece aratmak istediğiniz şarkıyı bu şekilde yazdığınızda sitede varsa karşınıza en iyi bağlantısı olan kişinin paylaşımından alabiliyorsunuz. Arattığınız MP3 dosyasını bulduğunuzda size en uygun bağlantılı paylaşım sunuluyor. Şarkının ismine tıklıyorsunuz,

AKILLICA: Listenize eklediğiniz MP3'ler o anda offline olsa bile daha sonra inebiliyor.

şarkıyı indirmeye başlıyor ve program download ettiğiniz şarkıların bulunduğu kendi özel sayfanıza bağlanıyor. Bu sayfada sıradaki şarkılarınız ve o an download ettiğiniz şarkı bulunuyor. Arattığınız şarkının bulunduğu kişi o an online değilse Satellite o kullanıcı online olduğunda listenize göre otomatik olarak şarkıyı download ediyor.

Eylül CHIP CD İçeriği

CHIP CD içindeki programları kurmak için önce ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor. Daha sonra o ana başlık altında ilgili program isimlerini göreceksiniz. Program isimlerine tıkladığınızda ise o programın kısa açıklamasını ve genel özelliklerini görebilirsiniz. Daha sonra 'Programı KUR' butonuna bastığınızda program bilgisayarınıza kurulacaktır. **Kategorilere ayrılmış onlarca program:** Klasikleşen CHIP CD içinde herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit yazısında, çeşitli amaçlarda, bilgisayar kullanıcıları arasında

rağbet gören çeşitli programlardan oluşan onlarca programı kategorilere ayırarak sizlere sunmaya devam ediyoruz. CHIP TOP 10 Testlerinin nasıl yapıldığını anlatan Nasıl Test Ettik bölümü de her ay olduğu gibi CHIP CD içerisinde yer alıyor. CHIP TV'de ise yakında sinemalarda gösterime girecek olan Ice Age filminin fragmanını izleyebilirsiniz.

CD Code ve Ayın Shareware'leri: Dergideki yazılarda isimleri geçen programları yazıda verilecek olan CD Code ile bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Ayın Shareware'leri ise Yazılım bölümünde tanıtılan programların tümünün bulunduğu bölümdür.

TOP 10 PROGRAM: CHIP CD içerisindeki en iyi 10 programa ana sayfadan ulaşabilirsiniz.

Talisman

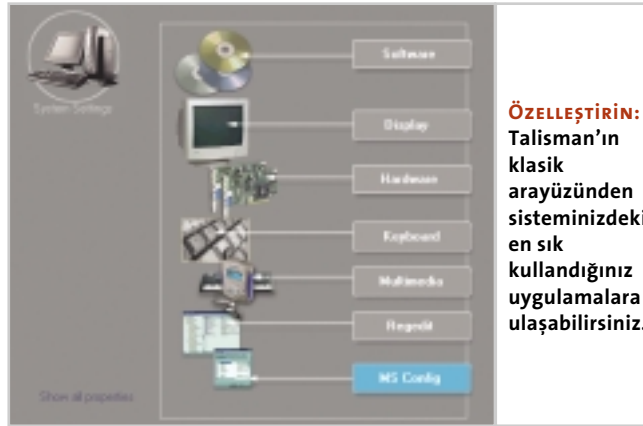
Eski Masaüstünüze Yeni Örtü!

Yıllardır kullandığımız Windows, 16-bit versiyonundan sonra pek de grafiksel anlamda değişime uğramış değil. Durum böyleyken ve son zamanlarda artan grafiksel açlık sonucu bilgisayar kullanıcıları, yüzlerce dolar verdikleri ekran kartlarının performansını görebilecekleri daha yoğun grafikler istiyorlar.

► Yeni masaüstü:

Yeni menüler

Talisman herhangi bir masaüstü temasından farklı olarak masaüstünüzü ele geçiriyor ve kendi yönetmeye başlıyor. Programı kurduğunuzda iki seçeneğinizden biri mavi diğeri ise gri renkli tema... Bilgisayarım, e-mail ve Belgelerim gibi çok kullanılan Windows uygulamaları daha göz önüne alınmış ve ekranın tam ortasında sisteminizin tüm özelliklerine ulaşabileceğiniz ayarlar menüsü bulunuyor.

ÖZELLEŞTİRİN:
Talisman'ın klasik arayüzündeki en sık kullandığınız uygulamalara ulaşabilirsiniz.

Windows oyunları ve Başlat menüsündeki programlar da bu bölümden ulaşabileceğiniz diğer uygulamalar arasında yer alıyor.

► Gelişmiş grafiklerle iyi performans

Düşünülen aksine programları oldukça kolay ve hızlı çalıştıran Talisman performansı ile ilgi çekiyor. Tüm bu özellikleri tabii ki zengin bir grafiksel bir ortamda

yapmanız neşenizi de arttırıyor. Temalar sadece renk değişimi sağlamıyor.

Arayüz tamamen değişiyor ve yeni menüler eklenebiliyor. Programın web sitesinde (lighttek.com) oldukça renkli temalar da yer almakta. Fakat bu temaları kullanırken yine de alışılmış Windows arayüzünü özleyebilirsiniz.

LockDown 2000

İnternet İçin Güvenlik Paketi

İnternet kullanıcılarının her gün katlanarak arttığı göz önüne alınırsa internetin pek de güvenilir bir ortam olmadığı kanısına varabiliriz. Herkesin bu konularda bilgilenme ve kendini koruma zorunluluğu gerekiyor. LockDown her seviyede kullanıcının anlayabileceği nitelikte bir güvenlik programı. Program basit ve gelişmiş olmak üzere iki modda çalışıyor. Basit kullanıcı modunda portlar ve paylaşımlar gibi özel-

liklere ulaşamıyorsunuz. Fakat program basit kullanımda daha az bellek harcadığı için bu özellikleri kullanmıyorsanız gelişmiş moda geçmenize gerek yok.

► Basit ve gelişmiş modda çalışabilirsiniz

Programı gelişmiş modda açtığınızda güvenliğinizi için bir şifre belirlemeniz öneriliyor. İstemezseniz bu kısmı atlayabiliyorsunuz. Program açılır açılmaz tüm trojan virüslerini arıyor ve bulur-

sa temizliyor. Ayrıca eğer şifresiz bir paylaşımınız varsa bundan da sizi hemen haberdar ediyor. Güvenlik seviyesini ve kaydedeceğinizi logları da Status bölümünden ayarlayabiliyorsunuz. Generics bölümünden ise başlangıç programlarını belirleyip, o an çalışan programları görüp güvenli olup olmadığını öğreniyorsunuz. Görmek istediğiniz dosya uzantılarını seçip, Registry'e yeni key ekleyebilirsiniz.

► Portlar hakkında tüm bilmeniz gerekenler

Bilgisayarınızdaki tüm açık portları da gözünüzün önüne seren LockDown, aynı zamanda yüzlerce değişik portun açıklamalarını da yapıyor. İsteddiğiniz portu da kolayca iptal edebiliyor ve IP filtrelemesi yapabiliyorsunuz. Net araçlarında ise Whois, Finger, Ping ve Nslookup gibi komutlar yer alıyor.

GÜVENDE:
Lockdown ile tüm açık veya kapalı portlarınızın açıklamalarını görebilirsiniz.

KISA... KISA...

Bu aydan itibaren CHIP CD içerisinde online dergilerimizi bulabilirsiniz. Computer Easy ve PC ONLiNE dergileri bu ayki online dergilerimiz arasında. Gelecek aydan itibaren Succsess adlı dergiye de online olarak CHIP CD içerisinden ulaşabilirsiniz.

► Computer Easy

Windows 9x/Me, MS Office 97/2000 ve diğer Windows uygulamaları hakkında pratik bilgiler vermeğe çalışacağımız bu

bölüm daha çok yeni başlayan kullanıcılara yönelik. Bilgisayar kullanmaya yeni başlayanlar veya eksik bilgilerini tamamlamak isteyen bilgisayar kullanıcıları için pratik olarak anlatılan konular resimlerle pekiştirildi. Windows bölümünde hesap makinası için kısayol yaratmak, ismi değiştirmek ve tuş kombinasyonu belirlemek konuları anlatıldı. MS Word içinse belge bağlantılarını düzenlemek, alt başlıkların açılıp kapanması ve durum penceresinden görünümün değiştirilmesi açıklandı. Access 97 bölümünde anlatılan konular ise tablo görünümünü açmak, adresleri süzmek ve sıralamak gibi yeni başlayanlara yönelik.

► PC ONLiNE

Bir senedir CHIP ile birlikte sunulan PC ONLiNE eki, artık bir online dergi olarak karşınızda. Sizlere kurslar ve en popüler internet sitelerini sunmaya devam edeceğiz.

Her ay en iyi 10 web sitesinin

tanıtılacağı dergimizde bu ay sizler için çok ilginç siteler seçtik. Müzikten oyunlara, tatilden e-kartlara kadar değişik siteleri sizler için açıklamaya çalıştık. Eğer internet bağlantınız varsa sitelerin linklerine tıklayarak adreslere gidebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

138 **Diski Doğru Bölümlemek:**
Paralel işletim için gerekenler140 **Boot Manager Programları:**
Fdisk alternatifi ticari araçlar142 **Adım Adım Disk Bölümleme:**
Fdisk ile partisyon oluşturmak

Açılış Yönetimi

Tek Diskte İki Sistem

Kendi açılış yöneticisi olmayan iki işletim sistemini bir disk üzerine kurmak oldukça karmaşık ve zahmetli bir işlemdir. CHIP, bunun için yapmanız gerekenleri sizler için derledi.

Bilgisayarınızda sorunsuz çalışan bir Windows 98 versiyonu kurulu ve bu nedenle söz konusu sistemi kaybetmek istemiyorsunuz. Ancak diğer taraftan Windows Me hakkında bir çok yazı okudunuz ve en azından internet ve çoklu ortam araçlarını denemek istiyorsunuz. Güncelliğe önem veren bir bilgisayar kullanıcısıysanız, benzer bir durumla karşılaşmanız neredeyse mümkün değildir. Yeni bir sistemi denemek için illa ki eski sistemi kaybetmek zorunda mıyız? Neden her iki sistem de tek bir sabit disk üzerinde rahatlıkla çalıştırılamasın?

Birden fazla işletim sisteminin tek bir bilgisayarda paralel olarak kurulması için her şeyden önce iyi bir planlama evresi gereklidir. Sadece varolan verilerin yedeklen-

mesi önemli bir rol oynamaz aynı zamanda sabit diskin kurulum ve bölünme işlemleri de hatasız şekilde yerine getirilmelidir. Chip, bilgisayarınızda iki işletim sistemi keyfine hızlı ve kolay bir şekilde ulaşmak için neler yapmanız gerektiğini bu yazıda anlatıyor.

Farklı disk bölümlerinin planlanması

İlk olarak iki farklı başlangıç durumu mevcut. Ya komple bomboş ya da üzerinde bir işletim sistemi (Örneğimizde Windows 98) yüklü olan bir sabit diske sahipsiniz.

Eğer sabit diskiniz halen boşsa hemen birden fazla partisyon oluşturabilirsiniz. Windows, bu seçeneği ilk kurulum esnasında sunacaktır. Kurulum programında işletim sisteminin kullanımına ne kadar

alanın sunulmasını istediğinizi belirleyebilirsiniz. Eğer buraya hiçbir şey girmezseniz Windows sabit diskte tek işletim sistemi olacağı kanısına varacaktır. Bu durumda disk üzerinde ismi "C:" olan sadece bir partisyon oluşturulacaktır.

Sabit disk üzerinde halen veri bulunuyorsa bölümlendirme işlemi özellikle veri kaybı riski taşır. Fdisk'de örneğin disk üzerindeki tüm verilerin kaybolması için yanlış bir tuşa sadece bir kere basmanız yeterli olacaktır. Bu nedenle ilk olarak sabit diskin bir yedeğinin alınmasını mecburi olarak tavsiye ediyoruz. Bu, disk içeriğinin bir CD-Rom veya bant sürücü üzerine kopyalanması anlamına geliyor. Herhangi bir sorunla karşılaşma ihtimali nedeniyle sabit diskinizin yedeğini almak için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz.

Çoklu İşletim Sistemleri

Yedekleme işlemini Windows donatıları arasında yer alan Backup aracını kullanarak yerine getirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları alt menüsünü çalıştırın ve buradaki Yedekleme öğesi üzerine tıklayın. Ekrana gelen Microsoft Backup açılış penceresi üzerindeki “Yeni bir yedekleme işi oluştur” seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Yedekleme Sihirbazı penceresindeki “Bilgisayarımın yedeğini al” seçeneğini işaretledikten sonra İleri düğmesine tıklayın. Sihirbazın ikinci adımında da “Tüm seçili dosyalar” seçeneğini aktif hale getirdikten sonra bir sonraki adıma geçmek için İleri düğmesine tıklayın. Yedekleme yeri olarak CD veya mevcutsa bant sürücüyü seçin ve İleri düğmesine tıklayın. Yedekleme Şekli altındaki her iki seçeneğin işaretli olmasına dikkat edin ve İleri düğmesine tıklayarak onaylayın. Oluşturulacak Yedek için bir isim girin ve verilerin kopyalanması işlemini başlatmak için Başlat düğmesine tıklayın. Kişisel dosyalarınız artık korunma altına alındığına göre sabit diskinizi iki parçaya ayırabilirsiniz.

Sabit disk partiyon programları ile blümlere ayırmak

Sabit disk partiyonlara ayırmak için bölümleme yazılımı olarak da adlandırılan

özel bir yazılım gereklidir. Şayet bunun için para harcamak istemiyorsanız bir DOS uygulaması olan Fdisk (¶140'daki Pratik kutusuna bakın) sizin için uygun bir araç olacaktır. Ancak maalesef bu program pek konforlu değildir ve bunun haricinde işlem sırasında sabit disk üzerinde bulunan verileri kurtarma imkanı yoktur. Bölümleme işlemi aslında Powerquest'in Partition Magic 6.0 aracı ile çok daha kolay bir şekilde yerine getirilebilir: Çünkü program kolay anlaşılır şekilde tasarlandığı için daha kullanışlı bir arayüze sahiptir. Ayrıca varolan verilerin üzerine de yazılmaz.

Partition Magic'i kurduktan ve çalıştırdıktan sonra Wizards menüsündeki Create New Partition seçeneği üzerine tıklayın. Daha sonra ekrana gelen pencere üzerindeki Next düğmesine tıklayın. Takip eden güvenlik sorgusuna Yes cevabını verin ve bir sonraki adıma geçmek için Next düğmesine tekrar tıklayın. Kullanılacak işletim sistemi olarak “Win 95/98” seçeneğini işaretleyin. Bu seçenek Windows Me işletim sistemi için de geçerlidir. Partiyonda kullanılacak dosya sistemi olarak “FAT 32” ve partiyon tipi olarak “Primary” öğesini seçin. Takip eden pencere üzerindeki listeden “After C:” öğesini seçin ve yeni pencere üzerinde “C:” bölümünü seçin.

Oluşturulacak partiyonun büyüklüğü için 600 değerini girin ve yeni bölümü en iyisi “Windows Me” olarak adlandırın. Bir sonraki pencerede sadece Next düğmesine tıklayın. Yeni partiyonu henüz aktif olarak atama iznine sahip değilseniz. Ekrana gelen açıklamayı Ok düğmesine tıklayarak onaylayın ve ayarları son bir kez daha kontrol ettikten sonra End düğmesine tıklayın.

Bir tane sabit disk üzerinde iki ayrı bölüm bulunmasına rağmen bunlar işletim sistemleri tarafından kendi veri taşıyıcıları gibi işlem görürler. Böylece her bir partiyonu yarı sürücüler olarak düşünebilirsiniz. Bir partiyonu biçimlendirebilir, özelliklerini sorgulayabilir ve üzerine tabii ki ayrı işletim sistemi de kurabilirsiniz.

Bölümlerin aktivasyonu ve biçimlendirilmesi

Bölümleme programında biraz önce oluşturulan partiyon aktif bölüm olarak adlandırılır. Sadece bir tane partiyon aktif olabilir bunun haricindeki bölümler sistem tarafından gizlenirler. Bilgisayar sadece aktif partiyon kullanılarak açılabilir.

Şimdi Windows Me için yeni oluşturulan partiyonu aktif olarak atamalısınız. Bunun için pencerenin solunda görüntülenen yeni oluşturduğunuz partiyona tık →

ÜRÜN İNCELEMESİ

» Herkes için uygun Boot Manager

XOSL 1.1.5

- Ücretsiz (CHIP CD'de)
- www.xosl.org

Bu Boot Manager kullanışlı bir kullanıcı arayüzüne sahip. Teorik olarak 24 farklı işletim sistemini tek bir sabit disk üzerine kurabilen uygulama DOS sınırlarını aşıyor. XOSL 1.1.5, sunduğu MBR fonksiyonu sayesinde çalışmak için disk üzerinde ayrı bir partiyona ihtiyaç duymuyor. Programın belki de tek eksisi olarak sadece İngilizce versiyonun bulunması söylenebilir.

PARTITION MAGIC 6.0

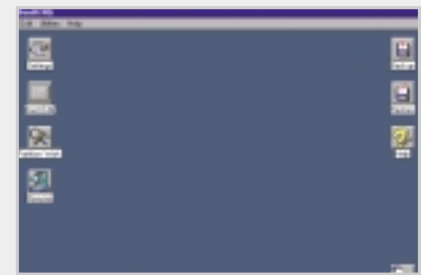

- 80 \$
- www.powerquest.com

Power Quest'in Boot Manager uygulaması Boot Magic kısa bir süredir Partition Magic ile beraber sunuluyor. Bu her şey dahil paket online yardım, grafik kullanıcı arayüzü ve bir çok kullanışlı fonksiyon sunuyor.

Tek eksi yanı ise MBR fonksiyonuna sahip olmaması. Tüm işlemleri tek bir program ile yerine getirmek isteyenler bu paketi görmeliler.

BOOTIT LITE

- 29.95\$ (CHIP CD'de)
- www.terabyteunlimited.com

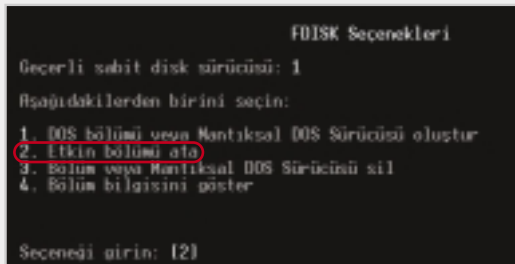
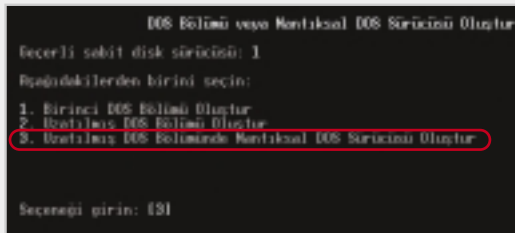
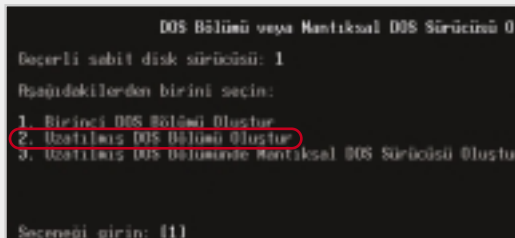
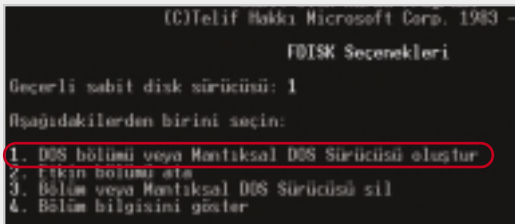
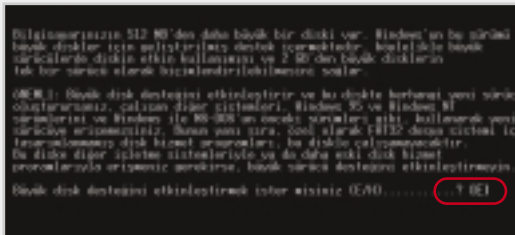
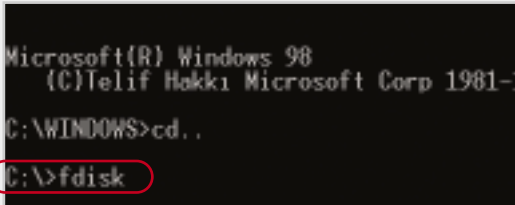
BootIt Lite ile herhangi bir partiyon veya disk üzerindeki işletim sistemini çalıştırabilir, diskleri veya partiyonları gizleyebilir ve MBR'yi yeniden düzenleyebilirsiniz. Bunun haricinde sabit disk değişimi yapabilir, Windows NT 4.0'ı 2 Gbyte'tan daha büyük bir disk üzerinde açabilir, tek bir partiyona birden fazla işletim sistemi kurabilir ve partiyonları yeniden boyutlandırabilirsiniz.

PRATİK: FDISK

» DOS aracını kullanarak sabitdisk bölümlleme

Sabit diskini mümkün olan en düşük ücrette bölümllemek isteyenler için en iyi seçenek bir DOS uygulaması olan FDISK'dir. Ancak bu programı kullanmak için önce sabit diskiniz üzerinde bulunan tüm verileri bir CD-Rom veya bant sürücü üzerine

kesinlikle yedeklemelisiniz. Fdisk varolan verileri uyarmadan siler. Eğer bilgisayarınızda herhangi bir işletim sistemi yüklü değilse Fdisk'i düşünmeden kullanabilirsiniz. Bilgisayarınızda kurulu bir Windows sistemi mevcutsa verileriniz kaybolabilir.

1. Fdisk'in

çalıştırılması

Bilgisayarı bir disket yardımıyla MS-DOS modunda çalıştırın. DOS komut satırına "fdisk" komutunu girin. Bu esnada "C:\\" dizininde bulunmalısınız.

2. Sabit diskin denetlenmesi

Fdisk şimdi diskin saklama kapasitesini kontrol eder. 512 Megabyte'yan büyük disklerin gelişmiş destek isteyip istemediğiniz sorusuna "E" tuşuna basarak cevap verin.

3. Ana menü ekranı

Şimdi Fdisk'in ana menüsü ekrana gelir. Burada, bir alt menüye ulaşmak bir numaralı menü öğesini, "DOS bölümü veya mantıksal DOS sürücüsü oluşturun" seçin.

4. Partisyonun oluşturulması

Alt menü ekrana gelir. İkinci sırada yer alan "Uzatılmış DOS Bölümü Oluştur" öğesini seçin. Eğer diskinizde herhangi bir Windows kurulumu mevcut değilse bir numaralı öğeyi seçmelisiniz.

5. Mantıksal DOS sürücüsü oluşturmak

Şimdi yeni partisyonla bir sürücü ismi atamak için alt menüdeki üçüncü sırada yer alan "Uzatılmış DOS Bölümünde Mantıksal DOS Sürücüsü Oluştur" öğesini seçin.

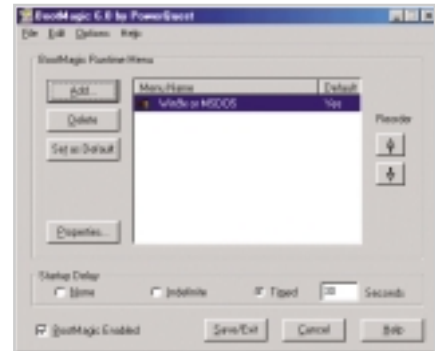
6. Partisyonun etkinleştirilmesi

[Esc] tuşuna basarak Fdisk ana menüsüne geri dönün ve ikinci sırada yer alan "Etkin bölümü ata" öğesini seçin. Yeni partisyonu etkinleştirin ve yeni işletim sisteminizi yükleyin.

layın. Daha sonra Operations menüsündeki Advanced/Set Active komutunu çalıştırın. Bunun üzerine Partition Magic aktif partisyonu değiştirmek isteyip istemediğinizi soracaktır. Soruya Yes düğmesine tıklayarak cevap verin.

Eğer tüm işlemleri doğru olarak yerine getirdiyseniz Windows Me partisyonu için Status sütununda "Active" kelimesi görünüyormuş olmalı.

Sıra aktif hale gelen Windows Me partisyonunun biçimlendirilmesine geldi. Bu işleme başlamadan önce Windows Me partisyonunun seçili olmasına dikkat

AÇILIŞ SİHİRBAZI: Powerquest'in BootMagic uygulaması kullanışlı bir arayüze sahip.

edin. Aksi takdirde güvenlik önlemi olarak üzerine tıklayarak seçin. Şimdi Operations menüsündeki Format komutunu çalıştırmalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelen Partition Type listesinden "FAT32" öğesini seçin. Partisyon ismi olarak yeniden Windows Me girin. Yaptığınız işlemleri son olarak OK düğmesine tıklayarak onaylayın. Şayet herhangi bir yerde hata yaptıysanız maalesef verileriniz geri getirilemeyecek şekilde silindi. Daha önceden üzerinde Windows 98 kurulu olan gizli partisyon ise tabii ki biçimlendirilmemelidir.

İkinci işletim sisteminin sabitdiske kurulumu

Dikkat! Bilgisayarı yeniden başlatmadan önce güvenlik için bir Windows 98 açılış disketi oluşturmalısınız. Bunun için masaüstündeki Bilgisayarım ve Denetim Masası klasörü içerisindeki Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen iletişim penceresi üzerindeki Başlangıç Disketi kartını üzerine tıklayarak aktif hale getirin.

Sürücüye boş bir disket yerleştirin ve Disket Oluştur düğmesine tıklayın. Baş-

langıç disketi oluşturulana kadar bekleyin ve daha sonra en iyisi disketi sürücünden hiç çıkartmayın. Çünkü daha sonra ihtiyacınız olacak.

Şimdi bilgisayarı kapatın ve yeniden çalıştırın. Şu an aktif olan partiyon halen boş olduğu için Windows 98 alıştırmanız şekilde açılmayacaktır. Sistem disket sürücü ile açılırken ekrana gelen menüdeki "CD-Rom desteği ile başlat" seçeneğini işaretleyin. Bu sayede CD-Rom sürücüyü açılış esnasında kendiliğinden bir harf atanacaktır. Bu harfe dikkat edin ve disket sürücünün işi bitene kadar bekleyin. Artık Windows Me CD'sini sürücüyü yerleştirebilirsiniz. Eğer CD sürücüyü isim olarak "E:" harfi atandıysa MS-DOS komut satırında "E:\Kur" komutunu çalıştırın.

Yukarıdaki işlemler sonucunda Windows Me kurulum programı çalışacaktır. Ekrana gelen bilgileri takip edin ve Windows Me kitapçığında değinilen önemli noktalara dikkat edin.

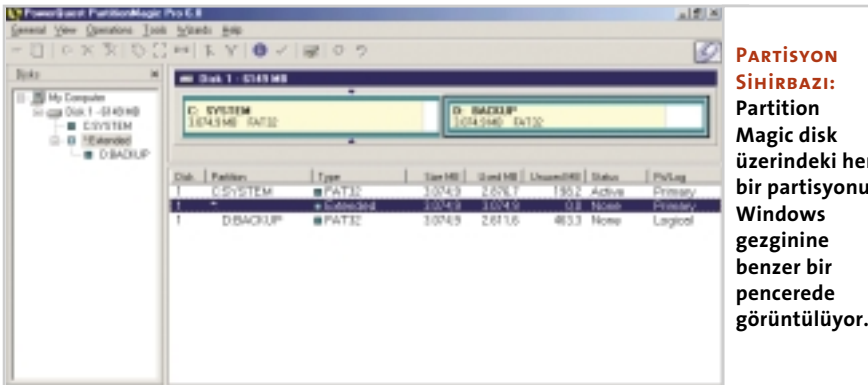
Bilgisayarda açılış menüsünü Boot Magic ile oluşturmak

Windows Me'nin kurulum programı sonra erdiğinde bilgisayarı yeniden başlatmanız istenir. Bu talimatı yerine getirin ve Windows Me'nin kullanıcı arayüzü ekrana gelene kadar bekleyin.

Gelecekte istediğiniz zaman her iki işletim sistemine de erişebilmek için şimdi sabit diskinize bir açılış yöneticisi (Boot Manager) kurmalısınız. Eğer bu tür bir araca sahip değilseniz 138'deki Boot Manager kutusuna göz atabilirsiniz.

Burada örnek olarak Boot Magic 6.0'ı kullanacağız. Diğer programların kullanım şekilleri ise çok az farklılık gösterir.

İlk olarak Boot Magic'i kurun ve çalıştırın. Ekrana gelen pencerede "Win9x or MSDOS" isminde iki öğe bulunur. Aşağıdaki öğenin üzerine iki kere tıklayın ve ismini "Windows Me" olarak değiştirin.

PARTİSYON SİHİRBAZI: Partition Magic disk üzerindeki her bir partiyonu Windows gezginine benzer bir pencerede görüntülüyor.

WINDOWS ME

» Hafıza canavarı

Eğer ikinci işletim sistemi olarak Windows Me kurmayı istiyorsanız bu programın bir kaynak ve hafıza tüketicisi olduğunu göz önünde bulundurmalısınız.

Microsoft minimum sistem gereksinimi olarak 150 Megahertz'lik bir Pentium PC ve 32 Megabyte hafıza öneriyor. Ancak bu ortamda çalışmak pratik olarak mümkün değil. Eğer daha yavaş bir bilgisayara sahipseniz Windows Me kurulum programı dahi çalışmıyor.

Eğer Windows Movie Maker'ı kurmak isterseniz durum daha da ciddi bir hal alıyor. Bunun için en azından 300 MHz'lik bir işlemci ve 64 Megabyte hafıza bulunması

gerekiyor.

Eğer sorunsuz bir şekilde çalışmak istiyorsanız burada verilen değerleri en iyisi ikiye katlayın. Sabit disk için de cimrilik yapmamalısınız. Programın kendisi için 320 ile 600 Megabyte'lık alan yeterli olurken Sistem Geri Yükleme aracı için 400 Megabyte ek alana ihtiyaç duyuluyor. Buna Geri Dönüşüm Kutusu, Sistem Güncellemesi, kurulan programlar ve daha bir çok şey daha ekleniyor.

Kısaca 3 Gigabyte'lık bir partiyon yeterli olabilir. Eğer Windows Me ile çalışmaya devam etmek isterseniz partiyonu 6 Gigabyte'a yükseltmeniz gerekebilir.

Yaptığınız isim değişikliğini Ok düğmesine tıklayarak onaylayın. Sol alt köşede bulunan BootMagic Enabled kutucuğuna tıklayın. Kutu içerisindeki işaret kesinlikle görülmelidir. Yaptığınız değişiklikleri kaydetmek ve kapatmak için Save/Exit düğmesine tıklayın. Açılış menüsünü çalıştırmak için bilgisayarı yeniden başlatın. Eğer açılış menüsü ekrana gelirse istediğiniz öğe üzerine farenin sol düğmesi ile tıklayarak Windows 98 ve Windows Me arasında karar verin.

Tabii ki aynı anda sadece bir işletim sistemi aktif olabilir. Windos 98 ve Me'yi aynı anda çalıştırmak mümkün değildir.

Master Boot Record nedir? Boot için önemi nedir?

Eğer Windows 2000, Linux veya OS/2 gibi başka işletim sistemleri de kurmak isterseniz Boot Manager alırken Master Boot Record olarak adlandırılan bir fonksiyon sunmasına dikkat etmelisiniz. Genellikle MBR olarak adlandırılan bu fonksiyona sahip açılış yöneticileri sabit diskin "0" izine yazabilirler. Bu iz sadece sistemin

Boot'u yani açılış esnasında kullanılır.

MBR fonksiyonuna sahip açılış yöneticileri sabit disk üzerinde kendilerine bir partiyon oluşturmazlar. Eğer bu tür bir program kullanıyorsanız sabit diskinize başka bir işletim sistemi daha kurabilirsiniz. Bu durumda MBR fonksiyonuna sahip bir açılış yöneticisi edinmenizi tavsiye ediyoruz. Bu fonksiyona sahip olan veya olmayan bir program satın almanız ücret olarak fark etmeyecektir. Eğer ek veri taşıyıcılar olarak kullanacaksanız bir partiyon çok olması her durumda az olmasından iyidir.

Farklı işletim sistemleriyle ortaya çıkabilecek sorunlar

Eğer Linux veya OS/2 gibi farklı bir işletim sistemi kurarsanız dosya sistemi ile ilgili sorunlar yaşayabilirsiniz. Bu işletim sistemleri sabit diski genellikle farklı bir şekilde kullanırlar. Bu durumda bir partiyonun örneğin her iki sistem tarafından ortak saklama alanı olarak kullanılması her zaman mümkün olmayabilir.

Microsoft ailesine ait ürünler genellikle uzun dosya isimlerine ve sisteme 32 Bit'lik erişime izin veren FAT 32 dosya sistemini kullanırlar. Buradaki tek istisna dosya sistemi olarak NTFS kullanan NT ve 2000 işletim sistemleridir.

Eğer FAT 32 haricinde dosya sistemi kullanan bir işletim sistemi yükleyecek olursanız Windows 98 disk dizinini okuyamayacağı için bu partiyona erişemez. Tabii ki Windows 98 ve Me arasında dosya alışverişi sorunsuz bir şekilde yerine getirilebilir.

MH / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

- 145 **Windows Kayıt Veritabanı:**
Registry'nin gizli yönleri
- 146 **Kayıt Dosyaları İçin Güvenlik**
Kaydın yedeğinin alınması
- 148 **Kayıt Düzenleme Araçları:**
Popüler 3. parti yazılımlar
- 150 **Problemler İçin İpuçları:**
Sorunların registry ile çözümü

Windows Kayıt Düzenleyicisinin Tüm Sırları

Artık Registry'den Korkmayın

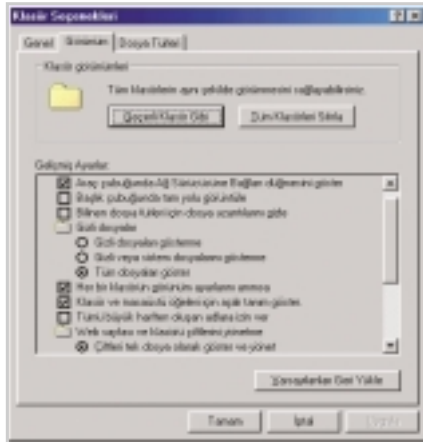
İşletim sisteminizin beyni olarak nitelendirebileceğimiz registry'de oluşan problemler Windows'un hafıza ya da fonksiyon kaybına uğramasına yol açabilir. Bu yüzden registry korkunuzu yenip, tüm özelliklerini öğrenerek gerekli durumlarda müdahale edebilir hale gelmeniz gerekir. İşte size fırsat!

Registry'nin Sırları

Windows'un çalışmasında birinci sırada önem taşıyan dosyalardan birisi de Registry olarak bilinen kayıt veritabanıdır. Burada, kurulu donanım ve yazılımın yanı sıra kullanıcıların bireysel ayarları hakkında da gerekli bilgiler saklanır.

Eğer Windows'u hızlandırmak istiyorsanız yolunuz mutlaka Registry'den de geçecektir. Artık ihtiyaç duyulmayan kayıtların ara sıra temizlenmesi de sisteminize hız konusunda artılar getirir. Ancak sonuçlarından kesin olarak emin değilseniz Registry'de değişiklik yapmamaya dikkat etmelisiniz.

Sistem kayıtları yani Registry, "System.dat" ve "User.dat" adı altında iki dosyadan oluşur. İlk dosyada sistemden alınan bilgiler ikincisinde ise bireysel kullanıcı profili saklanır. Registry'yi oluşturan

Gizli Dosyalar: Registry'nin dosyalarına ulaşmak için klasör ayarlarını değiştirin.

her iki dosya da sabit diskinizde Windows klasörü altında bulunur. Bu dosyalar gizli olarak belirtildikleri için default ayarları kullanarak Windows Gezginini ile klasöre göz attığınızda görünmezler. Ancak aşağıdaki işlemleri yaparak bu ve diğer tüm saklı dosyaları görünür hale getirebilirsiniz.

1 Önce Windows gezgininde "Görünüm" menüsü altında yer alan "Klasör seçenekleri..."ne tıklayın.

2 Daha sonra açılan pencerede "Görünüm" kartına tıklayın ve listede "Gizli Dosyalar" altında yer alan "Tüm dosyaları göster" seçeneğini aktif hale getirin.

Windows'un güçlü ama tehlikeli kayıt düzenleyicisi ile çalışmak

Eğer bu dosyaları normal bir metin düzenleyicisi ile açmak isterseniz karşınıza sadece karmakarışık ve tanımlanamayan

işaretler çıkacaktır. Kayıt veritabanının özel görüntüleme biçimine ise sadece Windows tarafından özel olarak geliştirilmiş düzenleyici ile ulaşabilirsiniz. Ancak bu araç, hatalı kullanımlarda gerçekten Windows için tehlike oluşturabileceğinden Microsoft tarafından gözlerden saklanmış. Dolayısıyla çalıştırmak için "Başlat" menüsünden "Çalıştır..."ı kullanmanız gerekecektir. Karşınıza çıkacak alana Windows 9x/ME için regedit, Windows NT/2000 için ise regedit32 yazın ve "Tamam" tuşuna tıklayın.

Bu düzenleyicinin yapısının Windows Gezginini"ne büyük benzerlik gösterdiğini hemen fark edeceksiniz. Burada pencere iki bölümden oluşur. Sol pencerede kayıtların ana sütunu ve sağ pencerede ise bir kayda ait olan daha doğrusu alt bölümlere ait olan verileri görebilirsiniz. Windows terminolojisinde bu bölümler "Anahtar" olarak adlandırılırlar. Bu tür bir anahtarın önünde yer alan artı işaretine tıklayarak diğer alt anahtarlara ulaşabilirsiniz. Böylelikle kompleks bir yapıya sahip kayıt veritabanının temellerine ulaşabilir ve kayıtları silip yenilerini de ekleyebilirsiniz. Örnek olarak Windows'a önceden girdiğiniz kullanıcı adını değiştirmek aşağıdaki adımları izleyerek gerçekleştirilebilir:

1 Önce yukarıda anlatıldığı gibi Kayıt düzenleyicisini başlatın.

2 Daha sonra sırasıyla "HKEY_LOCAL_MACHINE" ana anahtarı altında yer alan "Software", "Microsoft" ve son olarak da "Windows" anahtarlarının önündeki artı işaretine tıklayın.

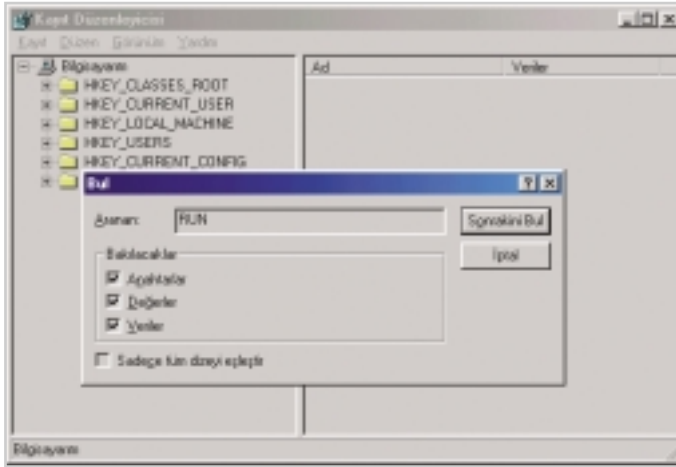
3 Fare ile "Current Version" anahtarına tıklayın.

4 Gezginin sağ penceresinde "RegistredOwner" tanımını arayın. Burada Windows'un başlatılması sırasında tanımladığınız adı bulacaksınız.

5 Bu adın üzerine çift tıkladığınızda küçük bir pencere açılır. Bu penceredeki alana yeni adı girebilirsiniz.

Kayıt düzenleyici ile çalışırken her zaman bir işlemi yapmadan önce 2 kere düşünün. Çünkü burada yapılacak hatalar oldukça tehlikelidir ve kayıt düzenleyicide bir işlemi gerçekleştirdiyseniz bir daha geriye dönüş yoktur. Bu da yanlışlıkla bir anahtar sildiğinizde artık onu ömür boyu unutabilirsiniz anlamına gelir. Düzenleme yaparken de her şey eski kayıtlar üzerine zamanlı olarak yazılır. Dolayısıyla bir hata durumunda eskisini geri yükleme gibi bir şansınız hiç yoktur. Son olarak hiç

Registry'nin Sırları

ANAHTARLARIN BULUNMASI: Tam olarak yerini bilmiyorsanız kayıt veri tabanı içinde bir anahtara Bul fonksiyonunu kullanarak hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Bunun için kısa bir anahtar kelime yetecektir.

bir zaman da bir yanlış yaptığınızı anlama şansınız yoktur. Kayıt düzenleyici bu konuda hiçbir uyarı vermez. Sonuçları görmek için tek şans bilgisayar baştan başlatmaktır. Ancak bu durumda da eğer daha önce yaptığınız giriş hatalı ise sistem bir daha açılmayabilir.

Kayıt içinde aradığınız anahtara hızlı bir şekilde ulaşılması

Bilgisayarınıza kurmuş olduğunuz yazılımla ya da Windows ile ilgili bir özelliği değiştirmek için kullanacağınız anahtarın registry içindeki tam yerini bilmiyorsanız aratıp kolayca ulaşabilirsiniz. Ancak özellikle yavaş bir sisteme sahipseniz bu arama işlemi oldukça da uzun zaman alabilir. Ayrıca değiştirmeden önce bulduğunuz anahtarın aradığınız olup olmadığını da iyice emin olmanız gerekir.

Arama yapabilmek için kayıt editörünü çalıştırdıktan sonra Düzen menüsünden Bul seçeneğine tıklayın. (Ctrl - F kısa yolunu da kullanabilirsiniz). Açılacak pencerede Aranan alanına aradığınız anahtar kelimeyi girin. Bakılacaklar kısmında ise aramanın nerede gerçekleştirilmesini istiyorsanız o seçenekleri işaretleyin. Daha sonra da Sonrakini Bul tuşuna basarak aramayı başlatın. Aradığınız sonuca ulaştıktan sonra, başka benzer anahtar olup olmadığını kontrol etmek için ise yine Düzen menüsüne ulaşın bu sefer Sonrakini Bul seçeneğini seçebilir ya da F3 kısa yol tuşunu kullanabilirsiniz.

Örneğin bilgisayarınızda daha önceden yüklü bir yazılımı bilgisayarınızdan kaldırıp, ilgili tüm parçalarını da sildiğinizi farz edin. Ancak bilgisayarınızı buna rağmen ilgili referansların hale registry'de yer aldığını iddia ediyor ve hata veriyor. Üstelik bu kaydın registry'nin neresinde olduğunu da bilmiyorsunuz.

İşte bu durumda registry'de programın ismi ile ilgili aramalar yapıp ilgili anahtarları bulup silmeyi deneyebilirsiniz. Eğer bulduğunuz sağ tarafta yer alan bir anahtar ya da bir değer ise güvenle silebilirsiniz.

Tabi ki bu işlemi yapmadan önce kaydın bir yedeğini almayı unutmayın. Ayrıca çok fazla değer silmeden önce arada bilgisayar baştan başlatıp sorunun giderilip giderilmediğini kontrol etmekte de fayda olacaktır. Eğer problem daha da büyüdüyse yedeğinden registry'yi geri yükleyip başka bir anahtarı silmeyi deneyin.

Karışık gözüke de aslında registry oldukça düzenlidir

Windows'un kayıt veritabanı başta "HKEY_CLASSES_ROOT" olmak üzere altı ana anahtardan oluşur.

► **HKEY_CLASSES_ROOT:** Sürükleyip bırak işlemleri ile ilgili yazılım ayarları, kısa yol ve tüm diğer kullanıcı arabirimi ile ilgili bilgileri içerir. Burada ilişkilendirilmiş her dosya için bir alt anahtar daha bulunur.

► **HKEY_CURRENT_USER:** O an oturumu açık onun kullanıcı ile ilgili bilgileri içerir. Burada 7 alt anahtar daha bulunur.

AppEvents: Sistem ve uygulamalarda kullanılmak üzere atanmış sesler ile ilgili ayarlar burada yer alır.

Control Panel: Burada Windows 3.x'deki System.ini, Win.ini ve Control.ini dosyalarının içeriğine benzeyen denetim masası ayarları bulunur.

InstallLocationsMRU: Başlangıç klasöründe yer alan programların sabit diskteki yollarını belirler.

Keyboard layout: O an kullanılan klavye düzenine buradan ulaşılabilir.

Network: Ağ bağlantı bilgileri burada yer alır.

RemoteAccess: Eğer çevirmeli ağ üzerinden ağ bağlantısı kullanılıyorsa o anki bağlantı bilgileri burada bulunur.

Software: Bilgisayara bağlı kullanıcının yazılım konfigürasyon ayarlarına buradan ulaşılabilir.

► **HKEY_LOCAL_MACHINE:** Her kullanıcı için aynı olan bu değerler bilgisayarda yer alan donanım ve yazılım ayarları üzerine bilgiler içerir. Bu anahtar altında da 7 alt anahtar bulunur.

Config: Konfigürasyon bilgileri ve ayarlarına burada yer alır.

Enum: Donanım aygıt bilgi ve ayarlarına buradan ulaşılabilir.

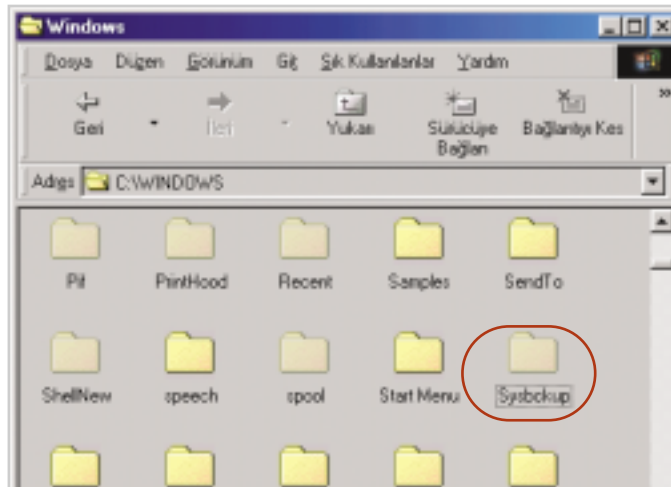
Hardware: Seri bağlantı noktaları ile bilgiler ve ayarları içerir.

Network: Kullanıcının o an bağlı bulunduğu ağ ya da ağlar üzerine bilgiler burada bulunur.

Security: Ağ güvenlik ayarlarına buradan ulaşılabilir.

Software: Yazılımlara has özel bilgiler ve ayarları içerir.

System: Sistem başlangıç ve aygıt sürücü-

SİSTEM YEDEKLERİ: Bir sorun anında kullanılmak üzere sistemdeki önemli dosyaların yedekler Windows altında yine bir gizli klasör olan Sysback içinde yer alır.

Registry'nin Sırları

leri bilgileri ile işletim sistemi ayarları burada yer alır.

► **HKEY_USER:** İşletim sistemine bağlanan her kullanıcı için masaüstü ve kullanıcı ayarlarını içerir. Bu başlık altında her kullanıcıya ait bir alt anahtar daha bulunur. Ancak sadece tek bir kullanıcı varsa, bu durumda sadece “default” adında tek bir anahtar olacaktır.

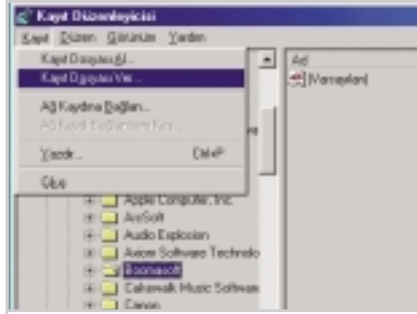
► **HKEY_CURRENT_CONFIG:** HKEY_LOCAL_MACHINE ile bağlantılı olarak o anki donanım konfigürasyonu ile ilgili bilgileri içerir.

► **HKEY_DYN_DATA:** Bu anahtar Windows'un çalışması sırasında sık değişen veri kavramının anahtarını oluşturur. Bir USB aygıt bağladığınızda yada sistem çalışırken yapabileceğiniz her değişiklikte Registry'nin bu alanındaki veriler değişir.

Windows sağlığı için registry'nin bakımı ve yedeklenmesi

Registry Windows'un sorunsuz olarak çalışması için kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Bu yüzden işletim sistemi her gün sistemin çalıştırılmasıyla birlikte bir güvenlik kopyası alır. Bu güvenlik dosyası Windows klasörleri içerisinde gizli bulunan “Sysbckup” klasöründe bulunur. Güvenlik dosyası otomatik olarak paketlenir ve “rbxxx.cab” biçimine getirilir (burada xxx duruma göre değişen üç basamaklı bir sayıdır). Buna ek olarak Windows bu Backup dosyalarından beş tanesini de arşivler.

İsterseniz Registry'de bir değişiklik yaptıktan sonra bunu geri alabilmek için bu güvenliği kendiniz de yaptırabilirsiniz. Bunun için “Başlat”, “Programlar”, “Donatılar”, “Sistem Araçları” menüleri altında yer alan “Sistem Bilgisi”ni çalıştırın. Daha sonra da burada “Araçlar” menüsü altında yer alan “Kayıt Tarayıcı”sını çalıştırın. Windows başlangıçta otomatik olarak güvenlik sağladığı için işlemin so-

YEDEKLEME: Kayıt Dosyası Ver seçeneği ile kaydın bir yedeğini çıkarabilirsiniz.

nunda tekrar yedekleme yapmak isteyip istemediğinizi sorar. Eğer bu soruyu doğrularsanız Windows güncel kayıt veritabanının yedeğini saklayacaktır.

Bu güvenlik yöntemine ek olarak kullanabileceğiniz bir başka seçenek de Kayıt Düzenleyicisi altındaki Export fonksiyonudur. Bu işlemi gerçekleştirebilmek için “Kayıt” menüsünden “Kayıt Dosyası Ver” seçeneğine tıklayın. Dosya adı ve saklanacağı konumu istegınıza göre belirleyebilirsiniz.

Eğer ikinci bir sabit diskiniz varsa bunu hedef olarak kullanabilirsiniz. Eğer bir CD yazıcınız varsa CD'leri yedekleme ortamı olarak kullanmak tabi ki çok daha iyi olacaktır. Ancak bir disket bu işlem için yeterli olmayacaktır. Çünkü kayıt veritabanının boyutu genellikle Megabyte'larca büyüklükte olabilir. Bu yüzden Windows'un otomatik olarak “Sysbckup” klasörüne yerleştirdiği güvenlik dosyası büyük şans oluşturur. Ancak sadece çok büyük bir kayıt veritabanı bir disketin kapasitesini aşacaktır.

Kayıt dosyasının çalışmasında sorunlar ile karşılaştığınızda ve bu yüzden zor durumda kaldığınızda bu güvenlik kopyalarından birini geri yüklemek için bilgisayarınızı DOS kipinde başlatmanız gerekir. Windows 95 ve 98 sistemlerinde bunu “Başlat” ve “Bilgisayarı Kapat” menülerinden gerçekleştirebilirsiniz. Ancak Windows Me sürümünde açılış disketine ihtiyacınız olacak. DOS-Prompt karşınıza geldiğinde scanreg /restore yazın. Şim-

MICROSOFT REGEDIT'E ALTERNATİFLER

» En popüler Registry Cleaner'lara kısa bir bakış

Tabi ki kayıt dosyaları üzerinde çalışmak için illa ki sadece yazının devamında tanıtaacağımız Freeware ya da Shareware yazılımlar arasında tercihinizi kullanmak zorunda da değilsiniz.

Eğer el kitapçığı ile daha fazla güvenebileceğiniz ticari bir yazılım sahibi olmak isterseniz yaklaşık 40 dolar gibi bir fiyata Norton (www.symantec.com) klasiklerinden Norton Utilities paketini ya da 50 dolar karşılığında Ontrack firmasının Fix-it Utilities paketine sahip olabilirsiniz. Bu yazılımlar sadece kayıt dosyaları düzenleyicisi değil aynı zamanda sistem analizi ve Windows'un optimizasyonu için araçlar da sunuyorlar. Ancak bütçenizden bu yazılımlar için para ayıracak durumda değilseniz, aşağıdaki yazılımlardan yararlanabilirsiniz.

Regcleaner 4.1.0.758

Üretici: Jouni Vuorio

Download: www.vtoy.fi/jv16/index.shtml (507 Kilobyte)

Türü: Freeware

İşletim sistemi: Windows 95/98/2000/NT/Me

Kayıt veritabanının otomatik olarak düzenlenmesinin yanı sıra kolay kullanım imkanına sahip bu program birçok ek özellik sunuyor. Gereksiz DLL dosyalarının silinmesi, kayıt yedeğinin alınması, Autos-

tart kayıtlarının silinmesi ve akıcı dosya bağlantıları bunlardan sadece bazıları.

Regclean 4.1a

Üretici: Microsoft

Download: www.microsoft.com/downloads/release.asp?ReleaseID=18924 (781 Kilobyte)

Türü: Freeware

İşletim sistemi: Windows 95/98/2000/NT/Me

Microsoft'un programı gereksiz kayıtları Registry'den otomatik olarak siliyor. Regclean fazla ayar gerektirmediği için kullanımı oldukça basit. Ancak yapılan değişiklikleri geri almanızı sağlayan Undo özelliğine sahip değil.

Win Optimizer 2000 1.1

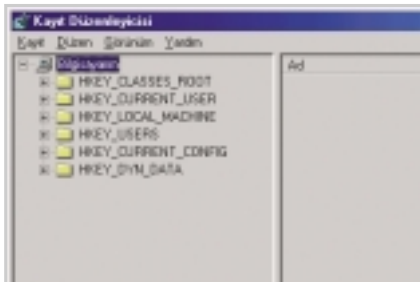
Üretici: Ashampoo

Download: www.ashampoo.com (2,4 Megabyte)

Türü: Shareware (Kayıt bedeli: 30 Mark)

İşletim sistemi: Windows 95/98/2000/NT/Me

Win Optimizer ile Windows'daki veri çöplüğünü hızlı ve konforlu biçimde uzaklaştırabilirsiniz. Temizlik işlemi sadece kayıt dosyasını değil sabit diskteki tüm gereksiz dosyaların silinmesini de kapsıyor. Program çok fonksiyonluluğuna rağmen oldukça kolay yönetiliyor.

ANA ANAHTARLAR: Hangi anahtarın ne işe yaradığını öğrendiğinizde işler daha kolaylaşıyor.

KENDİ PROGRAMLARINIZDAN REGISTRY DÜZENLEME

» Program geliştiricileri için kaynak

Windows'un kendi kayıt düzenleyicisi ve 3. parti yazılımları kullanarak registry üzerindeki sorunları giderip performans artırıcı gerekli değişiklikleri gerçekleştirebilirsiniz. Ayrıca eğer kendi programlarınızı da geliştiriyorsanız, gerek kurulum gerekse kullanım sırasında registry içine çeşitli anahtarlar ekleme ve bunları değiştirme ihtiyacı hissedebilirsiniz.

Bunun için de kayıt veritabanı yapısı üzerine biraz daha fazla bilgi sahibi olabileceğiniz ve gerekli örnek kodlara ulaşabi-

leceğiniz bir web sayfası olan <http://www.vb-world.net/registry/> adresine ulaşabilirsiniz. Visual Basic programcıları için Windows kayıt veri tabanına API kullanarak erişmek, anahtar eklemek, silmek ve değiştirmek gibi gerekli bilgiler burada yer alıyor. Bunların yanı sıra diğer diller altında registry ile çalışmak ya da diğer konularda daha fazla programlama içeriğine sahip sayfalara ulaşmak istiyorsanız 182'deki "En İyi Web Siteleri" bölümümüze bir göz atabilirsiniz.

di karşınıza Windows'da yer alan güvenlik kaydından seçim yapacağınız bir ekran gelir. Yeni kayıt veritabanını oluşturacağınız güvenliği seçin.

Eğer Kayıt Düzenleyicisinde bir kayıt dosyası kaydettiyseniz bunu aynı şekilde geri alabilirsiniz. Yukarıda anlatıldığı gibi Windows'un "Kayıt Düzenleyicisi"ni çalıştırın ve "Kayıt" menüsünden "Kayıt Dosyası Al"ı seçin. Dosyayı kaydettiğiniz klasörü ve dosya adını belirterek kayıt dosyasını Registry'ye geri almış olursunuz.

Sistem performansının artırılması için kayıt dosyasının düzenlenmesi

Kayıtta saklanan verilerin artışı dosya boyutunun artmasını da beraberinde getirir. Bilgisayarınıza kurduğunuz ek donanımlar, yazılımlar ve sürücüler arkanızda kalan veriler ile iz bırakırlar. Gerektiği gibi yerine getirilen bir program kaldırma işlemi sonucunda gereksiz duruma gelen kayıtlar silinir ancak yanlış gerçekleştirilen bir program kaldırma sonucunda veri çöplüğü oluşacaktır. Bu gereksiz kayıtların aranıp bulunması ve kayıt düzenleyicisi yardımıyla silinmesi çok zahmetli bir işlemdir. Ancak tüm bunlar özellikle bu işlem için hazırlanmış yazılımlar ile kolay ve hızlı bir biçimde gerçekleştirilebilir. İnternet üzerinde Registry Cleaner (Kayıt düzenleyiciler) başlığı altında bu tür ücretsiz Freeware ve ücretli Shareware olmak üzere sayısız programa ulaşmak da mümkündür.

Bazı programlar gereksiz kayıtların otomatik olarak silinmesinin yanı sıra kayıt dosyanın daha konforlu düzenlenmesi için ek fonksiyonlar da sunuyorlar. Bazı programlar ise kayıt veritabanını baştan oluşturabiliyorlar. Tabi ki bu tür

programlar çok işlevli olmaları sayesinde de bir üstünlük sağlıyorlar. Kayıt dosyasını baştan oluşturmak için isterseniz Windows'un dahili araçlarına da başvurabilirsiniz.

Windows 95'de kayıt Düzenleyicisini çalıştırın ve kayıt veritabanını kaydedin. Daha sonra sistemi DOS kipinde başlatın. Komut satırında regedit /c ve ardından da kayıt dosyasının yerini, klasörünü ve dosya adını yazın. Windows 98'de ise "Başlat" menüsünden "Bilgisayarı Kapat"ı tıklayın. Daha sonra "MS-DOS kipinde başlat"ı seçin. Klasik DOS komut satırına düşüğünüzde scanreg /fix yazıp Enter'a basın. Windows Me'de de sisteminde DOS kipi bulunmadığı için açılış disketi kullanmanız gerekecektir. Daha sonraki işlemler ise Windows 98'deki gibi gerçekleştirilir. Birazdan tanıtacağımız Registry-Cleaner'ların ise Windows ortamında çalışması gibi bir avantajı vardır ve Undo seçenekleri ile daha güvenlidir. Ancak yine de tekrar dikkatli olmanız tavsiye ediyoruz. Her türlü güvenlik tedbirini almadan işlemlere başlamayın.

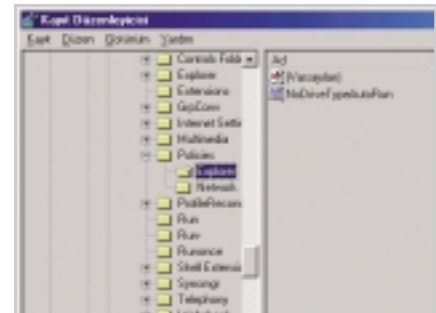
Çeşitli Windows problemlerinize registry'i ile çözüm bulabilirsiniz

Windows kayıt veritabanı üzerinde işlem yapan programların çoğu genel registry problemleri ya da performans artırıcı bazı tedbirler üzerinde dururlar. Eğer daha spesifik problemlere çözüm arıyorsanız bu durumda kayda müdahale edip gerekli anahtarları elle değiştirmeniz gerekecektir. Bu şekilde normal kullanımda herhangi bir araç ile düzeltemeyeceğiniz ayarları düzeltebilir ve çalışması gerektiği gibi çalışmayan programlar ile araçlar için de çözüm üretebilirsiniz. En sık rastlanan sorunlar için aşağıdaki kısa ipuçla-

rına bir göz atın. Tabi ki anlatılan değişiklikleri yapmadan önce registry'nizin mutlaka bir yedeğini almayı da unutmayın.

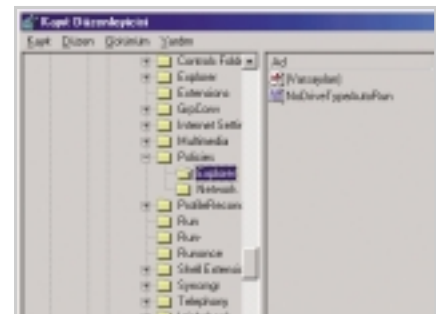
1.Registry'yi sıkıştırmak: Eğer sizin bilgisayarınızdaki kayıt dosyası da çok fazla yer kaplıyorsa onu biraz daha kompakt bir hale sokmak isteyebilirsiniz. Bunun için öncelikle bilgisayarınızı gerçek DOS modunda başlatmanız gerekir. Windows altındaki DOS modu işe yaramayacaktır. Daha sonra regedit'i çalıştırıp Kayıt dosyası ver seçeneği ile o anki kaydı örnek olarak COMPACT.REG adı altında kaydedin. Daha sonra regedit'den çıkın ve REGEDIT /C COMPACT.REG parametreleri ile tekrar çalıştırın. Sıkıştırma gerçekleştirilecektir.

2.Bir kayıt anahtarının otomatik olarak silinmesi: Normal olarak bir reg dosyasın-

Diski Taşımak: Enum'u komple silerseniz aktarmada problem yaşamazsınız.

dan registry anahtarlarını otomatik olarak silemezsiniz. Ancak bunun için de bir yol bulunmaktadır. Ana anahtar'ın hemen başında yer alan parantezler içine bir eksi (-) işareti koymak yeterli olacaktır. Örneğin eğer HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Office\8.0\Common\Assistants anahtarını silmek istiyorsanız anahtarı [-HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Office\8.0\Common\Assistants] şeklinde değiştirin. Sonuç olarak o ve al-

AUTORUN SORUNU: Otomatik başlamamaya neden olan anahtar silin.

Registry'nin Sırları

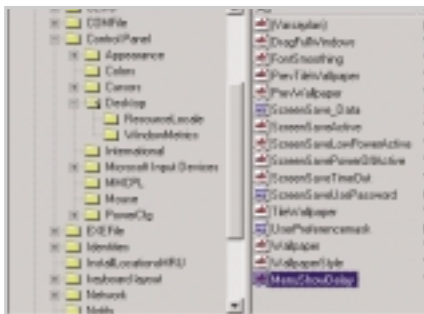
tındaki diğer tüm alt anahtarlar da silinecektir.

3.Sabit diskinizi başka bir bilgisayara taşımak: Eğer bilgisayarınızdaki sabit diskini donanımları tamamen farklı başka bir bilgisayara taşıdıysanız, daha sonradan sistemi başlatmanız sırasında problemleri ile karşılaşabilirsiniz. Bunu engellemek için önceden aygıt yöneticisinden aygıtları kaldırmanız gerekir. Tek tek elle yapmaktansa regedit'i kullanabilirsiniz. Önce regedit'i çalıştırın ve HKEY_LOCAL_MACHINE anahtarına gidin. Buradaki Enum bölümünü sildiğinizde donanımlara ait tüm ayarlar da silinecektir.

4.CD'lerin autorun sorununu gidermek: Bilgisayarınıza taktığınız CD'leriniz artık otomatik başlama özelliğine cevap vermiyorsa ve gereken tüm ayarları değiştirmenize rağmen bir fayda sağlayamadıysanız çözümü registry'de bulabilirsiniz.

Bunun için kayıt içinde HKEY_CURRENT_USERS\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer anahtarına ulaşın ve buradaki NoDriveTypeAutoRun'ın değerinin 95 00 00 00 olduğundan emin olun. Sorun düzelcektir.

5.Başlat menülerinin açılış hızını değiştirin: İşletim sistemi üzerinde Başlat menüsünde gezinirken alt menüler belirli bir süre sonra otomatik olarak açılacaktır. Ancak alt menülerin eğer sadece tıklandığında açılmasını istiyorsanız bu düzenlemeyi de registry altından yapabilirsiniz. Bunun için registry içinde HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop anahtarı altına gelin. Burada sağ tarafta MenuShowDelay şeklinde bir dize bulunması gerekir. Eğer yoksa yeni bir tane yaratın ve değer olarak da 65534 yazın. Artık siz üzerine tıklamadan hiçbir menü açılmayacaktır. Bu değeri sıfır yaptığınız takdirde ise menüler hiç beklemeden açılacaktır.

MENÜ HIZLARI: 1 ile 65534 arası verilecek değerler menü hızını değiştirecektir.

6.Program Ekle/Kaldır listesini temizlemek: Program Ekle/Kaldır özelliğini kullanarak kurulu bir programı kaldırmanız ve sabit diskten tüm bileşenleri silmenize rağmen bazen sadece ismi listede kalabilir ve programı yeniden kurmanız engelleyebilir. Bu durumda registry içindeki HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall anahtarına başvurmanız gerekir. Burada yer alan programlardan istediğinizi silebilirsiniz. Ancak bu işlem sadece listedeki ismi silecek ve asıl programlara dokunmayacaktır.

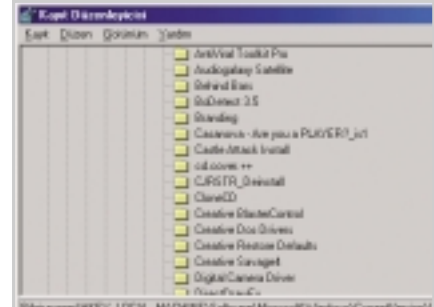
7.Run menüsünde istenmeyen programlar: Kurduğunuz çoğu program işletim sisteminin her başlatıldığında hafızaya yüklenmek isteyebilir. Bu yüzden de kendini Run menüsüne yazar. Ancak bu sayı artıkça açılış da gecikecektir. Açılışta istemediğiniz programları silmek için önce regedit altından HKEY_LOCAL_MACHINE / SOFTWARE / Microsoft / Windows / CurrentVersion altındaki Run ve RunServices anahtarları altında bulabilirsiniz. Daha sonra bulunan bu anahtar altındaki istenmeyen programları kaldırın. Artık Windows'u baştan başlatabilirsiniz.

8.Kayıtlı kullanıcının adını değiştirmek: Windows'un kayıtlı kullanıcısının adını değiştirmek registry altından aslında oldukça kolaydır. Bunun için sadece HKEY_LOCAL_MACHINE / SOFTWARE / Microsoft / Windows / CurrentVersion anahtarı altına ulaşp Registered Owner anahtarı altındaki ismi değiştirmeniz yeterli olacaktır.

9.Masaüstü ayarlarının kayıt edilmesi: Eğer Control Panel, Başlat menüsü programları ya da sıradan diğer masaüstü pencerelerin boyut, pozisyon ve simge düzeni gibi ayarları ayarladığınız gibi kalmıyorsa cevabı yine registry altında HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer anahtarı altında bulabilirsiniz. Burada bir "NoSaveSettings" anahtarı yer almaktadır. Bunu silerek soruna çözüm üretebilirsiniz. Benzer şekilde

[HKEY_USERS\mahmut\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer] altındaki anahtarı da silmeniz gerekebilir. (Burada mahmut kullanıcı adını belirtmektedir)

10. Outlook Express data dosyasının yeri: Normal olarak Outlook Express veri dosyalarını C:\Windows\Application Da-

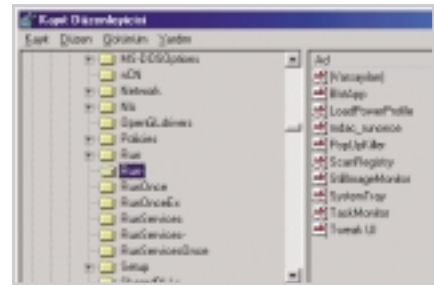

EKLE/KALDIR: Tek yapmanız gereken sorunlu anahtarları silmek.

ta\Microsoft\Outlook Express klasörü içinde saklar. Bunu değiştirmek için öncelikle bu dosyaları başka bir klasöre kopyalayın. Daha sonra RegEdit'i başlatıp, Bul seçeneğini kullanarak Store Root anahtarını aratın. Bu dizinin değerini dosyaları daha önceden taşıdığınız klasör adıyla değiştirin.

11.Windows açılışına uyarı yazısı eklemek: Bu ilginç ipucu ile bilgisayarınızı ilk başlattığınız zaman daha oturum açmadan bir uyarı banner'ı görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için önce regedit'i başlatıp HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\WinLogon anahtarı altına gelin.

Şimdi burada LegalNoticeCaption adı altında yeni bir dize yaratmanız gereke-

RUN MENÜSÜ: Açılıştaki programları bu anahtar altından silebilirsiniz.

cek. Bu dize'ye vereceğiniz değer menü çubuğunda görüntülenecektir. Daha sonra başka bir dize daha yaratıp bunun adını da LegalNoticeText olarak belirleyin ve ekrandaki diyalog kutusunda ne görüntülenmesini istiyorsanız yazın. Artık bilgisayarınızda kim oturum açmak isterse istesin hazırladığınız bu banner ekrana gelecektir. Bu özelliği kullanarak bilgisayarınızı izinsiz kullanmak isteyen kişilere karşı yasal uyarılar hazırlayabilirsiniz.

Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

- 157 **Bilgisayardan Faks Çekmek:**
Sadece faks/modem yetiyor
- 160 **Internet'teki Faks Servisleri:**
Tüm dünyaya ücretsiz faks
- 160 **Faksınızı Yanınızda Taşıyın:**
Mobil faksın tüm incelikleri

Faks Çekmenin Tüm Yolları

Faks Kendi Sınırlarını Aşıyor

Karşı taraf ile bağlantı kurmak için faks kullanmaktan başka bir şansınız yoksa ve bir faks makinesine de sahip değilseniz elinizin altındaki PC'niz ya da cep telefonu ile cep bilgisayarınız yardımınıza koşacaktır.

Teknolojinin çok hızlı bir şekilde gelişiyor olması içinde bulunduğumuz günlerde en çok iletişim alanında fayda sağlıyor. Bundan on, on beş yıl öncesine kadar telefonlar evde bile lüks sayılırken, günümüzde cep telefonu sayısı neredeyse normal telefon sayısına yaklaştı. Teknolojik gelişmeye paralel olarak elektronik haberleşme konusunda üretilen yeni çözümler ise eskilerinin pabucunu dama atmaya hazırlanıyor. Yakın zamanda cep telefonları belki normal telefonların yerini alacak. Hatta belki de insanlar sadece sesle yetinmeyecek ve görüntülü telefonlar yeni standart olacak.

Ancak bunun yanında bazı teknolojiler de var ki hiçbir zaman yenilenmese de geçerliliğini yitirmeyecek gibi duruyor. Faks'da bunlardan biri. Elektronik posta, in-

ternet dosya transfer yöntemleri ve Peer to Peer kullanılabilen bir sürü gelişmiş dosya ve belge transfer yöntemi olmasına rağmen, siyah beyaz, kalitesi düşük ve oldukça yavaş iletim yapan bu teknolojinin halen kullanılıyor olmasının her halde en büyük sebebi oldukça pratik olması ve yerine göre bir bilgisayara ihtiyaç duymuyor olması olabilir. Ayrıca hemen her şeyin elektronik ortama kayıyor olmasına rağmen halen basılı medyadan vazgeçilemeyecek olması da faksın şimdilik kullanılmaya devam edileceğini gösteriyor.

PC'nizi bir faks makinesi gibi kullanmak için gerekenler

Elinizin altında ne kadar gelişmiş teknoloji olursa olsun, karşı tarafta sadece düz bir faks makinesi olduğunu düşündüğün-

nüzde yapabileceğiniz çok fazla bir şey yoktur. Ya zor yöntemi seçip bilgisayarınızda hazırladığınız belgenin yazıcıdan bir çıktısını alıp faks makinesini kullanacak ya da kolayca zaten faks çekme yeteneği olan PC'nize başvuracaksınız. Ayrıca bir faks makineniz yoksa zaten geriye PC'nizi kullanmaktan başka bir çözüm de kalmayacaktır. Tabi ki bunun için bilgisayarınızın birincil olarak bir modeme ihtiyacı vardır. Bu şekilde bilgisayarınızda hazırladığınız bir belgeyi pratik olarak faks-lamanız mümkün olabilir. Ancak elinizdeki belge kağıt üzerindeyse bu durumda bilgisayarınıza bağlı bir tarayıcınız olması da gerekir.

Bu şekilde Windows'un kendi yazılımını ya da 3. parti bir faks yazılımını kullanarak doğrudan modem ile gönderim ya-

Faks Çekmenin Tüm Yolları

pılabilir. Zaten çoğu bilgisayarda internet'e bağlanmak için standart olarak bir modem yer aldığından sorun çıkmayacaktır. Ancak eğer internet bağlantısı direkt hat, kablo ya da ADSL üzerinden sağlanıyorsa bu durumda modemi farklı bir amaç ile kullanmak ve dolayısıyla da faks yazılımlarını kullanmak mümkün olmayacaktır. Bu durumda ise internet üzerinden hizmet veren faks servisleri çözüm olacaktır. İnternet servisleri ile bilgisayarınıza herhangi bir yazılım kurmadan faks çekme avantajınızın yanı sıra özellikle yurtdışına çekilecek fakslarda maddi olarak da bir avantaj elde edebilirsiniz.

Cep telefonu ile el bilgisayarınızı taşıyabilir bir faks'a dönüştürün

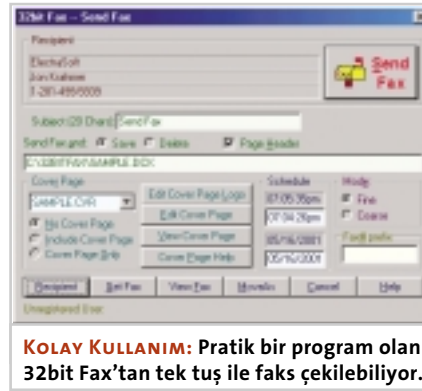
Biraz önce de bahsettiğimiz gibi elinizdeki her türlü kişisel bilgisayardan faks gönderilmesi mümkün oluyor. El bilgisayarları (PDA) da bunların arasına dahil olduğundan faks çekmek için artık masa başına çakılı kalmanız da gerekmiyor. Karşılıklı olarak infrared destekli bir cep telefonu ve el bilgisayarına sahipseniz gerekli yazılımı kullanarak istediğiniz faksları çekebilirsiniz. Ancak bu durumda basılı bir metni faksalamanız mümkün olmayacaktır. En fazla kendi içindeki mesaj kutusunu, panoyu ya da gelen faksları kullanabilirsiniz. Yazdıklarınız ve çizdikleriniz önce faks formuna çevrilip öyle gönderilecektir. Sonuç ise oldukça başarılı oluyor. Zaten seyahat ederken daha fazlasını istiyorsanız bir diz üstü bilgisayar taşımak daha mantıklı olacaktır.

Görüldüğü gibi faks çekmek için bir faks makinesi kullanmaktan çok daha faz-

la yöntem bulunuyor. Dolayısıyla elinizde zaten bu aletler varsa bir faks almaya hiç de gerek kalmayacaktır. Şimdi bu yöntemleri sırasıyla ve adım adım nasıl kullanabileceğimize bir göz atalım.

Faks çekmek için doğru yazılımı seçmek de oldukça önemli

Bilgisayarınızdan faks göndermek için gerekli donanımların neler olduğuna biraz önce değinmiştik. Bunun yanı sıra özel yazılımların da bilgisayarınızda kurulu olması gerekir. Windows 95 kullanıcıları Microsoft'un işletim sistemi ile sağladığı

dahili faks yazılımını kullanabilirler. Ancak Windows'un daha sonraki sürümlerini kullananlar için maalesef böyle bir şans bulunmuyor. Çünkü bu faks programı daha sonraki sürümler ile pek kararlı çalışmadığı ve sorun çıkarabildiği için sistemden çıkarılmış. Ancak yine de Windows 98 kullanıcıları CD'leri içinde yer alan Tools klasörü altından bu yazılıma ulaşip bilgisayarlarını kurup deneyebilirler.

Eğer sorun çıkarmazsa ve çok fazla de-

taylı bir faks programına da ihtiyacınız yoksa bu programı kullanmaya devam edebilirsiniz. Size basit faks kapakları tanımlama ve sadece kendine özel listesinden toplu faks çekmeye olanak tanıyan bu pratik program bir yazıcı sürücüsü olarak çalışıp hemen her uygulamadan faks gönderebilmenizi de mümkün kılıyor. Bu şekilde sadece belgeyi yazdırırken yazıcı olarak faks sürücüsünü seçmeniz yetiyor.

Ancak size birçok özellik sunacak daha modern, profesyonel ve sorunsuz bir faks yazılımı arıyorsanız çözümü 3. parti yazılımlarda aramanız daha iyi sonuçlar verecektir. Bu konuda piyasada birçok yazılım yer alıyor. Aralarında aynı Microsoft'un eski programına benzer şekilde pratik kullanıma yönelik olanlar olduğu gibi, bilgisayarınızı bir faks istasyonuna çevirebilecek olanlar da bulunuyor. Bu geniş yelpaze içinde yer alan 32bit Faks, FaxMail Network, FaxWizard 2000, Just the Fax, MightFax, TotalFax ve WebFax 2 gibi en popüler faks yazılımlarına CHIP CD'sindeki Fax Programları başlığı altından da ulaşabilirsiniz. Bunlar arasından örnek olarak seçtiğimiz bir tanesinin kurulumu ve kullanımını anlatmadan önce ise hepsinin özelliklerine kısaca bir bakalım:

Her tür ihtiyacı karşılayacak kadar çok faks yazılımı bulunuyor

32bit Fax, Windows ortamından fax çekmenizi sağlayan kişilere veya gruplara daha önceden kaydettiğiniz sayfaları yollayabilmenize olanak tanıyan pratik bir yazılım. FaxMail Network ise bunun yanında yazıcıdan çıkarma özelliği de sunuyor ve herhangi bir Windows uygulamasından

Faks Çekmenin Tüm Yolları

kolaylıkla faks çekebilmenizi sağlıyor. Windows için tam teçhizatlı bir faks makinesi yaratan FaxWizard 2000 ise kendine özel arabiriminden ve ayrıca kullandığınız uygulamalardan da "yazdır" komutuyla faks çekebilmenize olanak tanıyor. WYSIWYG arabirimi sayesinde diğerlerinden ayrılan ve kullanması da oldukça kolay bir program olan Just the Fax ise ismi üzerinde pratik olarak Faks yaratabilen, yollayabilen ve alabilen kişisel bir program olarak karşımıza çıkıyor. Popü-

FAKS DEFTERİ: Programda ilk etapta yeni bir faks defteri yaratarak başlayabilirsiniz.

laritesi yüksek bir program olan Mighty-Fax da bilgisayarınıza bir yazıcı sürücüsü olarak kurularak Microsoft Word ya da yazıcı destekleyen herhangi bir Windows programından faks çekebilmenizi sağlıyor.

Sadece sürükleyip bırak yöntemi ile çalışan TotalFax ise masaüstünüzde kullanabileceğiniz oldukça kolay bir program. Son olarak fakslarınızı e-mail'lerinizde ek dosya olarak yollayabilmenize olanak tanıyarak diğer benzerlerinden ayrılan WebFax2, taradığınız ya da kendi hazırladığınız fakslarınızı web sitesi üzerinden de yollayabiliyor.

32bit Fax ile bilgisayarınızı bir faks makinesine dönüştürün

Faks programları arasında gerek kurulum gerekse kullanım açısından oldukça pratik olan 32bit Fax'ı CHIP CD'sinden kurmak için tıkladığınızda karşınıza ilk olarak işletim sistemi ve kurulum tipini seçeceğiniz ekran gelecektir.

1 Burada sol bölümden bilgisayarınızda yüklü olan işletim sistemine göre seçimini yaptıktan sonra sağ taraftan da "Single computer beginners..." ile başlayan seçeneği seçip Next tuşu ile devam edin.

2 Bir sonraki aşamada göndereceğiniz faksların üzerinde görüntülenmesi için kişisel bilgilerinizi girmeniz gerekecektir. Üst taraftaki "From name..." ile başlayan bölüme 31 karakterden daha fazla olmak kaydı ile adınızı ya da şirket adınızı girin. Alt taraftaki "Fax no" bölümüne de faks numaranızın girilmesi gerekir. Tekrar Next tuşu ile devam edin.

3 Modem seçim ekranına geldiğinizde zaman program otomatik olarak bulup seçecektir. Ancak modeminiz kapalıysa ya da başka bir uygulama tarafından kullanılıyorsa bulunamayabilir ve seçimi elle yapmanız da gerekebilir.

Daha sonra kurulumla devam edebilirsiniz. Ancak daha programı kullanmaya başlamadan önce bu sorunları gidermeyi unutmayın. Dosyalar kopyalandıktan sonra faks yazıcı sürücüsü de kurulacak ve kurulum sona erecek.

İlk faksın gönderilmesi için adım adım yapılması gerekenler

1 Öncelikle Başlat – Programlar menüsü altından 32bit Fax klasöründeki 32bit Fax yazılımını çalıştırın. Burada isterseniz araç çubuğunda yer alan mavi renkteki aşağı ok simgesini kullanarak programı sadece bir araç çubuğu boyutuna da küçülebilirsiniz.

2 Daha sonra sarı posta kutusu simgesine tıklayarak faks gönderme diyalog kutusunun ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Yazılımı daha yeni kurduğunuz için ilk alıcı otomatik olarak yazılımı hazırlayan ElectraSoft, gönderilecek faks ise SAMPLE.DCX olarak seçilecektir.

3 Bu pencerede en alt sırada yer alan "Recipient" tuşuna basarak yeni giriş yapmak için FaxBook Entries diyalog kutusunu ekrana getirebilirsiniz.

4 Şimdi ilk adım olarak bir Faks defteri yaratmamız gerekir. Bunun için "Make and Edit FaxBooks" bölümü altındaki Make tuşuna bastıktan sonra açılacak pencerede New tuşunu kullanarak en fazla 8 karakterden oluşan yeni bir defter oluşturun.

5 Daha sonra sırasıyla FaxBook Entries ve Send Fax diyalog kutularını kapatın ve yazıcıdan çıkış alma özelliği olan en sık kullandığınız yazılımı açın.

6 Önceden oluşturmuş olduğunuz bir dosyayı açın ya da yenisini oluşturun ve Dosya menüsü altından yazılıma göre değişen Yazıcı ayarları seçeneğini bulup, yazıcı olarak [ElectraSoft Convert to Fax]

sürücüsünü seçin. Daha sonra da yazdır seçeneğini seçin.

7 Aynı bir yazıcıdan çıkış alıyormuş gibi kullandığınız yazılımın tüm ayarlarını yapıp yazdırdığınızda aslında belgeniz bir faks belgesine dönüştürülecek ve Send Fax diyalog kutusu tekrar karşınıza gelecektir.

8 İsterseniz buradan mavi mercek simgesini kullanarak faksınızın nasıl göründüğünü de izleyebilirsiniz. Bu görünümde iken faks üzerine yeni grafik ve metin ekleme şansınız da vardır. →

ÜCRETSİZ FAKS

» Internet'te faks servis sağlayıcıları

- <http://www.freefax.com>
Yazılım indirmenize gerek duyulmuyor. Tamamen 100% browser tabanlı.
- <http://www.zipfax.com/>
ZIPFAX e-mail'lerinizi dönüştürerek faks olarak göndermenize olanak tanıyor.
- <http://www.freefax.com.pk/>
Dünyanın en kolay ücretsiz e-mail'den faksa gönderme servisi. Bir e-mail'iniz varsa dünyanın her yerine faks gönderebilirsiniz.
- <http://www.fax1.com/>
Deneme hesabına üye olarak Amerika'ya ücretsiz faks ve sesli mesaj gönderebilirsiniz.
- <http://www.tpc.int/sendfax.html>
Site üzerinden sadece mesajınızı yazıp faks olarak göndermeniz mümkün oluyor. Üstelik fakı göndermeden önce faks numarasının doğruluğunu da kontrol edebiliyorsunuz. Faks yerine ulaştığında size bir mesaj atılacaktır.
- <http://www.easyfax.net/>
Bu ücretsiz web tabanlı faks servisi bazı sınırlamalara sahip olsa da oldukça başarılı bir yer. Sistem fakı göndermek için iptal etmeden önce 5 kere deneme yapabiliyor.
- <http://www.peoplefax.com/>
Bu tamamen otomatik site güvenli web bağlantısı ile sadece tek bir fare hareketi ile faks çekebilmenize olanak tanıyor. Kolay, hızlı ve güvenli bir servis.
- <http://www.link4pc.com/metrofax/>
Eğer hızlı ve iyi bir faks servisi arıyorsanız metro fax, gönderdiği yüksek kalitede fakslar ile dikkat çekiyor.
- <http://www.fax4free.com/>
Tamamen ücretsiz bir web servisi. Ancak sadece Amerika'ya gönderdiğiniz fakslara ücret alınmıyor.

Faks Çekmenin Tüm Yolları

9 Tekrar Send Fax diyalog kutusuna döndüğünüzde “Recipient” tuşunu kullanarak FaxBook Entries diyalog kutusunu ekrana getirip “Make and Edit FaxBooks” seçeneği altından biraz önce yarattığımız yeni faks defterini seçin.

10 Artık bundan sonra Add Entry tuşu ile deftere yeni kayıtlar girmeye başlayabilirsiniz. Burada tüm alanları doldurmak yerine isterseniz sadece isim ve faks numarası ile de yetinebilirsiniz.

11 Girdiğiniz yeni kaydı işaretledikten sonra Ok tuşu ile ana pencereye geri döndüğünüzde artık hem faks hem de alıcı seçilmiş olacaktır.

12 Bu pencerede sağ üst köşedeki Send Fax tuşuna bastığınızda ise bu pencere yerini Event Monitor diyalog kutusuna bırakacaktır. Böylelikle gönderilme işlemini adım adım izleyebilirsiniz.

İnternet üzerinden hizmet veren ücretsiz faks servisleri

Yazının başında da belirttiğimiz gibi internet’e fax/modem dışında bir yöntem kullanarak bağlanıyorsanız, yukarıda anlattığımız yazılımsal yöntemler işiniz yaramayacaktır. Bu durumda doğrudan net üzerinden hizmet veren ücretsiz online faks servislerini deneyebilirsiniz. Bu üç-

retsiz servislerin tümü size gelen faksların e-mailinize yönlendirilmesini sağlayabiliyor. Ancak aralarından sadece bazıları faks göndermenize izin veriyor. Bunların tümünde de hizmet birbirlerinden oldukça farklı olarak veriliyor.

İnternet üzerinden faks göndermek için 3 ana yöntem bulunuyor. Bunlardan ilki olan e-mail yönteminin kullanılmasında göndereceğiniz faks numarasını kim ya da konu bölümüne yazıp servise göndermeniz yeterli oluyor. İkinci yöntemde ise faks göndermek için web tabanlı formlar kullanılıyor. Bunlar ile faks numarasını ve yazacaklarınızı form’a ekleyerek işlemi gerçekleştirebiliyorsunuz. Son yöntemde ise faks servislerinin özel olarak hazırladığı yazılımları indirip kullanmanız gerekiyor. Bu yazılımlar belgelerinizi servise göndermenize ve sizin için fakslanmasına yardımcı oluyorlar. Hangi servis tipini kullanıyor olursanız olun, göndereceğiniz faks numaranızı da eklemeyi unutmayın. Çünkü bu servislerin size sağlayacağı faks numaraları şirketlerin bulunduğu bölgelerde lokal numara olacağından size faks çekecek karşı tarafın uluslar arası para ödemesi gerekebilir.

Faks çekmek için artık ofiste masa başında oturmanız gerekmiyor

Şimdiye kadar anlattığımız yöntemlerin hemen hepsi bir bilgisayar başında olduğunuz zaman işe yarayacaktır. Peki ya ofisten uzakta bir seyahatteyseniz? Bu durumda eğer varsa, tek çare el bilgisayarınızı ve cep telefonunuzu kullanmaktır. Tabi ki bunun için her ikisinde de infrared desteği olması ve birbirleri ile uyumlu olmaları gerekiyor. IR bağlantının sağlanması için gerekli ayarları gerek telefonunuzun gerek de el bilgisayarınızın kitapçığından öğrenebilirsiniz. Bizim örnek olarak kullandığımız Palm V’de bu ayarlara Pref simgesi altından Connections seçeneği ile ulaşabilirsiniz. Bu ayarları yaptıktan sonra artık faks çekmeye hazırsınız demektir.

PalmOS üzerinde faks programı sayısı az olsa da bunlar yetiyor

Bir el bilgisayarından nasıl faks çekileceğini görmek için örnek olarak Fax isimli programı kullanabiliriz. Oldukça yaygın olarak kullanılan Fax adlı yazılımı birçok diğer PalmOS yazılımının da yer aldığı www.palmgear.com sitesinden indirebilirsiniz. Artık diğer yazılımları aktardığı-

nız şekli ile programı el bilgisayarınıza aktarıp çalıştırın.

1 Fax programı listede yerini alacaktır. Üzerine tıklayarak çalıştırdığınızda ekrana gelen ilk görüntüyü Demo seçeneğine tıklayarak kapatın.

2 Burada üstten aşağıya doğru sırasıyla göndereceğiniz kişinin adını ve faks numarasını belirtebileceğiniz bölümler bulunur. Zaten tüm faks işlemi de bu ekrandan gerçekleştirilmektedir.

3 Daha sonra Source alanı yanındaki Drop-down menüden faksın hangi alandan alınacağını belirlemeniz gerekir. Burada Clipboard, Memopad ve Fax şeklinde 3 seçenek yer alır. Eğer daha önce herhangi bir programdan kopyalama yaptıysanız bu içeriğe Clipboard altından ulaşabilirsiniz. Fax ise gelen fakslar ya da

PALM OS’TA FAKS: Tek bir ekrandan basitçe istediğiniz faksları çekebiliyorsunuz.

önceden oluşturduğunuz fakslar arasından herhangi bir tanesini yollamanızı sağlar. Eğer Memopad’i kullanacaksanız önceden buraya bir şeyler yazmış olmanız gerekmektedir.

4 Eğer yazmadıysanız el bilgisayarınızın alt bölümünden Memopad’i açıp New tuşu ile bir mesaj oluşturup Fax programını tekrardan açmanız gerekecektir. Bu noktada mesajınızı hangi başlık altında oluşturmuş olursanız olun Source altındaki Memopad bölümünden All’ı seçip içeriğe ulaşabilirsiniz.

5 Source bölümünden seçiminizi yaptıktan sonra artık Send tuşuna basıp faksınızı yollayabilirsiniz. Eğer yollamadan önce nasıl gözüktüğünü merak ediyorsanız Preview tuşunu kullanabilirsiniz. Yazılım kısa bir işlem yapıp faksları size görüntüleyecektir.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

MOBİL YAZILIMLAR

» Palm OS için faks programları

- Fax 1.0 d17
<http://www.markspace.com>
- P-Fax 3.0e
<http://www.rovenet.com>
- JFAX.C 2.0
<http://www.rovenet.com>
- Vault Anywhere 1.0B
<http://wireless.palm.net>
- Mi-Messages 1.02
<http://www.mi-corporation.com>

İÇİNDEKİLER

Sürpriz Yumurta:
Access'ten saçma sözler

Ayın Hatası:
Kurulamayan Windows 98

Office Yardım:
Office ayarlarını yedekleyin

Spyware Temizliği:
İstenmeyen reklamlara son

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

Okur Soruları:
Okurlar soruyor,
CHIP cevaplıyor

Ayın CHIPucu

Bölge Kodsuz DVD

Rahatsız edilmeden DVD zevki: CHIP, dünyanın her tarafından gelen DVD'lerin zevkini (bazen sıkıcı olan Bölge Kodu engeli olmadan) bilgisayarınızda nasıl çıkartacağınızı gösteriyor.

■ Eğer ABD'den sipariş ettiğiniz bir DVD'yi sürücünüze yerleştirecek olursanız hiç beklemediğiniz bir durumla karşılaşabilirsiniz: Bölgesel kod sınırlaması nedeniyle diskiniz çalışmak istemediğini bildiriyor. Bu tür bir durumla karşı karşıya kalmamanız için CHIP bölgesel kod sorunlarını ve bunları nasıl aşabileceğinizi gösteriyor.

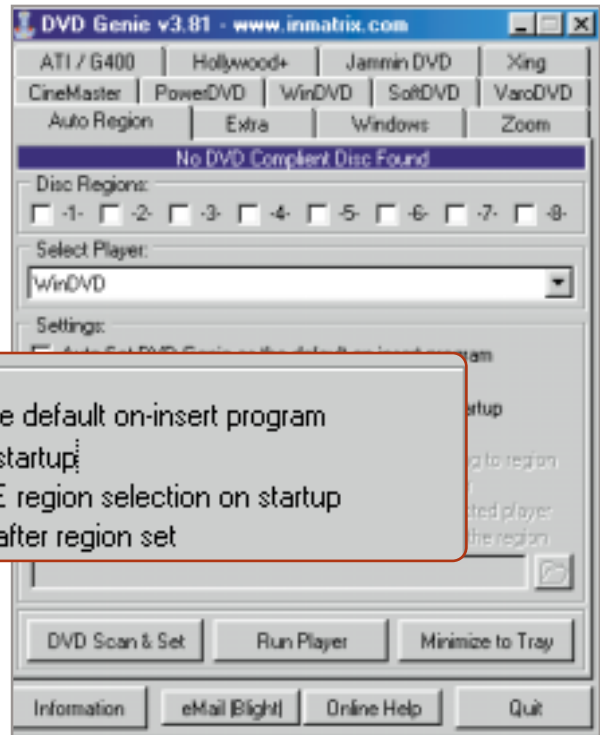
Problem Bir: DVD-ROM sürücü. Bir çok yeni DVD-ROM sürücü farklı bölge kodlarına sahip beş DVD sonrasında kod olarak en son diskte kullanılabildi kabul ediyor. Bu durumda yapmanız gereken tek şey var: Sürücünün Firmware yani fabrika çıkışı ayarlarını güncellemelisiniz. İlk olarak sürücünüzün ne olduğunu tespit etmelisiniz. Bunu en iyi sistem açılışı sırasında belirleyebilirsiniz: Açılış sonrasında sürücü listesi ekrana geldiğinde görüntüyü dondurmak için [Pause] tuşuna basın ve buradaki sürücü tanımını not alın. Daha sonra açılış işleminin devam etmesi için [Pause] tuşuna tekrar basın ve <http://perso.club-internet.fr/farzeno/firmware/> internet sayfasını ziyaret edin. Bu sayfadaki DVD başlığı altında sürücünüze uygun dosyayı rahatlıkla bulabilirsiniz. Firmware'i nasıl yükleyeceğinizi kullanmanız gereken arşiv dosyasındaki yardım dosyasından öğrenebilirsiniz.

Dikkat! Firmware'in uygunsuz şekilde değiştirilmesi ile geri dönüşü olmayan sonuçlarla karşılaşabilirsiniz.

Problem İki: Yazılım. WinDVD ve PowerDVD gibi DVD oynatıcı yazılımlar da bölge kodunun sadece beş kere değiştirilmesine izin verirler. Çözüm:

Bunun için CHIP Online'dan DVD Genie isimli aracı indirebilirsiniz. Bu arşiv dosyasını açın ve aracı yüklemek için EXE dosyası üzerine iki kere tıklayın. DVD Genie ilk açılışla beraber kurulacaktır. Programı çalıştırın ve ana pencere üzerindeki Auto Region kartını aktif hale getirin ve Settings başlığı altındaki "Auto-Set DVD Genie as the default on-insert program, Auto Region selection on startup" ve "Auto Run selected player after region set" seçeneklerini işaretleyin. Daha sonra DVD Genie'yi kapatın ve kullandığınız DVD oynatıcıyı çalıştırın. Farklı bölge kodlarına sahip her filmde uygun bölge kodunun seçilebileceği bir seçim penceresi ekrana gelecektir. Seçtiğiniz kodu onayladıktan sonra film otomatik olarak başlatılır.

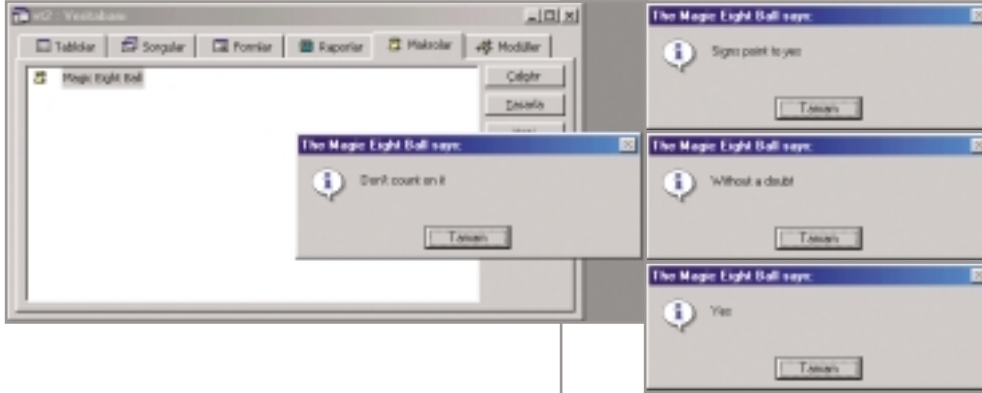
Problem Üç: Enhanced Regionalcode (Gelişmiş Bölge Kodu). "The Patriot" veya "A Perfect Storm" gibi yeni DVD'ler farklı bölge kodlarını sorguluyorlar. Eğer program tüm sorgulara Evet cevabını verecek olursa DVD çalışması durduruluyor. Bu sorunu da yine DVD Genie yardımıyla çözebilirsiniz. Bunun için kullandığınız oynatıcının kullanacağı bölge kodunu belirleyin ve Apply düğmesine tıklayın.

GENIE İŞ BAŞINDA: DVD Genie ile farklı bölge kodlarını hem de DVD'nin yerleştirilmesi ile otomatik olarak kullanabilirsiniz.

Sürpriz Yumurta

Acces'den Saçma Sözler

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

UZUN DILLİ: Veritabanı tutma programı olan Access'in saçmalamasını sağlayabilirsiniz. Bunun için herhangi bir makro oluşturun ve buna isim olarak "Magic Eight Ball" verin. Daha sonra bu makro için araç çubuğunda bir düğme oluşturun. Oluşturduğunuz düğme üzerine her tıkladığında Access size özlü(!) bir söz ile cevap verecektir. Bu hile sadece Access 97'de kullanılıyor. 2000 versiyonundaki denemelerimiz maalesef hayal kırıklığı ile sonuçlandı.

AYIN HATASI

Windows 98 Artık Kurulamıyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Piyalepaşa Blv., Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi NO:231/3 80380 Kasımpaşa/İSTANBUL veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Dışarıda çok güzel bir yaz havası var ve yeni GeForce 2 kartımı bilgisayarıma takıyorum. Ancak tam bu sırada telefon çalıyor ve bir tanıdık "Artık işletim sistemi kuramıyorum" diyerek benden yardım istiyor. "Daha önce ne kullanıyordun?" cevap olarak "Linux" alıyorum.

HATA TESPİTİ: Kısa bir süre sonra kucağında bilgisayar ile kapımı çalıyor. Yani parçalanmış ve yeniden toplanmış halde. Bilgisayarın ilk açılışında Linux partisi kendini belli ediyor: Ekranı gelen "LILO" kelimesinden başka hiçbir hareket yok. Arkadaşım "Linux'u çoktan silmiştim" diye söylüyor. Ben Linux kullanarak açmak, sabit diski incelemek ve basit bir şekilde çözmek istiyorum. İlk olarak Windows 98 CD'si ve açıldı. Fdisk'in çalışması ile de suçlu bulunuyor: Bir "Non DOS Partition" tüm diski etkisi altına almış. Fdisk mantıklı düşünüyor: "DOS partisi değilse silinemez!" Arkadaşım "Aynı işlemler sonucunda ben de aynı durumla karşılaştım, Low Level Format belki yar-

dımcı olabilir" diye yüksek sesle düşünmeye başladı. Bu sorun daha basit şekilde çözülebilirdi. En son masaüstünde bıraktığım Linux CD'sini aramaya koyuldum.

ÇÖZÜM: Linux veya Partition Magic ile her şeyin silinebileceğini düşünüyorum. SuSe Linux Boot CD'sini aldım ve PC'yi Linux altında çalıştırdıktan sonra "cfdisk" aracını açtım. Partisyon gerçekten de sorunsuz bir şekilde silindi. Aynı sonuç Partition Magic ilk yardım disketi yardımıyla da elde edilebilirdi. Basit bir açılış, silinecek partisyonun seçilmesi ve şayet yeni bir tane oluşturulduysa sistemin yeniden açılması. Artık Windows 98'in de diski yeniden tanınması ile yeniden kurulumu gerek kalmadı. Bir ipucu daha: Eğer farklı işletim sistemleri ile çalışıyorsanız açılabilir genel bir Linux CD'si veya Partition Magic'in ilk yardım disketini devamlı olarak elinizin altında bulundurmamalısınız. Bu sayede oldukça zorlu olan partisyonları da diskten uzaklaştırabilirsiniz.

AYIN KİTAPLARI

► Hızlı Çözümler

Microsoft Excel Elektronik Tabloları

Excel kullanıcılarının sorunlarına tanı koymak için kolay akış şemaları kullanılmış ve basit evet/hayır soruları sorarak hızla çözüme yönlendirmek amaçlanmıştır. Gerek duyulduğunda okunmak için tasarlanmış bu kitapta, dizine ve içindekilere bakarak yaşanan sorun bulunabilir ve yönlendirilen sayfadaki açık, adım adım çözüm okunarak sorun çözülebilir. Ekran görüntüleri doğru yolda kalınmasını sağlıyor. Sorunların kolay bulunması için karşılaştıra olasılığı yüksek olan sorunlar, alfabetik olarak sıralanmış bölümlerde gruplandırılmış. Sonuç olarak Hızlı Çözümler kitabı, başlangıç ve orta düzey kullanıcıların önemli bir gereksinimini karşılayan ve böylece bu alandaki büyük eksikliği dolduran, bilgisayarın yanından ayrılmayacak güvenilir bir çözüm kılavuzu niteliğinde.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Telefon: (312) 434 46 24

► İşletmeler İçin Çözümler

Bilgisayar Ağları

Küçük işletmeler ve ev kullanıcıları için geliştirilmiş bu kitapta, sisteminizin bilgisayar gücünü hızla birkaç kat büyüten Microsoft teknolojileriyle sağlam ve güvenilir bir ağ kurmak için yararlanabilirsiniz. Çalışanların gerçek zamanlı iletişim kurabilmesi ve birlikte çalışabilmesi için e-posta, iletiler ve çevrimiçi toplantı yazılımlarını kurabilir, en düşük maliyetli internet bağlantı paylaşımını bulabilirsiniz. Ayrıca donanımsal bilgiler de veren bu kitapla kendi ağ sorunlarınızı giderebilirsiniz.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Telefon: (312) 434 46 24

İÇİNDEKİLER

168

Download Özel:
Ayarların bedava
online yedeklenmesi

168

Kendi Açılan Arşiv:
Office konfigürasyonunu
kopyalamak

170

Genel Bakış
Office ayarlarının
saklama ortamları

Office Ayarlarını Yedeklemek

Office İçin İlk Yardım

Office çökmelerinden korkmayın. Çünkü kişisel ilk yardım çantanıza tüm önemli dokümanları ve ayarları kaydettiniz. CHIP, hangi dosyaları saklayacağınızı size gösteriyor.

Bir gün şu durumla karşı karşıya kalabilirsiniz: Sabit disk hasar görmüş ve Windows artık açılmıyor. Verilerinizi düzenli olarak yedeklediğiniz için şanslısınız ancak peki Office ayarlarınız için de durum aynı mı? Saatler süren ince çalışmalarla Office'i kendinize göre ayarladınız: Outlook'un kişiler bilgileri, yazışmalar için Word şablonları, imzalar, otomatik düzelt girdileri, kişisel sözlükler ve daha bir çoğu. Şimdi, işletim sisteminin yeniden kurulması sonrasında Office'in ayarlanması yine saatler sürecektir. Bu Office konfigürasyonundan sakınmak

için ayarları düzenli olarak yedeklemelisiniz. Ancak Microsoft kullanıcılarını zora koşturmuş ve Office için önemli dosyaları iyi bir şekilde dağıtarak farklı klasörler içine saklamış. CHIP Office ayarları için ilk yardım paketini nasıl oluşturacağınızı gösteriyor. Buna sadece veri kayıplarını önlemek için ihtiyacınız olmayacak: Eğer ev ve işyerinizdeki bilgisayarınızda aynı çalışma ortamına sahip olmak isterseniz veya firma içerisinde tek bir Office kurulumu oluşturmak isterseniz, bu sayede zaman kazanabilirsiniz. DİKKAT! Office paketi tüm bilgisayarlarda aynı klasöre

kurulmuş olmak zorunda.

Ve böyle devam ediyor: Önemli dosyaları bir Zip diskete kopyalayın veya bir CD üzerine yazın. Veriler burada daha güvenli saklanacak ve alıştığınız çalışma ortamına hızlı bir şekilde ulaşmanıza yardımcı olacaktır. Önemli dosyaları nerede bulabileceğinizi önümüzdeki sayfalardaki ipuçlarında görebilirsiniz. Windows 2000 kullanıcıları ise yol ifadelerindeki "Profil" yerine "C:\Documents and Settings\[Kullanıcı İsmi]\MICROSOFT" yolunu kullanabilirler. Diğer Windows versiyonlarında ise "C:\WINDOWS\" yeterli olacaktır.

1

NORMAL.DOT: Biçimler, Ayarlar, Makrolar

NORMAL.DOT dosyası Word'ün en önemli konfigürasyon dosyasıdır. Global makrolar, üst ve alt bilgi satırları, sayfa kenarları, şablonlar, otomatik metin, menüler, araç çubukları ve tuş kombinasyonları gibi önemli bilgiler burada tutulur. Yeni dokümanlar bu şablon yardımıyla biçimlendirilirler.

İpucu: Office 97, NORMAL.DOT dosyasını "C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\TEMPLATES", Office 2000 ise "C:\[Profil]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\TEMPLATES" altında saklar.

Şayet bu dosya yukarıdaki konumlarından birinde değilse Windows'un arama fonksiyonunu kullanarak dosyayı ortaya çıkartabilirsiniz. Bunun için Windows Başlat düğmesine tıklayın ve "Bul/ Dosyalar veya Klasörler" komutunu çalıştırın.

Eğer yabancı bir NORMAL.DOT dosyasını kendi bilgisayarınızda kullanmak isterseniz, ilk olarak bunun ismini değiştirin ve daha sonra Word'ün açılış klasörüne kopyalayın. Metin düzenleme programı bu durumda söz konusu belge şablonunu açılıştan otomatik olarak çalıştıracaktır.

Office 97 altındaki saklama konumunu Araçlar/Seçenekler menüsündeki Dosya Konumları kartında ve Office 2000 altında ise Konum kartı üzerinde bulabilirsiniz. DİKKAT! Eğer ikinci şablon dosyanız NORMAL.DOT'daki gibi aynı isimlerde makrolar bulunduyorsa Word NORMAL.DOT altındaki makroları kullanacaktır.

2

Ayrıca oluşturulan şablonlar

Şablonlar, mektupların, faks iletilerinin ve bunun gibi belgelerin aynı şekilde görüntülenmesi pratik bir yardımcıdır. Bu şekilde oluşturulan özel şablonlar belirli bir çalışmanın ürünüdür. Aynı şekilde bunları da yedeklemeyi unutmayın.

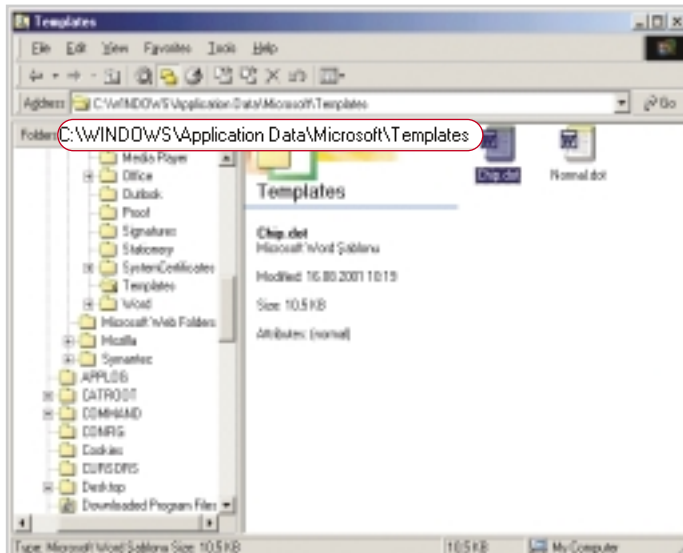
İpucu: Varolan şablonları DOT dosya uzantısından tanıyabilirsiniz. Bu türde kendi oluşturduğunuz şablonları da Word Templates standart dizinine kaydeder. Ancak kaydetme anında manuel olarak farklı saklama ortamı seçtiyseniz Windows'un arama fonksiyonu yardımıyla sistemdeki tüm şablonları ortaya çıkartabilirsiniz. Başlat/Bul komutunu çalıştırın ve sistemdeki DOT uzantılı dosyaları aratın. Bulduğunuz dosyaları yedekleme ortamınıza kaydedin.

3

Kişisel kullanıcı sözlükleri oluşturmak

MS-Office'in sözlüğü bir çok terimi tanıyamaz. Kendi istediğiniz kelimelerle donattığınız kullanıcı sözlüklerini de aynı şekilde yedeklemelisiniz.

İpucu: Office uygulamaları yazım denetimine ilk başvurulduğunda kullanıcı sözlükleri oluştururlar. Office 97 bu sözlükleri "C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\OFFICE" dizini içerisine CUSTOM.DIC dosyası altında kaydeder. Buna karşılık Office 2000 ise "C:\[Profil]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\PROOF" altında kaydediyor.

1

MERKEZ: Tüm yeni dokümanlar NORMAL.DOT şablonuna göre biçimlendirilirler.

Office Ayarlarını Yedeklemek

Araçlar/Seçenekler/Yazım Denetimi ve Dilbilgisi/Sözlükler üzerinden Office'in ek sözlükler olarak kaydedeceği yeni sözlükler oluşturabilirsiniz.

Tüm sözlük dosyaları DIC uzantısına sahiplerdir. DIC dosyalarının saklanma konumu kullanıcılar tarafından değiştirilebilir. Tüm sözlük dosyalarını bulmak için Başlat/Bul üzerinden çalıştırılan Windows arama fonksiyonunu tekrar çalıştırmalısınız. Son olarak bulunan tüm dosyaların yedeklerini alın.

4 Otomatik Düzelt için değişiklikler

Otomatik Düzelt fonksiyonu sık karşılaşılan yazım hatalarını düzeltir. Bu kelime listesini ister geliştirebilir ister rahatsız

edenleri çıkartabilirsiniz. Bu değişiklikleri de kaydetmelisiniz.

İPUCU: Kullanıcı sözlüklerinde olduğu gibi otomatik düzeltme listeleri de tüm Office programları arasında kısımlara ayrılmıştır. Tüm otomatik düzelt öğeleri ACL uzantılı dosyalar içerisinde saklanırlar. Office 97, bir Office programı ilk defa çalıştırıldığında standart liste "MSO97.ACL"yi "[Kullanıcıİsmi].ACL" adındaki yeni bir dosya içerisine Windows klasörüne kopyalar. Office 2000 ise kendi standart listesi "MSO.ACL"yi "MSO1031.ACL" dosya içerisinde "C:\[Profil]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\OFFICE" klasörüne kopyalar.

Otomatik düzelt iletişim penceresinde ayrıca Otomatik Metin fonksiyonu da

3 SÖZLÜKLER: Kişisel kullanıcı sözlüklerinizi veri kayıplarına karşı yedeklemelisiniz.

bulunur. Bu fonksiyon ise [Enter] tuşuna basarak metin içerisine ekleyebileceğiniz sık kullanılan ifadeleri tanır. Bu ifadelerin listesinde aynı şekilde değiştirir. Otomatik metin düzeltmelerinin listesi ise NORMAL.DOT global şablonu içerisine saklanır.

AYARLARIMI KAYDET SİHİRBAZI

» Oldukça Basit: Ayarların Online Yedeklenmesi

Office 2000 kullanıcıları kullanıcı ayarlarını Microsoft'un Office Update web sayfasına online olarak saklayabilirler. Bunun için "Office 2000 Ayarlarımı Kaydet Sihirbazı"nı <http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/2000/downloadDetails/o2ksmsdd.asp> sayfasından yüklemeli ve kurulum talimatlarını yerine getirmelisiniz. Ayarlarınıza e-posta adresiniz ve kendi belirleyeceğiniz bir şifre sayesinde diğer kullanıcıların erişimi engellenecektir.

DİKKAT! Sunucu üzerindeki kullanıcı profilinizi devamlı olarak güncellemelisiniz. Şayet profilinizi yenilemezseniz üç aylık bir süre sonrasında kaydettiğiniz tüm ayarlar sunucudan silinirler. Bu sürenin dolmasına iki hafta kala size bir uyarı iletisi gönderilir. Silinmeden bir gün önce bir başka e-posta

daha gönderilir.

Sihirbaz aşağıdaki ayarları kaydeder:

- Araç çubuklarındaki değişiklikler
- Menülerdeki değişiklikler
- Seçenekler ve Araçlar pencerelerindeki ayarlar
- Şablonlar, dosyalar ve clipartlar için tanımlanan standart saklama konumları
- Dosyaların kaydedilmesi için kullanılan standart biçim
- Otomatik düzelt listeleri
- Kullanıcı sözlükleri
- Office kısayol çubuğu düzenlemeleri
- Şablonlar

Örneğin Outlook kişisel klasörleri veya özel olarak oluşturulan şablonlar maalesef online yedekleme işlemi içerisine dahil edilmemiştir.

Buna rağmen sihirbaz ev bilgisayarınızda kullandığınız ayarların iş bilgisayarınıza aktarılması veya farklı bilgisayarlardaki Office kurulumlarında aynı çalışma ortamının elde edilmesinde oldukça kullanışlıdır.

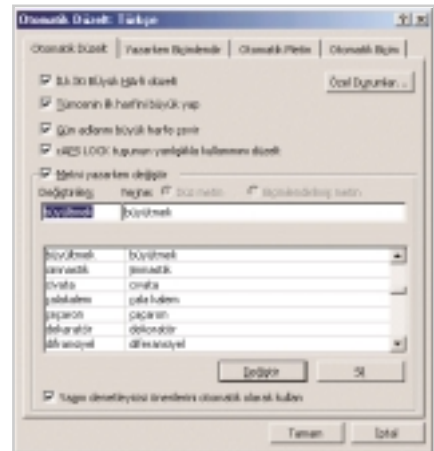

İNTERNETTEKİ YEDEK: Microsoft, Office 2000 ayarlarını online olarak Microsoft sunucusunda saklayabilen bir sihirbaz sunuyor.

5 Kullanıcı tanımlı Otomatik Biçim Ayarları

Word'ün Otomatik Biçim fonksiyonu ile tablo ve listelerin oluşturulmasında yardımcı olur ve isteğe bağlı olarak sık kullanılan biçimlendirme işlemlerini yerine getirir. Otomatik biçimlendirme ayarları Registry içerisinde saklanırlar.

İPUCU: Office tüm kullanıcı tanımlı ayarları Kayıt Düzenleyicisi içerisinde saklar. Word'ün Otomatik Biçim fonksiyonu ayarları Office 97 tarafından "HKEY_CURRENT_USER\Software\

4 UYGUN OTOMATİK DÜZELT: Yapılan eklentilerin saklanması bir çok düzeltmeden tasarruf edilmesini sağlayacaktır.

Office Ayarlarını Yedeklemek

Microsoft\Office\8.0\Word” registry anahtarı altında saklanır. Tüm Office programları tarafından kullanılan ayarlar ise “\8.0\Common” alt anahtarında saklanırlar. Office 2000 ise söz konusu ayarları “\9.0\Word” ve “\9.0\Common” alt anahtarlarında saklar.

Söz konusu ayarları yedeklemek için Windows’un Başlat düğmesine tıklayın ve Aç komutunu çalıştırdıktan sonra ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusuna “Regedit” yazın.

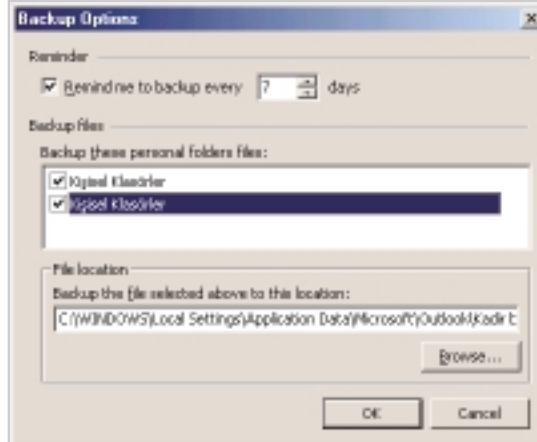
Son olarak Kayıt Düzenleyicisi’ni çalıştırmak için Tamam düğmesine tıklayın. Yukarıda belirtilen anahtarları Kayıt Düzenleyicisi penceresinde seçin ve daha sonra Kayıt/Kayıt Dosyası Ver komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden ayarların kaydedileceği konumu ve dosya ismini girin. Oluşturulan yedek dosyası REG dosya uzantısına sahip olacaktır. Eğer ayarları ileride yeniden oluşturmak isterseniz her bir REG dosyasına iki kere tıklamanız yeterli olacaktır. Bu sayede dosya içerisindeki girdiler otomatik olarak Kayıt Düzenleyicisi’ne eklenirler.

6

E-postalar, Adres Defteri ve Kişiler Veritabanı

İçerisinde e-postalarınız ve adreslerin bulunduğu Outlook’un kişisel klasörü sabit disk üzerindeki en önemli veriler arasında yer alırlar. Bu nedenle dikkatli şekilde saklanmaları gereklidir.

İpucu: Microsoft otomatik ve düzenli olarak OUTLOOK.PST’nin yedeğini alan ücretsiz bir araç sunuyor. Outlook

6

GÜVENLİK KOPYALARI: Bir Microsoft aracı isteğe bağlı olarak kişisel klasörleri düzenli olarak yedekleyebiliyor.

2000 Personal Folders Backup adındaki bu aracı <http://office.microsoft.com/downloads/2000/Pfbackup.aspx> adresinden ücretsiz olarak yükleyebilirsiniz. Kurulumu sonrasında bu aracı kullanmak için Outlook altında Dosya/Backup komutunu çalıştırmanız yeterli olacaktır.

Alternatif olarak önemli dosyaları kendiniz manuel olarak da saklayabilirsiniz. Outlook tüm iletileri ve kişiler bilgilerini OUTLOOK.PST ismindeki dosya içerisinde beraber saklar. Bu nedenle söz konusu dosyayı özellikle yedeklemelisiniz. Bu dosyanın saklanma konumunu Outlook 97 altında Araçlar/Seçenekler/Otomatik Arşiv üzerinden öğrenebilirsiniz. Outlook 2000’de ise Araçlar/Seçenekler/Diğer/Otomatik Arşiv başlığı altındaki aynı isimli düğmeye tıklamalısınız. Açık olan Outlook’un dosyaya özel olarak erişmesi nedeniyle ilk olarak programı kapatmalısınız. Ancak bundan sonra dosyayı kopyalayabilir veya CD’ye ya-

zabilirsiniz. Aynı klasör içerisinde OUTLOOK.PST haricinde ARCHIVE.PST dosyası da bulunur. Outlook uzun süredir açmadığı eski iletileri otomatik arşivleme esnasında bu dosya içerisine yedekler. Bu dosyanın da bir kopyasını almalısınız.

Adreslerinizi ve iletilerinizi başka bir bilgisayarda tekrar oluşturmak için ilk olarak orada Outlook’u çalıştırmalısınız. Bunun sonucunda program ana konfigürasyonu içeren bir PST dosyası oluşturacaktır. Daha sonra Outlook’u kapatın ve kaydetmiş olduğunuz versiyonu yeni oluşturulan OUTLOOK.PST üzerine yazın. Şayet ARCHIVE.PST dosyasını da yedeklediyseniz aynı klasör içerisine kopyalayın.

7

Kişisel Mektup Kağıtları ve İmzalar

İmzaların ve mektup kağıtlarının yeniden oluşturulması uğraş ister. Şablonlarınızı düzenli olarak yedekleyerek zaman kazanın.

İpucu: Outlook 97 imzaları “C:\WINDOWS\MICROSOFT OUTLOOK.RTF”, Outlook 2000 ise “C:\[Profil]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\SIGNATURES” klasörü altında saklar. Hazırlanan mektup kağıtları ise her iki versiyonda da “C:\PROGRAM FILES\COMMON FILES\MICROSOFT SHARED\STATIONERY” klasöründe saklanırlar

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

EN ÖNEMLİ OFFICE AYARLARI BU DOSYALARDA SAKLI

AYARLAR	OFFICE 97	OFFICE 2000
NORMAL.DOT Şablonu	C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\TEMPLATES	C:\[Profil*]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\TEMPLATES
Diğer Şablonlar	C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\TEMPLATES	C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\TEMPLATES
USER.DIC Kullanıcı Sözlüğü	C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\OFFICE	C:\[Profil*]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\PROOF
Otomatik Düzelt	C:\WINDOWS\[Kullanıcısmi].ACL	C:\[Profil*]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\OFFICE MSO1031.ACL
Otomatik Biçim	HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\8.0\Word	HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\9.0\Word
Diğer Ayarlar	HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\8.0\Common	HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\9.0\Common
Kişisel Klasör OUTLOOK.PST	C:\WINDOWS\APPLICATION DATA\MICROSOFT\OFFICE	C:\[Profil]\LOCAL SETTINGS\APPLICATION DATA\MICROSOFT\OUTLOOK
İmzalar	C:\WINDOWS\MICROSOFT OUTLOOK.RTF	C:\[Profil]\APPLICATION DATA\MICROSOFT\SIGNATURES
Mektup Kağıtları	C:\PROGRAM FILES\COMMON FILES\MICROSOFT SHARED\STATIONERY	C:\PROGRAM FILES\COMMON FILES\MICROSOFT SHARED\STATIONERY

*[Profil] Değişkeni yerine Windows 2000 için C:\DOCUMENTS and SETTINGS\[Kullanıcı İsmi]\MICROSOFT, Windows 98 için “\WINDOWS\PROFILES\[Kullanıcı İsmi], diğer versiyonlar için de “\WINDOWS” kullanılacak.

» DÖRT ADIMDA BAŞARIYA

Ad-Aware

Spyware avcısı

Kişisel bilgisayarınızı hedef alan veri casusluğu planlarını suya düşürmek mümkün: Ücretsiz olarak temin edilebilen Ad-Aware yazılımı istenmeyen spyware'leri keşfediyor.

■ Her geçen gün daha fazla sayıda shareware programcısı reklamların kendileri için iyi bir gelir kaynağı olabileceği fikrini benimsiyor. Ancak kullanılan reklamların bazılarının niteliği ve hedefleri onları “dolandırıcı” kategorisine sokuyor. Kullanıcılara ait bilgileri toplayarak onları reklam sahibinin server'ına aktaran ufak casusluk araçları shareware'lere entegre olup sistem sahibinin haberi olmaksızın bilgisayara konuşlanıyor. Kurulum öncesi casus yazılımlardan herhangi bir şekilde haberdar edilseniz dahi bu bilgilendirme lisans koşullarının arasına us-taca gizleniyor. Bu tarz “bulaştırılmış” programlar arasında GoZilla, getRight ve Babylon gibi ünlü freeware'ler de var.

Neyse ki Lavasoft firmasının anti-spyware aracı Ad-Aware sayesinde kendinizi bu tür casusluklara karşı koruyabilirsiniz. Jason Loefer tarafından geliştirilen freeware program 0.7 Mbayt büyüklüğünde ve şu sıralar programın 4.5 sürümünü indirmek mümkün. CHIP Atölye, bu sayıda istenmeyen spyware'lerin izini sürmenin ve gerektiğinde sistemden kaldırmanın yollarını açıklıyor. Radiate (önceleri Aureate), Double Click, Time Sink veya Web3000 gibi casus robotların bundan böyle hiç bir şansı yok.

Ancak bazı programlar spyware'lerinden arındırıldıklarında çalışmayı reddediyorlar. Tam bu noktada kullanıcı kendisi için daha önemli olanda karar kılmak durumunda: Programı kullanmak ya da kişisel bilgilerini korumak.

Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

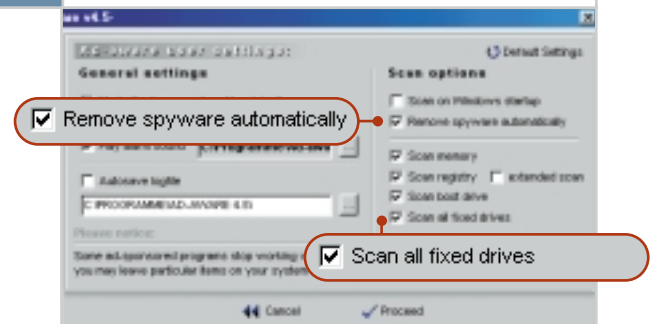
Anti Spyware programı Ad-Aware'i bu ayki CD'de © Sistem/Araçlar bölümünde bulabilirsiniz.

1. Kurulum ve güncelleme

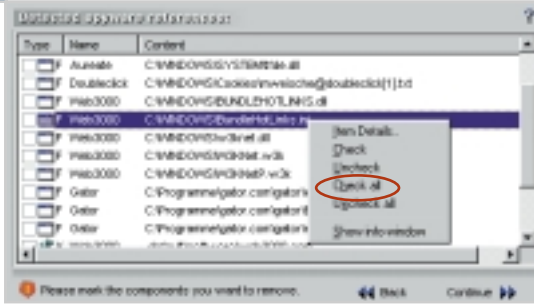
Ad-Aware'i internetten indirdikten sonra Exe-Dosyasına iki kez tıklayın. Setup kurulum sırasında sizi yönlendirir ve aracın kurulumunu tamamlar. Programın düzenli olarak güncellenmesi yerinde olacaktır. Bu işlem için www.lavasoft.com adresine gidin ve oradan “Ad-Aware Section” ve “Download Page”i seçin. Güncellemeyi indirmek için REFLST.ZIP'e tıklayın. REFLST.ZIP arşiv dosyasını açmadan önce REFLST.SIG'ı silin ve Zip-Dosyasını uygun dizine açın.

2. Ad-Aware için gerekli ayarlamalar

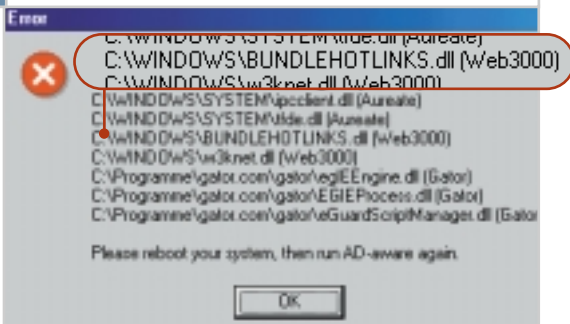
Ana menüden “Configuration” düğmesine tıklayın. Burada Ad-Aware'in bazı temel özellikleriyle tanışacaksınız: Zaman zaman “Scan all fixed drives” seçeneğini etkinleştirmelisiniz. Tam denetim biraz uzun sürse de gerçekten sistemdeki tüm reklam robotlarının izini bulmayı başarıyor. “Remove spyware automatically” seçeneği sadece spyware araçlarının tümü silinmek istendiğinde kullanılmalı. Bu durumda ayrıca “Autosave logfile” seçeneği de etkinleştirilmeli. Ad-Aware bu sayede bir protokol dosyası oluşturacaktır. Ayarların kaydedilmesi için konfigürasyon dosyasından “Proceed” düğmesiyle çıkın.

3. Spyware'i silmek

Şimdi spyware'in yakasına yapışma zamanı. "Scan my system"e tıklayın ve tarama sona erdikten sonra "continue"yi seçin. Artık PC'nizdeki casus yazılımların tam listesini görebilirsiniz. Silinecek araçları işaretleyin. Spyware'lerin hepsini silmek istiyorsanız herhangi bir öğeye sağ fare tuşuyla tıklayın ve açılan nesne menüsünden "Check all"u seçin. Ayrıca "Item detail" ve "Show info window"dan daha detaylı bilgilerin görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. "Continue"ye tıklayın ve "Cleaning finished" penceresini OK ile onaylayın. Spyware silinir ve program ana menüye geri döner.

4. Web3000'e dikkat

Bazı Web3000 kurulumları kullanıcının bilgisi olmaksızın WSOCK32.DLL dosyasını değiştirir. Bu durumda Ad-Aware söz konusu spyware'i sistemden kaldıramaz ve bir uyarı mesajı görüntüler. "/full" veya "/auto" parametresini (bkz. Ad-Aware Otomatik) önceden etkinleştirmiş olsanız dahi casus araç silinemez. Ad-Aware, benzer sorunlar yaşandığında, programı Windows Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır'dan tamamen kaldırmayı ve sonrasında Ad-Aware'i yeniden başlatmayı öneriyor.

AD-AWARE OTOMATİK

Batch dosyasını Başlangıç dizinine taşımanız halinde, Ad-Aware'i sistem her yeniden başlatıldı-

/AUTO	Ad-Aware bilinen tüm spyware araçlarını otomatik olarak tarar ve siler. Bu durumda /log parametresi de komuta eklenmelidir.
/HIDE	Ad-Aware arka planda çalışmaya devam eder.
/LOG	Belirtilen konumda hedef dosya oluşturur ve onu kaydeder. Örneğin "/log C:\Temp" ile taramanın tarih ve saat bilgilerini de içeren protokol dosyası C:\Temp dizininde saklanır. Hedef konum belirtilmemesi durumunda dosya Ad-Aware'in kendi dizininde oluşturulacaktır.
/FULL	Bellek, registry kayıtları ve tüm sabit diskler konfigürasyon dizinindeki parametrelerden bağımsız olarak taranır.

ğında otomatik olarak başlatılabilecektir. Ad-Aware bu noktada kullanıcılarına aşağıdaki seçenekleri sunuyor.

Komut satırı aşağıdaki şekillerde oluşturulabilir.

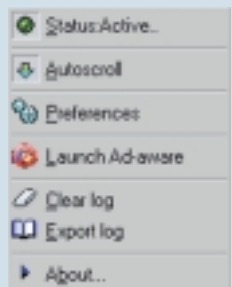
```
ad-aware.exe/auto/log C:\abc
```

Ad-Aware bilinen spywareleri tarar, bulunanları siler ve oluşturulan protokol dosyasını C:\abc dizinine kaydeder.

AD-WATCH'LA KONFOR

Lavasoft, kullanıcılara Ad-Aware'in yanı sıra Ad-Aware Plus adlı özel sürüm seçeneği sunuyor. Bahsedilen yazılım, asıl sürümüne ek olarak Ad-Watch adlı bir başka programı beraberinde getiriyor. Bu araç, arka planda her zaman aktif görevde kalıyor ve herhangi bir spyware'in kendini sisteminize kurmaya veya registry'i değiştirmeye çalışmasını bekliyor. Herhangi bir spyware harekete geçtiğinde alarm devreye giriyor ve Ad-Aware arayüzü yükleniyor. Ekstra araç, gerçekleşen tüm faaliyetleri bir pencerede görüntülüyor ve ihtiyaç halinde kaydediyor. Ad-Watch, Windows'la birlikte başlatılabiliyor ve görev çubuğu simgeleri arasındaki yerini alıyor. Ad-Watch güncellemeleri Ad-Aware güncellemeleriyle birlikte kendiliğinden gerçekleşiyor. Özel sürüm yaklaşık 15 dolarlık bir fiyatla kullanıcıya ulaşıyor ve bu fiyata karşılık ömür boyu güncelleme ve destek garantisi sunuyor.

AD-AWARE PLUS
arka planda sürekli
spyware gözetimi
yaptığı gibi çok sayıda
yararlı aracı da
beraberinde getiriyor.

İPUÇLARI EYLÜL 2001

» WINDOWS

1	Windows 95, 98, Me, NT, 2000: Alternatif Programlara Hızlı Ulaşmak	174
2	Windows 95, 98, Me, NT, 2000: Sistem Dosyalarını Hızlı Düzenlemek	174
3	Windows 95, 98, Me, NT, 2000: Internet Explorer ile Slideshow	175
4	Windows 98, Me, NT, 2000: Tüm Klasörlere Göz Atmak	175
5	Windows 95, 98, Me, NT, 2000: Registry Parçalarını Dosya Yardımıyla Silmek	176

» UYGULAMALAR

6	Word 97, 2000: Belge ve Bölüm İsimlerini Üstbilgi Alanında Sırayla Göüntülemek	176
7	Word 97, 2000: Serbest Çizim Nesnelerini Sonradan Düzenlemek	177
8	Excel 2000: Büyük Bir Tablodaki Aynı Verileri Bulmak	177
9	Outlook 98, 2000: HTML İletilerinde Yazdırma Seçenekleri Aktivasyonu	177

» OKURLAR SORUYOR - CHIP CEVAPLIYOR

10	Ağ Güvenlik: Bilgisayarlara Kısıtlı Erişim için Neler Yapılabilir?	178
11	Anakart. Ekran Kartları ile Anakartlar Arasındaki Uyumsuzluklar	178
12	Windows 98: Disk Birleştiricisi Bir Türlü Tamamlanamıyor	179
13	BIOS: Anakart Değişiklikleri ve Sisteme Etkileri	179

Tips & Tricks

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır.

CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

1

Windows

95, 98, Me, NT, 2000

Alternatif programlara hızlı ulaşmak

Bazı dosyalar, örneğin HTML sayfaları sadece tek bir program ile düzenlenmiyorlar. Ancak dosya üzerine iki kere tıklandığında sadece belirli bir program çalışıyor.

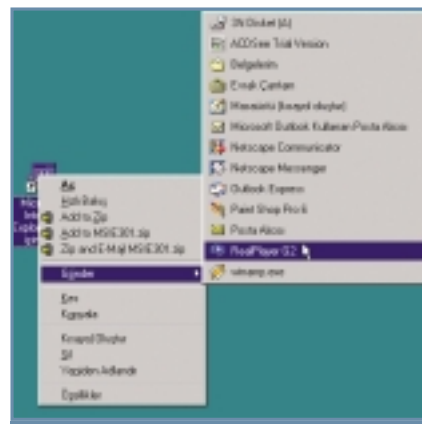
İpucu: Windows Me ve 2000'de alternatif uygulamaların çalıştırılabilmeleri için nesne menüsü üzerinde Birlikte Aç komutu bulunur. Ancak eski sistemlerde bu komut her dosya türünde ekrana gelmez. Burada küçük bir hile yapmamız gerekiyor: "Gönder" alt menüsünü kullanmak. Buraya bir grup uygulama ekleyebilirsiniz. Aşağıdaki klasörlere istediğiniz programlar için kısayollar ekleyerek "Gönder" alt menüsüne yeni öğeler ekleyebilirsiniz:

Windows 95/98: \WINDOWS\Send To
 Windows NT: \WINNT\Profiles\[Kullanıcı İsmi]\Send To
 Windows 2000: \Documents and Settings\[Kullanıcıİsmi]\Send To

Kullandığınız işletim sistemine bağlı olarak klasörü açın, pencere üzerindeki boş

bir alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Gözet düğmesine tıklayın ve kullanmak istediğiniz programa ait EXE dosyasını seçin. Artık siz de kendinize ait bir alternatif menüye sahipsiniz.

Bu yöntemi Windows Me ve 2000 altında kullanmak da mantıklıdır. Çünkü "Birlikte Aç" komutunu kullanarak alternatif programlara uzun uğraşlar sonrasında ulaşmak yerine söz konusu programlara direkt olarak Gönder menüsünden ulaşmak daha kolaydır.

1 Alternatifler: Nesne menüsünü yeni programlar ekleyerek rahatlıkla geliştirebilirsiniz.

2

Windows

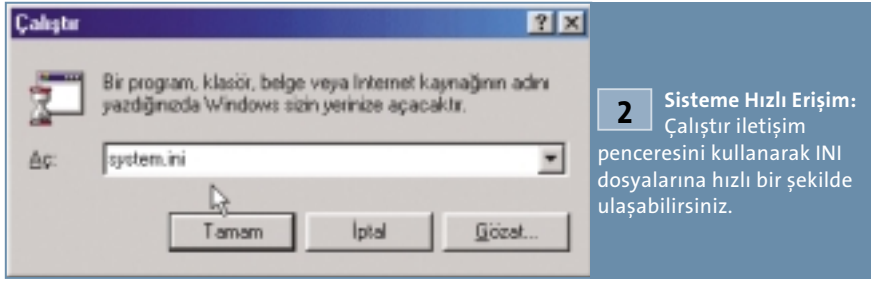
95, 98, Me, NT, 2000

Sistem dosyalarını hızlı düzenlemek

İçerisinde değişiklik yapabilmek için SYS-TEM.INI veya WIN.INI dosyalarını hızlı bir şekilde açmak istiyorsunuz. Bu nedenle sistem dosyalarını aramak için vakit kaybetmemelisiniz.

İpucu: Bunun için prensipte iki yol mevcut: Eğer tüm sistem dosyalarını bir seferde açmak istiyorsanız Başlat/Aç komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki kutucuğa "Sysedit" yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın. Bu işlem sonucunda AUTOEXEC.BAT, CONFIG.SYS, WIN.INI, SYSTEM.INI ve PROTOCOL.INI dosyaları tek bir pencere üzerinde ekrana geleceklerdir.

Buna karşılık sadece WIN.INI dosyasını açmak istiyorsanız bunu tek başına da açabilirsiniz: Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve bu sefer Aç kutusuna "WIN.INI" yazın. Eğer Tamam düğmesine tıklayacak olursanız dosya açılacaktır. Aynı yöntemle SYSTEM.INI ve PROTOCOL.INI dosyalarını da rahatlıkla çalıştırabilirsiniz.

3

Windows

95, 98, Me, NT, 2000

Internet Explorer ile
Slideshow

Özel programlara gerek kalmadan kendi web sayfanız için otomatik bir slideshow hazırlamak istiyorsunuz.

İPUCU: Windows Scripting Host ile sorun değil: Aşağıdaki örnek scripti kendinize göre uyarlayarak hızlı bir şekilde slideshow oluşturabilirsiniz. Eğer bu VB programını çalıştırırsanız, araç çubukları ve menüleri olmayan bir Internet Explorer penceresi ekrana gelecek ve örnek olarak CHIP Online'in ana sayfalarını birer dakikalık değişimlerle ekrana getirecektir. Programdan çıkmak için de sadece [Alt]+[F4] tuş kombinasyonunu kullanmanız yeterli.

Scripti kendinize uyarlayın: Script dosyasını istediğiniz bir klasör içerisinde oluşturun. Kaynak kod içerisinde "place(x)" adında bir çok değişkenin bulunduğu bir alan mevcuttur. Bunlar sununuzun sayfalarını temsil eden değerlerdir. Bizim örneğimizde bunlar CHIP Online'in sayfaları. Tabii ki bu sayfaları değiştirebilir veya "place(8), place(9)" gibi yeni değerler ekleyerek sununuzun içeriğini genişletebilirsiniz. Aynı durum "url" değişkeni için de geçerlidir. Bu, domain veya dizin ismini saklayan değişkendir.

Script Kaynak Kodu:

```
Dim sec
Dim root
Dim place (6)

x=2
root = "http://www.chip.com.tr"
place(1) = "/"
place(2) = "/haberler/"
place(3) = "/testler/"
place(4) = "/chipucu/"
place(5) = "/shareware/"
```

```
place(6) = "/community/"
```

```
set ie4 = CreateObject ->
("InternetExplorer.Application")
set shell = CreateObject ->
("Wscript.Shell")
```

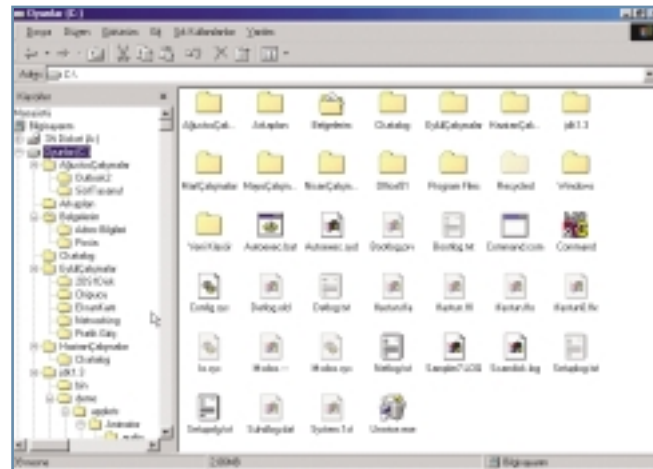
```
ie4.visible = true
ie4.toolbar=false
ie4.Statusbar = false
ie4.FullScreen = true
ie4.navigate(root)
on error resume next
```

```
do
sec = second(now)
```

```
if sec="0" then
url = root + place(x)
ie4.navigate(url)
x = x + 1
if x = 7 then x = 1
if err.number <> 0 then ->
exit do
Wscript.Sleep 1500
end if
```

```
loop
```

Ve scriptin çalışması: Program ilk olarak "root" adında bir değişken boyutlandırıyor. Bu değişken ana dizini temsil ediyor.

4

Hızlı Bakış:
Bir tuşa basarak dizin içerisindeki tüm klasörler hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Yani bu örnekte CHIP Online. "place" dizisinde ise her bir sayfa veya alt dizinler yer alıyor.

Script bir sonraki adım olarak nesneleri oluşturuyor: Bir tane Internet Explorer'ın çalıştırılması bir tane de aşağıdaki bekleme fonksiyonu "Sleep" için. Kod, Windows'a Internet Explorer'ın herhangi bir araç çubuğu veya adres çubuğu olmadan çalıştırılacağını bildiriyor. Aynı zamanda browser için bir de açılış sayfası iletiyor.

Daha sonra sunu için sonsuz döngüye geçiliyor: "sec" değişkeni içerisinde güncel saniye değeri tutuluyor. Eğer bu değer tekrar sıfır olursa "root" ve "place(x)" değerlerinden oluşan URL'ye sahip bir sonraki sayfa ekrana geliyor. Bu işlemler "if" sorgusu yardımıyla kontrol ediliyorlar. Daha sonra döngüdeki "x" değeri sınır değere ulaşana kadar birer birer arttırılıyor. Bir başka If sorgusu da üst sınıra ulaşan "x" değerini tekrar "1" olarak değiştiriyor.

4

Windows

98, Me, NT, 2000

Tüm klasörlere tek tuşla
çabucak göz atmak

Bir dizin içerisindeki veya sabit disk üzerindeki tüm klasörlere tek bir tuşa basarak göz atmak istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için çok az bilinen bir Windows Explorer fonksiyonunu kullanmalısınız: Göz atmak istediğiniz klasör veya sürücüyü arayın. Explorer penceresinin solundaki bölümden dizini seçin. Daha sonra klavye sayı bloğu üzerinde

bulunan [*] tuşuna (Bazı klavyelerde bu [x] olarak gösterilir) basın. Dizinın bü-yüklüğüne bağlı olarak Windows'un tüm yapıyı görüntülemesi vakit alabilir. Bu yöntem yazıcılar veya ağ sürücülerı gibi diğér seçim pencerelerinde ve Kayıt Dü-zenleyicisi'nde de kullanılabilir.

5

Windows

95, 98, Me, NT, 2000

Registry parçalarını dosya yardımıyla silmek

Bir çok bilgisayarda Windows kayıt dü-zenleyicisinden bir parçayı silmek isti-yorsunuz. Bu, mümkünse e-posta ile de dağıtılacak bir dosya yardımıyla ger-çekleşmeli.

İPUÇU: Bu işlemi yerine getirmek için iki farklı yöntem kullanabilirsiniz:

REG Dosyaları: REG uzantısına sahip dos-yalar Kayıt Düzenleyicisi içerisine öge ek-leyebilir, değiştirebilir ve silebilirler. Şu şekilde REG dosyası oluşturulabilir: Fa-renin sağ düğmesini kullanarak masasü-tünde boş bir alana tıklayın ve açılan nes-ne menüsü üzerindeki Yeni/Metin Dos-yası komutunu çalıştırın. Bu dosyaya isim olarak SİL.REG yazın. Farenin sağ düğmesini kullanarak dosya üzerine tık-layın ve bu sefer düzenle komutunu çalış-tırın. Dosyanın ilk satırına "REGEDIT4" yazın. Ancak bundan sonra silinecek olan anahtar değerini girebilirsiniz. Buradaki hile: Girilen her anahtar bir eksi işareti ile başlamalıdır. Örnek:

```
[HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\
Microsoft\Office\8.0\Common\Open
Find\Microsoft Outlook\Settings\Kişisel
Klasörlere Bağlan\View]
```

Artık bu dosyayı aynı anahtar değerinin silinmesini istediğiniz herkese göndere-bilirsiniz. Dosyayı çalıştırmak için üzeri-ne iki kere tıklanması ve güvenlik sorgu-sunun cevaplanması istenen anahtarın silinmesi için yeterli olacaktır.

INF Dosyası: Silmek için kullanılabilecek diğér bir seçenek de INF dosyalarıdır. Bu-nun için yeni bir metin dosyası oluşturun ve bunu dosya uzantısı INF olacak şekil-de yeniden adlandırın. Daha sonra üzeri-ne iki kere tıklayın ve aşağıdaki satırları girin:

```
[Version]signature="Şchicago$"
```

```
[DefaultInstall]
```

```
DelReg=AnahtarSil
```

```
[AnahtarSil]
```

```
HKCU, "Microsoft\Office\8.0\ →
```

```
Common\Open Find\Microsoft →
```

```
Outlook\Settings\Kişisel Klasörlere →
```

```
Bağlan\View"
```

```
HKCU, "Microsoft\Office\8.0\ →
```

```
Common\Open Find\Microsoft →
```

```
Word\Settings\Farklı Kaydet\View"
```

Versiyon tüm işletim sistemlerinde aynıdır. Önemli olan "[DefaultInstall]" pa-ragrafıdır. "DelReg=AnahtarSil" satırıyla silinecek anahtar değerlerinin tutulduğu paragraf belirlenir. Ancak burada ana-anhtarları kısaltmalısınız:

```
HKEY_CLASSES_ROOT için HKCR
HKEY_CURRENT_USER için HKCU
HKEY_LOCAL_MACHINE için HKLM
```

Söz konusu anahtar değerlerini silmek için farenin sağ düğmesini kullanarak INF dosyası üzerine tıklayın ve Yükle ko-mutunu çalıştırın.

6

Uygulamalar

Word 97, 2000

Belge ve bölüm isimlerini üstbilgide görüntülemek

Hazırladığınız uzun bir dokümandaki çift sayfalarda kitap ismini ve tek sayfalar da içerisinde bulunulan bölümün ismini üst bilgi satırında görüntülemek istiyorsunuz.

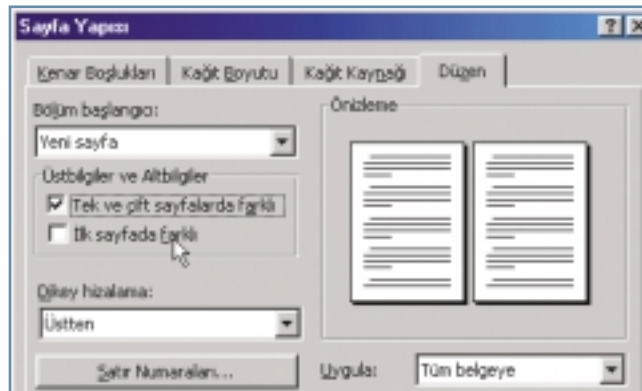
İPUÇU: Aşağıdaki işlemleri yerine getirin: İlk olarak Dosya/Sayfa Yapısı komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Düzen kartını aktif hale getirin. Bu-

rada Üstbilgiler ve Altbilgiler başlığı al-tında bulunan "Tek ve çift sayfalarda farklı" seçeneğini aktif hale getirin. Bu sayede belge içerisindeki tek ve çift sayfa-lardaki üst bilgi alanlarında farklı içerik-ler kullanabilirsiniz.

Bir sonraki adım: Dosya/Özellikler komu-tunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Özet kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Başlık kutusuna kitap ve-ya doküman ismini yazın. Alan fonksiyon-larını kullanarak ileride buradaki bilgilere tekrar ulaşabilirsiniz. Daha sonra her bölümden önce bir bölüm sonu ekleyin. Bu-nun için Ekle/Kesme komutunu çalıştırın. Burada Bölüm Sonu başlığı altında bulu-nan Tek Sayfa seçeneğini işaretleyin. Daha sonra doküman içerisinde bölüm başlık-larını seçin ve her biri için Ekle/Yer İmi komutunu çalıştırın. Bunlara örneğin "Bölüm1" gibi yer imi isimleri verin.

Görünüm/Üstbilgi ve Altbilgi komu-tunu kullanarak üstbilgi alanını aktif ha-le getirin ve tek numaraya sahip bir sayfa üzerinde Ekle/Alan komutunu çalıştırın. Ekrana gelen iletişim penceresindeki Ka-tegoriler listesinden Bağlantılar ve Baş-vurular ve Alan Adları listesinde de "REF" öğelerini seçin. Aşağıda bulunan komut satırına içerisinde bulunduğunuz bölümün yer imi ismini girin. Yer imleri ileride bölüm isimlerinin değiştirilmesini oldukça kolaylaştıracaktır. Word, çıktı alınmadan önce oluşturulan bu alanları günceller. Ancak eğer isterseniz üstbilgi alanlarının içeriklerini her bölüm için kendiniz de manuel olarak girebilirsiniz.

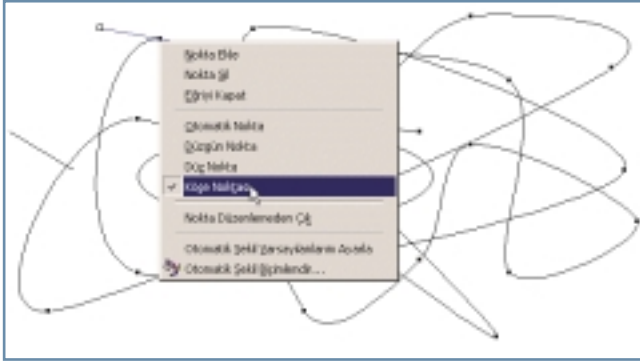
Şimdi çift sayfadaki üstbilgi alanına gidin ve Ekle/Alan komutunu bir kez da-ha çalıştırın. Bu sefer Kategoriler listesin-den Belge Bilgisi ve Alan Adları listesin-den de Title öğelerini seçin. Bu işlem so-nucunda üst bilgi alanlarında daha önce-den doküman özelliklerine girdiğiniz başlık görüneceklerdir.

6

Kitap Bıçımı:

Üstbilgi ve Altbilgi alanlarının içerikleri tek ve çift sayfalar üzerinde farklı olabilirler.

7 **Esnek:** Serbest çizim nesneleri her bir tepe noktasının düzenlenmesi ile uygun bir şekilde değiştirilebilir.

7

Uygulamalar

Word 97, 2000

Serbest çizim nesnelerini sonradan düzenlemek

Word 2000 altında bir serbest çizim nesnesi oluşturduunuz. Şimdi de başka bir programa gerek kalmadan bu nesne üzerinde değişiklik yapmak istiyorsunuz.

İPUCU: Doküman içerisindeki serbest çizim nesnesini üzerine tıklayarak seçin. Görünüm/Araç Çubuğu/Çizim komutunu kullanarak Çizim araç çubuğunu eğer değilse görünür hale getirin. Burada bulunan Çiz düğmesine tıklayın ve açılan menü içerisindeki Nokta Düzenle komutunu çalıştırın. Bu işlem sonucunda serbest çizim nesnesinin üzerinde kenarları temsil eden tepe noktaları ekrana gelirler. Bir tepe noktası seçildiğinde iki ucu serbest bir çizgi ekrana gelir. Bu çizgiler yardımıyla şekil bükümlerini istediğiniz gibi döndürebilir veya boyutlandırabilirsiniz.

Ayrıca: Eğer farenin sağ düğmesini kullanarak bir tepe nokta üzerine tıklayacak olursanız açılan nesne menüsü üzerindeki komutlar yardımıyla farklı işlemleri de yerine getirebilirsiniz.

8

Uygulamalar

Excel 2000

Büyük bir tablodaki aynı verileri bulmak

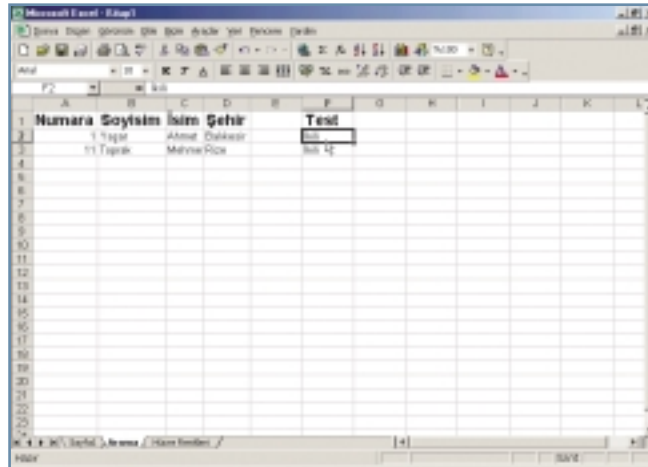
Zaman içerisinde hazırladığınız oldukça uzun bir Excel 2000 tablosunda çok sayıda veri grubundan ikişer tane mevcut. Bunları silmek için bulmak istiyorsunuz. Bu sayede oldukça zaman kazanabilirsiniz.

İPUCU: İlk olarak tablo içerisindeki verileri sıralayın. Bunun için imleci veri alanında herhangi noktaya yerleştirin ve Veri/Sırala komutunu çalıştırın. Azalan veya artan yönde sıralamak için en fazla üç sütun (Veri grubu bileşeni) seçebilirsiniz. Ancak sıralama kriteri olarak sadece veri gruplarını birbirinden kolayca ayırmanızda yardımcı olacak bileşenleri seçmelisiniz. Örneğin bir sıralama sayısı asıl veriler arasında sayılmaz ve sıralama kriteri olarak kullanılmak için uygun değildir.

Daha sonra veri alanlarından sonra boş bir sütunda sıralama kriteri olarak seçtiğiniz üç alanı karşılaştırın. Bunun için boş bir sütun içerisine bağlantılı bir EĞER fonksiyonu ekleyin. Bizim örneğimizde sıralama kriteri olarak "B2" ile "D2" arasındaki ilk veri grupları kullanılıyor. Bir sonraki boş sütundaki "F2" hücresine aşağıdaki fonksiyonu girin:

```
=EĞER(B2=B3; EĞER(C2=C3; EĞER(D2=D3); "ikili";"";"";""))
```

Eğer karşılaştırılan alanlar her iki veri grubunda da eşitse test alanında "ikili" mesajı ekrana gelecektir. Bu denetleme fonksiyonunu tüm sütuna taşımak isti-

8

Temizlenmiş: Tablo içerisinde birden fazla bulunan veri grupları süzgeç fonksiyonu yardımıyla ortaya çıkartılabilir.

yorsanız, bunu veri gruplarının bulunduğu alan üzerinden seçin ve Düzen/Doldur/Aşağı komutunu çalıştırın.

Son olarak sütun üzerine tıklayın ve Veri/Süz/Otomatik Süz komutunu çalıştırın. Eğer ilk satırdaki açılır listeden "İkili" öğesini seçerseniz, tablo içerisinde birden fazla bulunan veri gruplarının bir listesi ekrana gelir. Artık bunları kontrol edebilir ve satır satır silebilirsiniz.

9

Uygulamalar

Outlook 98, 2000

HTML iletilerinde yazdırma seçenekleri aktivasyonu

Eğer HTML biçimindeki bir iletinin yazdırılması esnasında İç yazışma biçimi kullanılıyorsa birkaç yazdırma seçeneği kullanılamaz.

İPUCU: Eğer gelen kutusundaki bir HTML iletisi sadece seçilir ve daha sonra Dosya/Yazdır komutu ile açılan pencere üzerinden İç Yazışma Biçimi seçilecek olursa bu durumla karşılaşılabilir. Outlook'un bir HTML iletisi İç Yazışma biçiminde yazdırabilmesi için iletinin HTML içeriğini dönüştürmesi gerekir. Outlook bunun için Internet Explorer özel yazdırma iletişim penceresinden faydalanır.

Bu yazdırma iletişim penceresini kullanmak için ilk olarak iletisi üzerine iki kere tıklayarak açın. Daha sonra iletisi penceresinde Dosya/Yazdır komutunu çalıştırın. Bu sayede Outlook'un yazdırma penceresi yerine Microsoft Internet Explorer'ın iletişim penceresi kullanılacaktır. Bu pencere üzerindeki tüm yazdırma seçenekleri kullanılabilir.

Okurlar Soruyor

Yazıcınız çalışmamak için grev mi yapıyor, monitörünüz mü titriyor, Windows'unuz zamanla çöküyor mu? CHIP Hotline çözümünü biliyor. Geçen aylardaki en ilginç olaylar ve çözümlerini burada okuyabilirsiniz. Sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine bekliyoruz

10

Ağ
Güvenlik

Bilgisayarlara kısıtlı erişim için neler yapılabilir?

SORU: *Kayseri Arif Molu Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nde Çernobil virüsünden dolayı çöken laboratuvarımızı yeniden canlandırdık. Ancak artık bazı önlemler almayı düşünüyoruz.*

Laboratuvarımız 16 bilgisayarlı ve Win98 ağı ile (2 adet 8'li hub ile) çalışan bir laboratuvar. Öğrencilerimizin bilgisayarlara girişlerini şifre ve kullanıcı adı ile sınırlayan ve girdiklerinde sadece kendilerine ait bölümleri (Örneğin Belgelerim klasörü) görmelerini sağlayan, sistem ayarları ile oynamalarını ve bir şeyler yüklemelerini engelleyen bir sistem arıyoruz. Bu işleri yapan program veya programlar var mı?

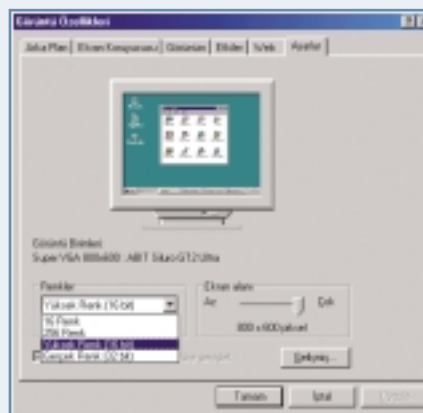
CEVAP: Bu tür sistem güvenliğini arttıran kısıtlayıcı programları internette bulunabilirsiniz. Ancak ne şekilde kısıtlamayı istediğiniz sizin tercihinize kaldığı için tek bir programla yetinebileceğinizi tahmin etmiyoruz. Kullanmış olduğunuz Ağ yapısı gereği dosyaların silinmesini engelleyebilir, kullanıcılara ait şifreler veya masa üstü programları yapmanız. Windows 98 işletim sisteminin özellikleri arasında var. Ancak terminallerden Ana bilgisayara ulaşılabilmesi için yapmış olduğunuz güvenlik ne kadar sağlıklı olur bu ayrı bir konu.

Ağa bağlanarak ana bilgisayar içerindeki yapılan işlemleri veya terminaldeki bilgisayarlarda yapılan işlemleri LOG'layarak (TXT formatında bir dosya oluşturarak) hangi kullanıcının neler yaptığını, nerelere girdiğini görebilirsiniz. Ancak bu bilgisayar Ağ Oturumuna bağlı olduğu sürece yapabilirsiniz. Ağ dışındaki yapılan işlemleri göremeyeceğimiz için bu kadarla sınırlı kalmaktadır. Ana bilgisa-

yarınız varsa işletim sisteminiz Server mantığını kullanarak değiştirmenizi tavsiye ederiz (Windows2000 Server kurulabilir). Server sistemleri yapılacak her işlem için tek tek kullanıcıları kısıtladığı için ve kullanıcılara göre yetki sağladığından sistem güvenliği büyük ölçüde arttırılabilmektedir. Dosyaların silinebilmesi veya herhangi bir dosya ile değiştirilmesi söz konusu olamamaktadır.

Windows 98 işletim sistemindeki Windows Login ekranı ESC tuşuna basılarak ağa bağlantı kurulmadan bilgisayar ekranı açılabilirdiği ve tüm dosyalara girebildiği için dosyalara tam erişim sağlanır ve dosyaların silinmesine engel olamazsınız. Yardımcı programlar ile girişi engelleyebilir ve dosyaların sadece şifre bilen kişiler tarafından açılmasını sağlayabilirsiniz. Bu tür dosyaların güvenliğini arttıracak program olarak güvenliği çok yüksek olan PGP (<http://www.pgp.com>) programını size tavsiye edebiliriz. PGP programı ile dosyalarınıza girişi şifreleme yöntemi ile engelleyebilirsiniz. Değişik bir kripto sistemi kullanıldığı için şifrenin kırılması son derece zordur.

Diğer bir güvenlik programı olarak Guarddog isimli programı önerebiliriz. Program genelde network ortamındaki

13

Fazlasına Gerek Yok:
Monitörünüzün titrememesi için sisteminizin ön gördüğü optimum değerleri kullanmalısınız.

bilgisayarların güvenliğini amaçlayan, bir nevi bilgisayarımızı koruyan bir köpek gibi izinsiz girişleri engelleyen güzel bir program. Programa verilen kullanıcı isimleri ve şifreleri sayesinde sadece girişine izin verilmiş alanlarda işlem yaptırır, diğer girişe kısıtlanmış alanlara girmeye çalışıldığında kullanıcıyı uyarır bir güvenlik programıdır.

Bulabileceğiniz adres olarak www.guarddog.com veya www.download.com verebiliriz.

11

Anakart

Ekran kartları ile anakartlar arasındaki uyumsuzluklar

SORU: *Bir ay önce anakartımın [GIGABYTE 6BXC] BIOS'u çöktü ve tamir edildi. Fakat bu sefer kullandığım Savage4 ekran kartımın bu anakartla uyumsuz olduğunu söylediler. Ve bana InnoVISION 3dfx Might Banshee verdiler. Fakat bu ekran kartının bazı sorunları var: Monitörümü 120Hz gibi yüksek bir hızda çalıştırıyor. Bunun üzerine görüntü özelliklerinden ekran kartımın yenileme oranını bağdaştırıcı varsayılan değeri olarak değiştirdim. Fakat bu sefer ekran titriyor ve yenileme oranı sürekli kendi kendine değişiyor. (Özellikle oyunlarda). Sürücüsünü güncelledim fakat değişen bir şey yok. Sürücüyü yüklerken Windows ekran kartımı Might Banshee olarak tanıyor fakat görüntü özelliklerinden ekran kartımın ayarlarına geldiğimde Voodoo Banshee ayarları çıkıyor. Ayrıca ben eski ekran kartıyla yenisi arasında fark göremiyorum. 3Dfx Might Banshee'nin daha iyi görüntü vermesi gerekmiyor mu?*

CEVAP: GIGABYTE anakart ile SAVAGE4 ekran kartı ile yapılan test sonuçlarında yüksek performanslı ve uyumlu çıkmıştı. Ancak kullanıcı hatalarından kaynakla-

CHIP Cevaplıyor

nan bir sorun olduğu ve anakartınızın BIOS'unu çöktürmüş olacağınız kanısındayız. Bu ya BIOS güncellemesi sırasında ya da sisteme gelen enerji problemlerinden dolayı olabilir. Türkiye'de bildiğimiz kadarıyla hiçbir bilgisayar firması BIOS tamiri yapmamaktadır. Ancak anakartınızın BIOS'unu değiştirerek yerine farklı bir BIOS takılmış olma ihtimali oldukça yüksek. Elinizde bulunan Savage4 ekran kartı da bu yüzden anakartınızla uyumsuzluk yaratmıştır. Size verilen Inno Vision3DFX Voodoo Banshee ekran kartı daha çok oyunlar için önerilen ve 3DFX i desteklediği için oyunlardaki kaliteyi artırdığı bir gerçektir. Ancak bilgisayarınızın performansı açısından ne kadar sağlıklı bir kart olabileceğini de düşünmemiz gerekmektedir. Bilgisayarınızın açılış sırasında ki ilk ayarlarına bakarsanız ekran tazeleme ayarlarının ilk başta 120Hz ayarlanmış olduğunu göreceksiniz. Öncelikle ekran kartınızın ayarlarından bu tazeleme hızını düşürerek monitörünüz için en ideal olan tazeleme oranı olarak 75Hz'e ayarlamalısınız.

Ekranı meydana gelen titremeler ekran kartı ayarlarındaki renk ayarının en yüksek seviyede olmasından veya sürücülerin normal olarak yüklenmemesinden kaynaklanıyor olabilir. Öncelikli olarak ekran kartı ayarlarından renk derinliğini düşürerek denemenizi öneririz. Eğer sorun devam ederse kartın kendi sürücülerini yükleyerek sorunun üstesinden gelebilirsiniz.

12

Windows 98

Disk birleştiricisi bir türlü tanımlanabiliyor

SORU: Birkaç sorum olacaktı: Birincisi disk birleştiricisini çalıştırınca Sürücü bilgisi değişti uyarısı çıkıyor. ve yeniden başlıyor. On kere başladıktan sonra bitirmeden kapanıyor ve yüzde onda takılıp kalıyor. İkincisi ise bilgisayarı yeniden başlat komutunu seçtiğimde "Windows kapanıyor" logosunda kilitlenip kalıyor [ESC]' e bastıktan sonra yeniden başlıyor.

Mustafa TİSKE

CEVAP: Disk Birleştiricisi sabit diskte bulunan hatalardan dolayı bir yere kadar inceleme yapıyor sonrasında sabit diski okuyamadığı için tekrar başa dönüyor. bu yüzden Disk Birleştiricisi'ni çalıştırmadan önce sabit diskinize öncelikli olarak TAM seçeneği işaretlenmiş olan bir Scandisk yaptırınız. Bulunan hataları onardıktan sonra tekrar Disk Birleştiricisi'ni çalıştırdığınızda sorunun halledilmiş olacağını göreceksiniz.

İşletim sistemi açılış ve kapanış sırasında bazı sistem dosyalarına ihtiyaç duymaktadır. Bu tür dosyaların zarar görmeleri halinde sistem kapanırken ve açılırken çeşitli sorunlar ile karşılaşabilirsiniz. Hatta sizin de başınıza geldiği gibi belki

de hiç kapanmayacaktır. Bu yüzden sistem yedeklemesine gitmeniz sizin açınızdan yararlı olacaktır. Yeni sistem kurulduğunda sistem dosyalarının yedeklerini almak ve herhangi bir sorun olduğunda bu yedekleri tekrar yüklemek zannettiğimiz kadar zor bir işlem değildir. Bu yüzden yeni bir sistem kurduğunuzda sistem dosyalarının yedeklerini almanızı tavsiye ederiz.

13

Anakart
BIOS

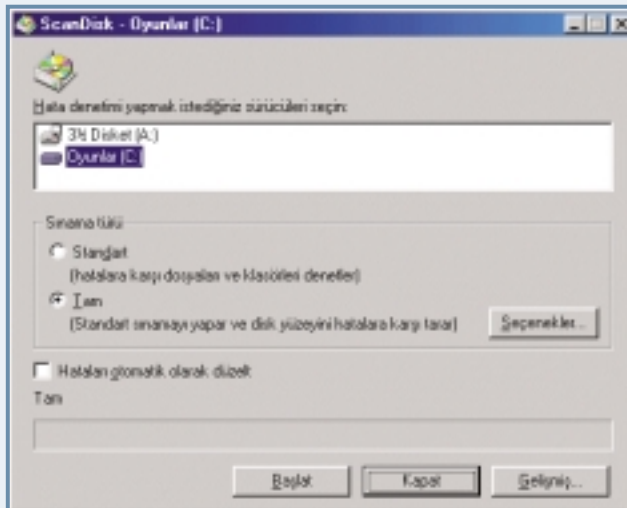
Anakart değişiklikleri ve sisteme etkileri

SORU: Anakartın BIOS'unun bozulması nedeniyle bilgisayarcıdan üzerindeki yazılara dikkat ederek yeni bir BIOS aldım. Bilgisayar açıldı ancak sorun çıkartmaya başladı: Com1, Com2, yazıcı ve disket sürücüsü tanınmadı. Kontrol kartı yardımıyla fare ve disket sürücüyü çalıştırabildim ancak bu sefer Windows olmamasına rağmen kızıl ötesi bir aygıt buluyor ve modem sorunları yaşıyorum.

Musa DEMİRCİ/Trabzon

CEVAP: İşletim sistemi kurulum sırasında bilgisayarımızın tüm niteliklerini kendisine göre yapılandırmaktadır. Ancak sistemdeki en ufak değişiklik işletim sisteminin yapısını bozacağı için yeni bir işletim sistemi kurmamız gerekmektedir.

Nitekim sizin de yapmış olduğunuz gibi BIOS aynı dahi olsa içerisindeki yazılan BIOS versiyonu veya BIOS un içerisindeki konfigürasyonlar farklı olacağından işletim sistemimiz yeni donanım ayarları ile bilgisayarımızı açmaya çalışacaktır. Bu bizim için normal gibi gelse de bilgisayar mantığı ile düşünüldüğünde hatalı olduğu anlaşılabilecektir. Bu yüzden bilgisayarınızdaki önemli belgelerin ve programların yedeklerini aldıktan sonra sisteminizi baştan kurmanız sizin ve işletim sisteminiz açısından yararlı olacaktır. BIOS gibi merkezi parçaların değişmesi işletim sistemi üzerinde olumsuz sonuçlara neden olabilir.

12

Dikkat!

Birleştirme işleminin sonuçlanabilmesi için diskteki muhtemel hataların tespit edilip işaretlenmesi gereklidir.

İÇİNDEKİLER

182	En İyi Siteler: Programlama için web siteleri
184	Tüm Yönleriyle ADSL: Internet'te süper hız
198	Cep Hileleri: Cep telefonu için gizli ipuçları
208	Biri Sizi de Gözetlesin: Webcam ile canlı yayın
212	Online Danışman: Online hisse senedi yorumları
218	Web Gözcü: Web'deki en yeni gelişmeler

Enhanced Messaging Service (EMS)

Altılı Pakette Pahalı SMS

İleti başına maksimum 160 karakter, SMS'de daha fazlası mümkün değil. Yeni telefonlar ve EMS ile altı kat daha fazla karakter tabii ki altı kat pahalı.

■ Geçtiğimiz sene Almanya'da yaklaşık 14 milyar mesaj gönderildi, tabii ki hiçbiri 160 karakter daha uzun olamazdı. Yeni Enhanced Messaging Service (Geliştirilmiş Mesaj Servisi) ile bu durum değişebilir: Sadece metinler değil, resim ve sesler de gönderilebilir. Tabii ki Logo ve seslerden alıştığımız piksel ve ton kalitesinde.

Fakat EMS biraz farklı çalışacak: Her biri 160 karakterlik bir çok SMS birleştirilecek ve beraber gönderilecek. Eğer EMS, uyumlu bir cep telefonuna gönderilmezse de en azından metin kısmı okunabilir kalacak. Geliştirilmiş servisin kullanılabilmesi için Alcatel, Ericsson, Motorola ve Siemens yeni telefonların geliştirilmesinde beraber çalışıyorlar. Ericsson T20e ve T29s modelleri ile piyasaya iki EMS uyumlu telefon sundu.

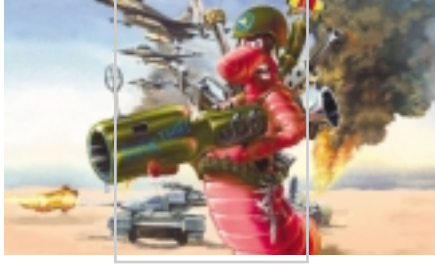
Alışlagelmiş SMS'e kıyasla bir çok avantaj sunan EMS sadece bir ara adım olacak. Sola, sağa dayalı veya ortalı, küçük, büyük ve normal gibi metin düzenleme fonksiyonları kulla-

nışlı ancak atılım niteliği taşımıyorlar. Aynı şekilde hareketli GIF dosyalarının ve 32x32 piksel büyüklüğündeki siyah beyaz resimlerin de gönderilmesi bir geçiş aşaması. Kullanıcılar bu yeniliklere kısa sürede doyacaklardır. Kullanıcıların beklentilerini ise ilk olarak MMS (Multimedia Messaging Service) karşılayacak: Bu sayede yakın gelecekte renkli resimler ve gerçek müzik telefondan telefona gönderilebilecek.

Kullanım ücretleri de EMS'in önünde engel teşkil edeceklerdir: T29s'den gönderilen bir EMS için kullanılan üç SMS'lik tek tek ücretlendirilecek. Gelecek modeller R520 ve T39 ise altı paket gönderebilecek. Tabii ki fiyat da altı ile çarpılacak. EMS standardı ile teorik olarak 255 SMS'i birbirine bağlamak mümkündür. Bu da oldukça yüklü bir fatura anlamına geliyor. Kullanışlı eski SMS ise hayatına bir süre daha devam edecek. Siemens ve Ascom ise alışık olduğumuz sabit telefon ağı üzerinden SMS gönderebilen yeni telefonları piyasaya sürmek üzereler.

“Ulusal Güvenlik” Her Yerde Sorun Dünyada “Kızıl Kod” Paniği

Geçtiğimiz ay internet dünyasını en çok meşgul eden konuların başında Kızıl Kod geliyordu. Beyaz Saray’ı hedef alan ancak zarar vermeyen Kızıl Kod virüsü, daha sonra Pentagon’un web sitesinin kapanmasına neden oldu. Bu arada Beyaz Saray virüs-

ten korunmanın bir yolunu bulamayınca internet sitesini başka bir adrese taşıyarak, tam anlamı ile virüsten “kaçtı” ve kendini kurtardı. Ancak Pentagon virüs saldırısını bu kadar kolay atlatamadı.

Beyaz Saray’daki başarısızlı-

ğının ardından Pentagon’un web sitesine yönelen virüs, Pentagon’un ana sayfasını kırmayı başardı. Pentagon web sitesinin ziyaretçileri, sitenin ana sayfasında bir süre için “Çinliler tarafından kırıldı” (Hacked by Chinese) yazısıyla karşılaştılar. Bunun üzerine ABD Savunma Bakanlığı yetkilileri, Pentagon internet sitesinin geçici bir süre için halkın kullanımına kapatıldığı açıklamasını yaptı. Açıklamada Pentagon’a bağlı Sa-

vunma Hattı (Defense Link) ve Ulusal Füze Savunma Sistemi (National Missile Defense) adlı sitelerin ise hizmete açık kalacağı belirtildi. Ancak sitenin kırılması Amerikada ulusal güvenlik anlamında ciddi polemiklere neden oldu.

Kapanın Elinde Kalıyor İflas Nedeniyle Fahiş Fiyatlar

İflas ettiklerini açıklayarak kapanan eToy.com, Pets.com ve Kozmo gibi büyük e-ticaret sitelerinin damgasını taşıyan eşyalar koleksiyoncuların yeni gözdesi haline geldi. Tişört, şapka, kupa gibi hatıra eşyaları, sitelerin artık değersiz olan hisse senetleri internette büyük rağbet görüyor. eBay’da, eToys.com’a ait mouse pad ve kuklaların değerlerinin çok üstünde olan 117 dolarlık açılış fiyatıyla satışa sunulması durumu anlatan en iyi ör-

neklerden biri. dot.com pazarında kaybeden siteler, açık artırmalarda çok ilgi görüyor. Örneğin Pets.com’a ait ve reel değeri 5 dolar olan kuklalar, 30 dolara rahatlıkla alıcı buluyor.

Kimi koleksiyoncular iflas eden Furniture.com’a ait bir şapka için 300, martini kadehi için de 500 dolar isteyen bir satıcıyla karşılaştığını ifade ediyor. İlginç olanı ise bu satıcıların hızla müşteri bulabilmeleri.

Bilgi için: www.e-bay.com

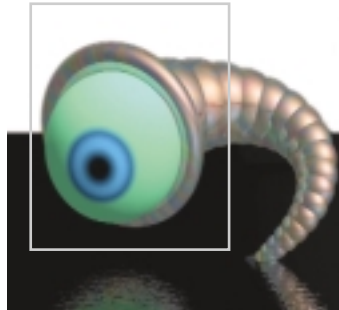
AB Antlaşması Web Suçlarına Karşı

Avrupa Birliği internet suçlarının adli takibi iyileştirmek için suç şüphesi (CDPC) alanında daha iyi bir uluslar arası çalışmayı sağlayacak olan bir karara vardı. Bu antlaşmanın temelinde ise lisans haklarının çiğnenmesi ve çocuk pornoları yer alıyor. Bunun haricinde ırkçılık ciddi şekilde takip edilecek. Sonuncusu ABD ve Kanada’da Amerika’lıların düşünce serbestliğini sınırladığı gerekçesiyle tepkilere yol açmıştı.

Hafıza Yenileme Sircam’ı Unuttunuz mu?

Ağustos ayı Kızıl Kod paniği ile geçerken Temmuz sonunda ortaya çıkan Sircam virüsü de hızla yayılmaya devam ediyor.

Ünlü antivirüs firması Message Labs’a göre, Sircam virüsü, hala tehlikeli derecede aktif bir virüs. Firma, Sircam’ın Love Bug ve Kournikova gibi ünlü virüsler gibi yıldızı çabuk sönen virüsler kervanına katılmadığını ve ses-

siz sedasız etkili olmaya devam ettiğine dikkat çekiyor. Sircam’ın gizli belgelerini açığa çıkardığı isimler arasında Ukrayna Devlet Başkanı da var. Şirketlerin çoğu, sistemlerinde Sircam’a karşı önlem almış olsa da, özellikle ev kullanıcıları bu virüsü yaymaya devam ediyor. İnternet üzerinde hızla yayılmayı sürdüren Sircam, onbinlerce kullanıcının özel dosyalarını başkalarına ulaştırıyor.

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline	www.superonline.com
superonline maxx	
1 ay	18\$
3 ay	48\$
12 ay	158\$
sınırsız erişim	
1 ay	15\$
3 ay	40\$
12 ay	130\$
ixir	www.ixir.com
ixir 24	50 saate 0,4\$/saat
ixir sınırsız	
1 ay	12\$
12 ay	99 m. TL
ixir k100	30 m. TL
tt net	www.ttnet.net.tr
psn 1 ay	3 m. TL
3 ay	7 m. TL
6 ay	12 m. TL
12 ay	18 m. TL
ısdn-ba 1 ay	3 m. TL
3 ay	7 m. TL
6 ay	12 m. TL
12 ay	18 m. TL
turknet	www.turk.net
net.optima 1 ay	11,950,000 TL
net.ultra 1 ay	17,950,000 TL
Veezy	www.vezy.com
mono p. 1 aylık	9,95 \$
eko p. 3 aylık	27 \$
pro p. 12 aylık	99 \$
e-kolay	www.e-kolay.com
10 saat fıstık	4 m. TL
1 ay sınırsız	15 m. TL
3 ay sınırsız	29 m. TL
12 ay sınırsız	92 m. TL
tr net	www.tr.net
aylık bağlantı (s)	7,5 \$
yıllık bağlantı (s)	75 \$
saatlik bağlantı	0,25 \$
işnet	www.işnet
sınırsız paket 1 ay	10 \$
3 ay	28 \$
6 ay	53 \$
12 ay	100\$
kontürlü saatlik	300.000 TL
anet	www.anet.com.tr
sınırsız erişim1 ay	12 \$
3 ay	30 \$
12 ay	95 \$

IN & OUT

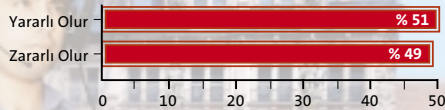
Elektrikli ve İnternet
Elektrik prizlerinden internete bağlanabilme hayali gerçek oldu. İmkan tüm kullanıcıların hayallerini süslüyor.

ADSL
Büyük umutlarla hizmete giren ADSL hizmeti sık kopması ve çıldırtan sorunları ile kısa sürede out oldu.

ÜCRETSİZ İNTERNET

İletişime yararı dokunur mu?

KARARSIZ: Kullanıcılar ücretsiz internet’in bağlantı veya içerik kalitesini düşüreceği endişesi ile cüzdanları arasında sıkışmış görünüyor.

Kaynak: www.amstad.com

EN İYİ SİTELER

→ Programlama

TOP-SITES

- **abstractvb.com/**
Ağırlıklı olarak web programcılığı ve Visual Basic üzerine kod örneklerinden kitap tavsiyelerine, sözlükten çeşitli bağlantılara kadar aradığınız her şeyi bulabileceğiniz oldukça şık tasarıma sahip bir portal.
- **www.gdse.com/**
Eğer programcılık özelliğinizi oyun geliştirmek için kullanıyorsanız, daha birçok konuda bilgi sahibi olmanız da gerekebilir. İşte bu site aradıklarınızı bulmanızı sağlayacak konuya özel başarılı bir arama motorunu size sunabiliyor.
- **www.aspforums.com/**
Günümüzün en popüler web tabanlı programlama dilleri arasında başı çeken ASP üzerine bir tartışma grubu olan bu site üzerinde ayrıca konuyla ilgili çeşitli ücretsiz kaynaklara da ulaşabiliyor.
- **www.code4u.com**
Tam anlamı ile geliştiricilere yönelik bu portal üzerinden sadece programlama üzerine değil, 3D, Flash, oyun bilgisayarları ve grafik tasarım üzerine tutorial'lara ulaşmak da mümkün oluyor.
- **www.coding-zone.co.uk**
C++ programlama dili üzerine aklınıza gelen her türlü konuda bilgilere, tartışma gruplarına ve araçlara ulaşabileceğiniz bir site.
- **www.gamedev.net**
Oyun geliştiricileri için internet üzerindeki en büyük kaynak. Tam anlamı ile bir oyun portalı olan sitede bir oyunun hazırlanmasında ihtiyaç duyulacak tüm konular üzerine tartışma grupları yer alıyor.

www.planet-source-code.com

Kapsamlı ve Popüler

■ Eğer programcılık ile uğraşıyorsanız zaman zaman işlemleri hızlandırmak için baştan kodlama yapmak yerine hazır kod parçalarından yararlanmak isteyebilirsiniz. Ya da çözüm üretemediğiniz durumlarda o konuyu daha iyi bilen birine danışmanız gerekebilir.

İşte böyle bir durumda hangi programlama dilini kullanıyorsanız olursanız olun site üzerinden geniş örnek kaynak kodu kütüphanesine ve yardıma ulaşabiliyorsunuz. İnternet'in bu en geniş herkese açık programcı veri tabanında Visual Basic, Java/Javascript, C/C++, ASP, SQL, Perl, Delphi, PHP ve Cold Fusion gibi 7

KOD DÜNYASI:
Programcılık web siteleri arasında en kapsamlılarından biri olan bu sitede hemen her dilden kod örnekleri yer alıyor.

dil üzerinde 2 milyon satırı aşkın kod yer alıyor. Örnek kodların dışında çeşitli konularda tutorial'lara da site üzerinden ulaşabiliyor. Ayrıca site üzerinden bir programcı olarak iş bulmanız da

mümkün oluyor. Forum üzerinde konu ile ilgili 4000'e yakın iş ilanı yer alıyor. Eğer programcılık ile ilgili kafanıza bir soru takıldıysa her şeyden önce ziyaret edilmesi gereken bir site.

www.programmingtutorials.com

Programcılara Sanal Dershane

Henüz programcılığa yeni başlıyorsanız size sanal eğitim verebilecek siteler, ağırlıklı olarak örnek kod içeren sanal kütüphanelerden daha faydalı olacaktır.

Eğer siz de bu kategoriye girdiğinize inanıyorsanız çeşitli programlama dilleri üzerine 150 tutorial'ın ve yine birbirinden farklı konularda yazılabileceğiniz 20 mesaj grubunun olduğu bu siteye mutlaka uğramanız ge-

rekiyor.

Ancak mesaj gruplarından yararlanmak için siteye üye olmak gerekiyor. Bu şekilde mesaj kutunuza ücretsiz olarak gelecek bir sanal programcılık gazetesine de üye olmuş oluyorsunuz. Üstelik site üzerinde diğerlerinden farklı olarak Ada, Cobol, Python, Qbasic, SQL, Tcl/Tk, VRML ve XML gibifarklı programlama dillerine de yer veriliyor.

ONLINE DERSHANE:
Bu sitede örnek koddan çok eğitici içeriğe yer verilmiş. Dil sayıda oldukça fazla.

www.maxcode.com

Tartışma Grubu

Ağırlıklı olarak çeşitli programlama dillerini kullananların bir araya gelip çeşitli konuları tartışabilecekleri bir ortama sahip olan bu sitede ayrıca örnek kaynak kodlarına, tutorial'ların yer aldığı bir eğitim bölümüne ve yazdığınız kodları derlemek için kullanabileceğiniz tamamen ücretsiz derleyicilerin bulunduğu bir bölüme de ulaşabiliyorsunuz.

İçerik olarak diğerleri kadar zengin olmasa da yine de başarılı bir site sayılabilir. Burada diğer programcılık sitelerine ulaşmak için çeşitli bağlantılar da bulabilirsiniz. İsterseniz kendi kodlarınızı da siteye gönderebiliyorsunuz. Her gün güncellenen siteye yeni kodların yanı sıra sürekli yeni bölümler de ekleniyor. Mutlaka sık kullanılanlarda bulunması gerekenlerden biri.

İÇİNDEKİLER

185	ADSL Bağlantı Maliyetleri: ADSL bağlantısı, dial-up'a göre ucuz mu, pahalı mı?
186	ADSL Hızları: Kesintisiz ve yüksek hızlarla daha keyifli bir internet
190	ADSL'e başvurmak: Telekom'a başvururken dikkat edilmesi gerekenler
192	ADSL Modemler: Alternatif modem seçenekleri ve kurulum

A'dan Z'ye ADSL

ADSL ile

Son günlerde internet kullanıcıları arasında dolaşan sihirli sözcük ADSL. Makul fiyatlarla oldukça hızlı bir internet bağlantısı vaat eden bu yeni kavram, ülkemizde pek bilinmediği için herkesin aklında haklı olarak pek çok soru işareti var. CHIP, ADSL'i tüm yönleriyle inceliyor.

A slında ADSL'i internet kullanıcıları ilk olarak son bir kaç aydır duyuyorlarsa da, özellikle şirket network yöneticileri ve bilgi işlem elemanları için ADSL çok da yeni olmayan bir teknoloji. ADSL teknolojisi ülkemizde yaklaşık 1.5 yıldır sunulmakta idi, ancak yüksek fiyatlar nedeniyle, bu çok hızlı internet bağlantı teknolojisi bugüne kadar sadece şirketlerin internet kullanımları için bir alternatif olabiliyor ve ev kullanıcılarının hemen hiçbirinin bilmediği ya da ilgilenmediği bir teknoloji olarak çok sınırlı sayıda kullanıcıya hitap ediyordu.

ADSL (Asimetric Digital Subscriber Line) bildiğimiz ve kullandığımız telefon hatları üzerinden çok hızlı veri iletişimi sağlayan bir teknoloji. ADSL hatlarda santiral üzerinden yapılan bir ayarlama ile normal telefon hattınızı ve numaranızı değiştirmeden, evinizdeki telefon çıkışını kullanarak internet üzerinde çok yüksek hızlar-

da veri transferi yapabiliyorsunuz. Bu veri iletişimi telefon sinyallerinden farklı bir frekansta olduğundan, normal modemlerimizle ve dial-up bağlantılarımızla elde ettiğimiz en yüksek hız olan 56Kbit'in çok üzerinde hızlara ulaşmamız mümkün olduğu gibi, internete bağlıyken telefonumuz da meşgul olmuyor ve aynı hatta telefon görüşmelerimizi de aynı anda yapma imkanına sahip oluyoruz.

Peki son birkaç aydır ADSL'in bu kadar çok duyulması ve herkesin peşinde koşmasının sebebi nedir? Bildiğiniz gibi ülkemiz internet konusunda son yıllarda büyük bir patlama yaşamasına karşın, internet teknolojisi ve hızı konusunda dünya sıralamasında oldukça gerilerde ve dünyada internet hızının en yavaş olduğu 5 ülke arasında yer alıyor. Bu konuda Türk Telekom'un uyguladığı politikalar ve yasalardan kaynaklanan tekeli, bilişimle ilgili hemen herkesçe pek de haksız olmayan eleştiriler alıyor ve

ülkemizin internet konusundaki yaşadığı problemlerin en önemli nedeni olarak Türk Telekom gösteriliyor. Bu eleştirilerin pek çoğuna katılmamak mümkün değil. Ancak Türk Telekom herkes tarafından eleştirilen pek çok olumsuz uygulamaya imza atarken, birkaç ay önce özellikle ev kullanıcıları için çok olumlu bir adım da attı ve ADSL kullanım ücretlerini çok büyük oranda düşürerek herkesin ulaşabileceği seviyelere çekti.

ADSL ücretleri bir kaç ay öncesine kadar son derece yüksek düzeylerdeydi. ADSL bağlantısında bağlantı hızınız, daha doğru deyişle kapasiteniz, sabit olmayıp, kullanıcı tarafından belirleniyor ve belirlenen hıza göre de bir ücretlendirmesi var. Buna göre Türk Telekom ADSL hizmetini minimum 64 Kbit olarak sunuyordu ve bu hızın maliyeti ise aylık 100.000.000-TL sabit ücretti. Bu ücret ev kullanıcılarının internet için ayırabilecekleri bütçenin çok

Net'te Süper Hız

üstünde olduğundan ve kablo üzerinden bağlantı gibi daha makul fiyatlı alternatifler bulunduğundan ADSL sadece şirketlere hitap eden bir bağlantı şekliydi. Ancak Türk Telekom fiyat politikasını yeniden düzenledi ve sunduğu minimum kapasiteyi 128 Kbit'e çıkarırken, bu hizmetin bedelini de aylık 35.000.000-TL sabit ücrete düşürdü. Bu durum eskiye göre hızın 2 kat artarken, fiyatın da 3 kat düşmesi demek ki, ekonomik kriz içinde olduğumuz ve herşeyin fiyatının katlanarak arttığı böyle bir dönemde bu gelişme hepimiz için çok sevindirici.

ADSL bağlantısında karşımıza çıkan maliyetler

ADSL ile ilgilenen ancak kafasında soru işaretleri olan pek çok kullanıcının en çok merak ettiği konu bu işin onlara maliyetinin ne kadar olacağı. Dolayısıyla herkes bağlantı için ödeyecekleri ücreti, Telekom'a ödenen ücret dışında bir servis sağlayıcıya da ücret ödenip ödenmeyeceğini ve internete bağliken ayrıca telefon ücreti veya internetten transfer ettikleri veri için bir ücret ödeyip ödemeyeceklerini merak ediyor.

ADSL bağlantısında alınan aylık sabit ücret internetle ilgili ödeyeceğiniz tek ücret. Yani örneğin 128 Kbit'lik bir hat aldığınızda aylık olarak 35.000.000-TL ödüyorsunuz ve bunun karşılığında sınırsız olarak interneti bu hat üzerinden kullanabiliyorsunuz. ADSL bağlantıyı tercih ettiğinizde, dial-up'ın tersine, bir servis sağlayıcıdan hizmet almak durumunda da değilsiniz. Size hattı tahsis eden Türk Telekom aynı zamanda internet servis sağlayıcılığınıza da yapıyor. Yani ödediğiniz 35.000.000-TL hem telefon ücretiniz, hem servis ücretiniz, kısaca bir aylık süre için internetle ilgili cebinizden çıkacak tek miktar. Dial up bağlantının aksine siz internete bağliken telefonunuza da bu bağlantı nedeniyle bir ücretlendirme yapılmadığından haftanın 7 günü, 24 saat zaman ve veri transferi konusunda bir sınırlandırma olmaksızın internete bağli kalabiliyorsunuz. Ancak yukarıda belirtildiği gibi bu teknolojiye siz internete bağliken telefonunuz da meşgul değil ve dolayısıyla aynı anda telefonunuzu da kullanabilirsiniz. Bu kullanım ise doğal olarak belirtilen fiyata dahil değil ve aylık internet için ödediğiniz sabit ücretin yanı

sıra, telefonunuzla da yaptığınız normal telefon görüşmeleri için fatura gelmeye devam ediyor.

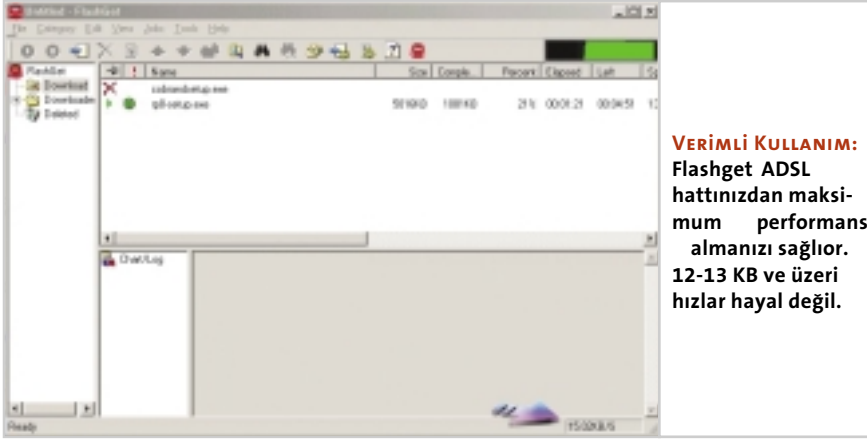
Size ADSL bağlantının son maliyeti ise bir ADSL modem ve aldığınız modele göre gerektiğinde bir ethernet kart alma zorunluluğunuz olması. Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgiyi yazımızın devamında bulabilirsiniz.

Fiyat yönünden ADSL'in cazip olup olmadığı göreceli bir kavram. Eğer interneti ayda 10 saatten az kullanan bir kullanıcı iseniz, ADSL size hitap etmeyecektir. Ancak aylık internet maliyetiniz (servis sağlayıcı ücreti + telefon faturanız) 25-30 milyon üzerindeyse veya internette hız gerektiren uygulamalarla (oyun, internet üzerinden telefon konuşmaları, radyo-TV izleme, gerçek zamanlı konferanslara katılma vb.) ilgiliiyseniz ADSL hem fiyat hem de performans yönünden gerçekten aradığınız ilaç olabilir.

Fiyat konusunda pek çok kişinin en önemli endişesi ise Türk Telekom'un bu fiyatları ileride fahiş olarak arttırıp arttırmayacağı. Tabii bu konuda önceden bir garanti almak mümkün değil ve açıkçası bir tah-

A'dan Z'ye ADSL

VERİMLİ KULLANIM:
Flashget ADSL hattınızdan maksimum performansınızı sağlıyor. 12-13 KB ve üzeri hızlar hayal değil.

olması gerektiği belirtilirken, bizler 300-500 gibi yurtdışında normal modem kullanıcılarının aldığı pinglerle yetinmek durumdayız. Ama yine de ADSL öncesi Türkiye'den yurtdışındaki oyun server'larına bağlanmak hiç mümkün olmadığından, oyun meraklıları için ADSL bu açıdan da Türkiye standartlarına göre iyi koşullar sunuyor.

İnternette sadece gezinmekten hoşlananlar için de ADSL normal modem bağlantısına göre çok hızlı sörf imkanları sunuyor. Türkiye'nin internete bağlantı noktasının coğrafi konumu itibarıyla (ülkemin dünyaya çıkışı Amerikanın doğu yakası üzerinden) Türk kullanıcıların en yavaş bağlandıkları siteler olan Türkiye'nin doğusunda (Asya, Avustralya, Japonya vb.) barındırılan web sayfaları bile ADSL bağlantı ile hızlı şekilde yükleniyor ve sayfaları bekleme süreleri eskiye göre kıyaslanamayacak ölçüde kısılıyor.

Performans: 128 kilobit'ten itibaren bağlantı seçenekleri

Normal modem kullanıcıları kendi bağlantıları da 56 Kbit olduğu için 128 Kbit'lik ADSL bağlantısının onların hızını belki o kadar da fazla arttırmayacağını düşünebilirler ancak bu doğru değil. Aslında 56 Kbit'lik modem bağlantısı ile de teknik olarak saniyede 6-7 kilobyte gibi bir download hızına çıkılması mümkün olduğu halde, hiçbir Türk dial-up kullanıcısının bu hızlara çıkamadığı bilinen bir gerçek. Hatta aynı sorunu 64 Kbit'lik kablo internet bağlantı şekli için de söylemek mümkün. Bunun sebebi ise dial-up ve kablo bağlantı da geçerli olan 56 ve 64 Kbit'lik hızların sadece varsayılan maksimum hız olması ve aslında bu kapasitenin mevcut diğer kullanıcılar arasında bölüştürülmesi. Bu nedenle örneğin kablo internet ile (veya normal modemle) internete

te bağlanırken hızınız, sizinle aynı mahalledeki diğer kablo kullanıcıları veya servis sağlayıcınızdaki diğer dial up kullanıcıları internete bağlandıkça onlar arasında bölüşürülen ortak kaynakların azalması neticesinde buna orantılı olarak düşecektir.

ADSL bağlantıda ise seçtiğiniz bağlantının (128 kbit) size özel olarak tahsis edildiği (dedicated) ve bu nedenle diğer kullanıcılardan etkilenmeden her zaman aynı performansı alabileceğiniz söyleniyor. ADSL bağlantının teknik yapısı gereği bu böyle, ancak pratikte bunun da her zaman doğru olmadığını söylemek gerekir. Neticede Türkiye'nin internet yurtdışı çıkışı tek olduğundan ve hepimizin internet hızındaki en büyük problem de bu çıkışın yoğunluğundan kaynaklandığından, aslında ADSL kullanıcıları da bu sorundan etkileniyorlar. Teorik olarak ADSL bağlantı her zaman 128 Kbit bilgi akışı sunmayı vaat etse bile, ülkemizin yurtdışı çıkışının yoğunlaştığı zamanlarda (okulların tatile girdiği dönemler, akşam 8-12 arası, hafta sonu vb.) ADSL kullanıcıları da diğer zamanlara göre bir performans kaybı yaşıyor. Ancak bu performans kaybının katlanabilir düzeyde olduğunu da belirtmek gerekir. Ayrıca yurtiçi bağlantı söz konusu olduğunda bu kaybın yaşanmadığı da bir gerçek.

Türkiye'de ADSL bağlantının şu anda en büyük alternatifi Kablo bağlantı olsa gerek. İkisi kıyaslandığında biri diğerine çok belirgin bir üstünlük sağlamıyor. Kablo modem kullanıcılarının hızları şu aşamada sınırlı olmadığından kablo kullanıcıları ADSL performansına yakın performanslara ulaşabiliyorlar. Ancak zaman içinde kablo bağlantı serbest bırakılmayıp, satın aldığınız kapasite ile sınırlandırıldığında ADSL kullanıcılarının avantajı büyük olacak. Kablo kullanıcıları şu anda mevcut kapasiteyi diğer kablo kullanıcıları ile pay-

laştığından kablo internet bağlantısının performansı sabit değil ve kullanıcıdan kullanıcıya ve saatten saate değişebiliyor. Ancak şu anda kablo kullanıcılarının ADSL maliyetine girip ADSL'e geçmesini gerektirecek büyük bir performans farkı da yok. ADSL ve kablone kullanıcıları birbirlerine yakın hızlar alıyor ve özellikle birbirlerine karşı bağlantıları da çok iyi düzeyde (ortalama 50-70 ms. ping zamanı)

ADSL bağlantının dezavantaj olarak nitelendirilebilecek özelliklerin biri size yüksek download hızları sağlamasına karşın, upload hızının download'a kıyasla düşük kalması. Gerçekten de 128 Kbit'lik hattın upload hızı sadece 32 kbit. Bu haber ADSL hattı ile kişisel de olsa hosting (barındırma) hizmeti vermeyi düşünen kullanıcılar için pek iyi bir haber değil. Ancak internetten yararlanan hemen hemen tüm diğer kullanıcılar açısından upload hızı pek de önemli olmadığından ve büyük zamanımızı internete bilgi göndermek değil, →

ADSL SUNULAN YERLER

POP No	MERKEZİ
POP1	Ankara-Ulus
POP2	Ankara-Balgat
POP3	Ankara-İncesu
POP4	Ankara-Küçükesat
POP5	Ankara-Yenişehir
POP9	Ankara-Kavaklıdere
POP10	Ankara-İskitler
POP12	İstanbul-Gayrettepe
POP13	İstanbul-Ataköy
POP14	İstanbul-Ayazağa
POP15	İstanbul-Bahçelievler
POP16	İstanbul-Beyoğlu
POP17	İstanbul-Fatih
POP18	İstanbul-Levent
POP19	İstanbul-Şişli
POP20	İstanbul-Tahtakale
POP24	İstanbul-Beşiktaş
POP28	İstanbul-Kasımpaşa
POP30	İstanbul-Okmeydanı
POP31	İstanbul-Aciyadım
POP32	İstanbul-Kadıköy
POP33	İstanbul-Kartal
POP34	İstanbul-Dudullu
POP36	İstanbul-Bostancı
POP37	İstanbul-Erenköy
POP41	İzmir-Konak
POP42	İzmir-Bornova
POP44	İzmir-Karşıyaka
POP45	İzmir-Çiğili
POP49	İzmir-Kemalpaşa
POP58	Çanakkale
POP140	Ankara-Bahçelievler

A'dan Z'ye ADSL

bilgi almak için harcadığımızdan bu düşük hız internetteki performansımızı pek etkileyecek gibi değil. Aslında Türk Telekom da bu upload hızı sınırlamasını şu aşamada uygulamıyor ve download hızına yakın upload hızlarına ulaşmak bu nedenle mümkün. Esasında bu sınırlama ilerde uygulanırsa bile, 56 kbit'lik normal modem bağlantısında da upload hızımızın aslında 32 kbit olduğunu düşünürsek, ADSL'in upload performansının o kadar da kötü olmadığı sonucuna ulaşabiliriz. Burada yine "Türkiye standartlarına göre" diye belirtmek gerek, çünkü yurtdışında ADSL denildiğinde düşünülebilecek en düşük upload hızı da 256Kbit'ten başlıyor.

Yine yurtdışındaki uygulamanın aksine Türkiye'de ADSL hizmetinde statik değil, dinamik IP kullanılıyor ve bunun anlamı da siz internete her bağlandığınızda aynı dial up bağlantılarında olduğu gibi IP numaranızın değişmesi. Aslında güvenlik açısından bu uygulama pek kişinin tercihi ancak dinamik IP kullanılması hosting ve benzeri statik IP gerektiren uygulamaları düşünen kullanıcıların bu hayallerini yıkıyor.

Türk Telekom hizmetin devamlılığı konusunda ise pek geçer not alamıyor ve sistemi sık problemlerle kullanmak durumdasınız. Arada sırada hattın düşme veya bağlanamama problemleri oluyor ve dial up kullanım ile karşılaştırıldığında problemler daha fazla. Performanstan söz açılmışken Türk Telekom'un müşteri hizmetleri konusunda büyük bir başka dezavantajı olduğunu da hemen söylemek gerekir. Hatta daha doğru deyiş bu konuda bir hizmetlerinin olmaması. Öncelikle ADSL teknik servisleri çok kısıtlı sayıda kişiden oluşuyor ve bırakın detaylı bir yardım sağlamayı çoğu kez çalan telefonları da cevaplamakta güçlük çekiyorlar. Ayrıca son derece eleştirilecek bir nokta da zaten çok sınırlı olarak verilen bu teknik desteğin sadece mesai saatleri içinde varolması. Ör-

neğin akşam veya haftasonu hattınızda bir problem olursa pazartesi sabaha kadar değil sorunu gidermek, haber verecek birini dahi bulamıyorsunuz. Artık en küçük internet servisleri dahi 24/7 müşteri hizmetlerini açık tutarken, Türk Telekom'un bu konuda yaklaşımı kabul edilebilecek gibi değil ve aslında sırf bu konu bile ADSL'e geçiş için iki kere düşünmeyi gerektiriyor.

ADSL kullanıcısı olduğunuzda karşılaştığınız bir başka güçlük ise büyük Türk servis sağlayıcılarının sitelerine giremeyecek olmanız. Aslında sorun ADSL'den

konu hakkında bilgi sahibi olmaya çalıştıysanız sizi "Biz ADSL diye birşey duymadık" diyerek şok ediyorlar. Telekom'un internet sayfasında ADSL'den söz ettiğini söylediğinizde ise "o zaman oradan bilgi alın" şeklinde tepkilerle karşılaşmak içten bile değil.

Kurulum için sizden istenen bir defaya mahsus 10.000.000-TL kurulum ücreti ile 3.800.000-TL pul ücreti. Ayrıca yanınızda nüfus cüzdanınız ile hattınıza ait son telefon faturası ve bunun ödeme makbuzunuzun da olması gerekiyor. Başvurunun hat

**ADSL
MODEM:
Alcatel
Speedtouch
Home**

kaynaklanmıyor sadece Türk Telekom kullanıcısı olmanızdan kaynaklanıyor. Büyük Türk Servis Sağlayıcıları aralarında aldıkları bir kararla portallarını Türk Telekom kullanıcılarına kapatmış durumdadır ve bu nedenle ADSL'e geçtiğinizde bu sitelerden yararlanamayacak olduğunuzu da hatırlatmak gerek.

ADSL'e terfi etmek için yapılacak başvuru adımları

Öncelikle belirtmek gerekir ki, ADSL bugün için sınırlı sayıda santralde (İstanbul, Ankara, İzmir ve Çanakkale'deki bazı santrallerde) var ve bu nedenle de sınırlı sayıda kişiye hitap ediyor. ADSL için başvurmadan önce ADSL bağlatmak istediğiniz telefonunuzun bu özelliği destekleyip desteklemediğini kontrol etmeniz gerek. Bunu telefonunuzun ilk 3 rakamına göre kontrol ediyorsunuz ve ancak telefonunuzun bağlı bulunduğu santralin desteklemesi durumunda ADSL başvurunuz kabul ediliyor.

Mevcut telefon numaranız ADSL'i destekliyorsa başvurunuzu Telekom Müdürlüğünün "Özel Devreler" olarak adlandırılan birimine yapmanız gerekiyor. İstanbul Anadolu yakası için bu birim Acıbadem'deki, Avrupa yakası içinde Gayrettepe'deki Türk Telekom Müdürlüğü binası içinde. Bölge Müdürlükleri ise bırakın bu hizmetle ilgili herhangi bir bilgi vermek, ADSL'in ne olduğunu dahi bilmiyorlar ve yanlışlıkla herhangi bir Telekom'a girerek

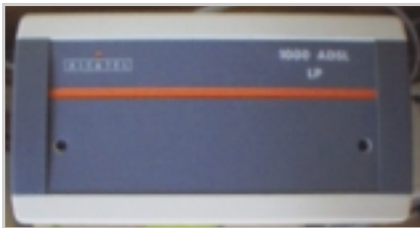
kimin adına kayıtlı ise onun tarafından yapılması da şart.

Başvurunuz yapıldıktan sonra bağlantınız yaklaşık olarak 15-20 gün sonra açılıyor. Tüm ayarlamalar santralde yapıldığından evinize bir görevlinin gelmesini beklemeyin. Ayrıca hattınız açıldığında da bu konuda ne yazık ki size bilgi verilmediği için Türk Telekom'un ADSL Teknik Servisini sıkça arayarak hattınızın açılıp açılmadığını sormak zorunda kalabiliyorsunuz.

Ayrıca ADSL hat açıldığında pek çok kullanıcının telefonu kesilebiliyor. Bunun sebebini anlamak mümkün değil ve Telekom'un ADSL teknik servisi de buna bir açıklama getirmiyor. Ancak onların tavsiyesine uyarak kesilen telefonunuz için arıza kaydı verdiğinizde telefonunuz hemen açılıyor. Pek çok kişinin başına aynı şeyin gelmesi bunun bir tesadüf olmadığını gösteriyor. Bununla birlikte ADSL Teknik servisinin bu duruma bir açıklama getirememesi ise bu kesilmenin normal olmadığına bir göstergesi. Netice olarak ADSL kullanıma olumsuz ve hayalkırıklığı yaratan bir şekilde başlamaya hazırlıklı olmanız gerek.

Gülü seven, dikenine katlanır: ADSL modemler daha pahalı

ADSL bağlantı için almanız gerekli en önemli araç ADSL modem. Bu teknoloji şu anda kullandığımız dial-up teknolojisinden oldukça farklı olduğundan mevcut →

EŞ ZAMANLI İNTERNET VE TELEFON: Alcatel Splitter. Bu araçla modeminizi kullanırken aynı anda telefonunuzda meşgul olmadan çalışıyor.

A'dan Z'ye ADSL

modeminizi ADSL ile birlikte kullanmanız ne yazık ki mümkün değil. Türk Telekom web sayfasında şu anda sadece Alcatel marka ADSL modemleri desteklediğini açıklıyor ve başka marka ADSL modemlerin de hattınızda çalışmayacağı belirtiliyor. Ancak piyasaya yeni yeni Türk Telekom onaylı olduğunu iddia eden değişik marka modemler de çıkıyor.

Alcatel modemlerden Alcatel ADSL 1000 aslında oldukça eski bir modem ve Alcatel firması tarafından da üretimine son verilmiş bir model. Bu nedenle Türkiye dışında başka bir ülkede şu anda satışı yapılmıyor. Yurtdışında aynı modemin ancak ikinci elini bulabiliyorsunuz ve onların fiyatları 30-60\$ arasında. Ancak ne yazık ki ülkemizde satılan modem, üretimi sona ermiş bir modem için hiçte makul sayılamayacak 275\$+KDV gibi bir fiyattan satılıyor ve dünyada da bu modemin piyasadan çekilmediği tek ülkemiz.

Alcatel ADSL 1000 modeli ile ilgili yabancı sitelerde Alcatel'in de kabul ettiği bir güvenlik açığından da bahsediliyor ve bu modelle internete bağlanıldığında mutlaka bir "firewall" kullanılması tavsiye ediliyor. Aslında güvenlik açığı olsun olmasın, sürekli internete bağlı makinelerde firewall kullanılması zaten önemli. Hatta dial up kullanan ev kullanıcıları için bile firewall kurulumu artık kaçınılmaz ve artık piyasada hem kurulumu çok kolay, hem de ücretsiz Zone Alarm (<http://www.zone-labs.com>) ve benzeri firewall'lar bulunduğundan, bu nokta çok da önemli olmayabilir. Yine de güvenlik konusunda duyarlı kullanıcılar için mevcut ADSL 1000 modeli bu konuda bazı soru işaretleri barındırıyor. Söz konusu modemin sadece Türkiye'de pazarlanması ve eldeki stoklar tükeninceye kadar da yurtdışında aylardır satılan diğer tüm modellerin piyasaya sürülmeden 1000 modelinin tükenmesinin beklenmesi herkesin aklında tereddütler yaratmıyor değil.

Alcatel'in diğer modelleri ise hem fiyat yönünden, hem seçenekler açısından daha cazip koşullar sunuyor: Alcatel Speed Touch PC bir internal modem ve PCI slotu üzerinden bilgisayarınıza takılıyor. Fiyatı 150\$+KDV civarında olduğu için özellikle ev kullanıcıları için cazip bir seçenek. Ancak Linux kullanıcılarının bu modeli almayı iki kere düşünmesinde fayda var, çünkü Linux driver'ları olmadığından (ve yazılması da beklenilmediğinden) Linux sistemlerde modemi kullanmanız en azından şu anda mümkün değil.

Alternatif modemler ve internet bağlantı paylaşımı

Aslında Linux'u destekleyen diğer modeller konusunda da bir noktadan sonra Linux Kullanıcıları her zaman yalnızlar. Çünkü Alcatel tarafından sağlanan ve bağlantıyı sağlayan yazılım şu aşamada sadece Windows'un yeni sürümlerini (98, ME, 2000) destekliyor. Gerek Linux olsun, gerekse eski Windows sürümleri için (Windows 95, Windows NT) olsun, kullanıcıların RASPPPOE protokolü ile bağlanma problemini, yani yazılım sorununu kendilerinin çözmesi gerekiyor ama belirtmek gerekir ki hem NT ile hem de Linux ile ADSL'i kullanmayı başaran kullanıcılar da var.

Ev kullanıcıları için bir diğer alternatif ise Alcatel Speed Touch USB. Bu model, USB portu üzerinden makinenize bağlanıyor ve 195-205\$+KDV fiyat aralığında satılıyor. USB portu üzerinden yapılan tüm bağlantılarda olduğu gibi, CPU'nun performansında az da olsa bir düşüşe yol açsa da, gerek kurulum rahatlığı, gerekse Linux dahil çok geniş bir işletim sistemi

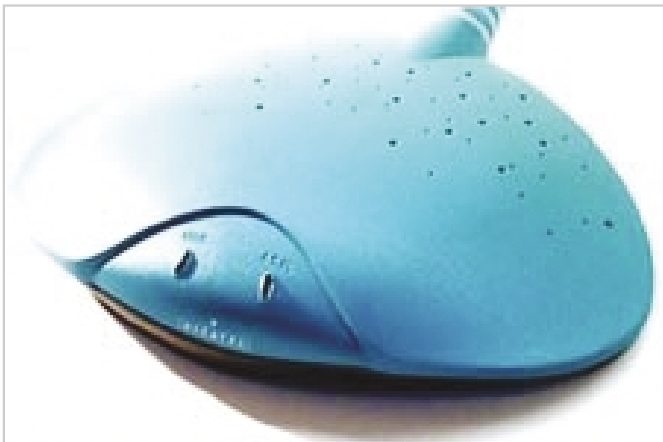

ADSL MODEM: Alcatel Speedtouch PC

temi yelpazesini desteklemesi açısından yurtdışında gözde modellerden bir tanesi. Bu Linux desteğinin sadece driver yönünden olduğunu ve RASPPPOE protokolü konusunda yukarıda söylenenlerin bu modelde de geçerli olduğunu hatırlatmakta fayda var.

Bir diğer model ise Alcatel Speed Touch Home. Bu modem Alcatel ADSL 1000'in yeni modeli ve onunla hemen hemen aynı özellikleri taşıyan bir external modem. Her iki modelde de modemi bilgisayarınıza takmak için bir ethernet kartınız (10 ve 10/100 Mbit) olması gerekiyor. Modeminiz bu ethernet kartı üzerinden bilgisayarınıza takıldığı için modemi bilgisayara tanıtmak, kurmak, driver'ını yüklemek gibi problemlerle karşılaşmıyorsunuz ve bu açıdan kurulum son derece basit ve zahmetsiz. Yine aynı nedenlerden modeminizi her türlü işletim sistemi ile de sorunsuz olarak kullanmanız mümkün. Her iki harici modelin de fiyatları 250-275\$+KDV arasında.

Modem seçiminizi yaparken kullandığınız (veya ileride kullanmayı planladığınız) işletim sistemi ve maliyet hesabının önemi olduğu gibi, ADSL bağlantınızı tek bir bilgisayarda mı, yoksa network altında mı kullanmayı düşündüğünüz de önemli. Aslında Windows'un yeni sürümleri ile birlikte gelen İnternet paylaşım (İnternet Connection Share) özelliği hangi modeli kullanıyor olursanız olun, ister 2 bilgisayardan oluşan basit bir ev tipi ağız olsun, ister şirketinizin daha geniş kapsamlı ağından bağlanın size çok zahmetsiz ve pratik bir internet paylaşımı sağlıyor. Ancak paylaşım için bu aracı tercih etmiyorsanız, proxy programlar kullanmak gibi planlarınız varsa, bu durumda modeminizi external modeller arasından seçmeniz →

ADSL MODEM: Alcatel Speedtouch USB. USB destekli modemler daha yeni ve daha başarılı.

daha iyi bir fikir olabilir. External modellerde kurulum doğrudan modemi ethernet kartının arkasına takmaktan ibaret olduğundan ve hatta doğrudan HUB'ınıza dahi takarak modemi kullanma imkanınız olduğundan ağızınızda gerek internet paylaşımı, gerekse kurulum çok zahmetsizce gerçekleşecektir.

ADSL modemlerle ilgili sıkça sorulan sorulardan biri de modemlerin yurtdışından alınıp alınamayacağı. Yurtdışında özellikle ADSL 1000 modelini ikinci el olarak Ebay (<http://www.ebay.com>) gibi sitelerde çok ucuz fiyatlara bulmanız mümkün. Aynı şekilde bunları yurtdışından getirip Türkiye'de pazarlayan kişiler de var ve bu modellerin Türkiye'de de sorunsuz olarak çalıştığı söyleniyor. Belirtilen modem Türkiye'de 275\$+KDV gibi bir fiyatla satılırken, aynı modemi yurtdışından ikinci el 30-60\$ arası bir fiyata almak pek çok kişiye haklı olarak çok cazip geliyor. Ancak bir kaç noktaya dikkat etmek gerek: Bu modemler aslında Türkiye'de satılanların aynısı ancak ikinci el alım yapıldığında modemde sorun olma riskine de girmeniz gerek.

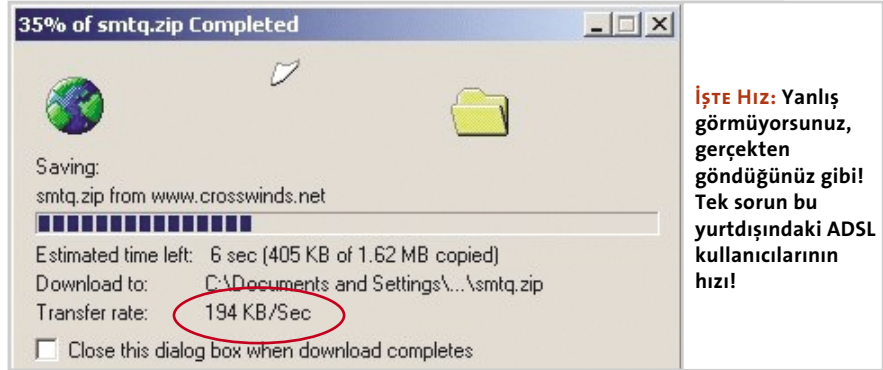
Astarı yüzünden pahalı: İkinci el ADSL modemler

Özellikle yurtdışından yapılan bir alımda modemi iade etmek vs. de söz konusu olmadıysa bu risk azımsanacak gibi değil. Bu riske girenlerin karşısına çıkacak ikinci engel ise yurtdışına satış yapmak isteyen bir alıcı bulmakta. Gerçekten de EBAY'da hemen her gün yeni bir ADSL 1000 modeminin satışa çıktığı görülüyor ama satış şartları incelendiğinde alıcıların pek çoğu sadece Amerika içine satış yapmayı kabul ediyor. Bunun için böyle bir modem almadan önce mutlaka satıcı ile temas kurup Türkiye'ye satıp satmayacağını sormak şart. Bu sorun da aşıldığında ödeme problemi karşımıza çıkıyor. İkinci el satış yapanların büyük kısmı bizler gibi kullanıcılar olduğundan, bu kullanıcıların bir mağaza gibi kredi kartı kabul etmesi mümkün olmuyor. Amerika'da bu sorunu aşmak için özel hizmet veren bazı şirketler kurulmuş ve bu şirketler çoğu kez ücretsiz

olarak kredi kartı tahsilini bu kişiler adına yapıp, parayı onlara posta çeki ile ulaştırıyor ve ikinci el satış yapanların çoğu da ödeme için bu şekilde çalışan penpal ve benzeri şirketlerin kullanılmasını şart koşuyor. Burada karşımıza çıkan engel ise bu şirketlerin ödeme yapan kişilere bazı sınırlar

ğından telefon hattınızı da meşgul etmiyor ve aynı anda telefonunuzu da kullanmanıza imkan tanıyor.

Bu imkandan faydalanabilmeniz için hattınıza "Splitter (Ayrıştırıcı)" denilen bir alet takmanız gerekli. Splitter evinize gelen hattı ikiye ayırarak bir tarafı telefon

lamalar getirmesi ve pek çoğunda Türkiye'de ikamet edenlerin ödemelerinin kabul edilmemesi. Bunun için ödeme de büyük sorun. En son karşımıza çıkacak problem ise malın size teslimi. Bu modemin Türkiye'ye gönderilmesi yaklaşık olarak 100\$ gibi çok fahiş bir posta masrafını gerektiriyor ve bu masrafa modeminizin gümrük işlemleri sırasında karşınıza çıkabilecek masrafları ise dahil değil. Görüldüğü üzere Amerika'da yaşasanız 30-60\$ gibi bir maliyetle sahip olacağınız modem, Türkiye'de yaşadığınızda bunun kat ve kat fazlasına mal olabiliyor, bu açıdan ikinci el alımı iki kere düşünmekte fayda var.

Söz konusu tüm modemler 8 Mbit'e kadar download, 1 Mbit'e kadar da upload hızını destekleyen modeller. Bu nedenle şu anda kullanacağınız 128 bit veya üstü hızlarla modeminizin gerçek performansının sadece çok ufak bir bölümünü kullanacaksınız ve ileride fiyatlar düştükçe modeminizi değiştirmeden hızını bugünkü hızının yaklaşık 60 katına kadar yükseltmeniz mümkün olacak.

Kurulum ve internete bağlıyken telefonla konuşmak

Yukarıda belirtildiği gibi, ADSL teknolojisi mevcut telefon hattınız üzerinden internete bağliyken farklı bir frekans kullandı-

makinenize, bir tarafı ise ADSL modeminize takılacak iki çıkışa ayırıyor ve bu şekilde her iki aracı da aynı anda birbirlerini etkilemeden kullanmanız mümkün oluyor.

Ancak birkaç noktaya dikkat etmek gerekli

Öncelikle halen piyasada satılan Alcatel ADSL 1000 modeli bir splitter ile birlikte geliyor ve bu açıdan splitter için ayrıca bir yatırım yapmanız gerekmiyor. Ancak diğer modemler de fiyata splitter dahil değil ve splitter almak isterseniz bunun tek başına fiyatı 25\$+KDV

Alcatel ADSL 1000 splitter ile birlikte satılmaktaysa da, modemle birlikte sadece tek splitter geldiğini de hatırlamak gerekir. Bu nedenle örneğin evinizde kullandığınız hattınızın mevcut bir paraleli varsa ve bu hattı tek splitter ile kullanmak zorunda kalırsanız, ya splitter'ınızı telefon hattınızın evinize giriş yaptığı noktaya monte ederek, splitter'dan telefonlarınızın ve modeminizin olduğu noktalara telefon kablosu çekmek durumunda kalacaksınız ya da splitter'ınızı modeminize kadar gelen mevcut hattınızın oraya monte edecek ve bu defa da telefonunuzun birini buraya takar ve aynı anda kullanırken, paralel telefonunuzu modeminiz açıkken kullanamamak durumu ile karşı karşıya kalacaksınız. Tabii eğer ikinci bir splitterın maliyeti de katlanmanız mümkün olursa, bu sorunları hiç yaşamadan sisteminizi kurmanız da mümkün.

Ayrıca ADSL hattınızın açılması santalinaliniz üzerinden olduğundan evinize hat- →

DSL AİLESİ

xDSL	İsim	Hız	Bu Hızın Sağlandığı Mesele
ADSL	Asimetrik DSL	6/0,6 MBits/s**ye kadar	1-5 km arası
HDSL	High-Bitrate DSL	2 MBit/s	5 km
SDSL	Simetrik DSL	2 MBit/s'ye kadar	yaklaşık 3,5 km
VDSL	Very High-Bitrate DSL	13-52/1,5-2,3 MBit/s*	0,3-1,5 km arası

*Downstream/Upstream

A'dan Z'ye ADSL

tın döşenmesi ve kurulumu için hiçbir görevli de gelmiyor. Bu nedenle de gerek splitter'ın montajı, gerekse modeminizin kurulumu konusunda tüm sorumluluk size ait. Eğer modem olarak external modelleri tercih ederseniz, kurulum sadece modem çıkışını ethernet girişine takmak olduğundan, modemin kurulumu hiç zahmetli değil. Ancak splitter'ınızın montajını yapmak için temel düzeyde de olsa bir bilgi gerekiyor. Bu konuda gerektiğinde modeminizi aldığınız yerden, ya da bir elektronikçiden yardım almak zorunda kalabileceğinize dikkat etmek ve gerekirse modemi alırken bu konularda uzlaştıktan sonra almakta fayda var.

Modeminizin kurulumu çok güç değilse de, gerek bağlantınızı sağlayacak RASPPPOE protokolünün yüklenmesi, gerekse internet çıkışınızın bundan sonra yeni ADSL modeminiz üzerinden olması için bilgisayarınızda gerekli ayarlamaları yapmanız az da olsa bilgi gerektiriyor. Bu konuda kullandığınız işletim sistemi de önemli. Örneğin Windows ME internet paylaşımı ve çıkışının ayarlanması konusunda çok basit bir sihirbaz ile işinizi kolaylaştırırken, diğer sistemlerde bu ayarları elle yapmanız gerekebilir.

ADSL kurulumundan önce temiz bir Windows olmalı

Kurulumu geçmeden önce dikkat edilecek noktalardan biri de ADSL kurulumunun "temiz" bir Windows gerektirmesi. Yani uzun süredir el sürmeden kullandığınız ve zaman zaman problemler yaratan, Mavi Ekran hataları veren, kilitlenen "eskimiş" bir Windows'a sahipseniz ADSL kurulumunuzu yapmadan önce makinenizi formatlayarak Windows'u yeniden kurmanız ve bu sorunsuz sürümde çalışmanız önemli. Sorunlu çalışan bir sistemde kurulacak ADSL bağlantısı sistemdeki sorunları daha da arttırabiliyor. Özellikle kurulum sonrası sıkça "Virtual Memory" (VMM) hataları ile karşılaşıyorsanız sorununuzun nedeni bu.

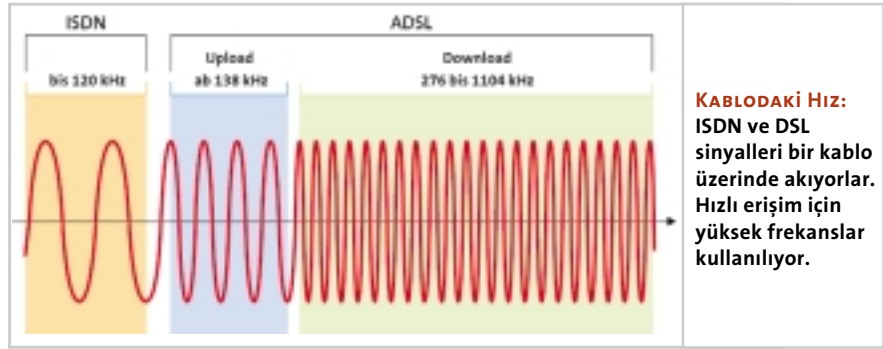
Teknik kurulumunuzu yaptıktan sonra yapmanız gereken ise ftp://ftp.ttnet.net.tr/pub/adsl/ adresinden raspppoe_095b.exe isimli dosya ile ilgili yardım dosyasını çekerek bu dosyanın kurulumunu yapmak. Ethernet kartınızın ayarları yapıldıysa söz konusu dosya ve protokollerin kurulumu zor değil ve Türkçe olarak hazırlanmış yardım dosyası ile orta düzeyde bilgisayar bilgisine sahip bir kullanıcı tara-

findan yapılabilir. Ancak bilgi düzeyi çok sınırlı kullanıcıların bu konuda da modemi aldıkları yerden yardım almalarında fayda var.

Türk Telekom gerek modemle, gerekse ADSL'le ilgili kurulumla yönelik hiçbir konuda son kullanıcılara teknik destek sağlamıyor ve bu desteğin modemin alındığı yetkili satıcıdan alınmasını istiyor. Bu konu çok önemli ve özellikle bilgi düzeyi ve bilgisayar tecrübesi belirli bir düzeyin altında ve yardım için sürekli servis sağlayıcılarının teknik destek hattını arayamaya alışmış internet kullanıcıları için de büyük bir hayal kırıklığı yaratıyor. Çünkü Telekom yardım hattı size hemen hemen hiçbir konuda yardımcı olmuyor ve sorduğunuz her soruyu sadece "modemi aldığınız

up kullanıcılarının bir aylık süre içinde internet servis sağlayıcılarına ve telefon faturası olarak Türk Telekom'a ödedikleri miktara aşağı yukarı eşit ve çok uygun bir fiyat. İnterneti sıkça kullanan bir kullanıcı iseniz zaten dial up aylık internet kullanım masrafınız bu miktara yakın olduğundan, aynı ücreti ADSL'e öderken hızınızın da yaklaşık 4-5 katına çıktığını görmek son derece güzel.

ADSL hizmetinin sadece 4 şehire değil, Türkiye'nin geneline yayılması şart. Örneğin Güney Kore'de ev kullanıcıları dahil tüm internet kullanıcılarının %80'inin internet bağlantısının ADSL olduğu ve bu bağlantının da 128Kbit değil, 512Kbit ve üstü çok daha yüksek hızlarda sunulduğu düşünüldüğünde, bu teknolojinin ülke-

yerle konuşmanız gerektiği" şeklinde cevaplandırıyorlar. Hatta Telekom'un kendi web sitesinde yer alan raspppoe dosyasının yeri ile ilgili soruları dahi yanıtsız bırakabiliyorlar. Bu nedenle modemi aldığınız yerin seçimi bazen hayati olabiliyor ve çıkabilecek sorunlar konusunda size ne kadar yardımcı olacaklarını mutlaka önceden konuşmanız gerekiyor.

Söz konusu RASPPPOE protokolünün internet üzerinde daha güncel bir sürümü (0.96) daha var ve bu sürümüne de <http://user.cs.tu-berlin.de/~normanb/adresinden/ulaşabilirsiniz>. Bu yeni sürüm, TTnet'in sayfasında verilene göre çok daha sorunsuz ve gayet başarılı olarak çalışıyor. Eski sürümle de bağlanabilirsiniz ancak Windows sürümünüze göre bazen mavi ekran hatalarına rastlamanız olası.

Sonuç: ADSL ucuz, hızlı ve gelecek için gerekli

Sonuç olarak ADSL'in yeni ve uygun fiyat politikasının gerek interneti sıkça kullanan, gerekse internet kullanımında yüksek hızlara ihtiyaç duyan tüm kullanıcılar için cazip olduğunu söylemek gerekir. Aylık 35.000.000-TL sabit ücret, pek çok dial

mizde yaygınlaşması için ne kadar acil hareket edilmesi gerektiği daha kolay anlaşılıyor. Yurtdışındaki ADSL kullanıcılarının hızlarını biz hayal dahi edemiyoruz. ADSL için ev kullanıcılarına yönelik sunulan 128 Kbit'lik kapasite de bu açıdan yurtdışı ile kıyaslandığında son derece düşük kalıyor.

ADSL'in bir bütün olarak ele alındığında kendine özgü avantajları ve dezavantajları var. Ve bu avantaj ve dezavantajların her birinin önemi de kullanıcıdan kullanıcıya değişeceğinden ADSL herkese uygun demek mümkün değil. Bununla birlikte en azından bugün sunulduğu şekliyle ADSL'in avantajları da pek çok kişi için azımsanacak gibi değil ve internet kullanımı yoğun olan pek çok ev kullanıcısı bu hizmetten yararlanmayı ciddi olarak düşünüyor. ADSL hizmeti konusunda Türk Telekom'a getirilebilecek eleştirilerin sayısı ise hiç de az değilse de, ADSL'i fiyat yönünden ev kullanıcıları tarafından da ulaşılabilecek bir teknoloji haline getirmelerini de önemli bir ilk adım olarak değerlendirmek gerek. Tüm ADSL kullanıcıları olarak ileride hizmet kalitelerini de yurtdışındaki seviyeye getireceklerini umuyoruz.

Sinan Öztürk, ozturk@mailandnews.com

SMS, Web ve WAP ile Sorunsuz İletişim

En İyi Cep Hileleri

Cep telefonları hergün daha gelişmiş çoklu ortam aygıtlarına dönüşüyorlar. CHIP cep telefonunuzun tüm özelliklerine ulaşabileceğiniz ve hatta tasarruf sağlayacak en gizli hileleri ortaya çıkarıyor.

Cep telefonsuz bir dünya nasıl olurdu? Bu durum ancak beş yıl öncesine dönerek cep telefonu sahiplerinin parmakla sayılacak kadar az olduğu bir dönemi örnek göstererek bile güçlükçe açıklayabiliriz. Çünkü bu dönem aralığında cep telefonu kullanımını benimseyen insanların sayısı hızla artış gösteriyordu.

CHIP cep telefonu dünyasının gizli kalmış yanlarını araştırdı ve mobil Internet bağlantısı kurabileceğiniz, yeni logo ve zil seslerini telefonunuza yükleyebileceğiniz yada SMS aracılığıyla E-Mail ve bir faks aygıtına mesaj göndermenizi sağlayacak kolaylıkları ortaya çıkardı. Bu imkanlar sayesinde tabiki cep telefonuyla yapılan görüşmelerin süresi de artıyor. Gelişmiş modern Triband cep telefonlarıyla Amerika ve Kanada da arama yapabilirsiniz. CHIP, GSM operatörünüzün göndereceği kabarcık faturalarla sizi korkutması için yurt dışında olduğu gibi yurt

içinde de görüşmeler sırasında dikkat etmeniz gerekenleri yazının ilerleyen bölümlerinde açıklıyor.

SMS Hileleri

SMS yani cep telefonundan kısa mesaj göndermek nispeten yüksek bir ücrete sahip olsa da (bir mesajın ücreti operatöre ve tercih ettiğiniz tarife göre 75.000 TL – 94.000TL arasında değişiyor.) telefon sahipleri tarafından sık sık kullanılır. Ancak çok az sayıda kullanıcı cep telefonuyla faks çekebileceğini yada E-Mail gönderip alabileceğinden haberdardır.

» E-Mail alıcısına SMS göndermek

Cep telefonunuzdan bir E-Mail göndermek için telefon operatörünüze göre yaz-

dığınız mesajı uygun bir yazım biçiminde aşağıdaki numaralara göndermeniz gerekir.

Turkcell: 5030

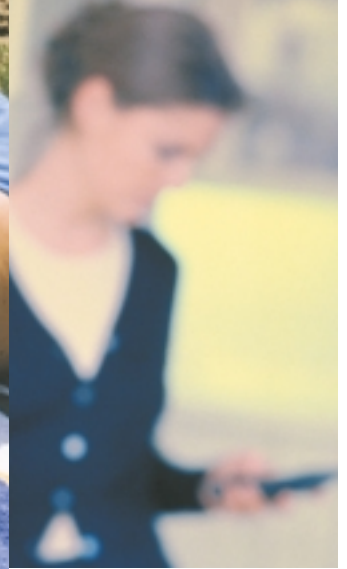
Telsim: 7557

E-Mail olarak göndereceğiniz mesajdan önce alıcının E-Mail adresini yazmalı ve bir boşluk bırakmalısınız. Eğer cep telefonunuzda @ karakteri bulunmuyorsa yerine * veya .. kullanabilirsiniz. Eğer adres içerisinde alttan çizgi yani “_” işareti bulunuyorsa bunu da “\$” işareti ile değiştirebilirsiniz. Telsim ve Turkcell kullanıcıları E-Mail’in konusunu (Subject) ayrıca “chip yaz@chip.com.tr (Cok Onemli) Yeni haberleri gonderin” örneğindeki gibi belirtirler. Burada parantez işareti içinde yer alan bölüm mesajın konusunu belirtir. Mesajınızın yerine ulaşması için yazdığınız SMS’i operatörünüzün belirlediği numaraya gönderin.

Avrupa ülkelerinde cep telefonu ope-

İÇİNDEKİLER

Hileler ve gizli belgeler: SMS, Web & WAP ve ücretler	199
Link listesi: Ücretsiz SMS, Logolar, ziller	200
Telefon modelleri: Gizli özellikler	204

ratörleri telefonunuzdan Mail'lerinize ulaşabileceğiniz servisler de sunarlar Türkiye'de henüz bu tür bir sistem kullanılmamaktadır.

Ancak Aria GSM operatörü çok yakında böyle bir uygulamayı hayata geçireceğini haber veriyor. Böylelikle artık her Aria kullanıcısının telefonno@aria.com.tr adı altında bir de E-Mail adresleri olacak ve gönderilen mesajlar telefonunuza da direkt olarak ulaşacak.

» Bedava tarifeyle SMS göndermek

Internet üzerinde ücretsiz SMS servisi veren birçok sunucu yer alıyor. Ancak mesaj gönderilmesi sırasında günlük sınırlamalar yada karakter sınırlaması gibi engeller göze çarpıyor. 200'de yer alan "Bilgi ve Download'lar" kutusunda kullanışlı Web adreslerini bulabilirsiniz.

Web & WAP Hilesi

WAP sayfalarının çoğu zaman yavaşlayan yapısına ve dakikası 140.000 TL (Telsim) ve 150.778 TL (Turkcell) olan ücretine rağmen WAPlamak istiyorsanız CHIP size

ucuz yöntemlere ulaşmak için yardımcı olacak.

» Cep telefonunu modem olarak kullanmak

Doğru bir Internet bağlantısı için tek başına cep telefonu yeterli olmaz ve aynı zamanda Modem olarak da kullanılması gerekecektir. Ayrıca belirtmek gerekir ki mobil gezintinin ücretleri Aria'da 150.000 TL. Telsim'de 140.000 TL. ve Turkcell'de ise 150.778 TL (indirimli saatlerde yarım fiyat) dir. Kullandığınız tarife ve GSM operatörüne göre talimat vererek Internet bağlantınızı açtırmanız gerekecektir. Faturalı hatlarda ise standart olarak internet bağlantısına imkan verilmektedir.

Bilgisayarınızda mobil Internet bağlantısı kurmak için aşağıdaki işlemleri sırasıyla yapmanız gerekecektir: "Başlat! Programlar! Donatılar! İletişim! Çevirmeli Ağ" menüleri altında yer alan "Yeni Bağlantı Yap" seçeneği ile bağlantınız Windows ortamına kaydedilecektir. Ancak öncelikle cep telefonunuzu bilgisayarınıza modem olarak tanıtmak için sürücülerine ihtiyacınız olacak. Bu dosyaları www.luxmaris.de yada www.4phones.de/download/treiber.shtml adreslerinden indirebilirsiniz.

» Online işlemleri cep üzerinden yapmak

Eğer Telsim yada Turkcell abonesiyseniz bu operatörlerin bağlantı numaralarını kullanarak online hizmetlerden faydalanabilirsiniz. Bunun sonucunda tarifenize göre data hattının bağlantı ücreti üzerinden bağlantı süreniz faturalandırılacaktır. Bu hizmet ile E-mail'lerinizi kontrol edebilirsiniz.

Telsim ve Turkcell için bağlantı numaraları şunlardır:

Telsim: +905427545000

Turkcell: 7577111

» Cep telefonunuzdan ücretsiz haberler alın

Cep telefonunuzu kullanarak görüşme yapmasanız da telefonunuz ile baz istasyonları arasında geçerken yer bilgileri yada kısa haberler gibi bazı veriler alınır. Cell Broadcast (CB) üzerinden iletilen bu haberleşme yönteminin mesaj uzunluğu 93 karakter ile sınırlıdır. Bu tür mesajların sürekli taşınması ve düzenli olarak her bölgede tekrar gönderilmesi rahatsız edici değildir. Bu tür bilgilerin iletilmesiyle ilgili talimatları GSM operatörünüzün Web sitesinde bulabilirsiniz. CB'nin aktivasyonu cep telefonu modeline göre farklılık →

gösterir. Genellikle bu ayarlar telefonlarda “Bilgi Servisi”, “Hücre Bilgi Ekranı”, “Cell Broadcast” menüleri altında yer alırlar. Sunulan hizmetler ise sınırsız çeşitlilik gösterir. Örneğin bu hizmet ile bulunduğunuz yerin adını ve değişen maç skorlarını anında öğrenebilirsiniz.

» Internet’ten logolar ve zil sesleri

Sokakta yürürken Evergreens’in renkli potporilerinden ve Jingle Bells’den yılbaşı şarkılarına kadar klasik melodilerle çalan cep telefonlarıyla karşılaşabilirsiniz. Aynı zamanda sabır ve sınırlı sayıları kullanarak kendi melodinizi de besteleyebilirsiniz. Zil sesi yada logolar için Telsim, Turkcell operatörlerinin kendi hizmetleri yanında Zed yada Başarı gibi firmaların ücretli servislerinden de yararlanabilirsiniz. Aynı zamanda Internet’te telefonunuzu kişiselleştirmenizi sağlayacak birçok özel

Seri NUMARASI (IMEI): Bu aygıt numarası ile her cep telefonu bölgeselleştirilebilir ve tanımlanabilir.

servise de rastlamak mümkün. Logo gönderebilen siteler de buna birer örnek oluşturuyor. Altta kutuda Web üzerinden ulaşabileceğiniz bu tür kaynakların bir listesini bulacaksınız.

» Hırsızlık: IMEI ile cebinizin kullanımını engelleyin

Satış sonrası hizmetler için cep telefonu üreticileri telefonunuzun seri numarası olarak da bilinen International Mobile Equipment Identity (IMEI) koduna ihtiyaç duyarlar. Tüm cep telefonu modellerinde IMEI seri numarasına *#06# yazarak ulaşabilirsiniz. Bu numara sayesinde telefonunuz SIM kartı olmadan da kolaylıkla tanımlanacaktır. Bu numarayı bir yerlere not edin. Eğer telefonunuz çalınırsa IMEI sayesinde tekrar bulunabilir yada bildirdiğiniz takdirde çalıştırılması engellenebilir. IMEI numarasını duyurduğunuzda telefonun operatöre bağlanması engellenecektir.

BİLGİ & DOWNLOAD’LAR

» Önemli web adresleri

Logolar ve Melodiler

■ <http://212.12.32.30/alleshandy/home/download.asp>

OPERATOR-LOGO-UPLOADER: Logoların Nokia cep telefonunuza iletilmesinde yardımcı olur. Program 51xx, 61xx, 6210, 6250, 7110, 8810, 8850 ve 8890 modellerini destekliyor. Shareware sürümünün 14 gün içerisinde kayıt edilmesi gerekiyor.

GROUP-GRAPHIC EDITOR: Farklı arama gruplarının resimlerini düzenlemede kullanılır. Nokia’nın 61xx, 6210, 6250, 7110, 8210, 8810, 8850 ve 8890 modelleriyle birlikte çalışabilir. Bu shareware de 14 gün sonunda kayıtlı kullanıcı olmanızı isteyecektir.

LOGO EXPRESS: Kablo yada SMS ile cep telefonunuza logolar gönderebileceğiniz bir program.

■ www.ic.siemens.com/external/app/

de/mw/hd/hd/bmp_edit.zip

Siemens için Bitmap düzenleyici.

■ www.motorola.de/mobiletel/public/produkte/klingseltoene.shtml

Motorola V50, V100, Timeport 250 ve 260 modelleri için zil sesi ayarları.

■ www.alcatel.com/consumer/mobilephone/index.htm#

Alcatel telefonunuzda kullanabileceğiniz yaklaşık 300 melodi ve One-

Touch 300 veya 500 modelleri için arkaplan resimleri bulunuyor.

■ www.abel.co.uk/~fergal/688melody.html

Ericsson cep telefonları için birçok zil sesi melodisi.

■ www.yourmobile.com

Ücretsiz melodi indirme

■ www.cepkota.com

Ücret karşılığı zil sesi, resimli mesaj, logo, grafik gönderebileceğiniz hatta tasarlayabileceğiniz bir site

■ www.zed.com.tr

Üyelik karşılığında zil sesi ve logoların yanında geniş bilgi, eğlence ve haberlerin verildiği kontrollü bir servis.

■ www.gsmpower.com

Web’den ücretli mesaj gönderme ve alma sistemi.

Free SMS

■ www.time2becool.com

700 karaktere kadar SMS göndermenize izin veren bir site.

■ <http://cgi-bin.telsim.com.tr:8080/websim/websim/jsp/mesajcenter.jsp>

Telsim’in ücretsiz mesaj servisi

■ www.turkcell.com.tr

Turkcell’in ücretsiz ve sadece kullanıcılarına sağladığı günlük 15 mesaj sınırına sahip ücretsiz mesaj servisi.

■ www.chip.de

Bir Free-SMS servisi sunuyor.

Yurtdışı

Yılın en güzel haftaları yani tatiller gelip de cep telefonunuzla yurtdışına çıkmak isterseniz ne yapmalı? Yapmanız gereken cep telefonunuzu ve SIM kartınızı yanınıza almak ve yolculuğa hazırlanmak. Şimdi okuyacağınız öneriler yüksek faturalardan kaçınmanızı sağlayacaktır.

» Her ülkede geçerli en uygun donanım

Eğer Turkcell, Telsim (GSM 900) ve Aria (GSM 1800) operatörlerinde çalışabilecek bir Dualband cep telefonunuz yoksa gideceğiniz ülkede GSM 900 bandının mobil telefon operatörleri tarafından desteklenip desteklenmediğini önceden öğrenmeniz gerekecektir.

Örneğin Kuzey Amerika’da cep telefonları analog olarak iletişim kurarlar. GSM ağı sadece Los Angeles yada New York gibi bazı şehirlerde kullanılmaktadır. Bu şehirlerde ise frekans olarak 1.900 MHz kullanılır ve alışlagelmiş Dualband cep telefonları desteklenmez.

Bu yüzden her üç GSM ağına da çalışabilecek bir Triband cep telefonu edinmeniz gerekir. Güney Amerika’da ise özel Dual-Mode-GSM-1900/iDEN destekli telefonların kullanımı gerektirecek GSM benzeri iDEN standardı kullanılır. Ücret

tarifesi ise telefon operatörünüz ile karşılaştırıldığında cebinizi yakabilir. Bu yüzden önce Internet üzerindeki satış merkezlerinden en yeni ücretlendirme bilgilerini edinin.

» Cep telefonunuzun uluslar arası dolaşıma açılması

Herşeyden önce kartınızın uluslar arası ağlarda dolaşıma (International Roaming) açık olup olmadığını GSM operatörünüzden öğrenin.

Aria: 4440151

Telsim: 4440542

Turkcell: 4440532

Müşteri hizmetlerinden yada operatörünüzün Web sitesinden hangi ülkelerde ve hangi ağlar ile Roaming ortaklığı bulunduğunu kontrol edin.

Telsim: www.telsim.com.tr/servisler/content-ceproam1.htm

Turkcell: www.turkcell.com.tr/dolasim3.html

» Ön ödemeli kartlarda dikkat etmeniz gerekenler

Ön ödemeli kartların bazıları uluslararası dolaşıma açık bazıları ise değildir. Öncelikle abone merkezinden bunu öğrenmelisiniz. Ayrıca yurtdışı görüşme ücretlendirmesinde arandığınız zaman da faturanızın kabardığını düşünerek gideceğiniz ülkeye ait bir ön ödemeli kart almanın daha ekonomik olup olmayacağını hesaplayabilirsiniz. Bu tür kartlar 100 ile 200 Mark arasında değişmektedir ve Avrupa'da edinebileceğiniz bu tür kartları www.globilo.de adresinde bulabilirsiniz. Aynı zamanda www.prepaidkarten.de adresinde de tüm Dünya üzerindeki ön ödemeli kartları bulabilirsiniz.

Ayrıca kartınızın kontörünün bitebileceğini de düşünerek ya yüksek miktarda

kontör yükleyin yada Internet'ten nasıl kontör yükleyebileceğinizi önceden deneyerek tecrübe edinin.

Yurtdışında kontörünüz biterse herhangi bir şekilde başka numaralardan da aranmayacağınızı ve sadece mesaj alabileceğinizi unutmayın.

Web'den kontör yükleme servisleri:

Aria: www01.aria.com.tr/sso/login.asp

Turkcell: www.turkcell.com.tr/hazirkart/kontornet.html

» Doğru şebeke seçimiyle faturadan tasarruf etmek

Yurtdışında telefon görüşmesi yaptığınızda hem o ülkede kullandığınız operatörün görüşme bedelini hem de Türkiye'deki operatörünüze %50 civarında bir servis komisyonu ödersiniz. Kullandığınız farklı şebekelerin görüşme ücretleri arasında ise milyonlar bile farkedebilir. Bu yüzden şebekenizin desteklediği yurtdışı ortaklarının (Roaming list) listesini aldıktan sonra bunların tarifelerini de öğrenmelisiniz.

Bu ayrıntılarla uğraşmak istemiyorsanız şebeke seçimini otomatik hale getirin. Böylelikle dolaşım sırasında kullanıma açık olan en güçlü şebekeye otomatik olarak ve kolaylıkla geçilecektir ancak geçilen şebeke en uygunu olmayabilir.

» Posta kutusunu dinleyerek tasarruf etmek

Posta kutunuzu Türkiye'deyken açın. Eğer yurtdışında kullanırsanız sesli mesajların hem yurtdışına iletilmesi için hem de geri iletilmesi için iki kere ücret ödemek zorunda kalırsanız. En uygunu cep telefonunuzu kapatarak tekrar uygun tarifeye dinlemek üzere mesajların posta kutusunda biriktirilmesini sağlamak olacaktır. Yada aramaları kaçırma pahasına

da olsa posta kutunuzu hiç aktif hale getirmeyin.

» Dikkat: Telefon kullanımı için geçerli yasaklar

Ülkemizde geçerli olan yasalara diğer ülkelerde de özen göstermelisiniz. Örneğin araç kullanırken telefon ile görüşmenin cezası Almanya'da 60 Mark, İspanya'da 175 Mark ve Yunanistan'da ise 295 Mark'ın üzerinde olacaktır. Rusya'nın bazı bölgelerinde ise cep telefonu ile görüşmek tamamen yasaklanmıştır.

» Kendi ISDN tesisatınızı santral olarak kullanmak

SaveByCall-Software (www.savebycall.com) ile ISDN donanımınızı kişisel telefon santralı haline getirebilirsiniz. Bunun için yazılımı evinizdeki bilgisayara kurmalı ve eğer mevcut ise ISDN numaranızı girmelisiniz. Cep telefonu ile görüşmek istediğinizde SaveByCall tarafından belirlenen numarayla kişisel bilgisayarınıza ulaşır ve aranacak numarayı girebilirsiniz. SaveByCall sizi en uygun şekilde aradığınız numaraya bağlayacaktır.

Eğer ISDN numaranızı özel tarifelerle GSM operatörünüze sık aranan numara olarak belirtir ve programın hangi ülkelerde hangi saatlerde ekonomik konuşulabileceği önerilerine uyarsanız SaveByCall oldukça kazançlı hale gelecektir.

Eğer sizi arayan olmazsa sadece SaveByCall bağlantısı için para ödersiniz. Eğer uygun donanımı ve yöntemi kullanırsanız telefon görüşmeleri direkt aramadan çok daha ucuza mal olacaktır.

» İkiz kartlar iki ayrı karttan daha ucuza mal olacaktır

Eğer iki cep telefonu kullanıyorsanız ikiz yada eş kart olarak adlandırılan sistemi tercih edebilirsiniz. Böylelikle PIN ve PUK kodları aynı olan iki karta sahip olursunuz. Bu kartların özelliği aynı numaradan ulaşılabilmenizi, kart değiştirme zahmetinden kurtulmanızı ve ikinci kart için ayrıca sabit ücret ve vergi ödemenizi ortadan kaldırmasıdır. Ancak aynı anda iki telefonu birden kullanamazsınız. Birinin arabanızda yada bilgisayarınızda diğerinin yanınızda olduğunu düşünürsek arabaya binerken yada bilgisayarı kullanırken normal cep telefonunuzu kapatmanız gerekir. Kısa yol tuşları ve tüm hafıza programları her iki telefonda da ulaşılabilir.

» TELEFONUNUZUN WAP AYARLARI

	TELSİM	TURKCELL
Çevirmeli bağlantı no:	+905427545000	7577111
Taşıyıcı:	Veri	Veri
Veri arama türü:	ISDN	ISDN
Bağlantı tipi:	Sürekli bağlantı	Sürekli bağlantı
Kullanıcı adı:	telsim	turkcell
Şifre:	telsim	wap
Adres:	212.65.136.226	212.252.234.168
IP-Port:	9201	9201
Kimlik kontrol tipi:	normal	normal
Veri arama hızı:	9600 bps	9600 bps
Ana sayfa:	telsimwap.com	turkcell.com.tr/wap
Kesinti süresi:	600	30
Bağlantı güvenliği:	kapalı	kapalı

Nokia ve Motorola için özel bilgiler

Cep Telefonunuzdaki Gizli Özellikler

Cep telefonu patlaması geniş bir model çeşitliliğin oluşmasına neden oldu. CHIP telefonların piyasaya sürülmeden önce gizlenen menülerini, oyunlarını ve SIM özelliklerini ortaya çıkarmanızı sağlayacak önerileri sunuyor.

→ NOKIA

Logolar ve zil seslerini cebinize yüklemek

<http://212.12.32.30/alleshandy/home/download.asp> adresinden indirebileceğiniz Operator-Logo-Uploader programı mobil telefonunuzdaki logoların değiştirilmesinde yardımcı olacaktır. Yazılım 51xx, 61xx, 6210, 6250, 7110, 8810, 8850 ve 8890 modellerini destekliyor.

Bilgisayar üzerinde birçok logoyu saklayabilir ve veri kablosu üzerinden telefonunuza aktarabilirsiniz. Program Shareware olarak piyasaya sunuluyor ve 14 gün sonunda kayıtlı kullanıcı olmanız gerekiyor. Group-Graphic-Editor ile arayanları gruplamanızı kolaylaştıracak semboller çizebilirsiniz. Yazılıma <http://212.12.32.30/alleshandy/home/download.asp> adresinden ulaşabilirsiniz. 61xx, 6210, 6250, 7110, 8210, 8810, 8850 ve 8890 modelleri için bu program ile logolar yaratabilirsiniz. Yeni resimler veri kablosu üzerinden BMP dosyaları olarak cep telefonuna gönderilebilir. Bu program da Shareware ve 14 gün boyunca kayıtsız çalışabiliyor.

Logo Express ise ister kablo ister SMS yoluyla cep telefonunuza Logo gönderebileceğiniz tümüyle ücretsiz bir program. Bu dosyayı da Group-Graphic Editor ile aynı adresten indirebilirsiniz.

Mesajın gönderildiğine dair iletim raporlarını açmak

Bir kısa mesaj yazdığınızda alıcının bu mesajı hemen mi aldığını yoksa telefonu kapalı olduğu için sunucuda beklemeye mi alındığını asla bilemezsiniz. Ancak iletim raporlarını açarsanız mesajın iletilip iletilmediği hakkında rapor alırsınız. "Mesajlar" menüsüne girin. Daha sonra "Mesaj Ayarları" menüsünde yer alan "İletim Raporları" "Evet"i seçerek aktif hale getirin. Artık mesajınızın yerine ulaşp ulaşmadığını öğrenebilirsiniz. Gönderdiğiniz mesajların ardından i sembolüyle ifade edilen raporlar mesaj kutunuza gelecektir.

Teknis servis menüsünün görüntülenmesi

Seri numarasının yanında Nokia telefonunuzda satış, üretim, telefonun daha önce tamir olup olmadığı, tamir tarihi gibi bilgileri de bulabilirsiniz.

Açık durumdaki cep telefonunuzda

*#92702689# yazın.

Aşağıdaki beş bilgiyi göreceksiniz:

- ▶ Serial No: Seri numarası
- ▶ Made (AAYY): üretim tarihi
- ▶ Purchased: Buraya bir tarih girerseniz bir daha değiştiremezsiniz. Eğer bu alanda bir tarih görünmüyorsa "Düzeltil" seçeneği →

Özel İpuçları: NOKIA

6210/7110

Görüşme tuşuyla hızlı arama

2 ile 9 arasındaki rakamlara kaydedtiğiniz numaraların kısa yollarını tuşa basılı tutarak yada kısa yolunu girdikten sonra (2'den 9'a kadar) yeşil tuşa basarak hızlı bir şekilde arayabilirsiniz. Ayrıca telefonunuza kaydedildiği sıraya göre tüm numaraları (bunları deneyerek bulabilirsiniz) sıra numarasının hemen ardından # tuşuna basarak da arayabilirsiniz.

SMS göndereni direkt aramak

Eğer size SMS gönderen birini direkt olarak aramak istiyorsanız gelen SMS'i açın ve arayanın numarasını görmek için yeşil (arama) tuşuna basın. Bu numarayı aramak için ise ekranda görüldükten sonra tekrar yeşil tuşa basın.

7110'da numaraları büyütme

Telefon defterinizdeki bir numarayı büyütme için ekranda görüldükten sonra tekerlek tuşa basın.

3210/3310/3330/8210

"Enerji tasarrufu" ve "Telefon numarası büyütme" özelliklerini 3310 ve 3330 modellerinde de karşılaşılabiliyorsunuz. Bunun hakkında gerekli açıklamayı 6210/7110 modellerinde bulabilirsiniz. Tüm diğer hileler sadece 3210 ve 8210 modelleri için geçerlidir. Ek oyunu sadece 3210'da açabilirsiniz. Nokia 8210 modeli 6210 ve 7110'da anlatılan "SMS göndericisinin numarasını alma" özelliğini de destekler.

Görüşme kalitesini yada Batarya süresini yükseltmek

Şebekenize bağlı olarak görüşme kalitesini yada batarya süresini değiştirebilirsiniz. Ses kalitesi yükseldikçe batarya dayanıklılığı düşecektir.

Aşağıdaki kodlar ile EFR (Enhanced Full Rate, yüksek ses kalitesi) yada HFR (Half Rate Codec, uzun bekleme süresi) modları arasında geçiş yapabilirsiniz.

*3370# EFR aktif hale gelir. İyi ses kalitesi, düşük bekleme süresi

#3370# EFR kapatılır.

*4720# HFR aktif hale gelir. Kötü ses kalitesi, daha fazla bekleme süresi.

*4720# HFR kapatılır.

Acil arama özel menüsü

Açık bir telefonda *3001#12345# yazarsanız şebekeden bağımsız acil durum arama menüsüne girersiniz.

İki gizli oyunu açmak

Yazılım sürümü 5.31 olan telefonlarda bir veri kablosuyla "React" ve "Logic" oyunlarını açabilirsiniz. Bu işlem için <http://members.chello.at/johny/gsm/tip.htm> adresinden bulabileceğiniz "NkProfile" ve www.logomanager.co.uk adresinden indirebileceğiniz "Logo-Manager" yazılımlarına ihtiyacınız olacaktır. Her ikisini de kurduktan sonra aşağıdaki adımları takip etmelisiniz.

▶ Cep telefonunuzu veri kablosuyla bilgisayarınıza bağlayın.

▶ "Nk-Profile" yazılımını çalıştırın.

▶ "Enable all Games" kutucuğunu işaretleyin.

Bu programın müdahalesiyle her iki oyun da açılacak ancak cep telefonunuz garanti kapsamı dışında olacaktır.

Enerji tasarruf modu (Sim Clock Stop)

Cep telefonunuzda enerji tasarruf modunu aktif hale geçirmek için *746025625# yazın.

MESAJIM ULAŞTIRIMI: Gönderdiğiniz mesajların ulaşip ulaşmadığını iletim raporlarından öğrenebilirsiniz

görünecektir.

- Repaired: Son tamir tarihi.
- Transfer User Data: Bu menü veri iletimi etkin hale getirir. Ancak gerekli de-

ğildir ve eski haline dönmek için bataryayı cep telefonundan ayırmanızı gerektirir.

Teknik menüsünden ayrılmak için cep telefonunuzu kapatıp açmanız gerekir.

» Firmware sürümünü sorgulamanın yolu

Cep telefonunuzun yazılım sürümünü öğrenmek için tüm modellerde *#000# yazmanız yeterli olacaktır. Ardından ekranda sürüm numarası ve üretim tarihi görünür. Ancak sürprizlerle karşılaşabilirsiniz. Yeni aldığınız cep telefonu üzerinden bir yıl geçmiş ve bazı hatalar da içeren bir yazılıma sahip olabilir.

Ne mutlu ki garanti süresince yapılacak güncellemeler ücretsizdir veya direkt olarak Nokia'dan edinebilirsiniz.

» SIM kilidi olup olmadığını kontrol etmek

Çoğu zaman kampanya telefonları beraberinde satıldığı operatörden farklı bir şebeke kullanılmasını engellemek için SIM kilidi olarak bilinen bir yöntemle kilitle-

nir. Telefon birbirinden farklı dört kilide imkan tanır. Ancak genellikle cep telefonları bu kilitlerden sadece biri kullanılarak kilitlenir.

Aşağıda yer alan satırları telefon ekranınızdan girerek bu dört engelin aktif olup olmadığını kontrol edebilirsiniz:

#pw+1234567890+1# Engel 1

#pw+1234567890+2# Engel 2

#pw+1234567890+3# Engel 3

#pw+1234567890+4# Engel 4

p ve w karakterleri yıldız tuşuna ardarda basıldığında görünürler. Eğer "SIM was not restricted" uyarısıyla karşılaşırsanız sorgulanan engel aktif değildir. Yine de telefon alırken bu işlemleri yaparak SIM kilidi olup olmadığını kontrol edebilirsiniz.

» Profilleri hızlı değiştirerek kişisel ayarları kullanmak

Nokia cep telefonları kullanıcısına ses seviyesi ayarından, zil sesine kadar değişik özelliklerin saklandığı tercih ayarları sunar. Bu tercihler menüden yada hızlı bir şekilde kapama tuşundan değiştirilebilir. Kapatma tuşuna kısa süre basıp çektiğinizde karşınıza bir menü gelecektir. Yine aynı tuşa kısa basışlar ile tercihler arasında ilerleyebilir ve tuşa basılı tutarak profil tercihi aktif yapabilirsiniz.

Özel İpuçları: MOTOROLA

Timeport 250

WAP ayarları:

T250 telefonunuzun WAP ayarlarını yapmak için aşağıdaki adımları izleyin. "Menü"ye basın ve Internet çıkış menüsünü seçin. Browser menüsü açılana kadar "Menü" tuşuna basılı tutun. Aşağıda yazılı ayarları girmek için 7. menü seçeneği olan "Ayarlar"ı seçin. İlk parantez içinde yazılanlar Telsim, ikinci parantez içindekiler ise Turkcell ayarlarıdır. Diğer veriler her ikisi için de geçerlidir.

Birincil veriler:

Ip-Adresi: (212.65.136.226)
(212.252.234.168)
Port: 9201
İkincil veriler: gerekli değil

Veri bilgileri:

Tel-No: (+905427545000)
(+905327577111)
Kullanıcı adı: (telsim) (turkcell)
Şifre: (telsim) (wap)
Baudrate: 9600
Kesinti süresi: (60) (30)
Veri arama türü: ISDN

Timeport 260

WAP ayarları:

Menü tuşuna bastıktan sonra Internet bağlantısı menüsüne girin ve "Ok" ile onaylayın. Browser menüsü açılana kadar "Menü" tuşuna basılı tutun. Aşağıda yazılı ayarları girmek için 6. menü seçeneği olan "Ayarlar"ı seçin ve bir profil belirleyin. Aşağıdaki ayarları girin. İlk parantez içinde yazılanlar Telsim, ikinci parantez içindekiler ise Turkcell ayarlarıdır. Diğer veriler her ikisi için de geçerlidir.

1 Birincil IP: (212.65.136.226)
(212.252.234.168)
2 Birincil port: 9201
3 Kesinti süresi: (60) (30)

Veri taşıyıcı: 1 GPRS
1 APN: (telsimwap.com)
(wap.turkcell.com.tr/home.wml)
2 Kullanıcı adı: (telsim) (turkcell)
3 Şifre: (telsim) (wap)
2 CSD
1 Tel-No: (+905427545000)
(+905327577111)
2 Kullanıcı adı: (telsim) (turkcell)
3 Şifre: (telsim) (wap)
4 Baudrate: 9600
5 Veri arama türü: ISDN
Profil adını kendiniz belirleyebilirsiniz. Daha sonra "C" tuşu ile profil menüsüne geri dönün ve bağlantınızı aktif hale getirin.

→ MOTOROLA

» Logolar ve zil seslerini ayarlamak

Motorola www.motorola.de/mobitel/public/produkte/klingeltoene.shtml adresi altında zil sesi ayarı yapabileceğiniz bir program sunuyor. V50, V1000, Timeport 250 ve Timeport 260 modelleri için zil sesi melodisi besteleyebilir ve kolayca SMS yoluyla gönderebilirsiniz.

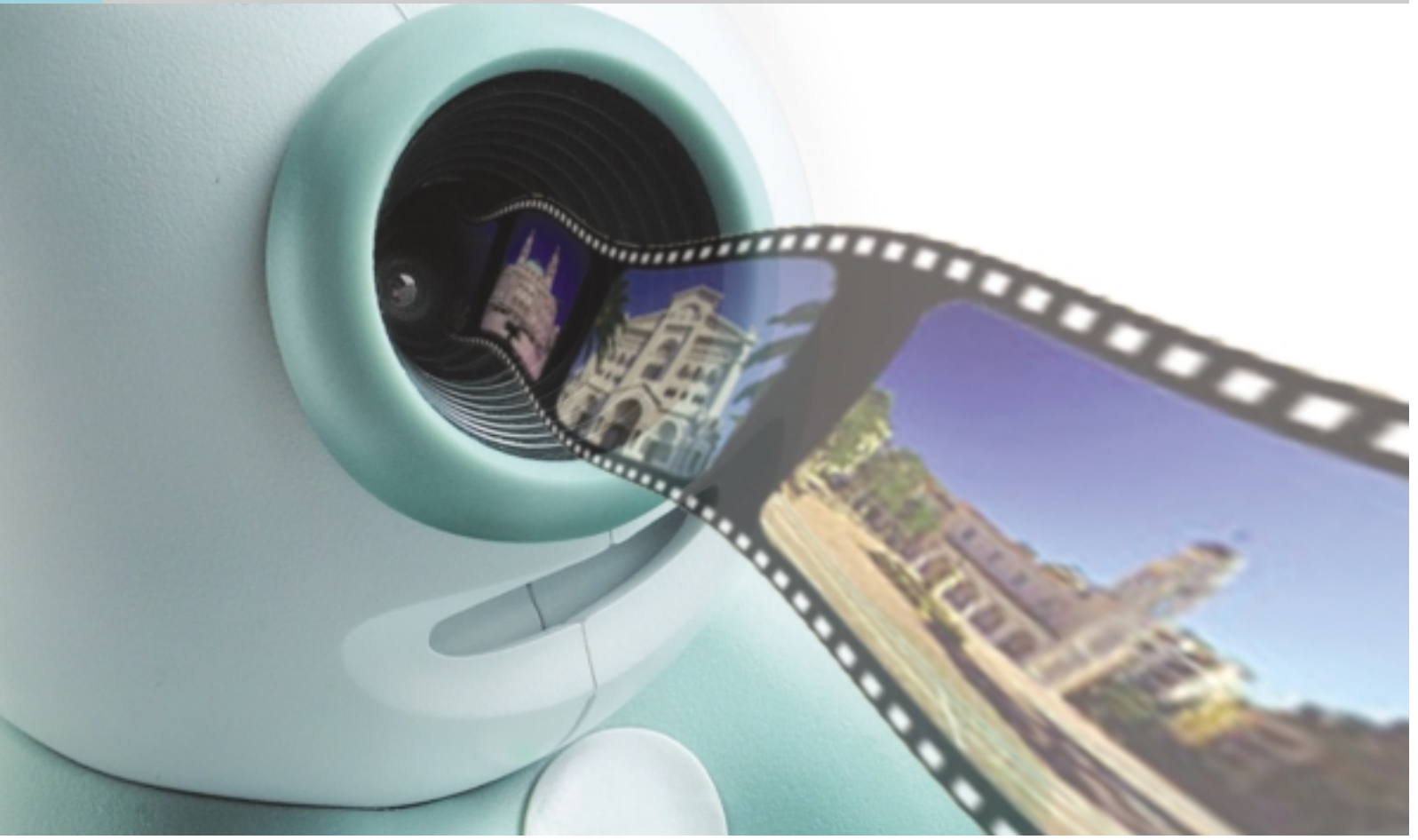
» Hızla telefon defterine geçmek

Hızlı bir şekilde telefon defterine ulaşmak için Smart-Key'e basın. Yönetim tuşuyla telefon defterinde yukarı yada aşağıya hareket edebilirsiniz.

» Açılış grafiğinin cep telefonuna geçilmesi

Açılış grafiği geçmek için [C] tuşuna basın.

KK - Murat Karslıoğlu, admin@muratkarslioglu.com

Popülerliğinizi Artırmanın En İyi Yolu

Herkes Sizi Gözetlesin

Özel hayatınızı insanlarla paylaşacak kadar cesur musunuz? Biri bizi gözetliyor yarışmasına katılmadıysanız CHIP size bir şans daha sunuyor. Pekala siz de internet üzerinden hayatınızı canlı olarak yayınlatabilirsiniz.

Giderek ucuzlayan fiyatları ile webcam'ler artık son kullanıcı için bir lüks olmaktan çıkıyor. Bir çok insanın kişisel bilgisayarına artık bir webcam de bağlı bulunuyor ve bu şekilde diledikleri sayıda resim çekebilmeleri ve videolar oluşturabilmeleri mümkün oluyor. Ayrıca çeşitli yazılımlar vasıtası ile Internet'teki sunuculara bağlanıp arkadaşlarıyla ve hatta tanımadıkları kişilerle bile sesli ve görüntülü sohbet de edebiliyorlar. Tabi ki webcam ile daha etkileşimli bir dünyaya geçiş yapmak ve birden çok kişiye ulaşabilmek de mümkün oluyor ve kullanılacak yazılımlar ile ses ve görüntü gerçek zamanlı olarak internet üzerinde de yayınlanabiliyor.

Yazılımlar ilk kurulduklarında üzerlerinde basit ayarlamalar yapılması gerekebilir. Bu ayarlamaların ilk aşaması genellikle kamera ve ses kartı gibi donanımla-

rın yazılımcı tanınmasını amaçlamaktadır. Sonraki aşamalarda ise görüntü ve ses kalitesini ayarlayabileceğiniz ve içeriği bir web sunucusuna aktaracaksınız bu sunucuya hangi yöntemle ulaşacağınızı belirleyen bölümler yer alacaktır.

Webcam yazılımları genellikle web sunucusuna ftp, http ya da doğrudan veri transferi yolunu kullanarak ulaşırlar. Belirtilen aralıklarla kameradan alınan görüntüler istediğiniz biçimde bir dosya olarak kaydedildikten sonra web sunucusuna yerleştireceğiniz bir web sayfası aracılığı ile de sörfçülere sunulurlar. Üçüncü parti bir yazılım kullanarak çekilen videoyu web sunucusuna yerleştirmek ve bunu streaming media halinde sunmak da mümkündür.

Ancak bu işlem daha çok zaman alacak ve pratikte daha fazla sistem kaynağına ihtiyaç duyacaktır. Bu yüzden bir webcam

ile kullanılacak yazılımları seçmek daha doğru olacaktır.

KabCAM 2.1: Webcam'den canlı yayın

<http://www.kabsoftware.com>

KabSoftware'in diğer yazılımları arasından sıyrılan bir webcam programı olan KabCAM'in 2.1 sürümü ile kamera sahiplerine büyük kolaylıklar sağlıyor. KabCAM'i kullanarak çektiğiniz resimleri web sitenize aktarabiliyorsunuz. Programın en güzel özelliği kameranın yakaladığı resimler üzerine kullanıcının ayarlayabileceği bir yazı, çeşitli formatlarda gösterilebilecek tarih ve belirteceğiniz bir logo konulması. Kolay ve detaylı ara yüzü ile bir çok opsiyonu kolayca ayarlamanızı ve kullanmanızı sağlayan yazılımda arayüz üzerindeki Capture tuşu ile anında kameranızın çektiği görüntüyü de yakalayabili-

yorsunuz.

Tüm ayarları yapabileceğiniz Settings menüsüne tıkladığınızda karşınıza Device, Image, Capture, Location, Connection, General ve Registration gibi 7 değişik menünün yer alacağı pencere gelecektir. Device menüsü altındaki Capture Device kullanacağınız kamerayı belirtmenize yarar. Tabi ki kameranızın bu listede çıkması için bilgisayarınızda sürücüsünün kurulu olması gerekmektedir. Webcam'in yakalayacağı görüntü kalitesini ve çıkış formatını Format, Source ve Display seçenekleri ile ayarlayabilirsiniz. Bu kutuların altında bulunan Disable Preview seçeneğini işaretleyerek ekranınıza görüntünün ön izlemesinin yansımaları engelleyebilirsiniz. Eğer yavaş bir sisteme sahipseniz bu seçeneği işaretlemeniz gerekir. Çünkü gerçekten devamlı bir veri aktarımı sisteminizi zorlayabilir. Hatta işletim sisteminin zaman zaman duraklamasına da sebep olabilir. Allow .. seconds for image adjustment seçeneği ise kamera değişiklikleri esnasında görüntünün ayarlanması için gereken gecikmeyi belirler. Programla birlikte default olarak 10 saniye olarak ayarlı olan bu ayarı isterseniz değiştirerek kameranın bekleme yapmasını engelleyebilirsiniz.

KabCam'in ince ayarları ve otomatik capture yapılması

Image menüsü altına girdiğinizde resimle birlikte ekrana gelecek yazı, logo ve tarihin elenmesinin yanı sıra resim kalitesini de belirtebilirsiniz. Resmin belirli bir bölgesine Banner yerleştirmek için Include Banner seçeneğini işaretler ve buradan yazının font, büyüklük, renk ve yerleşimini ayarlayabilirsiniz. Tarih yerleştirmek için ise Include Date/Time Stamp özelliğinin seçilmesi gerekir. ve Banner özelliğine benzer şekilde font, büyüklük, renk ve yerleşimini belirleyebilirsiniz. Include Logo seçeneği ise görüntünün bir köşesine logo eklemek için kullanılır. Resim kalitesi ise Image Quality seçeneğinden Low'dan High'a uzanan bir çerçeve içerisinde belirlenir.

Capture menüsünde bulunan özellikler içerisindeki Automatic Capture opsiyonu ile saniye, dakika ve hatta saat periyotlarında görüntü yakalanmasını sağlayabilirsiniz. Image Archiving içerisinde bulunan opsiyonlar ile kaç görüntüde bir arşive kayıt yapılacağını Archive every .. seconds ile, arşivlenecek maksimum re-

sim sayısını Keep .. archived images ile ve arşivin yeniden eskiye ya da eskiden yeniye sıralanmasını ise Archive most recent image first/last ile belirleyebilirsiniz.

Capture edilen görüntülerin internet sunucusuna gönderilmesi

Gelelim görüntünün bir sunucuya aktarılma işlemine. Bu aşamada dikkat etmeniz gereken nokta; sunucu adresi ve kullanıcı adı ile parolayı doğru yazmanız ve sunucuda saklanacak görüntünün fiziksel lokasyonu ile transfer yöntemini doğru olarak belirtmenizdir. Aksi takdirde sunucuya göndereceğiniz resimler ya doğru yere ulaşmayacak ya da aktarım esnasında transfer kopacak ve bozuk bir yayın yapmış olacaksınız.

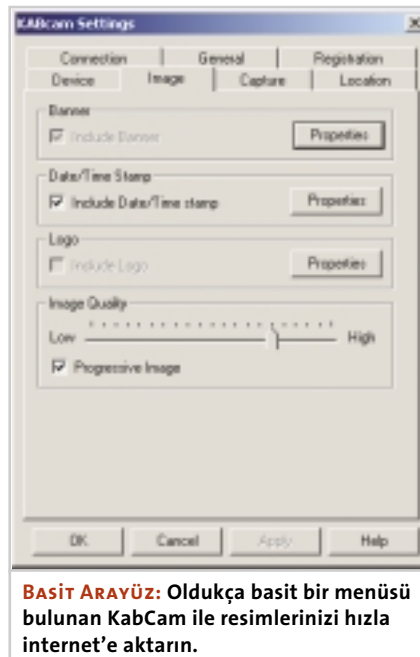
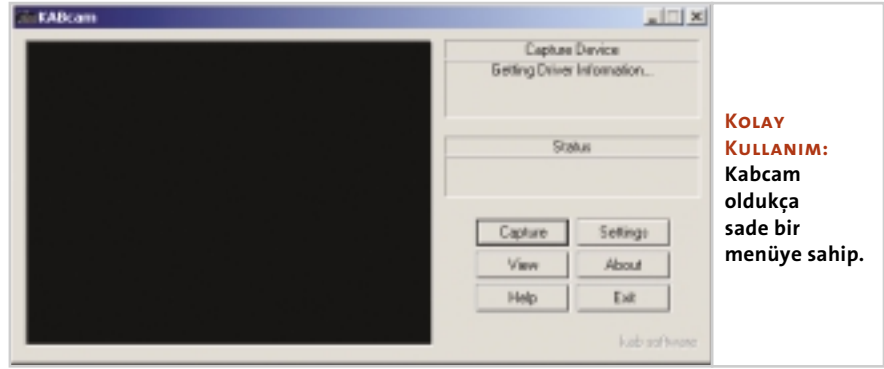
Eğer dosyanızı uzaktaki bir sunucuda tutacaksanız Enable FTP Upload seçeneğini işaretlemeniz ve beraberindeki seçeneklerden ayarları yapmanız gerekir. FTP Server kutusuna bağlanılacak Ftp sunucusunun adresini tam olarak yazdıktan sonra Username ve Password kutularına

sunucuya bağlantı yapmanızı sağlayacak kullanıcı adı ve şifrenizi ekleyin. Directory kısmına sunucuda görüntü dosyasının bulunacağı fiziksel lokasyonu belirtin ve Filename kutusuna ise kaydedilecek resim adını yazın. Only While Online seçeneğini işaretleyerek transferlerin sadece online olduğunuz zaman yapılmasını da sağlayabilirsiniz. Use Passive Transfers seçeneği ile pasif transfer modunu kullanmak isteyip istemediğinizi belirtebilirsiniz. Eğer internet'e çıkışınız bir proxy sunucu üzerinden yapıyorsa gerekli ayarları Use FTP Proxy seçeneği altından yapmanız gerekir. Eğer sunucunuz kameranın bağlı olduğu ya da direk olarak ulaşabileceği fiziksel alandaysa Enable FTP Upload seçeneğini işaretlemeyen direk olarak Save As File seçeneğinden de yararlanabilirsiniz.

General menüsü altındaki seçenekler ile yazılımın görünümünün ve FTP bağlantı kayıtlarını tutma, resim yakalandığında belirtilen ses dosyasını çalıştırma gibi çeşitli ayarları da yapabilirsiniz. Son menü olan Connection ile sunucuya yakalanan görüntüleri aktarmanızı sağlayacak olan Internet bağlantınızı yazılıma belirtebilir ve ekstra bir efor sarfetmeden bağlantınızın KabCam tarafından yapılmasını sağlayabilirsiniz. Eğer LAN (Yerel Ağ) ile bağlanıyorsanız, Connect Via Lan or other direct connection seçeneğini işaretlemeniz gerekir. Bu seçeneği işaretlediğiniz takdirde yazılım bilgisayarınızda tanımlı olan standart yerel ağ bağlantısını kullanacaktır. Eğer modem ile bağlanıyorsanız bilgisayarda bulunan hazır bir bağlantıyı Use This Dial-Up When Connecting To Internet seçeneği ile seçebilirsiniz.

Yazılım piyasada bulunan benzerlerine oranla daha pratik ve beklenen bir çok özelliği de beraberinde getiriyor. Yazılıma CHIP CD içerisinde KabCam adlı CHIP CODE ile ulaşabilirsiniz.

Aytun Çelebi, aytun@internetimiz.com

Online Finans Kurumları

Paranızı Yastık Altında Saklamayın

Bankalar ve aracı kurumların web sitelerinden faydalanarak paranızı evden çıkmadan online olarak da yönetebilirsiniz. Merak ettiğiniz tüm konuları ve ilgili web sitelerini CHIP sizin için araştırdı.

Paranızı gerçekten değerlendirmek istiyorsanız banka kuyruklarında uzun uzadıya beklemenize, yatırım uzmanlarına saat başı para ödemeye mahkum değilsiniz. Çünkü artık bankaların hemen hepsinin online bir şubesi de bulunuyor. Online şube sahibi olmayanlar da her geçen gün bu konuda çalışmalarını tamamlıyor ve her köşe başında ya da her film arasında reklamlarda bizlere bunu duyuruyorlar. Bankada yapabileceğiniz tüm işlemler online şubelerde anında gerçekleştiriliyor.

Hatta havale, EFT gibi hizmetler banka şubelerinde olduğu gibi ücret gerektirmedikten ve bazı bankalar online şube kullanıcılarına çeşitli promosyonlar sunduğundan bir çok banka müşterisi online işlemleri daha çok tercih ediyor. Fon alım ve satım gibi işlemleri de online şubeleri-

ne ekleyen bankalar aracılığı ile artık oturduğunuz yerden, bir PC, bir Internet bağlantısı ve bir web tarayıcısı ile istediğiniz işlemi yapmanız mümkün oluyor.

Artık yeni bir hesap açtırırken online şubeye ulaşmak isteyip istemediğiniz de soruluyor. Eğer online şubeye ulaşmak istiyorsanız size en yakın şubeye gidip bir form doldurmanız yeterli oluyor. İnternet üzerinden online yatırım da banka işlemleri yapmak kadar basit ve hızlı gerçekleştirilebiliyor. Bankaların çoğu online hesabınız olduğu anda yatırım menüsüne de ulaşmanızı olanaklı kılıyor. Eğer bu amaçla aracı kurumları kullanmak istiyorsanız ise bunun iki farklı yolu bulunuyor. İster seniz aracı kurumun merkezine ya da şubesine giderek hesabınızı açtırabilir ve kullanıcı adı ile şifrenizi alabilir; isterseniz de banka hesabını kullanarak ve sözleş-

meyi e-posta aracılığı ile yollayarak da aynı sonuca ulaşabilirsiniz.

Online yatırım ne kadar güvenli, hangi tehlikeler var?

Kullanıcıların mal varlığını bu tip siteler üzerinden değerlendirmesi diğer web siteleri göz önüne alındığında ilk başta gerçekten pek de güven uyandırıcı gelmiyor. Çünkü standart şifreli sitelere erişebilmek için kullanıcılara bir kullanıcı adı ve şifresi yeterli oluyor ve bunu çaldırmakta oldukça kolay. Ancak online bankacılık ve yatırım işlemlerinde kurumlar size ek olarak bir müşteri numarası da veriyor, bunun yanı sıra ancak iki adet şifre kullanarak siteye giriş yapıyorsunuz. Çeşitli araçlarla siteler sizi bu şifreleri değiştirmeye de zorluyor. Dolayısıyla online yatırımın bu açıdan güvenli olduğunu söyleyebiliriz.

Kişisel güvenliğinizden emin olduktan sonra sitelerin güvenliği konusunda da şüpheye düşebilirsiniz. Çünkü günümüzde bu tip bilgi hırsızlıklarının çoğu kullanıcı ve site arasındaki iletişimi dinleyerek ya da yönlendirerek yapıyor. Bu açıdan siteler genellikle VeriSign (<http://www.verisign.com>) gibi bu konuda kendini kanıtlamış büyük firmaların verdiği güvenlik sertifikaları kullanıyorlar. Kurumlar bir çok web tarayıcısının desteklediği sertifika ve Secure Socket Layer (SSL) adı verilen bağlantı katmanı sayesinde kırılması ve çözülmesi gerçekten zor bir güvenlik sağlıyorlar. SSL sayesinde gönderilen bilgi sadece doğru adres üzerinde deşifre edilebiliyor. Bilgi gönderilmeden önce tarayıcıda bulunan sertifika sayesinde şifreleniyor ve sunucuya gönderiliyor. Sunucunun bu şifreyi çözmesi için gereken anahtarlar ise sunucu tarafı sertifikada bulunuyor ve bu da sadece sunucunun çözebileceği bir şifrenin iletişimde kullanılabilir. 128 bit sertifikalarda şifreyi çözmek için 2128 farklı anahtar bulunduğundan bu anahtarların kırılması gerçekten uzun bir zaman ve yüksek bir maliyet gerektirecektir.

Bilgiye ulaşmanın en kısa yolu internetten geçiyor

En gelişmiş finans ara yüzlerinden birisine sahip olan Garanti Finans'tan üye olmadan da yararlanabiliyorsunuz. Ancak bir çok opsiyona hesabınız olmadan ulaşmanız mümkün olmuyor. Yine de Garanti Finans hesabı olmayanlara da piyasayı takip etmek isteyenler için yeterli bilgiye ulaşabileceğiniz bir kaynak oluşturuyor. Ana sayfaya girdiğinizde 100 endeksinin saatlere göre grafiğini görebiliyorsunuz. Böylece son saatler içerisinde borsada bir düşüş ya da yükseliş olup olmadığını takip edebiliyorsunuz. Reuters Ajansı tarafından sağlanan ekonomi haberleri de ana sayfada bir pencere içerisinde başlıklar ha-

linde sunuluyor. Hisse senedi bilgilerine ulaşmak isterseniz hisse senedi kodunu seçerek, bu hisse sahibi kurumun Şirket Haberleri, Fiyat Detayları, Teknik Analiz ya da Mali Tablolar bilgilerine erişebiliyorsunuz. Burada Kişisel Portföy menüsü de bulunuyor ve hesabınız olmadan da bu menüye erişebiliyorsunuz. Böylece ilgilediğiniz hisseleri belirterek her siteye giriş yaptığınızda 12 adete kadar hisselerin son durumuna ulaşabiliyorsunuz. Sitede bu-

yüzünden faydalanabiliyorsunuz. Sol kolonda döviz, faiz ve fon bilgilerine ulaşabileceğiniz bir link bulunuyor. Bu linkin sol kısmında kısa haber başlıkları ve hisse bilgileri kayan yazı halinde geçiyor. Bunun hemen altında ise herkesin faydalanabildiği sayfadaki ikinci menü bulunuyor. Yani buradan Araştırma Raporları, Profesyonel Analiz, Mali Tablolar, Teknik Analiz, Beta Analizi, Risk Getiri Analizi, Bilgi Kılavuzu, Döviz Çevirici, Hisse Virman Formu, Ha-

KOLAY TAKİP:
Garanti Finans'ta endeksleri sektörel ya da alfabetik olarak takip etmek mümkün.

nun dışında iki adet menü de bulunuyor. Sol kolonda yer alan ilk menüde Borsa, Fon, Döviz, Faiz, Bono ve Altın seçenekleri yer alıyor. Bu menünün aşağısındaki ikinci menüde ise Araştırma Raporları, Profesyonel Analiz, Mali Tablolar, Teknik Analiz, Beta Analizi, Risk Getiri Analizi, Bilgi Kılavuzu, Döviz Çevirici, Hisse Virman Formu, Havale-EFT Formu ve Vergi Beyannamesi seçenekleri bulunuyor. Sitenin en üst kısmından ise kısa haberler ve endeks bilgileri de kayan yazı halinde geçiyor. En son olarak sitenin sağ alt kısmında İç Piyasa ve Dış Piyasa bilgileri yer alıyor.

Tüm hisse bilgilerine gerçek zamanlı ulaşın

Garanti'de bir hesabınız bulunduğu takdirde ise çok daha gelişmiş bir finans ara-

vale-EFT Formu ve Vergi Beyannamesi seçeneklerine ulaşabiliyorsunuz. Orta kısımda ise ayrı bir pencere bulunuyor. Pencerenin sol kısmındaki opsiyonları kullanarak Portföy, Endeksler, XU050, Alfabetik, Sektörel, Yurtdışı, Kapalı Çarşı, TCMB, Tahvil/Bono ve Repo bilgilerine ulaşılabilir.

Pencerenin sağ kısmı ise üst ve alt kısım olmak üzere ikiye ayrılıyor. Üstteki ince barda görmek istediğiniz bilgiyi seçebileceğiniz çoktan seçmeli bir menünün yanı sıra, bilgileri Excel formatında download edebileceğiniz bir simge, çeşitli hisselerin belirtebileceğiniz sınırları geçmesi halinde sizi uyarabilecek bir alarm simgesi ve en çok yükselen ve düşen 10 hisse'yi görebileceğiniz bir simge bulunuyor. Bunun hemen altında bir bar bulunuyor bu barda ise seçtiğiniz hisselerle ait çeşitli değerleri ve başlıkları görebiliyorsunuz. Pencerenin orta ve büyük kısmında ise hisselerin ve bilgilerin listesini görmeyi mümkün. En alt bölümde ise saatlere göre endeks grafiği ve haberlerin listesi bulunuyor. Pencere bir çok bilgiye ulaşmanızı sağlıyor. Bu pencerenin altında beyaz bir kutu bulunuyor. Bu kutuda ise Reuters Ajansı'ndan gelen en son haberleri görebilirsiniz. Sitenin en büyük özelliği anında kendini yenilemesi; yani siz bir hisseye bakarken hisse fiyatında ya da diğer bilgilerde bir değişik-

ONLINE YORUM:
<http://www.Yatirimyap.com> adresindeki analistlerin yorumlarını okumak için sitenize üye olmanıza gerek yok.

lik olursa anında ekranınıza bu değişiklik de yansıyor.

Endeks bilgileri içerisinde çünkü kapanış, en yüksek ve en düşük gibi tüm İMKB endeks bilgilerini de yer alıyor. Ayrıca endeksler üzerine tıklayarak ve sağ tuşa basarak çeşitli detaylara ulaşabilir ve isterseniz kolayca uyarı da ekleyebilirsiniz. Endekslerde fiyat detaylarına baktığınızda Alış, Satış, Son İşlem, Ağırlıklı Ort., Hacim, Miktar, En Yüksek, En Düşük, Dünkü Kapanış, Seans Kapanışı, Tavan ve Taban gibi bilgileri ayrı bir pencere içeri-

opsiyonu içerisinde döviz kuru değerlerini ve dünkü kapanış, en yüksek ve en düşük değer bilgileri de takip edilebiliyor. Tahvil/Bono ve Repo menülerinden ise 3 dakika gecikmeli olarak bilgilere erişmeniz mümkün oluyor.

Mali analiz yapmak birkaç adımla mümkün

Soldaki menünün en üstünde yer alan Araştırma Raporları'nı seçerek Hisse Bazlı Arama yapabilirsiniz. Bunun dışında Günlük Raporlar, Haftalık Raporlar, Aylık

yalayabilirsiniz.

Bir çok yatırım kurumunun sunduğu online hizmetin özelliklerini Garanti Finans'ı inceleyerek vermeye çalıştık. Gördüğümüz kadarıyla bir yatırımcının arayabileceği tüm bilgilere buradan ulaşabilmek mümkün. Verilerin gerçekten anında yenilenmesi büyük bir avantaj oluşturuyor. Online yatırım kaynaklarına erişim dışında işlemlerinizi bankalar ve aracı kurumlardaki hesaplarınızla kolayca yönetebilirsiniz. Online yatırımın en büyük avantajı aracı kişilerle uğraşmak zorunda kalmamanız olarak değerlendirilebilir. Böylece bilgileri kendiniz yorumlayarak yatırım yapabilir ve kimsenin etkisi altında kalmazsınız.

En büyük dezavantaj ise kurumların online yatırım işlemlerini TakasBank adı verilen bir sistemle yapmaları. Yani yatırım için ayırdığınız para öncelikle bankadan ya da kurumdan TakasBank'a aktarılıyor ve TakasBank sizin için istediklerini alıyor ve hesabınıza geçiriyor. İşlem genellikle bir sonraki gün içerisinde yapılıyor ancak fiyat değişikliklerinden etkilenmiyorsunuz. Ayrıca kurumlar ve bankalar belirli bir limitin altındaki işlemlerde istediğiniz fiyattan satış yapmanıza izin vermiyorlar, bu tip satış işlemlerinde size bir aralık belirliyorlar ve bu aralık dahilinde satış yapabiliyorsunuz. Online Yatırımın bu tip avantaj ve dezavantajları dışında işlevsellik açısından gerçek yatırımdan pek bir farkı bulunmuyor, yani aslında bütün yatırım işlemleri yatırımcının tercihleri doğrultusunda yönlenebilir. Garanti Finans dışındaki yatırım kuruluşlarının online web sitelerinin adreslerine sayfada yer alan kutucuk içerisinde bulabilirsiniz.

Aytun Çelebi, aytun@internetimiz.com

ENDEKS YORUMLARI:
Ata Online da yorumlara ağırlık veren bir aracı kurum.

sinde görebilirsiniz. Ulusal 50 Endeksine baktığımızda ise hisse bilgilerinin çeşitli renklerde gösterildiğini göreceksiniz, burada mavi renk bir öncesine göre artış gösterenleri, kırmızı ise azalan değerleri gösteriyor. Sağ tuşa tıkladığınızda karşınıza gelen menüden fiyat detayları, alarm, mali tablolar, yıllık grafik, araştırma raporu gibi bilgileri görebilmeniz mümkün oluyor.

Alfabetik opsiyonunu kullanarak istediğiniz hisse senetlerini senedin baş harfine göre de görüntüleyebilir ve detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz. Sektörel'de ise istenilen hisse senetlerini sektörel bazda sıralı halde görüntüleyebilirsiniz. Yurtdışı menüsünden yurtdışı para piyasalarındaki değişimi ve Altın borsası, Hong Kong, Almanya GDAX, Londra FTSE, Dow Jones ve Paris CAC gibi uluslararası bir çok borsadaki hareketlenmeleri takip edebilirsiniz. Kapalı Çarşı seçeneğinden Dolar, Sterlin, Mark ve İsviçre Frangı gibi serbest döviz piyasasında en çok hareketlilik gösteren dövizleri ve altın fiyatlarını öğrenebilirsiniz. Burada ayrıca dünkü kapanış, en yüksek ve en düşük değer gibi bilgileri üst kısımdaki barda görülebiliyor. TCMB (Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası)

Raporlar, Sektör Raporları, Şirket Raporları ve Teknik Analiz gibi alt menülere de ulaşabilir ve tüm bunları belirleyeceğiniz iki tarih içerisinde sınırlandırabilirsiniz. Profesyonel Analiz ile Kişisel Rapor çıkarabilirsiniz.

Dönem/Tarih seçerek istediğiniz formül yardımıyla çıkarabileceğiniz bu raporlar Artan/Azalan şeklinde sıralanabildiği gibi Tablo ya da Normal bir raporlama formatı ile de hazırlanabiliyorlar. Ayrıca formüllerin açıklamalarına da yer veren bir link bu sayfada mevcut bulunuyor. Mali Tablolar içerisinde şirketlerin bilançosunu görebilirsiniz. Teknik Analiz, Beta Analizi ve Risk Getiri Analizi ise gerçekten detaylı bilgilere ihtiyaç duyan kullanıcılar için şirketlerin uzun vadedeki bilgilerini grafik halinde kullanıcılara sunuyor. Bilgi Kılavuzu'nu kullanarak çeşitli terimlerin açıklamalarına ulaşmanız mümkün böylece karşılaştığınız bir yabancı kelimenin anlamını kısa bir süre içerisinde öğrenebilirsiniz. İsteddiğiniz döviz kuru arasında çeviri yapmanız da Döviz Çevirici ile mümkün oluyor. Hisse Virman Formu, Havale-EFT Formu ve Vergi Beyannamesi menüleri ile ilgili verileri PDF formatında bilgisayarınıza kop-

BİLGİ İÇİN

<http://www.acar.com.tr>
<http://www.akyatirim.com.tr>
<http://www.alfa.com.tr>
<http://www.ataonline.com.tr>
<http://www.demiryatirim.com.tr>
<http://www.emdas.com.tr>
<http://www.egsyatirim.com.tr>
<http://www.finansinvest.com.tr>
<http://www.iktisatyatirim.com.tr>
<http://www.isbank.com.tr>
<http://www.garantiyatirim.com.tr>
<http://www.gedik.com>
<http://www.kentyatirim.com.tr>
<http://www.hakmenkul.com.tr>
<http://www.strateji.com.tr>
<http://www.tebyatirim.com.tr>
<http://www.yatirimfinansman.com>
<http://www.yatirimyap.com>

WEB GÖZCÜSÜ

**İnternetteki
en güncel
güvenlik açıkları**

**WEB
SUNUCULARI:**
Küçük bir yazıcı
komutu ile
sunucuları
çöktürmek
mümkün.

Windows 2000

Yazıcılara Dikkat!

Web sunucusunun bir yazıcı komutu ile korsanların kontrolü altına geçmesi için tamamı 420 Byte olan bir veri paketçisi yeterli oluyor.

■ eEye'daki güvenlik uzmanları sistem tarama yazılımları Retina'nın güncellemesini bir Windows 2000 PC üzerinde çalıştırdıklarında oldukça şaşırdılar: Sistem bir anda gökyüzüne doğru ortadan kayboldu.

Bu sistem çökmesinin nedeni ise yazıcıyı Web üzerinden kullanmak için bilgisayarın ağ yazıcı

sürücüsüne request (istek) olarak gönderilen tam 420 byte uzunluğundaki bir HTTP Header. Header söz konusu sürücüde bir hafıza aşımına ve böylece sistemin kapatılıp yeniden açılmasına neden oluyor.

Ancak bu Bug daha kötü sonuçların oluşması-na neden olabilir: Eğer bir istek değiştirilmiş bir kod ile çalıştırılırsa bir korsan sunucunun komut yüzeyindeki tüm kontrolü eline geçirebilir. Ve bu bir Firewall yardımıyla kısmi olarak engellenebilir: Korsanların tam erişimini garanti altına almak için sadece HTTP erişimleri veya HTTPS ile şifrelenmiş versiyonlar için ayrılmış 80 veya 433 numaralı portlar açık kalmak zorunda.

Microsoft bu sorunu çok ciddiye aldı ve tüm web masterları söz konusu sunucuları tekrar ağa açmadan önce hızlı bir şekilde geliştirilen yamayı yüklemeleri konusunda uyardı. Söz konusu yamanın 25 farklı dil versiyonunu "www.microsoft.com/Downloads/Release.asp?ReleaseID=29321." adresinde bulabilirsiniz.

Özellikle kişisel bir web sunucusunun değil de, kurumsal bir sitenin sorumlusu iseniz işverenleriniz sorumluluğunu üstlendiğiniz sunucunun sağlıklı çalışmaması durumunda sizi suçlu tutacaklardır ve bunun 420 byte'lık minik bir header sebebiyle olması deneyimli her webmaster'ın kabuslarına girebilir.

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI

► Outlook Kurtları IP Çalışıyorlar

W32/Badtrans@MM yabancı bilgisayarlara e-posta ile ulaşıyor. Ulaşım aracı olarak içerisinde yeni bir Outlook nesnesi oluşturduğu ve bunu o ana kadar okunmamış iletilerin sahiplerine eklen-ti olarak gönderdiği MS Outlook'u kullanıyor. Eğer dosya eklentisi açılırsa "File data corrupt: probably due to a bad data transmission or bad disk access" hat-ta mesajı ekrana geliyor. Bu trojan daha sonra bilgisayarın IP adresini söz konu-su bilgisayara erişebilmesi için yazarına gönderiyor. Bu sayede şifreler, kredi kartı numaraları ve diğer gizli bilgiler aktarılabilir. Kendisini e-postalar ile Outlook adres defterindeki kişilere gön-deren W32/Matcher@MM kurdu da

benzer bir şekilde çalışıyor. Kurt, posta kutusuna yerleştiğinde konu olarak "Matcher" ekrana geliyor. İçerisinde ise "Want to find your love mates!!! Try this it's cool... Looks and Attitude Mat- ching to opposite sex." Eklenti olarak da "MATCHER.EXE dosyası ekrana geliyor.

► HappyTime virüsü zarara yol açıyor

Virüs yabancı bilgisayarlara VBS/Hap-ti-me@mm, VBS/HappyTime@mm veya VBS/Helper@mm olarak bulaşıyor. Bu, e-posta eklentisi olarak bir HTML dosyası içerisinde bilgisayara geliyor. Ken-dini buradan adres defterindeki diğer kişilere de gönderiyor. Komut satırında "Help" veya "Fw:<herhangi bir içerik>"

Metin kısmı boş olan iletide sadece UN-TITLED.HTM dosyası bulunuyor.

► Acrobat Dosyalarında Virüs

Bu güne kadar, virüs bulaşmasının zor olduğu için en güvenli dökümanlar ola-rak internette hızla yayılan Acrobat dosyalarının da Microsoft'un Word dosyaları gibi virüslerin hedefi olduğu an-laşıldı ve .pdf dosyalarında ilk virüse rast-landı. Virüs Koruma yazılımları bu virüs-e karşı gerekli yamaları sitelerine ko-yarken kullanıcıların sahibi oldukları vi-rüs programlarının sitelerine uğrayak virüs listelerini update etmeleri gereki-yor. Ardından bilgisayarda bulunan .pdf dosyalarının taranmasında fayda ola-caktır.

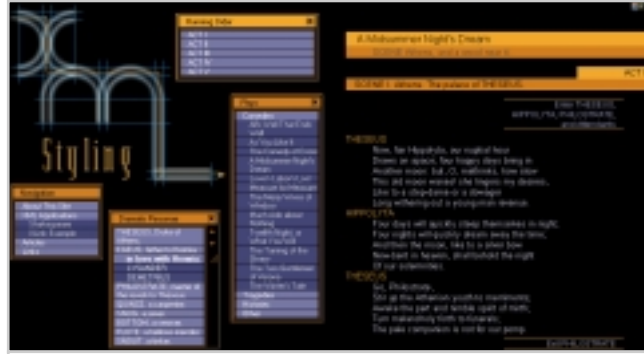
E-mail'ler

XML ile Okumak

Değiştirilmiş XML sayfaları Windows Scripting Host'u çalıştırıyor ve e-postalar da dahil olmak üzere tüm Windows işlemlerini protokollüyorlar.

Microsoft, Georgi Guninski hakkında iyi konuşmuyor. Meraklı virüs avcısı ve güvenlik açığı casusu Microsoft ürünleri üzerine uzmanlaşmış ve yeni bir açık ortaya çıkarmış: Stylesheets içeren XML sayfaları Windows Scripting Host'un (WSH) Active Scripting fonksiyonunu çalıştırabiliyor hem de kullanıcının WSH'ı kapalı tutup tutmadığından bağımsız olarak.

Bu, en kötü durumda tüm Windows işlemlerinin kaydının farkında olmadan tutulması ile sonuçlanıyor. Outlook'da karşılaşılmadığı için söz konusu güvenlik açığı varlığını bir süre koruyor olmalı. Ancak e-pos-

XML BİLMECESİ: Gelişmiş uygulamalar için tercih edilen popüler uygulama dili XML güvenlik konusunda şüphe uyandırdı.

ta işlemlerini Outlook Express ile yerine getirenler ve Internet Explorer 5 ile sörf yapanlar potansiyel olarak tehlike altındalar. Microsoft şu ana kadar bu tehli-

keyi yalanladı ve WSH için varolan yamaları önerdi. Bu durumdan emin olmak isteyenler www.guninski.com adresindeki test sayfasını kullanabilirler.

Windows NT/2000

Ölü İnek Şifreleri Topluyor

"SMBRelay" ismindeki program Windows NT/2000'in sunucu protokollerindeki bir tasarım hatasını kullanıyor: Bu, sunucu ve istemci arasındaki ağ üzerinde çalışıyor ve şifreleri yakalıyor. SMBRelay "The Cult of the Dead Cow's Sir Dystic" takma adlı bir yazar tarafından geliştirilmiş ve ağ protokolü olarak NetBIOS'a ihtiyaç duyuyor. SMBRelay veri transferine NetBIOS oturumları için gerekli olan 139 numaralı portta dahil oluyor. Özellikle açık: Bu güvenlik açığı en azından NetBIOS protokolünün kendisi kadar eski ve NetBIOS başlığı olarak kısmi olarak kullanılan güvenli onaylama protokolleri bulunduğu için şu ana kadar düzeltilmemiş. Sunucuları kullanan web yöneticileri bu tür açıklara karşı üretilen önlemleri sıkı sıkıya takip etse de, deneyimsizlik yüzünden pek çok kullanıcının şifreleri ve bilgileri yanlış ellere geçiyor.

Tehlikeli Ağ Sürücü

FBI Unix Korsanlarını Avlıyor

FBI siber suçlara karşı özel bir birim kurduğundan beri bilgisayar dünyasında korsanlık şekil değiştirmeye başladı. Liseli gençlerin kız arkadaşlarının bilgisayarlarını hacklemesinden büyük bankaların hesaplarına giren siber mafyaya kadar pek çok olayla karşılaşan FBI'in yeni politikaları karşısında strateji geliştirmeye çalışan korsanlar şimdi de FBI'in uyarı açıklamalarından yola çıkarak bilgisayarlara girmeye başladılar. Unix kullanan bilgisayarlarla ilgili FBI'in yaptığı bir açıklama konu hakkında bilgisi olmayan korsanların bile ağzını sulandırdı ve Unix kullanan sistemlere saldırılar arttı. Açıklama ise aslında çok bilinen bir konuya dayanıyordu:

PC'ler sahiplerinin iradeleri dışında da uzaktan yönetilebilirler. Özellikle Unix sistemleri FBI'in

alışılmamış şekilde düşüncesini açıklandığından itibaren özel bir tehlikeyle karşı karşıya. "National Infrastructure Protection Center" (NIPC) yani FBI'in bir bölümü olan "Cybercop"; ağlar için "Ipd/LPRng" ismindeki yazıcı programı kullanarak Unix sunuculara çoklu erişime karşı uyarıyor. Korsanlar bir program hatası sayesinde dosyanın kullanımını uygun sunucunun kök dizinine erişebilecek ve ulaşılan bilgisayarın aşırı veri ile çökmesi için Denial of Service Attack başlatacak şekilde değiştirebiliyor.

Bu seçenek iştah kabartıyor: NIPC'in açıklamalarına göre korsanlar çoktan çalışmaya başladılar bile. Tüm dünyadaki milyonlarca Unix sunucuda bu hatalı program taranıyor ve daha sonra saldırıya başlanıyor.

KISA... KISA...

► Linda Dosyaları Siliyor

E-posta "KELLYINWHITE.JPG" adında bir eklenti ile geliyor. Bu dosya iki uzantıya sahip. "JPG" ve hemen arkasındaki gizli "VBS". Kurt, kendisini XMLGRIVER32.DLL dosyası olarak Windows'un sistem dizinine kopyalıyor ve DOC'dan XML'e kadar tüm yaygın uzantılara sahip dosyaları arıyor. Bulunan dosyalar siliniyor ve kurtun bir kopyası ile değiştiriliyor. Dosya uzantısı da bu nedenle VBS olarak değiştiriliyor. Virüs daha sonra kendisini adres defterindeki tüm kişilere gönderiyor.

Bilgi için: <http://www.centralcommand.com/march20.ht>

► Kızıl Kod 2'ye Dikkat

Amerikalıların başını bir hayli ağrıtan Kızıl Kod virüsünden sonra modifiye olarak yeniden saldırıya geçen virüs Amerikayı yine alarma geçirdi. Virüsler nedeni ile ekonomilerin karşılaştığı zarar miktarı milyar dolarla ifade ediliyor. Sadece bir buçuk milyar dolarlık bir kredi dilimi geciktirdiği için ulusal para biriminin bir günde %15 değer kaybettiği bir ülkede yaşadığımız düşünülürse virüslere karşı çok dikkatli olmamız gerektiği anlaşılacaktır. Microsoft, Kızıl Kod'dan korunmak için gerekli yamayı sitesinden dağıtıyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

► Alet Olabilirsiniz

Uzmanlar, korsanların sadece devlet siteleri, finans kuruluşları gibi büyük "yem"lere değil, sadece sörf yapmak için internete giren sıradan ev kullanıcılarına da yoğun olarak saldırdıklarını açıkladılar. Büyük saldırılarında kendilerini gizlemek isteyen veya başka çıkarlar peşinde korsanların, her şeyden habersiz sıradan ev kullanıcılarının bilgisayarlarına "truva atları" sokarak bu bilgisayarlardaki gerçekleştirilen bankacılık işlemleri, kredi kartı girişlerini kullandıkları veya baska sitelere saldırırken sıradan kullanıcıların bilgisayarlarını kullanarak kendilerini saklamaya çalıştıkları belirtiliyor. Virüs korumanızı açık tutun ve uptade edin.

Ernst Pöppels'den Gelecek Senaryosu

Beyin Kendini 0 Kadar Kolay Kopyalatmayacak

Beyin araştırmacısı Ernst Pöppel'in, yapay zeka araştırmalarındaki yanılgılara, insanlarla maymunların ortak yönlerine ve gelecekteki zahmetsiz insan-makine iletişimine dair görüşleri...

Beyin zekası, bilinci ve yaşantısı teknik olarak tümüyle simüle edilebilir mi? Bu soru bilgisayar bilimcileri ve beyin araştırmacılarını aynı tarzda hareket etmeye yöneltse de, ortaya birbirinden çok farklı yanıtlar çıkıyor. Bilgisayar bilimci Ray Kurzweil "insan beyninin 2029 yılına kadar tamamen çözümleneceğini ve yapay nöronal sistemlere aktarılacağını" ileri sürüyor. Bu etkileyici ifade aslında sadece bir

saçmalık. Daha kibar bir ifade kullanırsak, "bilimsel tanımlamalar daima akılcı temellendirmelerle şekillenir. Bu değerlendirmeye göre Kurzweil'in tezinin bilimsel bir yanı yok". Beynin neden kolaylıkla çözümlenip kopyalanamadığını anlamak için bu son derece karmaşık organ hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Araştırmacılar geçtiğimiz yüzyıldan bu yana dilin anlaşılması, yüzlerin tanınması ve hareketlerin güdü-

mü gibi belirli ustalıkların her birinin beyinde yerel olarak sınırlandırılmış modüllerle temsil edildiği fikrinden hareket ediyor. Bu modüllerden yalnızca yüz tane olduğu varsayıldığında ve modülün sadece etkin olup olmama durumu göz önüne alındığında dahi, beyinde yaklaşık 1030 farklı işlev hali ortaya çıkar. Basitleştirilmiş modelde bile öncelikle sistemin olası hallerinin çeşitliliği için anlamlı betimleme

BENİM VİZYONUM

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak? CHIP size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyalarıyla tanıtıyor.

**PROF. DR. PHIL. DR. MED. ERNST PÖPPEL (61),
BEYİN ARAŞTIRMACISI**

ETKİNLİKLERİ:

Münih'teki Ludwig Maximilians Üniversitesi'nde klinik psikoloji enstitüsü başkanı

KİTAP YAZARI:

Gehirn und Bewusstsein/
Beyin ve Bilinç, Weltwissen,
Wissenswelt/Dünya Bilgisi,
Bilgi Dünyası

arkadaşlar şimdi beyni inceliyoruz!" diyoruz.

Yapay zeka araştırmaları, biyolojik numuneyi küçümseme eğiliminde. Yapay zeka araştırmalarının temel kabullerinden biri, "insan zekasının simülasyonunun insanın yalnızca öğrenilebilir representasyonları; yani kelimelerle ifade edilebilen her şeyi kaydederek, kesin kurallarla ve bilginin temsiliyle bilgisayara aktarılabilceğini" ifade ediyor. Gözden kaçan, bilginin birbirine sıkı sıkıya bağlı en az üç formunun olduğu. Yapay zeka araştırmaları her şeyden önce bilginin açık formuna yoğunlaşıyor. Oysa dolaylı ve sezgisel eylemleri kapsayan ikinci alan ilkinden çok daha büyük. Hareketlerin akışı dolaylı yollarla programlanıyor ve kararlar, duygulara da söz hakkı tanındığından, geniş ölçüde sezgisel bazda veriliyor. Duygusal tınılar, bu duyular doğrudan kelimelere dökülemiyor olsa da daima mevcut ve yapay zeka araştırmalarında genelde dikkate alınmıyor.

Üçüncü ve en önemli nokta ise, resim halindeki bilgileri kapsayan piktoral bilgi formu. Hayat hikayemiz ve kendi kişisel portremiz, kendimizden ve hayattan aldığımız resimlerden oluşur. İnsanın bir resmi aklında tutabilmesi için onu bilgisayardan farklı olarak bir kez görmesi yeterlidir. Yapay sinir ağları, resimleri ve modelleri "öğrenebilir" Ancak ağlar bunun için oldukça uzun süren antrenmanlara ihtiyaç duyar. Şimdiye dek beynin "One-Try-Learning" adlı eylemi nasıl başardığına dair bilgi bulunamadığından, bu yeteneği bir bilgisayarda gerçeğe dönüştürmekten uzagız. Aynı durum dolaylı bilgi için de geçerli. Söz konusu yeteneğin yapay sistemlere aktarımı konusunda iddialı ifadeler kullanmak için beyin hakkında çok az bilgi sahibiyiz.

Somut bilginin eksik olduğu durumlarda genelde düşünce oyunlarına başvurulur. İnsanın nöron yapısının tamamı bir silisyum chip'e aktarıldığında neler olabilir?

Chip, bilinç de dahil olmak üzere beynin tüm özelliklerini gösterebilmeli. New York Times redaktörü Tony Durham bu yargıyı inkar etmenin "Karbon Şovenizmi" olduğunu söylüyor. Gerçekte beynin silisyum tabanlı sistemlere birebir kopyalanıp kopyalanamayacağını şu anda gelinen noktaya bakarak yalanlama ya da doğrulama şansına sahip değiliz. Çünkü bilinçli durumların oluşumu için gerekli moleküller ve biyokimyasal koşulları henüz bilmi-

yoruz. Silisyumun karbondan farklı fiziksel özellikleri olduğu kesin. Ancak bu farklılıkların, insan beyninin tüm özelliklerini kapsar şekilde yeniden oluşturulabilmesi için uygun olup olmadığı da meçhul. Belli başlı kavramların hala açıklığa kavuşturulmadığı düşünüldüğünde yapay zeka ile ilgili tartışmaların yeterince verimli olmadığı görülecektir. Özellikle bilinç konusunda pek çok yanlış anlama var. Bu kavram aslında beyin ya da yapay zeka araştırmalarıyla alakalı olmadığından yasaklanmalı. Amerikalı meslektaşlarımızın çoğu sabit bir bilinç olduğu ve onun için fiziksel esasların belirlenmesi gerektiği savından hareket ediyorlar. Onlar kendilerini kartezyen akılcılığının gelenekleriyle sınırlandırıyor, yani bir kavramı alıp ona gerçeklik atfediyor. Buradaki büyük tehlike geleneklerin yarattığı yalın kavramsallıkla kandırılmak ve gerçekleri sorgulamamaya başlamak. Bilinç kavramını herkes diline doladığından hala bu sözcükle kastedilen anlaşılamadı →

formları bulunmalı. Söz konusu ilişkide "anlamlı" sözcüğü her ayrı duruma yüz basamaklı ikili (binary) bir sayı bağlanması durumu için değil sistemin olası halleri arasındaki bağlantı için kullanılıyor. Bu görev biyologlar ve psikologlar tarafından tek başına çözülemeyecek kadar büyük. Ancak yaratıcı matematikçiler ve farklı çözüm metodlarının kombinasyonu ile beyni gelecekte modüler düzlemde kavrama ve tanımlama başarılabilir.

Oysa Kurzweil kendi tahminleriyle bu söylenenlerin dışına çıkıyor. Beynin, Kurzweil'in talep ettiği şekilde tam analizi için modüler düzlemin yanı sıra nöronal düzlem de dikkate alınmalı. Bu düzleme geçildiğinde artık yüz birimle değil her biri on bin ayrı nörona bağlı yaklaşık bir milyar sinir hücresiyle ilgileneceğiz. Böylesine karmaşık bir sisteme hükmetmek tüm matematiksel olasılıkların ötesinde. Oldukça tuhaf, çünkü fizikte tek bir parçacığı araştırmak için trilyonlar harcanırken, "Haydi

ve hatta bilincin gerçekten var olup olmadığı dahi açıklığa kavuşmadı.

Ben farklı bir yaklaşımın daha akılcı olacağını düşünüyorum. Beyin araştırmacısı olarak algı ve bellek akışının yapısını araştırıyorum. Beynin her defasında iki ya da üç saniyelik çalışma formları hazırladığını ve bilgileri bu arada işlediğini tespit ettim. Üç saniye çerçevesinde temsil edilen ve prensipte bildirilebilenleri, o anki durumu "bilinçli" olarak tanımlıyorum. Böylece bilinç bir öz olmaktan çıkıp bilinçli hallerin bitişik sıralaması halini alıyor. Bu ayrım önemli, çünkü ar-

» Beyin araştırmaları

İnsan-makina iletişimini kolaylaştıracak sonuçlar doğurabilir

tık aranan bilincin merkezi değil, somut olarak zamansal yapılar. Bu yapılar bilginin her formunun temsili için temel oluşturacak.

Pek çok karar verme süreci tamamen bilinçsizce gerçekleşiyor. O yüzden dolaylılık kriterini bilinçli iç durumların özel belirtisi olarak seçtim. Sözle, yazıyla, jestlerle ya da farklı yollardan yapılması hiç önemli değil. Bu tanım sayesinde gerçekte neyin ya da kimin bilinçli iç durumlara emrettiği sorusu yanıt buluyor. İletişimselliğin üç saniye çerçevesi yalnızca insanlarda değil tüm gelişmiş memelilerde görülen bir özellik. Kurukafa maymununun davranışlarını inceledik. Bu canlılar anlamak ve o anki iç durumlarıyla ilgili bilgi vermek için 40 farklı ses kullanıyorlar. Ancak bilincin biçimsel ve içeriksel işlevleri birbirinden ayrılmalı. Üç saniye çerçevesindeki gibi zihinsel faaliyetlerin biçimsel koşulları insanlarda ve gelişmiş memelilerde geniş ölçüde benzeşiyor. Ancak her defasında bilinçle temsil edilen içeriklerde hayvanlardan kesin çizgilerle ayrılıyor. Bilgisayarlar zihinsel aktivitelerin biçimsel koşullarını şimdiye dek yerine getiremediler ve yukarıda sıralanan nedenlerden ötürü bunu yakın zamanda da yapamayacaklar. Beynin veriminin yapay sistemlere aktarımı bu denli büyük belirsizlik yaratırken yapay ve biyolojik sistemlerin kombi-

nasyonunun daha fazla başarı şansı olup olmadığı sorulabilir. İlk bakışta bu alanda gerçekten büyük ilerleme kaydedilmiş gibi görünecektir. Konuşma ve hareket yetisini kaybetmiş hastalar, elektrotlarla cursor'u hareket ettirebiliyorlar ve Cochlea Implantat ile (Cochlea, iç kulaktaki salyangoza verilen ad) bazı durumlarda işitme kaybını giderebiliyorlar. Ayrıca yapay ağ tabaka üzerinde çalışmakta. Ancak örnekler

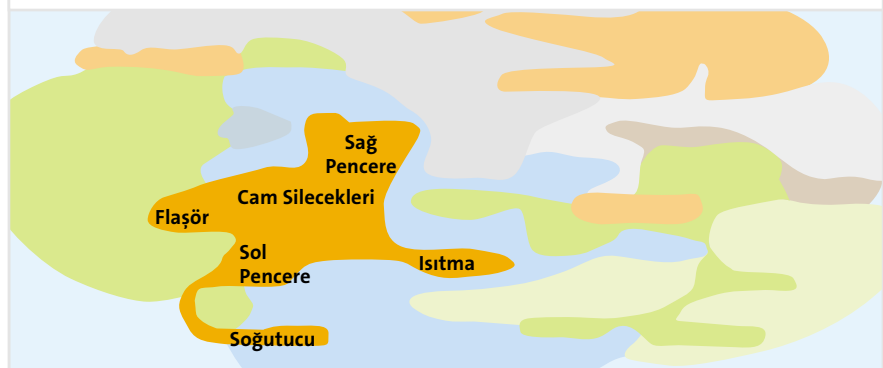
dikkatle incelendiğinde aşırı iyimserlik için fazla sebep olmadığı görülmektedir. Beynin eş gerilim potansiyeliyle cursor hareketi hastalar için fazla zahmetli. Cochlea Implantat yalnızca duyma hücrelerinin yerini

maz. Yaptığım deneyler beynin topolojiyi öğrenemediğini ortaya koydu. Yani yapay ağ tabakasının kısa sürede kopyalanması için umudum çok az. Şimdiye kadar gerçekten başarı vaat eden tek gelişme Parkinson hastalarına yardımcı olabilecek beyindeki elektronik öncüler. Esas itibarıyla biyolojik ve elektronik bileşenlerden oluşan hibrit canlı versiyonları beynin temel fonksiyonlarıyla ilgili yapılabileceklerin çok ötesinde.

Henüz, beyne bir elektrot yerleştirildiğinde olacakları ayrıntılarıyla bilemiyoruz. Beyin araştırmalarının en önemli sonuçlarından biri, bu karmaşık organın hızla çözümlenmesi ve teknik olarak kopyalanabilmesi öncesinde daha pek çok muamma ile karşı karşıya kalacağımız gerçeği. Diğer yandan araştırma sonuçlarının gelecekte bize şimdikinden daha faydalı olacağı kesin. Beyin araştırmaları nihayetinde teknik sistemlerle insan arasında zahmetsiz iletişim sağlayabilir. Yaşlı insanların da interneti kullanabilmesi için giriş daha basit yapılandırılabilir. Otomobillerde değiştirilmesi gereken öyle çok şey var ki: Kokpit dizaynları insanların gerçek algı yetenekleri dikkate alındığında günümüzde modernlikten çok uzaklaşmış. İnsan aslında üç ya da dört kaynaktan gelen bilgileri değerlendiriyor. Ancak üst sınıf otomobillerde adeta bilgiye boğuluyorsunuz. Oysa sesli komut iletişimi sürücüye yardımcı olabilir. Teknik, gelecekte ancak insan doğasına uygunluğu düzeyinde amacına ulaşmış sayılabilir. Bilgi reprezentasyonumuzun dikkate alınması şart. Doğru sonuçların elde edilmesi ise beyin araştırmacılarının en önemli görevlerinden.

EP - Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com.tr

BELLEK OTOMOBİL KOKPİTİNİ NASIL TANIMLIYOR

UYGULANAN BEYİN ARAŞTIRMASI: Bilişsel harita otomobil kokpitindeki şalter ve göstergelerin konumlarını tıpkı sürücü belleğinin onları kaydettiği gibi resmediyor. (İlgili çalışma henüz yayınlanmadığından sadece prensip taslağı görüyorsunuz.)

KÜNYE

Yayın Koordinatörü (Sorumlu): Gökhan Sungurtekin
sgokhun@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni: Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri:
Sevda Kılıç, chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Haber Merkezi: Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi:
Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD: Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online: Halil Selanik, webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar: Murat Karslıoğlu, Ozan Ali Dönmez,
Garı Antikacıoğlu, Ozan Taylan, Alis Sırımcıyan,
Sinan Öztürk, (SW) Stefan Wischner, (EP) Ernst Pöppel,
(KK) Kim Kranz, (MH) Markus Hermannsdorfer,

Görsel Yönetmen: Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı: Dilek Kırkan

Genel Müdür: Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı: Beste Özerdem

Finans Müdürü: Aylin Aldemir

Pazarlama ve Halka İlişkiler Müdürü: Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü:

Ayten Çar

Özlem Cenker

Abone Bölümü Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abon Servisi:

Ayten Akgüre

Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü: Cem Cenker

Dağıtım Asistanı: Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü: Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş. Adına Sahibi:
Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü: Gönül Morgül
mgonul@vogel.com.tr

Reklam Koordinatörü: Şebnem Karabıyık
ksebnem@vogel.com.tr

Reklam Müdürü: Nurhan Bağcı Eyiip
bnurhan@vogel.com.tr

Özel Projeler Müdürü: Gülcan Bayraktar
gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri: Aynur Kına
aynur@vogel.com.tr

Market Sorumlusu: Yeliz Koyun
kyeliz@vogel.com.tr

Renk Ayrımı-Film Çıkışı ve Baskı
ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım: BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş.:
Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi 231/3
Kasımpaşa/İstanbul

Telefon: (212) 297 17 24 (pbx)
Faks: (212) 297 17 33

Abone Faks: (212) 238 73 26
Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

Web Adresi: http://www.chip.com.tr

Vogel Ankara Temsilcisi: Serra Yurtman
Telefon: (0312) 495 24 47
e-mail: vogelmedya@sim.net.tr

CHIP International Test Merkezi: Sepp Reitberger (Ltd.);
Klaus Baasch, Tomasz Czarnecki, Christian Friedrich,
Martin Jäger, Torsten Neumann

REKLAM İNDEKSİ

3M	147
ABBY	111
ABT	73
ALTINDAĞ	51
AOD	107
APC	29
BEBİM	195,197
BİLDEN	213
BOĞAZIÇI	Arka Kapak İçi
CD-ROM DATA	205
COMPEX	99
ÇİZGİ ELEKTRONİK	93
ÇÖZÜM BİLGİSAYAR	203
DATAGATE	143
DEULCOM	15
DEXAR	43
DORUKNET	153
EBİS	151
EKSEN	46,47
EMEK	83
EMPA	12,13
ENEL	117
EPSON	81
ERPA	167
ERRE	63
ETÜD	121
FOKUS	171
GİMA	55
GOLD	187,193
HI-TECH	109
İLPA	101
İTERPRO	114,115
İSTANBUL FUARCILIK	217
KAMEL	69
KONT	59
KOYUNCU	57

MAHMUTOĞLU ELEKTR.	223
MARKET	227,228,229,230,231 232,233,234,235, 236 237,238,239
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	157
MASK	86,87
MASTERGUARD	35
MBS	125
MEDYABİM	89
MEGAVİZYON	67,211
MICROSOFT	Ön Kapak İçi, 3,18,19,30,31
MICROSTAR	22,23
MİKROBETA 8	5
MOSS	139,141
MULTIMEDYA	61,145
NESCAFE	37
NETSOFT	201
PHILIPS	5,9
PRP MULTIMEDYA	159
REDOKS	123
RF ELEKTRONİK	76,77
SAMSUNG	189,191
SKY	79
SMAU	41
SÜRAT BİLGİSAYAR	215
SYMANTEC	105
TELPA	149
TEST	137
TETRİS	209
TURANLI	Arka Kapak İçi, 161,183
TURKCELL	169
TÜRK TİCARET NET	155
XEROX	133

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► LEVEL

Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► IT BUSINESS WEEKLY

IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itbusiness.com

IT-BUSINESS

► HERKES İÇİN BİLGİSAYAR

Yeni başlayanlar için bilgisayar ve
internet rehberi

BİLGİS@YAR

► www.internetimiz.com

Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

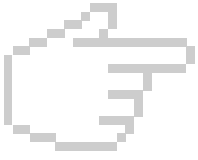
DÜNYA'DA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Almanya	Çek. Cum.	Çin
Endonezya	Macaristan	Polonya
Hindistan	Malezya	Romanya
İtalya	Slovakya Cumhuriyeti	Rusya
Singapur	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 16 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

EKİM 2001

Elektronik Posta

Nihayet Güvenli E-mail'ler

Virüslere, spam mesajlara ve veri hırsızlığına karşı alabileceğiniz önlemler. CHIP, elektronik postalarınızı nasıl koruyabileceğinizi açıklıyor.

Donanım

Eskiye PC'nize Ne Yapmalı?

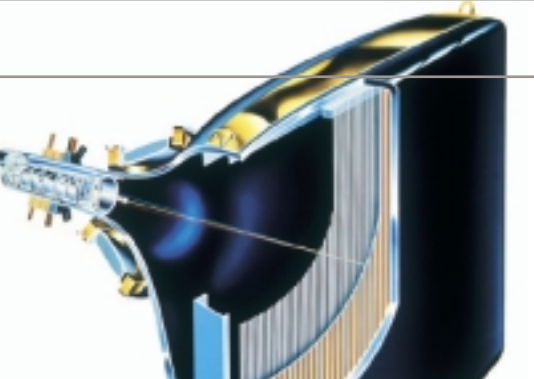
Artık işe yaramadığını düşündüğünüz eski bilgisayarlarınızı faks merkezi, ağ bilgisayarı veya aile bilgisayarı gibi birçok özel amaç için kullanmaya devam edebilirsiniz.

Yazılım

Windows Problemleri

Windows kapatılırken çıkan hatalar ve çözümleri, Denetim Masası'ndaki bileşenlerle hata tespiti ve gizli fonksiyonlar.

Test

17 inç Monitörler

Fiyatları oldukça düşen en yeni ve en iyi monitörler karşılaştırmalı testte.

DİĞERLERİ...

- Intel AMD'ye Karşı: Yarının işlemcileri, yeni ve daha güçlü işlemciler
- CD Klonlamak: Korumalı CD'lerin kopyalanması
- Gizli Araçlar: Windows ve Office'teki ek programlar

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir